כ"ט סיון תשל"ז, 15.6.77 שנה 41 60 עמודים המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2076

העולם הזה

הסוד של מועמד הליכוד לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות

מדוע הוא לא שרת בצה"ל?

דויד לוי

תשקיף

צפויות הפגנות

עם הרכבת הממשלה

הפגנות סוערות עומדות להיערך מול בניין הכנסת בירושלים ביום שבו יציג מנחם בגין את ממשלתו החדשה לפני הכנסת. ההפגנות יהיו נגד מינויו של משה דיין כשר־החוץ בממשלת בגין.

האתנחתה שחלה מאז הודיע בגין כי, לכאורה, תפקיד שר־החוץ פנוי, נוצלה על־ידי גופים שונים להכנות לקראת היום שבו יתמנה דיין כשר באורח רישמי. בראש המפגינים יעמדו אנשי תנועות־המחאה, עם מוטי אשכנזי, וכן אירגוני הורים שכולים וגופים אחרים.

המפגינים מתכננים כמה מעשים בלתי־שיגרתיים, כדי למשוך את תשומת־לב דעת הקהל בארץ ובעולם להפגנותיהם.

נראה שהחלטתם של כמה מהם נחושה להמשיך בהפגנות נגד דיין ללא הפסק עד שייאלץ, כך הם מקווים, להתפטר מתפקידו, כפי שאירע אחרי מילחמת יום־הכיפורים.

ישראלי יישאר

במישרד־הביטחון

מנהל לישכת שר־הביטחון, חיים ישראלי, שהיה בעבר איש סודם ואמונם של דויד בן־גוריון, משה דיין ושימעון פרס, עשוי להישאר על כנו במישרד־הביטחון, ולהמשיך בתפקידו למרות שקודם־לכן נמסר כי הוא יפרוש כאשר יתמנה עזר וייצמן כשר־הביטחון.

וייצמן הפציר באחרונה בישראלי להישאר בתפקידו, וככל הנראה ייענה ישראלי לבקשה. וייצמן הבהיר כי אין לו כל כוונות להחליף את הפקידות הבכירה במישרד־הביטחון, ומלבד כמה מינויים של יועצים ועוזרים, אין הוא מתכוון להכניס אנשים חדשים למערכת.

לעומת זאת עיכב עזר וייצמן מיספר מינויים שעמד הרמטכ"ל, רב־אלוף מוטה גור, לבצע בקרב הקצונה הבכירה של צה"ל, ושקיבלו כבר את אישורו של שר־הביטחון שימעון פרס. קרוב לוודאי שעזר יאשר את כל המינויים הללו כאשר ייכנס לתפקידו במישרד־הביטחון.

עוזרי פרס

למישרד־החוץ

לא מן הנמנע כי כמה מעוזריו הבכירים של שר־הביטחון שימעון פרס יישארו גם בשירות ממשלת הליכוד, אחרי שיעברו לשרת במישרד־החוץ מייד עם התמנותו של משה דיין כשר־חוץ של ממשלת הליכוד. מדובר במיספר אנשים ששימשו בעבר, לפני ששירתו במחיצת פרס, את משה דיין.

כך, למשל, עשוי נפתלי לביא, דובר מערכת הביטחון, לעבור למישרד־החוץ ולשמש שם כדובר המישרד. מדובר גם על כך שמזכירו הצבאי של שר־הביטחון, תת־אלוף אריה בראון, יתפטר משירותו בצה"ל כדי לשרת במחיצתו של דיין, אותו שימש שנים רבות והיה איש־סודו.

אלוף בצה"ל –

עוזר לאריק

בעוד שבשלב זה אין מצפים לשינויים פרסונאליים מהותיים במישרדי־הממשלה, עם העברתם לידי הליכוד, עשויות להיווצר הפתעות במישרדים החדשים שיוקמו על־ידי הממשלה החדשה.

כך, למשל, עשוי אלוף בשירות פעיל בצה"ל להתמנות לתפקיד בכיר במישרד הממשלתי החדש שבראשו יעמוד אלוף (מיל.) אריק שרון, ושיהיה מישרד לביטחון־פנים ולמילחמה בטרור. האלוף, שבעבר כבר סייע לאריק בעת שירותו בצה"ל, עשוי להתמנות כמנהל המישרד שבראשו יעמוד אריק, או כיועץ בכיר לשר.

נראה שבעיקבות מינויו של שרון כשר יחולו שינויים מרחיקי־לכת דווקא במוסד המרכזי למודיעין. השינויים הצפויים הם הן בתחום המיבנה והפעילות, והן בתחום הפרסונאלי.

יתבעו ועדת־חקירה

בפרשת „אלטלנה"

פרשת אוניית־הנשק של האצ"ל אלטלנה, שהגיעה לחופי הארץ בתקופת מילחמת־העצמאות והועלתה באש בחוף תל־אביב מירי תותח, על־פי פקודה אישית של דויד בן־גוריון, תתעורר מחדש בחודשים הקרובים. תוך זמן קצר עומדים לצאת לאור שני ספרים העוסקים בפרשה, שילבו מחדש את היצרים המתעוררים בכל פעם שהיא עולה על סדר־היום. ספר אחד, הנוקט עמדה פרו־אצ"לית, יהיה סיפרו של הכתב המדיני של ידיעות אחרונות, שלמה נקדימון. הספר השני, שינקוט עמדה מנוגדת, הוא סיפרו של אורי ברנר, מי שהיה סגן מפקד הפלמ"ח.

לא מן הנמנע כי בעקבות התעוררות־מחדש של הפולמוס הציבורי, יתבעו אנשי הליכוד הקמת ועדת־חקירה ממלכתית בפרשה, כדי שתכריע סופית בדבר העובדות השנויות במחלוקת.

רמז לאפשרות זו נתן לא מכבר מנהיג הליכוד, מנחם בגין, כאשר גילה כי שר בכיר במערך סיפר לו שידוע לו שבן־גוריון הוטעה בנושא אלטלנה במידע מסולף, שנמסר לו על־ידי אישיות הנוטלת עדיין תפקיד פעיל בחיים הציבוריים.

ארליך ניטרל

את דולצ'ין

בחוגי הליברלים משוכנעים כי אריה דולצין נפל קורבן למערכת־תכסיסים מחוכמת של שימחה ארליך.

ארליך, שלא היה מעוניין במתחרה בצמרת מיפלגתו, דחק — לפי גירסה זו — את דולצין מעמדה אחר עמדה, מתפקיד שר־החוץ אל תפקיד שר־לענייני־יהודים והלאה, עד שנדחק כליל מן הממשלה. בכך נעזר על־ידי מנחם בגין, הרואה בארליך מכשיר נאמן לביסוס שילטונו בליכוד.

מרדכי בן־פורת

יצטרף לליכוד

מרדכי בן־פורת, שפרש ממיפלגת העבודה כדי להקים רשימה עצמאית משלו בבחירות לכנסת התשיעית ולא הצליח לעבור את אחוז החסימה, עשוי להצטרף בעתיד הקרוב לליכוד. מגעים בנושא זה התקיימו בימים האחרונים. בן־פורת היה האישיות היחידה שלא מאנשי הליכוד שהוזמנה למסיבת־ניצחון שנערכה בשבת האחרונה בביתו של איש המיפלגה הליבראלית, דויד אדמון.

נראה כי אנשי הליכוד מתכוונים להציע לבן־פורת תפקיד ממלכתי. לא מן הנמנע שתפקיד זה יהיה במיסגרת מישרד־החוץ.

ההולנדים ביקשו

עצות מישראל

במהלך אחזקתם של בני־הערובה ההולנדים בידי אנשי המחתרת הדרום־מולוקים, בעת ששילטונות־הביטחון בהולנד שקלו את האופציות השונות העומדות בפניהם לשיחרור בני־הערובה, היו פניות מצד ההולנדים לגורמים בישראל כדי לקבל מהם מידע וסיוע — בעצות ובתידרוך — בקשר לאפשרויות לשיחרור בני־הערובה בכוח.

ההולנדים קיבלו את כל המידע שביקשו. לעומת זאת

דירת־שרד חדשה

למפכ"ל המישטרה

מפכ"ל המישטרה, רב־ניצב חיים תבורי, עומד לנטוש את דירת־השרד המישטרתית שלו בת ארבעה החדרים בירושלים, כדי לעבור לדירת־שרד חדשה, מפוארת יותר, בשכונה הגרמנית בירושלים. המפכ"ל ביקש להחליף את דירת־השרד שלו כדי לקבל דירה עם גינה ומידשאה על־מנת שיוכל לערוך בביתו מסיבות קוקטייל.

על מנת להכשיר את דירת־השרד לייעודה החדש תשקיע בה המישטרה סכום של רבע מיליון ל"י בשיפוצים. דובר־המישטרה, ניצב־מישנה שמואל צחי, טען, כי מדובר בשיפוצים בסכום של קצת יותר מ־100 אלף ל"י בלבד, אך אישר כי נגריית המישטרה תרכיב בדירה ארונות־קיר ומיטבח.

דירת־שרד אחרת של המישטרה, בת שישה חדרים, עדיין נמצאת ברשותו של המפכ"ל הקודם, שאול רוזוליו, חצי־שנה אחרי שסיים את תפקידו במישטרה. לטענת דובר המישטרה מצוי רוזוליו עדיין במעמד של חופשה מהמישטרה, ולכן הוא מוסיף להחזיק בדירת־השרד.

יורם ביכונסקי

תובע פיצויים

יורם ביכונסקי עומד לפנות השבוע ליועץ־המישפטי־לממשלה, כדי לתבוע פיצויים מהמדינה.

בתביעה שביכונסקי יגיש באמצעות עורכת־הדין נירה לידסקי, הוא מבקש לקבל פיצויים על הנזקים שנגרמו לו בתקופת אחזקתו הממושכת במעצר, בעת שנחקר כחשוד ברצח החיילת רחל הלר בנובמבר 1974. אחרי שיחרורו של ביכונסקי, הורשע עמוס ברנס ברצח החיילת.

סכום הפיצויים הגבוה ביותר ששילמה המדינה עד כה עבור מעצר־שווא לא עלה על סך של 3000 ל"י.

ביכונסקי תובע סכומים המסתכמים ברבבות ל"י.

טענות נגד ראש־

המגבית בבריטניה

ראשי המגבית הישראלית המאוחדת בבריטניה ממורמרים נגד ראש המגבית, יעקב גילעד, שלטענתם התנהג שלא כיאות בעת שנעלם — בשיאו של מסע ההתרמה למגבית בחודש מאי האחרון.

גילעד, סגן־אלוף בחיל־הים לשעבר, שמונה לפני כשנה לתפקידו, נעלם בשיאו של מסע המגבית עד שהסתבר לאנשי המגבית המקומיים כי הוא יצא עם אשתו לטיול באוסטרליה.

לפרשה עתידות להיות השלכות לגבי היחסים בין ראשי המגבית המקומיים לבין ראש המגבית הישראלי.

צי האורניום

מציף את העולם

ספינות־האורניום הישראליות החלו שטות בשוק המו"לות הבינלאומי. אחרי סיפרו של אורי דן בנושא זה, קשר האורניום, העומד להופיע בארצות־הברית, מושכות יצירות נוספות בתחום זה את תשומת־ליבם של מו"לים ברחבי העולם.

שני ספרים אחרים בנושא זה העומדים לצאת לאור בקרוב הם הספר „אוניית־האורניום" של אלי לנדאו ומנחם פורטוגלי, שנכתב בשיתוף־פעולה עם הסופר האנגלי דניס אייזנברג, ורומן המבוסס על פרשת ספינת האורניום מאת העיתונאי ישעיהו בן־פורת.

לעבור
את הקיץ
עם קפה קר
עלית
עלית
קפה נמס
ELITE INSTANT COFFEE
100% PURE טהור

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, סיקר בכתבת־השער „אתה — והקולנוע" את מערכת היחסים בין הישראלי לבית־הקולנוע, תוך בחינת מיכלול השאלות והבעיות שיוצר מיצרך־הבידור הראשון במעלה בארץ: מי בוחר את הסרטים שאתה רואה? מדוע אתה עומד בתור? מדוע אתה יושב באולמות מלוכלכים ועשנים? מדוע אתה רואה סרטים מקוצצים? *. במדור „שילומים" הועלתה הצעתו של חיים מיכלס להפוך, בעזרת השילומים, את המטבע־הישראלי ל„מטבע־קשה" הנסחר בבורסות־המטבע הבינלאומיות. במדור „במדינה", תחת הכותרת „ביגי ומיכאל רצו להתחתן — הרבנים אמרו לא", הובא אחד המאבקים הראשונים במדינה למען חירויות־הפרט, כאשר בית־דין רבני מנע משני בני־זוג אוהבים, להינשא איש לרעותו **.

גיליון „העולם הזה" לפני 25 שנים הביא, במיסגרת המדור „במרחב", את רשימתו של צבי שש, סיפר השבועון ופרשנו לענייני המרחב, שתיאר את מישפטו של אחמד חוסיין, מנהיג התנועה המצרית הנאצית, מנהיג שהגדיר בשעתו — בראיון שהעניק לצבי שש — את יהדות מצריים: „באן, במצריים, יש ליהודים השפעה עצומה ברוב השטחים..." במדור „קולנוע" הובא תיאור הסרט „נשים בלי שם", שתמונות מתוכו קוצצו בידי „המועצה לביקורת סרטים ומחזות", בשל בחינתו את השואה מבעד למערכת של יחסים מיניים בין נאצים לבין קורבנותיהם ***.

בשער הגיליון: זיווה בכר מעניקה לטיפה באצבעה לפניו של השחקן קורנל ויילד, בתצלול־שער של צלם מערכת השבועון.

* מאוחר יותר ניהל **העולם הזה** מאבק ציבורי ומישפטי, בנושא קיצוץ סרטים על־ידי בעלי בתי־קולנוע.

** בתקופת המנדט הבריטי, ניתן ל,פסולי חיתון' למיניהם להינשא בנישואים אזרחיים.

*** בדומה לסירטה של לנה ורטמיילר **שוער הלילה**, שנושאו דומה, ושקטעים מתוכו קוצצו בידי אותה צנזורה 25 שנים מאוחר יותר.

**** טלאל, בנו של המלך עבדאללה שנרצח ואביו של מלך ירדן הנוכחי, חוסיין.

***** אוצר המדינה.

„העולם הזה"
תאריך: 12.6.52

הפיחות הגדול מכולם ✶ שבתון־דכב שהפך לכפיה־דתית ✶

האם ייצלב ישו בשנית כנקמה ✶ המזון המבושל של נהרו

העם

בית־המשוגעים של הזולת

במדינה המשתרעת לאורכו של הגבול המזרחי של מדינת־ישראל, קרו דברים מוזרים. הוד־מלכותו, המלך טלאל אבן־עבדאללה, השתגע ****. שרים ודיפלומטים תהו מה לעשות. בשום ספר של נוהג שילטוני לא כתוב מהו הנוהל במיקרה כזה.

אולם לאזרח הישראלי לא היה השבוע פנאי להתעניין בבית־המשוגעים של הזולת. הוא היה עסוק די והותר בבית־המשוגעים הפרטי שלו.

השעיר־לעזאזל הנצחי. בזו אחר זו ירדו עליו המהלומות. הסעיף הראשון נגע באותם פיתקי־נייר המשמשים כתחליף למטבע ישראל. כל אדם שהחזיק כסף בארנקו או בבנק, הפסיד אוטומאטית 10% מרכושו. ליתר דיוק — הוא נתבקש בצורה אדיבה, אך משכנעת, להלוות את הכסף לממשלת־ישראל.

הנפגעים האמיתיים לא היו ספסרי השוק השחור, ואלי־הכלכלה למיניהם — אלה נגמלו זה־מכבר מן הנוהג הפסול להחזיק כסף בכיס או בבנק, ורכשו ברזל, יהלומים או זהב. לא נפגעו גם אותם מאנשרים שאין להם כסף כלל, שיכלו השבוע לשמוח בלב שלם לאידם של האחרים. הנפגע האמיתי היה השעיר־לעזאזל הנצחי של כל פשיטות־הרגל הלאומיות במאה ה־20 — הבורגנות הזעירה, הפקידות, הפועלים, החנוונים ובעלי־המלאכה, שחסכו להם כמה מאות לירות, ולא שעו לדברי שכנים שיעצו להם להמיר את כספם בזהב.

מחווה אחרונה במחזה. איש במדינת ישראל לא יכול לומר שהצו האכזרי לא היה דרוש. פשיטת־הרגל של המדינה גלוייה לעין. אולם איש לא האמין שהמעשה יועיל למישהו, ושהכסף המולאם ישמש לסתימת החור בחבית, במקום להישפך ולהיעלם ככל שאר הכספים שנשפכו עד כה לתוך חבית זו *****.

בעיני האיש הקטן תהיה המסקנה מכל העניין פשוטה למדי: אל תחסוך כסף. אם החרימו פעם, מן הסתם יחרימו פעמיים. אם רצה שר־האוצר היוצא, כמחווה אחרונה לפני סיום המחזה, להשאיר ליורשיו מטבע הנהגה מאמון האזרח, הרי לא היה לגישתו האפקט הדרמאתי המבוקש.

הממשלה

דת ופשיטת־רגל

אם התייחסו האזרחים בהבנה אל רוב אחד עורר את חמתם הבוערת של הכל המהלומות של השבוע, הרי לפחות סעיף כמעט. היה זה הסעיף הכופה על מאות אלפי אזרחים בלתי־דתיים, וגם אנטי־דתיים, את מנוחת השבת, בהסוואה פחדנית של קימוץ בדלק.

כשנפוצה השמועה הראשונה שכל המכוניות תושבתנה ליומיים, קיבלו הנהגים את הדבר בהבנה, אם־גם לא בשימחה. היה ברור שהחיסכון יהיה זעיר, בהשוואה לכמויות הגדולות של דלק הנצרכות בתעשייה ובחקלאות. אולם, גם חיסכון קטן הוא חיסכון.

ההוראה שיצאה השבוע אינה הוראה של חיסכון. כרוב ההוראות במדינה זו, זוהי הוראה מיפלגתית טהורה, שנתקבלה כתוצאה של מקח־וממכר סודי ליד שולחנות קואליציוניים. תוכנה: יבחור בעל המכונית בימי המנוחה שיבחור, כל המכוניות תושבתנה ביום המייועד למנוחה על־ידי הרבנות הראשית לישראל.

קואליציה זו של דת ופשיטת־רגל גרמה לניחושים ציניים, שלא העלו את כבוד התורה בעיני האזרח. אמר אחד: „כל פשיטת־רגל נוספת תגרום לביצוע תקנה דתית נוספת. הורוביץ חזר בלי כסף — ובאה מנוחת השבת. דוב יוסף יחזור בלי כסף — יבוא חוק כשרות. בן־גוריון יחזור בלי כסף — יילכו אזרחי ישראל בארבע כנפות" *.

מנגנון

הפילדמרשל נתן דוגמה

הצצה בין שורות הזמנה תמימה להצעות ביטוח למכוניות ממשלתיות, שהופיעה במודעה בעיתונות, גילתה עובדה מעניינת: 400 פקידים במנגנון המדינה הם כה חיוניים, עד שצריך להעמיד לרשותם מכוניות לשימוש אישי.

משלם־המיסים התקשה להבין שמנגנון, שפיטורי אלף מפקידיו נחשב בעיניו מעשה מהפכני, יגלה — מצד שני — יד רחבה כל־כך. מישרד־האוצר השתדל להפחית מערך העובדה, והסביר שחצי הפקידים הנדרשים * קיבלו את מכוניותיהם עוד בימי ממשלת המנדט וכעת אין מחלקים מכוניות נוספות, ומגבילים את מיספר הקילומטרים שעבורם משלמים את ההוצאות (מ־800 ק"מ עד לבלתי־מוגבל, בהתאם לתפקיד) **.

טען מישרד־האוצר: ההוצאות (36 עד 41 פרוטה לקילומטר) הן אפסיות. אך משלם־המיסים סבר אחרת. הוא זכר כי רופאים רבים בארץ אינם יכולים להגיע אל חוליהם באין להם מכונית, ושאר בעלי־מיקצוע חיוניים שהיו זקוקים למכוניות הרבה יותר מאשר פקידי־הממשלה. זכר משלם המיסים הישראלי גם את מי שהיה פעם נציב עליון בריטי בארץ־ישראל, הלורד גורט, שרכב על אופניים בימי היותו פילדמרשל ומפקד האי מאלטה, ובלבד שיחסוך בדלק חיוני ויקר־המציאות.

* טליתות.

* מושג מנדטורי לפקיד הנזקק עקב עבודתו לאמצעי־תחבורה משלו.

** מה שמוגדר כיום כקמ"ז.

רפואה

„טוב ברופאים - לגיהנום!"

מאות עולים חדשים, תושבי עין־כרם שסופחה השבוע לירושלים, עמדו לצידי הדרך הראשית העוברת בכפר, צפו בתימהון בעשרות המכוניות המפוארות שעברו בכיוון מערבה. היו אלה נשות הצמרת של הדסה, כמעט כל שרי הממשלה וסגל האורחים המוזמנים דרך קבע למסיבות רישמיות, שדהרו לירידת אבן־הפינה למרכז רפואי חדש במערב ירושלים, על רקע נוף מרהיב־עין.

הנואמים, שעלו בזה אחר זה על הבמה הדו־דיגלית (ישראל וארצות־הברית) הודיעו על חמישה מיליון דולאר שכבר נאספו על־ידי הדסה מתוך העשרה הדרושים, והצהירו בפעם המאה, כי אין המיפעל החדש בא במקום המרכז הרפואי הנטוש שעל הר־הצופים, אלא כהשלמה לו *.

האוניברסיטה העיברית, שגם היא היתה שושבין בשימחה, לא החמיצה את ההזדמנות, ותבעה באותו מעמד קרקע ממשלתית בתוך הבירה לפקולטאות שאין לה רצון מייוחד להוציאן, כדרישת ראש־הממשלה דוד בן־גוריון, לצובא, מול קריית־ענבים, במרחק של שמונה קילומטר מכיכר־ציון בירושלים.

חברה טובה. את הגביע על נאומים יוצאים מגדר השיעמום הרגיל חלקו ביניהם הרב הראשי, יצחק הלוי הרצוג **, חבוש־הצילינדר, ונשיאת הדסה בארצות־הברית, אטה, ל. רוזנסון ענודת העגילים.

הרב הראשי ציטט את דברי חז"ל על ייעודם הסופי של רופאים („טוב ברופאים — לגיהנום!"), אך ניחם מייד את בוגרי בית־הספר העתידים, כי זאת מליצה בלבד, המראה עד כמה קשה לצאת ידי חובה במיקצוע הרפואה. אחר־כך הבטיח להם הרב הראשי פולט־הפסוקים, חברה טובה בגיהנום, כאשר פסוק אחר אומר: „שלושה יורדי גיהנום הם: מלמד־תינוקות, רופא, ודיין בעירו!".

אטה רוזנסון לא התביישה, והסבירה שכאשר קיבלה מהקרן־הקיימת את שטר־הבעלות על הקרקע, לא ידעה לפענח את הכתובת העיברית, והביעה את תיקוותה שלא רומתה ובאמת קיבלה את הקרקע.

הפתעה אחרונה נכונה לעיתונאים שקיבלו את תוכן כל הנאומים מודפס מראש, בסיגנון ארצות־הברית. בי.ג'י. לא הוסיף הפעם אף מילה אחת לגירסה המוכנה, מלבד הפנייה „כבוד הרבנים הראשיים!" בפתיחה, שלא נרשמה בנוסח הנאום המוכן ***.

אנשים

● ברישמי ביקורו בארצות־הברית, שפירסם ראש־עיריית ירושלים **שלמה זלמן שרגאי** בהצופה, הוא הזכיר בין שאר שאלות התם שנשאל בימי מסעו: אם יקום ישו מנצרת לתחייה, האם לא יהרגו אותו היהודים בשנית מתוך נקמה על מה שעוללו הנוצרים במשך קרוב לאלפיים שנה ליהודים? תשובת שרגאי: „רוב תושבי ישראל הוא נגד עונש־מוות."

● ראש־ממשלת הודו, **ג'וואהרלאל נהרו**, סעד את סעודתו הראשונה שבושלה באמצעות חום השמש בתנור הליו־תרמי ****. התנור: ראי קמור גבוה מטר וחצי, עשוי אלומיניום, הממקד את קרני־השמש על זכוכית מאחרי הסיר שצריך להיחם.

* רק לפני כשנה וחצי נפתח על הר־הצופים בית־החולים **הדסה** המשופץ.

** אביהם של יועץ ראש־הממשלה המנוח יעקב הרצוג, ושגריר ישראל באו"ם חיים הרצוג.

*** בן־גוריון לא נהג בכבוד רב, בכהונתו כראש־הממשלה, ברבנים הראשיים ובשאר סמכויות התורה.

**** בלאטינית: הליו—שמש, תרמי—חום.

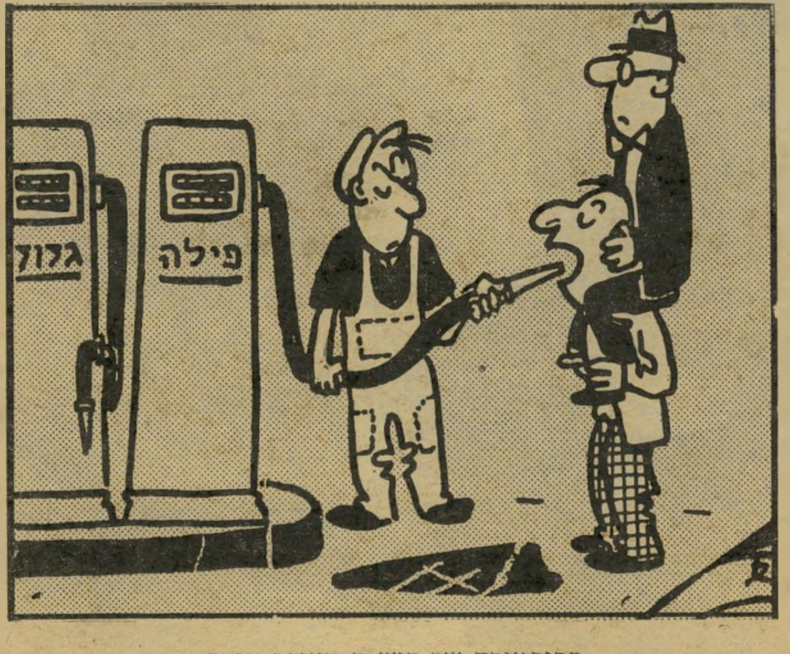

קריקטורה של דוש ב„העולם הזה"

דור הג׳ינס שותה קווינ׳ס

הוא הגיע. הוא כאן, אצלנו, בישראל.
הלהיט המרענן מאירופה —
קווינ׳ס.
המשקה לאנשים של היום. המשקה של דור הג׳ינס. הקצב של אירופה.
קווינ׳ס.
טעם צעיר, מרגש, תוסס. ניתז על הלשון באלפי רסיסים מרווים.

מרענן אותך באורנג׳, לימון, ובעוד חמישה טעמים מרתקים.
קווינ׳ס.
מדור הג׳ינס באירופה — לדור הג׳ינס של ישראל!
קווינ׳ס.
הטעם הזה יתפוס אותך.

Queen's ®

מיוצר בישראל ע״י תשלובת מפעלי טמפו בע״מ עפ״י זכיון ״קווינ׳ס״ S.A אינטרנשיונל, ציריך.

יש אנשים שאוהבים להזכר בחו"ל-
כשהם פותחים את המקרר.

"בכל פעם שאני פותחת את המקרר ורואה שוופס ביטר למון, אני נזכרת איך שתינו אותו במסעדה הנפלאה ההיא בפיאצה דה ספניה. איזה אוכל...איזו אוירה...איזה משקה...כל כך מעודן, כל כך תוסס, כל כך מיוחד. בעצם, התוסס היחידי עם חתיכות הפרי. איך אמרו באיטלקית, שוופס איל גרנדו דיפרנצו".

גולדן אורנג', ביטר למון, קולה, למון ליים, שכולית, מי סודה, ג'ינג'ר־איל, מי טוניק.

Schweppes ההבדל הגדול

חני לבינסון אילון עיצוב:ונדהאוז־איזנשטיין צילום:קירן

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

רק מיקרה היה זה שסרט־הטלוויזיה להיות מלכה, שהוקדש לבחירתה ולאישיותה של מלכת־המים 1976, אורלי חידה, הוקרן בשבוע שעבר, ערב ההכרזה על פתיחת תחרות מלכת־המים 1977.

סירטם של הבמאי גידעון גנני והמפיקים דן ארזי ומיכה שגריר נועד להיות מוקרן עוד לפני כמה חודשים. אולם ביגלל הקדמת הבחירות נדחתה הקרנתו. הקטע הקצר בסרט, שבו ניראה עורכו הראשי של העולם הזה, אורי אבנרי, מכתיר את מלכת־המים, לא תאם את חוק־הבחירות, האוסר הקרנת תמונות של מועמדים לכנסת בתקופה של מילחמת־הבחירות. מישהו, רחמנא ליצלן, עוד עלול היה לראות בקטע זה תעמולה־בחירות. תחת לקצץ קטע זה, העדיפו מפיקי־הסרט להקרינו במועד מאוחר יותר, אחרי הבחירות.

אבל הסרט לא הופק ולא הוקרן כסרט־פירסומת לתחרות מלכת־המים, התחרות המסורתית שאותה עורך העולם הזה מדי קיץ, זה 15 שנה. הוא נועד להיות — ולדעתי הוא אכן היה — תחקיר־לעומק על המניעים והדחפים, המביאים נערות להשתתף בתחרויות־יופי.

מבחינה זאת לא חידש אומנם סירטו של גנני הרבה. אבל הוא הצליח להמחיש לצופים שהמוטיבציה העיקרית, בצד עצם ההווייה של השתתפות בחגיגת־נעורים ויופי זו, על כל הטיולים והנשפים הנערכים במיסגרתה, היא השאיפה לצאת מאלמוניות, לקבל זהות ייחודית ולהשתמש בתחרות כבקרש־קפיצה לחדירה לעולם הנראה נוצץ וזוהר — עולם הדוגמנות והמישחק.

■ ■ ■

בחירתה של אורלי חידה כגיבורת הסרט היתה מיקרית.

ליוצרי הסרט, כמו למארגני התחרות, לא היה מושג מי תיבחר כמלכת־המים. בניגוד לתחרויות־יופי אחרות, נערכת הבחירה הסופית של מלכת־המים בידי הקהל, המצביע בקלפיות. תהליך ההצבעה ומניין הקולות, שרק בסיומו ניתן לדעת מי זכתה בתואר, הוצג באריכות בסרט.

אורלי משכה את תשומת־ליבם של יוצרי הסרט משום שהיתה יוצאת־דופן לעומת שאר הנערות שנטלו חלק בתחרות. היא היתה חיילת וקיבוצניקית (מדגניה א'), שהבליטה למן הרגע הראשון שאפתנות עצומה. בניגוד לשאר המשתתפות, שהתייחסו לתחרות בקלילות, כאל הרפקת־קיץ משעשעת, היתה לתחרות בעיני אורלי חשיבות רבה. היא נראתה בעיניה כימעט כגורלית להמשך הקאריירה שלה.

אורלי, שהיתה אז ערב שיחרורה מצה"ל, ביקשה להתחיל בקאריירה עצמאית בתחום המישחק בתיאטרון, והדוגמנות. היה לה חשוב לזכות בתארים, והיא עמלה לשם־כך יותר מכל מתחרה אחרת.

שאפתנות זו גרמה ליוצרי הסרט להתחקות אחר אישיותה של אורלי כבר בשלבים המוקדמים של התחרות. אז הסתבר להם כי מאחרי הנערה החייכנית והעליזה כביכול מסתתר סיפור־חיים בלתי־שיגרתי.

סיפורה של אורלי, ילידת מרוקו, שגדלה בשכונת־עוני בגיבעת־עליה כבת למישפחה הרוסה, נחשף בסרט רק בחלקו. הסיפור המלא הוא טראגי ומזעזע הרבה יותר. אולם גם המעט הנראה בסרט יש בו כדי להסביר את הדחף העצום שיש לנערה זו להגיע למשהו, לזכות בחום, בחיבה ובתשומת־לב, לצאת מאלמוניותה ולקבל הכרה, להראות בלשונה, „שאני מישהו."

הכרעת הקהל גרמה לכך שאורלי אומנם זכתה במהלך התחרות בשני תוארים: נסיכת הכרמל ומלכת־המים. כך נוצר סרט על המלכה עצמה, ולא רק על משתתפת אלמונית שקיוותה לזכות בתואר.

■ ■ ■

אורלי חידה אינה טיפוסית למשתתפות בתחרות מלכת־המים וגם לא מלכת־מים אופיינית. דווקא עובדה זו הפכה את סרט־הטלוויזיה עליה לתעודה אנושית מרתקת.

הקטעים שהציגו את אורלי מחוץ למיסגרת התחרות, כשהיא מגלה את החיים האמיתיים מאחרי עולם־הזוהר שבו ביקשה להשתלב; שהראו אותה בבדידותה ובהתפכחותה, נאבקת עם קשיי המציאות של חיי היומיום, אכולת ספקות ופיקפוקים שמא בכל־זאת אין בכוחה „לכבוש את העולם", כפי שהתיימרה תחילה — הם שהעניקו לסרט את עמקותו ורגישותו. כמה מהם היו נוגעים־ללב.

קטעים אלה העמידו גם בפרופורציה הנכונה את מהותה ומישקלה של תחרות־יופי מסוגה של תחרות מלכת־המים. היה זה דווקא אביה של אורלי — שלאורך כל הסרט התקשה להבין מה עשוייה תחרות מעין זו להעניק לבתו — שהיטיב להגדיר אותה לבסוף, כשאמר: „איך אומרים בערבית — מה שזה נתן לך, זה שיבעה ימים של מישמיש" — תקופה קצרה של כיף, שעשועים באשליות ובחלומות של לילות קיץ.

מבחינה זו היה סרט־הטלוויזיה להיות מלכה מעין מישדר־שירות של תחרות מלכת־המים, שיש בו כדי למנוע אי־הבנות ואשליות־שווא. תחרות־היופי אינה אלא שעשוע חברתי, שהוא חווייה בידורית למשתתפות ולצופים. רק לעיתים מתרחשת במיסגרתה מהדורה חדשה של סיפור סינדרלה, ונפתחת קאריירה מזהירה בפני הזוכה, כפי שקרה למלכות־המים יהודית מזור, עליזה גור, בתיה בנדיקט, חני פרי ועוד. ראוי שדברים אלה יהיו ברורים מראש לכל מי שעומדת ליטול חלק גם בתחרות מלכת־המים השנה, שעל פתיחתה יוכרז בימים הקרובים.

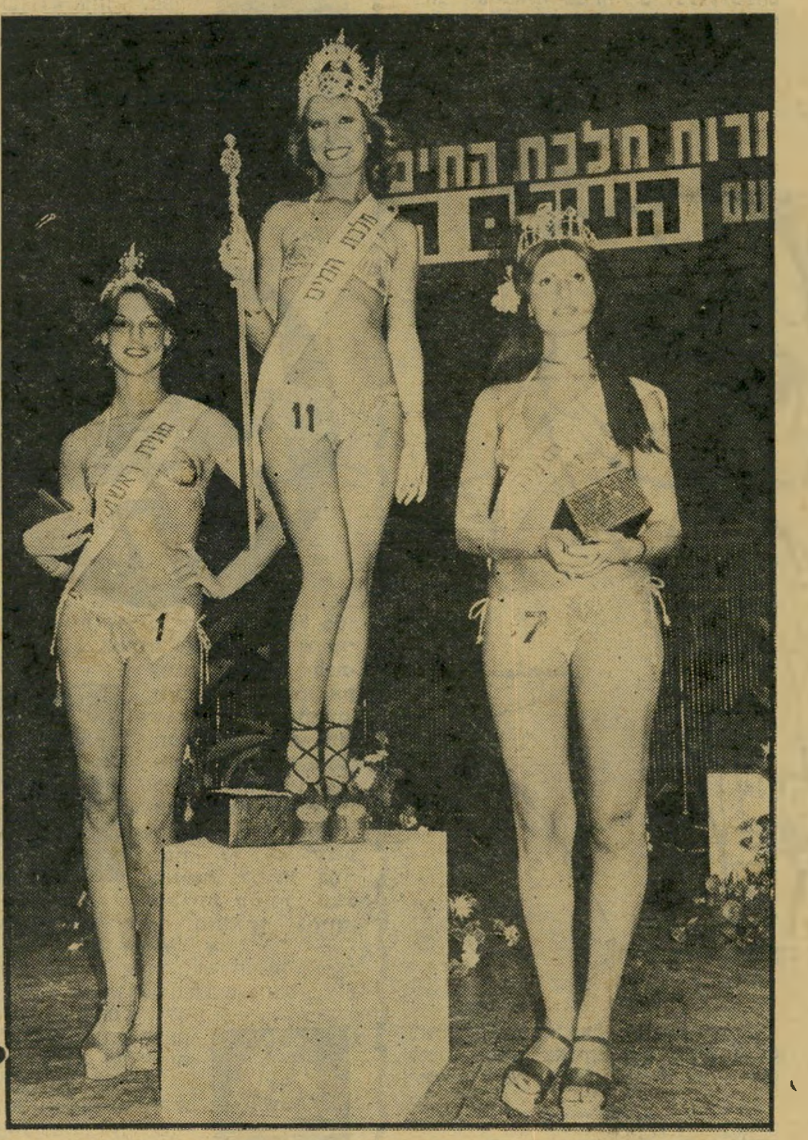

מלכת־המים 1976: אורלי חידה (במרכז) וסגניותיה
„שבעה ימים של מישמיש"

מכתבים

מישחקי מטבע ולשון

אני מציע את נוסח ההחלטה הראשונה של סיעת המערך בכינוסה הקרוב: „סיעת המערך בכנסת משבחת, מפארת ומרוממת את אדריכל הישגיה יצחק רבין." בהעלותה על נס את פעולותיו השונות, ואחרי שהעניקה לו את המקום מספר צוואנציג ברשימתה כיום, מחליטה הסיעה על התאמת שמה לגודלה: נפולת של נמושות.

אני משוכנע שהצעה כזו תתקבל פה־אחד. אחרי הכל, טבע אותה המנהיג ששיחק במטבעות רגילים ובמטבעות לשון, ובשני המישחקים לא הצליח.

י. פולג, ניו־יורק

פסק־זמן

תוצאות הבחירות היו בבחינת חסד שעשה הציבור למערך ולעצמו, שכן דבר אחד הוכח: העם מסוגל לבחון ולהעניש שילטון גרוע, באופן דמוקרטי. יש להתייחס לתוצאות הבחירות כאל פסק־זמן בשילטון המערך, ונותר רק לקוות שבעוד ארבע שנים (ואולי עוד לפני־כן), יוכל העם להחליף את השילטון בצורה דמוקרטית.

ד. רעם, תל־אביב

הקוץ של הליכוד

אני מרחם על אלה החושבים כי הרוויזיוניסטים השתנו מהימים שבהם בית"ר השתתפה בכנס הניצחון של מוסוליני ותנועת־הנוער שלו. נכון שמים רבים עברו מתחת לגישרי רומא והירקון מאז שנות העשרים המאוחרות, אך אנשי הליכוד רוויים שנאה לכל אלה שאינם מסכימים עימם. נכון שעד עתה הם שיחקו לפי כללי הדמוקרטיה, אך הם עשו זאת כיוון שהם לא היו בטוחים בכוחם.

עתה הם ינסו להשתלט על חברת־העובדים, כדי למוטט את ההסתדרות מבפנים. אחר־כך הם יחסלו את ההתיישבות העובדת ואת התנועה הקיבוצית, הנחשבת כקוץ בעיניהם.

אברהם קופל, אנטוורפן, בלגיה

מי שווה למה?

כאשר נזרק עזר וייצמן מן הליכוד, טען הוא עצמו שבליכוד יש אנשים ששווים יותר וששווים פחות, אבל שיש שם גם אנשים ששווים לתחת.

איש זה עומד עתה בצמרת הליכוד, ויתמנה — קרוב לוודאי — כשר־הביטחון. אז מי אמר שהמדינה הזאת לא־כל־כך שפויה?

ד. ישראלי, ירושלים

הזכות לרוץ

איני מבין כיצד יש למיפלגות כמו הליכוד וד"ש החוצפה לרוץ בבחירות להסתדרות. באיזה מקום נוסף בעולם מייצגות מיפלגות הקפיטל את הפועלים? לדעתי, רק למיפלגות הסוציאליסטיות ולמיפלגות הפועלים יש זכות לרוץ לבחירות. עדיף, כמובן, שאנשים מקרב הפועלים ירוצו ברשימות אישיות, ולמיפלגות לא יהיה כל קשר להסתדרות.

נקודה חמורה יותר היא העובדה שכל אדם בעל פינקס אדום, דהיינו חבר קופת־חולים של ההסתדרות, יצביע להסתדרות. בהסתדרות לא דנים בעיסקי קופת־חולים בילבד. תפקידה הוא לייצג את הפועל בסיכסוכים עם מעבידיו. לכן, לא ייתכן שמעביד ובעל־עסק יצביע להסתדרות, ויקבע מי ייצג את פועליו נגדו, רק בשל העובדה שהוא בעל פינקס אדום.

יוסי קאופמן, גיבעתיים

הכובע הנכון

שוב הוכיח העם בציון את תכונותיו הבסיסיות: פסיחה על שני הסעיפים, חוסר בגרות אינטלקטואלית, ליקוי פרספקטיבה, ומעל לכל — אינטליגנציה לקוייה במובן הרחב של המילה.

העם הזה, שהוא מחמיץ־הזדמנויות קלאסי, החמיץ שוב הזדמנות לצעוד צעד קדימה אל השלום, והתחיל לצעוד לאחור אל העבר, לכיוון האבות. בקצב הזה עוד נבנה סביב עצמנו חומת סין, ומסביב לה תעלות־מים. אין יוצא ואין בא. עם לבדד ישכון. בית־המיקדש ייבנה מחדש, וזקני ספרטה ישרתו בו לתיפארה.

אכן, אולי כובע־הטמבל באמת מתאים לנו.

א. גלברסטט, תל־אביב

הורוס קופ

תוכל השבוע לחרבות ולהתמסר לתחביבך. פגישות מעניינות עם אנשים חדשים יעלו את שאיפותיך על פסים מציאותיים. הרבי לצאת לבלות, זוהי תקופה נהדרת בשבילך. את רעננה, שזופה ופורחת, נצלי את הרגשתך למטרה מועילה. הגיע הזמן לרדת מן האולימפוס, אליו את מתנשאת. עסקי בשטח האמנותי עליו את חולמת מאז ומתמיד. את נמצאת בדרך אל ההצלחה ואל האושר.

* * *

מחלה קלה ממנה סבלת, חלפה. כל זאת הודות לטיפולה המסור של בת זוגך. זה מוכיח לך עד כמה אתה חשוב לה ומה רבה אהבתה אליך. התייחס אליה קצת יותר בעדינות. זה מגיע לה. לך, בת שור, תבוא הישועה מכיוון לגמרי לא צפוי. התעוררי וקחי את החיים ברצינות. לא תמיד יהיה מי שיוציאך מהבוץ בו את שוקעת.

* * *

אין עוד טעם להתכחש לרחשי ליבך. היה כן עם עצמך והודה, כי מתחת למסווה של איש חברה עליז ותוסס, שהכל מבקשים את קירבתו, מסתתר אדם מאוכזב. ייתכן שהאכזבה נובעת מגילוי עובדות בלתי ידועות על נפשות קרובות לך. לא מן הנמנע כי שורש הבעייה נעוץ בקשר רומנטי שנרקם לאחרונה.

* * *

בעקבות מחלוקת העולה לפרוץ בינך לבין אדם הנחות ממך בדרגה או במעמד, אתה עשוי למצוא את עצמך במיעוט — או אפילו מבודד. אנשים רבים, שבדרך כלל מוכנים להתייצב מאחוריך ולהצדיק אותך בכל מה שאתה עושה, יגלו הפעם עמדה קשוחה כלפיך. הם יעשו הכל כדי שתרגיש כי הפעם אין הם מצדיקים אותך. הימנע מהפעלת לחץ. תפוס שלווה.

* * *

אם לא תתחיל בדיאטה מיד — לא תוכל לעבור בפתחים צרים. מראה פניך הולך ורע מיום ליום. זה רק באשמתך! הגיע הזמן שתתחיל לשמור על עצמך. מצב בריאותך לקוי. שוב באשמתך! אתה חושב שחוסר שינה הוא הגורם לכך, אתה טועה! לך, בת אריה, יש יותר מזל השבוע: את עליזה, רעננה ומלאת חיים. המשיכי להתנהג באותה צורה.

* * *

ברגע שתעמוד על סף השינוי המיוחל, תרגיש כבול אל העבר. פעל בהגיון. אל תתן לרגש לשלוט בך. גלה יותר הבנה לבני מישפחתך. אפילו אם אתה עייף וחסר סבלנות. הקדם לעלות על מישכבך בלילות במשך שבוע ימים, אגור כוח. העסקים ימשיכו לפרוח בצורה טובה ביותר.

האינטליגנציה שלך אינה מוטלת בספק. זו דווקא הסיבה שקשה להבין מדוע אתה מתקוטט איתה כל שני וחמישי. כדאי לך להקדיש השבוע זמן רב למחשבה, תיכנון העתיד והסקנת מסקנות, מה שיהפוך אותך לאדם מאוזן יותר. כדאי שתפסיק לצפות כל ערב בטלוויזיה ותצא פעם בשבוע לאוויר צח. בת מאזניים, כל העתיד לפנייך. היי יותר רצינית בחיפושים.

* * *

הבדיחה אולי נעימה לרגעים, אבל בחיים לא תגיע באמצעותה לפיתרון כלשהו. בבקשה ממך, אל תתחיל לטעון שוב שאתה לא מעוניין בפיתרונות: מה יהיה, לדעתך, סופם של כשרונותיך האמנותיים (בעיקר בתחום הכתיבה)? אתה הולך ומתרחק מהאולימפוס, אבל האולימפוס קורא לך! אל תהיה אנוכי.

* * *

אחת מתוכניותיך קפאה על שמריה. אל תתייאש, היא תתגשם בקרוב מאד. אנשים יתנו בך אמון רב ויעודדו אותך לפעילות. השתמש בעזרתם ותגיע להישגים של ממש. יום שלישי הוא יום מזל בשבילך: הרבה בפעילות ביום זה ופקח עיניך למתרחש מסביבך. ידיד פטפטן ימסור לך אינפורמציה חיונית. דע להשתמש בה, היא נכונה. גלי יותר עירנות סביבך.

נסיון לשנות דברים יסודיים ייכשל בשבוע זה. גם במקום עבודתך צפויים שינויים מרחיקי לכת. הינך עלול למצוא את עצמך בין המקופחים. הסיכסוך הנוכחי שבו אתה מעורב עד מעבר לראשך הולך ומתחסל, ואתה עוד עשוי לצאת ממנו נשכר. צפוי לך סוף־שבוע מאושר, למרות כמה תקריות קטנות שלא יוסיפו ולא יגרעו מהנאתך בחיים.

* * *

המצב מעורפל ביותר; אל תמשיך לגשש באפלה — אל תדרוש הסברים, ותבע ביצוע החלטות שיעזרו לך ולסובבים אותך לצאת מן הסבך. אם אתה ממונה על אחרים — מוטב שהשבוע תהיה פחות קשוח, ויותר נוח, גם צעד מסוג זה יגרום לתזוזה מועילה לעניינך. בת דלי — הזנחת לאחרונה את נושא הופעתך. את ודאי אינך יודעת, שהופעתך החיצונית היא כרטיס־הביקור שלך. את יפה — נצלי זאת!

* * *

סוף־סוף הדבר קרה. האופטימיות שלך תגרום להפוגה במאבק קשה. תוכל להיכנס לשותפות עם אדם מסויים — בתנאי שתקבל את מלוא הערובות. האינטואיציה שלך, בתוספת חלום כמוס ישן, יבטיחו את הצלחתך. כישרון שאכן האמנות שטמון בך — יתגלה באמת.

מכתבים

הראיה של דיין

לא מפריע לי כל־כך שהוא סמל המחדל, שאינו דבק בעקרונות, שהוא שקרן, שהוא נמרשה, שהוא גנב ושודד. כל זה לא־כל־כך נורא. הוא לא היחידי, והוא כעת בחברה טובה.

מה שמפריע לי זה חוסר התלת־ממדיות שבו. נמאס לי שהוא מביט בי בעזרת השש־על־אפס שלו ורואה אותי שטוח לגמרי, פשוט ראש פחוס. אולי זה מה שמקנה לו את ההרגשה שאני מטומטם?

פ. כן, תל־אביב

פעם שקרן...

נסיון העבר לא לימד לקח את מנחם בגין כאשר בחר בדיין. הוא צריך להיות תמים מאד, כדי להאמין שדיין יהיה לויאלי כלפיו, אישית, וכלפי צוות הממשלה הנוכחית. מבט קצר לאחור יפזר לו את כל האשליות.

דוד ימיני, חיפה

הימים היפים

כשנודעו לי תוצאות הבחירות האחרונות, חשתי אכזבה וכעס. אכזבה על כישלון השמאל, וכעס מפני שהעם הזה מאמין לדמגוגיה זולה של אנשים מסוגו של בגין.

אני לא מאלה שמתחילים לצעוק כשהם מאוכזבים. אני גם לא נוהג לבכות במצבים

„הימים היפים של בגין (אלדד בקום)
ציור של חלום

כאלה. כששמעתי על התיקווה של בגין לימים היפים שאליהם הוא מתגעגע, לא יכולתי לעמוד בפיתוי לצייר את חלומו של בגין.

אלדד בקום, ראשון־לציון

● ציור חלומו של בגין — **ראה גלופה.**

זכות ראשונים

מי שמנסה להכתיר את לאה רבין כמחוללת ההפיכה בבחירות, טועה טעות חמורה. הגברת המכובדת נמצאת בסופה של רשימה ארוכה. בראש הרשימה עומד דויד בן־גוריון, מפרק זרם־העובדים בחינוך והאב הרוחני של החינוך הלאומני־דתי, המתחזה כלליי. אחריו בא לוי אשכול, ממציא הסחבת כיסוד כל יחסי־העבודה במדינה וממציא האימרה „אל תחסום שור בדישו". את האימרה הזו הגשימו כולם, לפי הבנתם ויכולתם. וראו את אשר ידלין, אשר עוד לפני שנשפט, גרם לשביתות הרופאים והאחיות, שתרמו לא מעט לאווירה הקשה בארץ.

אני מציע שלא לחפש את הראשונים לאשמת המערך בין אלה שחיים עימנו היום. הראשונים כבר לא זכו לראות את המפלה, למרות שהכשירו את הקרקע לכבודה.

פינחס כהן, בנימינה

להפסיק להשמיץ מראש

אני קוראת בצער את המיכתבים שקוראים כותבים, וחושבת לעצמי: מה השינאה העיוורת כלפי בגין ומיפלגתו? האם זה באמת מתוך דאגה כנה לטובת המדינה? מדוע משתמשים בביטויים כמו קטסטרופה, אסון, מילחמה ודאית? בינינו לבין עצמנו, למה זכינו במשך 29 שנים שבהן שלטו האפוטרופסים הניצחיים? כמה מילחמות, אסונות, שחיתויות, סמים, מחדלים, מיליונים שנקברו בשביתות צודקות ובלתי־צודקות? כמה אנשי צמרת יושבים כרגע בבית־סוהר?

אני חושבת שאם יש אדם שרוצה ומוכן בכל ליבו לעשות הכל למען השלום, זהו מנחם בגין. הוא מוכן לוותר על כבודו ויוקרתו, מבקש שהממשלה תהיה רחבה יותר ושכולם יפעלו לטובת המדינה. וכל זה לא, חלילה, מפני שהוא לא מסוגל לנהל את המדינה בכוחות עצמו. כל מי שטובת המדינה לנגד עיניו, מוזמן לפעול בשיתוף־פעולה, בלי לחתור ובלי להשמיץ. אינני תומכת של הליכוד, אבל כואב לי כשפוגעים באדם שיש לו אהבה עזה כל־כך למדינה ולעם.

אני מקווה שהשכל הישר ינחה את כל המשמיצים, כי השמצות זה הדבר האחרון שנחוץ לנו כרגע. בעזרת השם, ההנהגה תצליח. ולנו, האזרחים הקטנים והאפורים, יפסיקו בכל ראש־חודש להביא פיחות זוחל ושאר זוחלים ומרעין בישין.

אני לא חושבת שבגין הוא קוסם ויביא את כל הפיתרונות הטובים בהנפת מטה־קסמים, אבל תנו לו זמן. הפיתגם הידוע אומר שכדי להרוס צריכים רק רגע קצר, ולא צריכים להיות מומחים גדולים, אך כדי לבנות את ההריסות ולהקים בניין לתיפארת, יציב וחזק, צריכים זמן וסבלנות.

לאה סלומון, בני־ברק

משנה דיעה, משנה עמדה

חבל. זו כבר הפעם השנייה שאתם הולכים עם שותפים בבחירות, ולא מצליחים להיכנס לכנסת ברשימה עצמאית של העולם הזה. כשאורי אבנרי הלך לבד הוא הצליח, והעם נהנה מהופעותיו בכנסת.

אבל הפעם העם רצה שינוי, והוא כבר

(המשך בעמוד 10)

מועדון הצלילה הים־תיכוני

„שאיפתנו לחנך מקסימום צוללים ברמה מקצועית ובטיחותית גבוהה ולשמירת הנוף התת־מיימי".

מעניין להכיר אותם, מסקרן לדעת כיצד מתנהל ועל־ידי מי ביה"ס לצלילה הגדול בישראל. פגשתי אותם במשרדם ברח' בן־יהודה 32, בית אל־על, ותאמינו לי, הופתעתי. הנפתעתי, כי ישבו לפני אנשים המאוהבים בצלילה, שכל חייהם ועולמם הוא מתחת לפני המים. מתוך מטרה שגם אנו נהנה מחוויות הצלילה ומהנוף התת־מיימי הקימו את ביה"ס לצלילה הגדול בישראל.

וכוונתי לחאוורד רוזנשטיין — מנהל מרכז הצלילה בשארם, והראשון שכבש בעולם הצלילה את מיצרי טיראן.

ויוסי כבשני — לשעבר מזכיר ההתאחדות לפעילות תת־מיימית וכיום האחראי לנושא באילת. משימתו להכשיר את המועדון באילת לקליטת 1000 תיירי צלילה, בעונת 77/78.

השניים הקימו את מועדון הצלילה „הים תיכוני" בע"מ שבבעלותו גם ביה"ס המרכזי לצלילה. בי"ס זה מקיים קורסים מדרגת כוכב אחד ועד לדרגת שלושה כוכבים, ובנוסף גם קורס צילום תת־מיימי. הקורסים מתנהלים ביפו — בשיתוף עם חברת „סנפיר", ובמפרץ נעמה שבאופירה. לרשות החניך עומד צוות מדריכים מעולה שרובו מבוסס על בוגרי יחידת הקומנדו הימי. לדבריו של ארן מור (26), לשעבר מזכיר ההתאחדות לפעילות תת־מיימית וכיום מנהל ביה"ס לצלילה, שאיפתם היא „לחנך מקסימום צוללים לרמה מקצועית ובטיחותית גבוהה".

ואכן, עם סיום הקורס, מקבל החניך תעודת צולל בינלאומית. ענף מומחיות נוסף של מועדון הצלילה „הים־תיכוני", הוא תיירות הצלילה.

בימים אלה מתארחת במועדון חוקרת הכרישים הנודעת יוג'ני קלארק המגיעה לארץ מידי שנה בליוויית צוות צוללים כדי לחקור את הנוף התת־מיימי בים־סוף.

לרשות הצוללים פועלת ספינת הצוללים RED SEA DIVER I בקיבולת של 20 צוללים על ציודם. במסגרת פיתוח תיירות הצלילה יפתח בקרוב במלון „קרוואן" באילת מרכז צלילה נוסף של המועדון שיעסוק בתיירות הצלילה, בנוסף למועדון הקיים בשארם שהוא הגדול בים־סוף ונבנה בהשקעה של כמיליון לירות.

שאיפתם של מנהלי המועדון, היא להכיר למקסימום צוללים, את נופיו הקסומים של ים־סוף ולחנכם לשמור עליהם, תחת הסיסמה „מצלמות במקום רובים".

בעולם כה קסום ובלתי מוכר של החיים מתחת לפני המים, טוב לדעת שהעוסקים בדבר, הם כה בקיאים, ויודעים מה החשיבות והייחוד שבצלילה.

נקודת החן של כפר־שמריהו

נקודת חן מיוחדת במינה קיימת לכפר־שמריהו.

ציפור קטנה לחשה לי שקיים מכון קוסמטי המרכז כמה ענפים בשטח הקוסמטיקה. סקרנותי גברה על לחץ הזמן ומאחר ודבר כזה טרם היכרתי בארץ, החלטתי לראות במה דברים אמורים.

הגעתי לרח' הזורע 1 בכפר־שמריהו לנקודת חן ושם התקבלתי באדיבות ע"י הגברת טובה לוריא, צעירה, המנהלת את המכון להפליא ומחזיקה צוות עובדים מעולה ובעל ניסיון. לשאלתי, נעניתי שנקודת חן אומנם מרכזת כמה ענפי קוסמטיקה כמו: טיפול פנים (לנשים וגברים), מספרה (לנשים וגברים), ניקוב חורים בתנוך האוזן בשיטה חדשנית ללא כאבים וללא טיפת דם, הוצאת שיער בעזרת מכשיר דפילטרון בקלות וללא כאבים, פדיקיור, מסג' גוף, הרזיה והחידוש האחרון, הרכבת ציפורניים בשיטה אמריקאית, בקיצור, הכל מכל בכל.

שוכנעתי, שוכנעתי כי ראיתי נשים וגברים היוצאים תחת ידי המומחים של טובה, אולי הם תמיד יפים, אך כשיצאו נראו מלאכים. מסתבר, שבנוסף לכל זאת טובה העוסקת במקצוע היופי כ־13 שנים, מתאימה איפור חינם לכל מי שתיכנס אליה. ואמנם, כיום חוג לקוחותיה, הינו מכל אזור השרון, המנצלים את זמנם מכסימלית בנק. חן בה הם יכולים לרכוש חולצות אקסלוסיביות ואורגינליות, תיקים ותכשיטי זהב, יופי כמובן, או איפור חינם מהחברות הקוסמטיות המעולות.

כדאי להכיר את נק. חן שכשמה כן היא, משווה לכפר־שמריהו ברח' הזורע 1, טל. 930669.

אכן מקום ליפים במקום יפה שהמחירים בו נמוכים ולא תואמים לרמה המיקצועית הגבוהה ולשירות הטוב הניתן ללקוח.

פטנט מהפכני חדש בישראל

פטנט מהפכני המציאה חברת „מגן־טף", דרך נגבה 29 רמת־גן, שכשמה באה לעזור לנו ההורים להגן על ילדינו.

מעקה הביטחון בעל פרופיל מתכת קשה ובעיצוב קלאסי נאה, צבוע בצבע אפוקסי שחור, קלוי בתנור בתהליך אלקטרוסטטי, המשביח את תכונות ציפוי הצבע ומונע את קילופו או פיצוצו על ידי פגיעות חיצוניות.

שלמה אליהו, אב דואג לילדיו שהינו בעל הרעיון, הקים ביחד עם שותפיו את „מגן־טף", שם קולע לכל הדעות. וכדי שכל בית אב בישראל יזכה למנוחה מהדאגה לילדיו דאגו הוא וחבריו לשווק את מוצרם בשיטת שיווק דינמית. חברת „מגן־טף" משווקת את מעקה הביטחון ע"י סוכנויות אזוריות הפועלות ברחבי הארץ, הזמנה מיידית — הספקה מיידית, דרך נגבה 29 ר"ג, טל' 774243.

מ"ז במכה ל־אקספרס

את אחד מבעליו של אקספרס מכיר אני מזה כמה שנים וחולשה אחת יש לו והיא המזיקים למיניהם. פעם אמר: „כאשר מזכירים לי חרק, אני מתגרד במשך כל היום". אז, הוא גלחם בהם ברגליו, אך כיום? אותו לוחם ושותפו החליטו להקים חברה להדברת מזיקים, מה עשו, הזמינו חומר להדברת מזיקים בארה"ב, אספו צוות, כשאת הדגש שמו על חולשתו למזיקים והוותק המיקצועי.

וכך קמה „אקספרס" ברח' ארלוזורוב 1 ר"ג.

נו, ממלחמה במזיקים ברגליים, עבר לחומר הדברה הטוב ביותר בשוק, ותאמינו לי, החומר עושה את תפקידו על הצד הטוב ביותר, כלומר, חרק שחש בחומרים של „אקספרס", נעלם אקספרס למשך שנה, וזה באחריות „אקספרס". צלצל אקספרס 735693 ויגיעו אליך מיד המומחים של „אקספרס".

מורנו „מוצרי מיוחדים לכן חוג לקוחותי כזה"

אופנת „מורנו" בע"מ, חשמונאים 91 פינת קרליבך ת"א, טל. 259943, 269505.

מסקרן לא? הרי איזה בעל עסק יסווג את חוג לקוחותיו, ובכן... „מורנו" הינו יצרן אופנה ישראלי ויבואן אופנה מלונדון.

עיסוקו הוא ביגוד אקסלוסיבי. „מורנו" מספק את מוצריו אך ורק לבוטיקים האקסלוסיביים ביותר בארץ, ומכאן שגם לקוחותיו נימנים על השיכבה הבינונית ומעלה, אלה שאיכפת להם מטיב המוצר ומקוריותו.

את מר מורנו, או בכינויו „מוטי", פגשתי במשרדו החדש שברח' החשמונאים 91, פינת קרליבך בתל־אביב.

ההפתעה מצפה למבקר כבר בכניסה למשרדו של מוטי מורנו.

משרד מהודר ויפה שקירותיו מכוסים רישומים מרשימים פרי יצירתו העצמית של מוטי.

מאחורי השולחן ישוב מוטי, בחור צעיר, רציני ואדיב, בעל חוש אומנותי מפותח שבוודאי הוא המנחה אותו בעיצוב האופנה המיוחד לו, וברכש המוצלח שלו בלונדון.

כאמור מורנו הינו גם יבואן אופנה. בחור צעיר זה מייצג בלעדית בארץ שישה בתי חרושת מהידועים ביותר בלונדון, מרשים לא?

ובכן לאחר חיטוט סקרני במוצרי היבוא שלו, מצאתי הצדקה לשם היוקרתי שרכש „מורנו", שכן מצאתי בין מוצריו בגדים כל כך יפים שלא עמדתי בפיתוי וקניתי שתי שמלות שדוגמתן טרם ראיתי אף בתצוגות האופנה היוקרתיות ביותר.

מה עוד אפשר לומר על מורנו? הרבה מאד.

בסיבוב שערכתי בחנויות מורנו נתקלתי בתופעה מעניינת שמוצרי מורנו לא נמצאים בכמויות גדולות. לשאלתי נעניתי שמוצרים אלה הינם אקסקלוסיביים וכידוע אינם מיוצרים בכמויות. כמו כן הדרישה גבוהה יותר מההספק, לכן קשה להשיגם. מזאת למדתי שאיכותם ורמתם האופנתית של מוצרי מורנו מעולים וזו סיבה מספקת שאחפשם.

הביקור בהילטון שהניב כופעל

„ערב אחד ביקרתי בבר־הילטון עם אשתי ודודתי ולאחר שיחה עם איש עסקים, תושב חוץ שעניין אותי בנושא ציפויי קירות החלטתי להקים את פיקס פלסט".

בדברים אלו פתח אלכס את שיחתנו.

אלכס, צעיר כבן 24, בעל מפעל לציפוי קירות בשם פיקס פלסט — היושב ברח' כצנלסון 154 גבעתיים, הפך בפרק זמן קצר לבעל אחד המפעלים הגדולים לציפוי קירות. לזאת הגיע ע"י כך שרכש צוות אנשים מעולה, בעל ידע זר בציפוי קירות, ואת החומרים הטובים ביותר לציפויי קירות.

אלכס עומד בדרישות כל בעל מקצוע, ואכן הוא מבצע פרוייקטים גדולים ביותר. ציפויי השיש שלו יפהפיים ועמידים בפני מים ואינם דוהים. פיקס־פלסט, כצנלסון 154 גבעתיים, טל. 723066.

ש... ש... הסוד הבוהמי „תה - וסימפטיה"

בתחילה, דיברו עליו בחדרי חדרים אותם אגואיסטים שרצו לשמור אותו לעצמם. לאחר מכן, דובר בו רק בחברה הבוהמית, שכידוע שומרת לעצמה מקומות כאלה. עד ששימעו הגיע גם אלי.

אותו סוד שכה נשמר, אותו מקום שכל־כך דובר בו, הוא בית התה של הסימפטיה „תה־וסימפטיה".

מיד תשאלו מה כל־כך מייוחד בו? ובכן.

ערב אחד לאחר שיצאנו גרי ואני (גרי זה חברי החדש) מקולנוע „פאר" אמר לי גרי שהוא לוקח אותי למקום מיוחד במינו. ובכן חצינו את הכביש ומול ק. פאר נכנסנו ל„תה־וסימפטיה" שברח' ירמיהו — 52, כבר בכניסה ידעתי שאכן זהו מקום מיוחד במינו גרי צדק!

האווירה היתה כה אינטימית וחמה, הקירות מכוסים בשטיחים יפהפיים ובציורי ראשים משונים, מוסיקת הרקע היתה תואמת לאווירה להפליא, הרגשתי רפוייה מהמתח של כל היום, זה המקום שגרי ידע כל־כך להתאים למצב הרוח שלי.

התיישבנו סביב שולחן נמוך והיינו קרובים אחד לשני, לאחר כמה דקות התיישבה לידינו צעירה שהתברר שהיא חלק מהמקום ובאה לקחת הזמנה. ציפי (הצעירה) שהיתה מאד סימפטית, מקסימה בהופעתה ואדיבה, הגישה לנו תפריט שהכיל החל מתה בטעמים שונים ובלינצ'ס מגרים עד ליינות וקוטיילים נהדרים.

רציתי להזמין הכל (היה לי מצב רוח מצויין) אך הדייאטה. הזמנתי בלינצ'ס גבינה, ותה אננס. נו! איך לדעתכם זה היה? „אכן" חשבתי לעצמי, „כדאי לשמור מקום סימפטי זה בסוד", „עכשיו גם לי ברור למה דובר בו בחדרי חדרים". החלטתי לספר זאת רק לחוג מצומצם ממכרי והרי הנה אתם.

ש... אגלה לכם עוד סוד? כל יום חמישי מתקיים שם ערב עם להקת ג'אז, משהו משגע!

ש... ש... ש... עדי

תן לשנוש לעבוד בשבילך

זוהי סיסמתו של יגאל בוכנר מבעלי תרמו־סאן (יצחק־שדה 20 פינת המסגר) יצרני דודי שמש וחשמל. אכן, יגאל (10 שנים במקצוע) שרכש את הידע המקצועי שלו בנושאי דודי שמש וחשמל בטכניון, מייצר דודי שמש וקולטים סלקטיביים בעלי כושר קליטה מעולה.

בתרמו סאן עומד לרשותך צוות מעולה ואחראי בעל ותק של 12 שנים ואולי זו הסיבה שעבודתם ידועה בטיבה בכל אזור המרכז.

בדבר ייעוץ? אין בעיות, ביקור של מומחה טכנאי מטעם תרמו־סאן הינו חינם וללא כל התחייבות.

השירות מהימן לכל אורך הדרך ואליו מצורפת תעודת אחריות למשך 8 שנים מלאה ללא שום ספיחים החלים על הקונה. תרמו־סאן, יצחק שדה 20 פינת המסגר, טל' 36306.

אין כמו אולם ה„נוצץ" לחוג בו את שמחותיכם.

האווירה הנעימה והסוחפת ומטעמי הגריל המשובחים והכשרים למהדרין הם המבדילים את אולם ה„נוצץ" מיתר האולמות.

אולם ה„נוצץ" הופך כל ברית מילה ושמחה לאירוע בלתי נשכח.

האדיבות והיחס האישי אך מוסיפים לכך שאת השמחה הבאה נחוג באולם ה„נוצץ".

ה„נוצץ" רח' המסגר 49, טל. 31179.

(מ)

מכתבים

עתיד האמנות

ביום 30.5.77 קראתי בעיתון הצופה ידיעה וגיליתי, להפתעתי, כי נוסף על הכותרת הצינית בראשה: „עיריית תל־אביב ממשיכה בביזבוז כספי־ציבור, פסל אישה יוצב מול חוף־הים." גם את החידלון הציבורי.

הדברים אמורים בגוף הידיעה: „הציבור הפך את פסל השלום המוצב באחד מגני העיר לבית־שימוש ציבורי"... „פסל שהוצב בכיכר השוטר, נותץ ביום המחרת." כאמור, את צרות־האופק של עורכי העיתון הצופה ושל חלק מקוראיו, ניתן לייחס לרקע המנוון המאפיין את השקפת־עולמם, כנראה עקב ראיית הדת בצורה מעוותת. ברם, את התנהגותם של אותם מנתצים ומשתינים למיניהם בקרב הציבור, אין אני מסוגל להבין כלל.

מכל מקום, נראה כי עקב המהפך הפו־ליטי שפקד אותנו, אנו עומדים כיום גם לפני שילטון כפייתי המדכא אמנות, שילטון שיעודד קרוב לוודאי אותם מנתצי האמנות, המשמשת עבורם גם כבתי־שימוש.

יגאל נמיר, גיבעתיים

הקולות העודפים

אולי סוף־סוף תלמדו את הלקח, שלא כדאי לעמול ולהתאמץ עבור הערבים הישראליים, שאתם מכנים אותם בשם פלסטינים? תוצאות הבחירות ברחוב ה־ערבי מדברות בעד עצמן. הליכוד, הקובע כי זכותו של עם ישראל על ארץ־ישראל היא זכות נצחית, קיבל קולות של ערבים פי־ארבעה מאשר מחנה של"י, הנאבק לזכויותיהם של ערביי פלסטין.

המפד"ל, הנוקטת למעשה מדיניות של גוש־אמונים, שאותה אתם מכנים מדיניות־נישול, קיבלה אף היא פי־ארבעה קולות מכם. אפילו הרב כהנא קיבל עשרות קולות של מצביעים ערבים. אז אם הערבים בעצמם אינם רוצים בזכויותיהם הלאומיות, למה אתם צריכים להכריח אותם לקבל אותן?

יוסף מעיין, טבריה

האם תוצאות ההצבעה בין ערביי ישראל בבחירות לכנסת התשיעית לא שיכנעו אתכם שכל דיעותיכם ומאבקיכם בעניין הערבי מוטעים מיסודם?

ובאשר לתלונת הרשימה הערבית י"ם, שרשימת אמת סידרה אותה בהסכם־העודפים והכניסה בזכותה עוד מנדט לכנסת — הרי נציגי רשימות המיעוטים הקשורות למערך תמכו והצביעו בעד חוק באדר־עופר, שבגללו הפסידו עתה מנדט. אז מה להם כי ילינו?

אהרון שושני, פתח־תקווה

הערה מאירה

אנו, שני מורי־דרך, רוצים להגיב על הכתבה „שביל הזהב של מורי־הדרך" (העולם הזה 2073), שכן אנו ותיקים ב־מיקצוע ויודעים היטב מה מתרחש בו.

בכל העולם נהוג שמורי־דרך מקבלים עמלה. זה לא פטנט ישראלי מקורי. גם לתיירים נוח שלא להחליף את כספם בבתי־המלון, ביגלל התעריפים הנמוכים. חוץ מזה, מישהו היטעה אתכם. אבו־מוסא דווקא משלם אחוזים למורי־הדרך. הוא משלם שלושים אחוזים, וזו הסיבה שלא נכנסים אליו.

נכון שיש מדריכים שמגזימים בגביית אחוזים ובמכירת שקופיות ובהחלפת כספים לתיירים תוך כדי הטיול, אבל הם לא הרוב, למרות שהם מקלקלים את אשר אנחנו בונים לקידום התיירות.

בני גפן ודויד לוי, חיפה

(המשך מעמוד 8)

לא מאמין שהערבים רוצים בשלום. אתם הפרזתם בהגנה על הערבים ועל עמדותיהם, וכדאי לכם לשנות את הקו אם ברצונכם להצליח יותר.

כדאי לזכור, שיחסית למצבם של היהו־דים בארצות־ערב, הרי הערבים בישראל חיים ממש בגן־עדן. עבודה מעל הראש, ביטוח לאומי, זכויות אזרחיות ועוד ועוד.

אילו יהודי היה מעז להפגין במדינה ערבית, היו מכניסים אותו ואת מישפחתו מייד לבית־סוהר, מחרימים את רכושו ואולי אף הורגים אותו בחשאי. השבויים שבילו בארצות־ערב יכולים להעיד שלער־בים אצלנו אין מה להתלונן, אפילו לא בבית־הסוהר.

משה רנרט, חיפה

ייגאל פון־פאפן

מאמריו של אורי אבנרי על „ימי ויימאר האחרונים" (העולם הזה 2074) ו„מהפכה בקרון־רכבת" (העולם הזה 2075) היו מלאכת־מחשבת של כתיבה בין השורות.

המסקנה העיקרית שלו — שהליברלים בגרמניה ובאיטליה ביצעו, מרוב פחדנות וקוצר־ראייה — פשע היסטורי, מעוררת למחשבה. אני מציע שהמערכת תשלח

בניטו מוסוליני
אהדת בית"ר

העתקים של המאמרים האלה לכל חברי המוסדות של ד"ש והמיפלגה הליברלית בליכוד.

ד"ר א.ש., תל־אביב

בשעה שקראתי את המאמרים של אבנרי עשיתי אוטומטית השוואות, וניסיתי לשבץ את האנשים. הנה כמה דוגמאות: ייגאל ידין — פראנץ פון־פאפן, סגן ראש־הממשלה ב„קואליציה הלאומית"; יצחק רבין — אורלאנדו, ראש־ממשלת איטליה; משה דיין — הבארון קונסטאנטין פון־נויראט, שר־החוץ (להבדיל); עזר וייצמן — ורנר פון־בלומברג, שר־הביטחון.

חיים ברמן, ירושלים

אני בהחלט מתנגד לכל השוואה עם גרמניה, ביגלל העניין היהודי. אבל יש הרבה היגיון בהשוואה עם איטליה. ידוע שהרוויזיוניסטים גילו תמיד אהדה למוסו־ליני ולאיטליה — לפחות עד שמוסוליני התחבר עם היטלר ואימץ לעצמו את תורת־הגזע.

בנימין אבידן, תל־אביב

מחשבה מעניינת: מה היה קורה לולא נכנס בניטו מוסוליני למילחמת־העולם השנייה לצד הגרמנים, ואילו שמר על נייטרליות? בוודאי היה מצטרף ברגע האחרון לחזית בנות־הברית ומכריז מילחמה על גרמניה, וכיום היה אחד המדינאים המכובדים באירופה, אילו נשאר בחיים. לכל היותר היה קורה לו מה שקרה לפראנקו בספרד.

אריה גולדנברג, רמת־גן

● תמונתו של מוסוליני בשעת נאום — ראה גלופה.

מרכז צלילה נביעות

75 ק"מ דרומית לאילת על חוף ים סוף

מודיע על תאריכי פתיחה

קורסים לצלילה

3.7, 17.7, 7.8, 21.8.

ספארי צלילה לראס־אבו־גלום

10.7, 14.8, 11.9, 9.10

ספארי צלילה לראס־מוחמד

26.6, 24.7, 28.8, 25.9.

פרטים והזמנות: מרכז צלילה נביעות, דואר אילת
טלפון: 059-3667 — 059-6191.

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מודיעין 18 ר"ג, טל. 790114־6־5 ● אילת, טל. 3012־059.
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

מורלה
הטפטים המעוצבים ביצירת אומנות

ארומור
צפוי דלתות וקירות

שירות הבנות — מכובד!

כאב, ששלוש מבנותיו שירתו בצה״ל בעבר ובת רביעית משרתת בו כיום, אני בוש ונכלם על הסחר־מכר שנעשה בשאלת גיוס הבנות בין השותפים הקואליציוניים החדשים, מח״ל ואגודת־ישראל. עצם ה־עובדה שאנשי הליכוד מכירים כיום, כבי־יכול, בכך שצריך לעשות הקלות בגיוס בנות דתיות, ומקבלים את טיעוני אגודת־ישראל, נותן הכשר לטענות שהשמיעו אנשי אגודת־ישראל כל השנים נגד הגיוס.

והרי טענתם העיקרית של אנשי אגודת־ישראל לא היתה שאין המדינה זקוקה לשירות בנותיה, אלא ששירות הבנות בצד החיילים בצבא הוא משחית ומסוכן לכבודן של בנות אלה. אנשי האגודה השתמשו, למעשה, נגד הבנות המשרתות בצה״ל במילים חריפות הרבה יותר, שאינני מעז להעלותן על הכתב כדי שלא לפגוע בכל החיילות ששירתו בצה״ל ובתוכן גם בנותי.

קבלת סיעוני תאגודה, פירושה הצדקת טענתה ששירות בנות בצה״ל יש בו כדי לחלל את כבודן של בנות אלה. מוזר שדווקא מיפלגה כמו ד״ש, שיש בה כל־כך הרבה אנשי־ביטחון וגנראלים־לשעבר, היא שנותנת גושפנקה לטיעון פסול ומביש כזה.

א.ח., נתניה

עלילות האביר זיק

אני מנחש כי מאחרי התואר „מר א.ס., עורכו של מדור הספרים החדשים בעיתון הערב י.א.״ מסתתרת אישיותו הצנועה של החתום מטה, שאותה הואיל ח.מ. (או אולי נוותר על ההברקה: פשוט, חנוך מרמרי) להזכיר בעמוד 2 של עיתונכם (העולם הזה 2075) שהתפרסם בעמוד 18.

מרמרי, כשמו, מתמרמר על אי־ההצלחה של סיפרו עלילות האביר זיק, והח״מ הוא כנראה אחד האשמים בה, „כנראה מתוך חשבונות משלו.״ גם טיב החשבונות ידוע למרמרי היטב. לא עשו אותו באצבע.

● „א.ס. הוא גם קונקורנט למיקצוע.״

● בא בזמנו בעימות מישפטי עם אחד המחברים.

ובכן, כבוד גדול מדי הוא לכותב השורות האלה להיחשב כקונקורנט למיקצוע, אבל מעולם לא בא לעימות מישפטי עם אף אחד מהמחברים של הספר שמרמרי הקדיש לו, ברוב צניעות, רק עמוד אחד בעיתון.

מרמרי מרמרי, מדוע אינך יכול להעלות על. דעתך שום דברים פחות מרושעים? למשל, שהספר הגיע באיחור ניכר? למשל, שהרשימה אודותיו נכתבה, אבל בגלל יבול הספרים המהמם לקראת שבוע הספר, היא מונחת וממתינה בדפוס (לא לבדה, חלילה) — מקום שבו לכותב שורות אלה אין שום שליטה על המתרחש? למשל, שיש אנשים בעולם המשתדלים (וגם קצת מצליחים) שלא לנצל כל הזדמנות לניהול חשבונות אישיים, ובייחוד במקרים שבהם אין להם חשבונות אישיים?

ועוד משהו, מרמרי. אם אותה רשימה היתה כל־כך חשובה בעיניך (בחיי, שלא העליתי על דעתי כזאת) — מדוע לא עלה על דעתך להרים טלפון ולברר: אולי הספר לא הגיע? אולי השליח גנב אותו בדרכו מהדואר? אולי קרה משהו אחר? מדוע קשה לך כל־כך לברר את העובדות הפשוטות, ולעומת זאת קל לך כל־כך להתיישב מול מכונת־הכתיבה ולהשמיץ בדפוס?

אם תחשוב קצת, אולי יתברר לך ששיטת־עבודה כזאת עלולה להכשיל את

סלע
לברר מי אשם

הרעיונות היפים והצודקים ביותר, וגם את הספרים שמחברים בעלי הרעיונות היפים והצודקים.

אזרי סלע, תל־אביב

● אורי סלע, לשעבר מעורכי **העולם הזה,** הוא כיום כותב המדור **ממכבש הדפוס** בצהרון **ידיעות אחרונות.**

„היא רוצה להתגיים לפני הקואליציה עם אגו״י״
חילול או לא?

נופש באוסטריה המקסימה

החל מ-9.00 $ ליום, כולל אירוח מלא

צא לחופשה רומנטית ליד אגמים, יערות ונהרות באוסטריה המקסימה,
במחירים שהם הזולים ביותר כיום באירופה.
Gmunden,
Lackenhof am Oetscher, Mondsee,
Ramsau am Dachstein,
Mariazell Melk, Rust, Wagrain.
אוסטריה- פינת חמד אירופית שבה הקצבת מטבע החוץ שלכם שווה יותר ומאפשרת לכם בילוי נפלא.

חוברת מפורטת להשיג אצל סוכני הנסיעות
או במשרדי נתיבי אויר אוסטריים,
רח׳ טרומפלדור 12, טל. 53535-03 תל-אביב

AUSTRIAN AIRLINES
נציגות משרד התיירות האוסטרי

החוויה מתחילה כבר בטיסה

באיסתא
חושבים עליך.
הסטודנט.
כל מה שמציעים
לך
מותאם לגילך.
לחלומותיך.
ובעיקר לכיסך.

באיסתא
רק אחד מבני הזוג
צריך להיות
סטודנט.
כדי ששניהם
יטוסו ביחד.
ובמחירי
סטודנטים.

הסימן שאתם צעירים -
הוא גם הסימון של הטיולים שלנו.

טיולי **איסתא־אופירטורס** באירופה. בסימן ג׳ינס ומצב־רוח.

לבחירתכם — קבוצות לשביעיות־שמיניות, קבוצות מיוחדות לצעירים וקבוצות לסטודנטים ואקדמאים, ולכולם מבחר מגוון של תאריכים. הזדרזו להרשם.

ISSTA איסתא

תל אביב - רח׳ בן־יהודה 109 (פ, שד׳ בן־גוריון) טל:247164/5 • ירושלים - רח׳ אלישר 5 (ע״י קפה אלסקה) טל: 225241
חיפה-בית הקרנות רח׳ הרצל (חדר 245) טל:669139

מי אמר שהוא פאשיסט?

ובכן, יש לנו ממשלה חדשה, מיפלגה חדשה בשילטון ומנהיג חדש. אורי אבנרי מציין בכל הזדמנות שמר בגין אינו פאשיסט. ניתן למנחם בגין את האשראי, ונניח שהוא אינו פאשיסט.

כאילו על־מנת לחוכיח את ה„אמת" של אורי אבנרי, בא שידור של „כאן ישראל" (השידורים בעיברית לחוץ־לארץ של שידורי־ישראל), ופיזר את הספיקות. באחד השידורים נכלל ראיון עם חבר־הכנסת מטעם הליכוד אמנון לין, שבו נאמרו דברים מעניינים מאד.

אמנון לין טען, שיש לרכז את ענייני הערבים ברשות מרכזית אחת. הוא הוסיף ואמר לנו, שעל הממשלה לקבוע נורמות של התנהגות, אשר הממשלה החדשה מצפה להן מהערבים שתחת שילטונה. במילים אחרות, אם הערבי הולך בתלם יש ללטף אותו, אך אם הוא מרים את ראשו אוי לו.

אמנון לין מבחין, בדבריו, בין אלמנטים שליליים (כלומר פטריוטים ערבים), לבין אלמנטים חיוביים, או לפי הגדרתו: ערבים המוכנים לחיות במדינת־ישראל ולהתפתח במיסגרת הנכונה (כלומר, קוויזלינגים ערבים). אין בליבי שמץ של ספק שמר לין יודע על מה הוא מדבר.

לנגד עיני עולה גלריה שלמה של דמויות מן ההיסטוריה הלא־כל־כך רחוקה — פטן, פאבליץ' וחלינקה (שני האחרונים היו מפקדי הפאשיסטים ביוגוסלביה ובסלובקיה בזמן הכיבוש הנאצי). אנחנו גם זוכרים מה היה סופם של משתפי־הפעולה עם הכובשים הזרים. אומנם אצל מר לין (כפי שמשתמע מדבריו), כל ערבי הוא אדם נחות, ולכן לא כדאי לנו לטרוח לחסל אותו. בני־עמו כבר יחסלו אותו כבוגד.

מר בגין עצמו אולי אינו פאשיסט, אבל במיפלגתו יש בוודאי אנשים בעלי נטיות פאשיסטיות ברורות.

■ ■ ■

קראתי מישאל שערכתם („העולם הזה" 2073) על

ח"כ אמנון לין

זהותו של בגין בין אלה שהעלו אותו לשילטון. כל אחד מבוחריו של בגין ראה בו משהו אחר. אנשים חסרי דירות ראו בו מסדר דירות, ראו בו משליט סדר, פרטיזן יוגוסלבי וקצין ב„הגנה" ומה לא. ממש מזעזע לחשוב למה הביא המערך, אם אנשים — מתוך חוסר־ידיעה ובורות גמורה — בחרו בליכוד.

לפי עניות דעתי, גדול ראשי הממשלות שהיו לישראל, חוץ מדויד בן־גוריון, היה יצחק רבין. למרות סלידתי מגנרלים בפוליטיקה, ראיתי במר רבין דמות אחרת. במעמקי ליבי קראתי לו „הגנרל שלמד לחשוב". אבל מישהו החליט לפוצץ את עניין הדולרים של לאה רבין. מזעזע לחשוב בכמה דם ודמעות יעלה חשבון־הדולרים הזה למדינה.

באחד מהשידורים של „כאן ישראל", נתן לנו משה דיין להבין שכל תנועות־המחאה „אינן מזיזות" לו. גם ההורים השכולים של מילחמת יום־הכיפורים, לדבריו, אינם רואים את אחריותו למחדל בצורה אובייקטיבית, ועובדה, ועדת־אגרנט החליטה שהוא אינו אשם. אלא מי אשם? לא אתפלא אם דויד אלעזר מתהפך בקיברו למישמע חוצפתו התהומית של האיש.

אני מבין את מנחם בגין. הוא יודע היטב עד כמה אינו פופולארי בעולם, ולעומתו דיין, המזוהה עם הגשרים הפתוחים ומישטר־הכיבוש הליברלי, נראה כשה תמים.

עוד נמסר לנו, שאריאל שרון ימונה כשר־מודיעין בממשלת הליכוד. מישרדו יטפל גם בלוחמה בטרור ובערביי השטחים. אני מציע לצרף למישרדו גם את המישטרה, את מישמר־הגבול ואת כל זרועות הביטחון הפנימי. אז נחיה ממש כמו כל המישטרים שאותם אנו מגנים כלפי חוץ.

■ ■ ■

אולי לנו, היושבים אלפי קילומטרים מן הבית, נראים הדברים אחרת. אולי קל לבקר ממרחק. אבל החרדה בליבנו אינה קטנה יותר מאשר החרדה של אותם ישראלים שגורלה של המדינה יקר להם, והיושבים בארץ. היהדות האמריקאית, שממנה חולבים את מיליוני הדולרים, לא קיבלה בשימחה את תוצאות הבחירות בישראל. גם להם אסור לתת לתהליך הזה להתפתח. אסור לתת ללאומנות הצרופה לדהור ולהביא את המדינה אל המילחמה, אשר כימעט אין ספק שתהיה האחרונה במילחמות האנושות. מדוע תקף רצון ההתאבדות את הציבור הישראלי?

כל שוחרי השלום בישראל חייבים להראות לציבור דרך אחרת, דרך של חיים ושל שלום. ברור שאין בכוחו של איש לשנות את תוצאות הבחירות, כשם שאין לתקן מיידית תוצאות של רעידת־אדמה. אבל דבר אחד ברור: במשך ארבע השנים הבאות, חובה לנסות ולחנך את הציבור למען לא יחזור על עצמו האסון של ה־17 במאי.

יוחנן אדלר, ניו־יורק

פורום העולם הזה

חרדת הרחוקים מבית

ב־30 בינואר 1933 צעדו המונים משולהבים בחוצות ברלין, כשהם נושאים לפידי־אש. האש שהודלקה לפני ארבעים־וחמש שנים ברחובות הבירה הגרמנית, הסתיימה בלהבות שבהן עלתה ברלין והפכה לתל־חורבות ב־30 באפריל 1945, היום שבו האיש שחזה את אלף שנות הרייך הגרמני הגדול הסיק את מסקנותיו האחרונות, והתאבד בבונקר שלו, ב„מצדה" של התנועה הנאצית.

גם המיעוט הקנאי שסחף את העם למרד חסר־התועלת נגד רומי, והנושא על מצפונו את חורבן בית שני וגלות עם ישראל, הסיק מסקנות וסיים במצדה בהתאבדות כללית, הגם שספק אם עונש זה שהטיל על עצמו יש בו כדי לכפר, ולו במעט, על חטא חורבן ירושלים.

לא במיקרה הזכיר בגין, בנאום־הניצחון שלו, את שנת 1931 ואת הקונגרס הציוני ה־17. זו היתה נקודת־המוצא למה שהתרחש ב־17 במאי 1977. התנועה הפאשיסטית שצצה במיזרח־אירופה אצל עמים קטנים ומדוכאים, בשנות העשרים והשלושים בהונגריה, רומניה, סלובקיה ופולין, מצאה את התנועה המקבילה לה גם בעם היהודי.

ככל שהיה העם קטן יותר ומדוכא יותר, כן טיפח את חזון עברו כדי להימלט משיפלות ימי ההווה. החולצות החומות, חזון המלכות, הדר בית דויד, שליחות הגזע היהודי, מיצעדי החולצות החומות של ברית בית"ר, דבר המנהיג, הבוז לקטנות ולפשרות, הטענות נגד ה„תבוסנים יפי הנפש", כל אלה אינם שונים מן המיתוס של „תוקעי הסכין בגב בנובמבר 1918" (מפלת גרמניה במילחמת־העולם הראשונה).

זהו העיוורון וההתעלמות מהצדק של האחר, תוך הדגשה בלתי־פוסקת של העוול שנעשה לבני עמנו. זהו טיפוח וניפוח זכויותיו של העם והאני הקולקטיבי שלו, כנגד שלילת כל זכות של „האוייב". כל אלה הן זמירות ישנות, שנוצרו בשנות השלושים שבהן צמחה תנועת בית"ר, החוגגת היום את ניצחונה הפוליטי הגדול ביותר.

ב„שיחות השולחן של היטלר" מצטט ד"ר ה. פיקר את ה„שף" (במונח זה מכונה היטלר בסיפרו): „ככל שהעם המתנחל במיזרח מרבה לשפוך את דמו וזיעתו, כן יפחת רצונו לוותר על שיטחי ההתנחלות. המתנחל הגרמני יקים שם בתים יפים לתפארת, יסלול כבישים ויפריח גנים. לתת־אנשים החיים שם כיום, אין שמץ של מושג מה מסוגל הלוחם והמתנחל הגרמני לעשות..."

קיימת סיפרות משווה, אך רק מעטים עוסקים בעיתונאות משווה. מי שקרא את „מעריב" בימים הראשונים אחרי הבחירות, וראה את הכותרות הצוהלות, אינו יכול שלא לזכור את גיליונות ה„פאלקישאר כיאובאכטר" אחרי ה־30 בינואר 1933.

מה שכתב בסערת־רוח, כשכל עצמותיו אומרות חדווה, משה שמיר, הקדים וכתב גבלס, עורך ה„פאלקישר כיאובאכטר", כבר אז. אינך צריך אלא לשנות מילה פה ומילה שם. הרוח הינה אותה רוח, הסיגנון בשני המיקרים זהה לחלוטין.

חייב אדם להיות חסר כל הבנה בתהליכים פוליטיים, כדי שלא לראות איזה שירות עצום עלול בגין לעשות להעמקת האחיזה הסובייטית במיזרח־התיכון. מגיע לו, ללא ספק, אות־לנין, על תרומתו להשלטת הצבע האדום הלוהט באיזורנו.

היהודים הם עם פיקח. הסובייטים במוסקווה פיקחים לא פחות, וערמומיים אף יותר. הם לא הזדרזו לתקוף את בגין ואת מיפלגתו. הם יודעים איזה שירות נאמן לטווח ארוך נותן להם יום המהפיכה הבית"רית בישראל.

יחזקאל בוזי, קופנהגן

פורום העולם הזה

החתול הפוליטי

פעם אחת, במדינה שכולנו מכירים אותה קצת יותר מדי טוב, זכה מנהיג של מדיניות ה„אף שעל" בבחירות... ואיבד את ראשו. ידידים מחו"ל התקבצו סביב מיטת חוליו. „מנחם," הם אמרו לו, „מנחם, נשיאנו לא יכול להיות יותר מאוכזב."

„הגוי הזה?" שאל מנחם, „הגוי!" השיבו ידידיו. „אנא, אל תשכח כי הוא זה שמספק לנו את כל הדולארים שלנו, כל הנשק, שלא לדבר על הקול הידידותי היחידי שהוא מעניק לנו בקונצרט האומות."

מנחם צילצל בפעמון, וביקש מהאחות שתביא לו כמה גלולות אספירין. כשהסתלקו הידידים מחו"ל הוא אמר לעזר, יועצו הנאמן והמסור: „אני ידוע כאחרון האנשים הישרים, השומר על דיברתו." „וגם קנאי," החניף לו עזר, שקרא ספר שנכתב בידי איטלקי קדמון בשם מאקיאבלי.

עזר חשב והציע: „מה דעתך להציב מנהיג של מיפלגת העבודה, אותה דפקנו בבחירות האחרונות, לתפקיד שר־החוץ?" מנחם הציע לעזר גלולת אספירין והצביע לעבר ראשו.

„אם נצליח עם מדיניות האף־שעל שלנו, זאת תהיה תהילת הנצח שלך," קד עזר קידה עמוקה. „אבל מה יהיה אם לא נצליח?" שאל מנחם. עזר חייך חיוך של ניצחון: „אז נוכל תמיד להאשים בכישלון את שר־החוץ שלנו, הנוכל הבוגד."

„יפה, אבל היכן תמצא בוגד כזה?" פיקפק מנחם. מבלי לומר מילה נוספת לריק הרים עזר את אפרכסת הטלפון: „שמע, משה..." כאשר הניח עזר את השפופרת הוא שפע חיוכים. שני הגברים לחצו ידיים, חיבקו איש את רעהו ודמעות של שימחה זלגו מעיניהם הנאמנות. אילולא היה מנחם רתוק למיטתו, ייתכן שהיו יוצאים בריקוד הורה מסביב לה.

מצידו השני של הקו לחץ משה את ידי רעייתו. הם חיבקו זה את זה, ניגבו דמעות מלחייהם. „אם רק אצליח במדיניות האף־שעל..." התפלל משה. „בוודאי שתצליח," אמרה לו רחל, „אתה, עם הקשרים שלך, הכאריזמה והסכס־אפיל."

„אבל מה יהיה אם אכשל?" שאל משה.

הוא עצמו מצא את התשובה: „אם אכשל, אוכל תמיד לחזור אל חברי ממיפלגת העבודה ולומר להם: תראה יצחק, תראה שמעון, הסתכנתי עד כדי להיות מכונה זונה בפי כל המדינה. קיבלתי את ההצעה לנסות לממש את מצע מיפלגתנו: שטחים תמורת שלום. מה שעשיתי היה רק הקרבה עצמית."

כך שאם אתם סבורים שזיהיתם את המדינה שבה מדובר... האם הבחנתם גם בכך שרוב הפוליטיקאים של אותה מדינה נופלים ובכל מיקרה, על ארבעת רגליהם?

יוסף שריק, תל־אביב

נופשטיחים

ים של שטיחים · בלפור 25 בת-ים · פרץ שקלים · 50 דקות נסיעה ממרכז ת"א

פתוח בימי חול 8.30־2.00
ובו־ 4.00־8.00 בערב. כולל יום ג׳.
בימי שישי עד 3.00.
ובמוצ"ש 7.00 ־ 11.00

סוף שבוע חינם בבת־ים

עם קנית שטיח אצל פרץ שקלים
מרכז בינלאומי לשטיחים, בת־ים.

ארגון בתי-המלון בשיתוף לשכת התיירות העירונית בת-ים ופרץ שקלים
מכריזים על מבצע "נופשטיחים" בבת-ים, שיערך מ-11.6.77 עד- 5.9.77.
כל הרוכש שטיח מעל ל-3.000 ל"י בתקופת המבצע, יקבל **חינם** סוף שבוע זוגי באחד מבתי-המלון בבת-ים, עיר הנופש והקייט, וחוף הריביירה המקסים.

- ארמון-ים רח׳ הנשיאים 95
- בוספרוס רח׳ ירושלים 2
- בת-ים רח׳ הנשיאים 53
- ויה-מאריס רח׳ הנשיאים 43
- פאלם-ביץ׳ רח׳ הנשיאים 41
- פנורמה רח׳ הנשיאים 51
- הקאונטרי בפאן-אמריקן רח׳ הנשיאים
- מועדון השייט בת-ים

יום ששי
חדר זוגי במלון.
רחיצה בחוף הריביירה או בבריכה.
בלוי ערב, רקודים ומופע בידור על שפת הבריכה במלון פאן אמריקן, בת-ים.

יום שבת
ארוחת בקר במלון.
שייט בלתי נשכח במפרשית לאורך החוף בלווי מדריך.
כניסה לקאנטרי במלון פאן אמריקן בבת-ים לרשות האורחים עומדים מגרשי טניס סאונה (בימי חול) ובריכת שחיה ברמה בנלאומית.
ביקור במוזיאון בית ריבק ובמוזאון העירוני וסיור חופשי בעיר.

ולסיום פוסטר מרהיב של העיר בת-ים מתנת לשכת התיירות העירונית בת-ים.
בקשר לפרטים נוספים על המבצע פרץ שקלים בת-ים טל. 880244 — 865180
יש אפשרות לבחור את תאריך סוף השבוע לפי נוחיות הלקוח

פרץ שקלים

מהפכת התרבות (1)

שרתי לך, ארצי!

מסביב ייהום הסער: פלמ"חניק מחיות הנגב *

אידיאל־היופי הארצישראלי: נערה מתל־יוסף *

מהימות הי17 במאי 1977 — תאריך שכבר נכנס להיסטוריה ה־עיברית?

מת המישטר ששלט ביישוב מאז 1931, ובמדינה מאז הקמתה. מתה „הרפובליקה הישראלית הראשונה".

מתה „תנועת העבודה ההיסטורית", על ערכיה ותבניותיה הפוליטיות — התנועה המפוארת שהגיעה ארצה עם העלייה ה־שנייה בראשית המאה, „הציונות הסוציא־ליסטית", „ארץ־ישראל העובדת", מפא"י בגילגוליה השונים.

מתה ההגמוניה של „היישוב הוותיק". „ישראל השנייה" היא שקבעה את דמות השילטון החדש, והיא מהווה עתה את ישראל הראשונה.

כל זה כבר אמרנו *. אבל נדמה לי כי המהפכה עמוקה עוד יותר.

אירעה כאן מהפכה תרבותית, הנוגעת ליסודות הווייתנו הרוח־נית.

יורם ברונובסקי היה, כמדומני, הראשון שהצביע בכיוון הנכון. למחרת הבחירות אמר, במאמר שעורר רוגז רב בקרב המנצחים, כי את המהפכה מסמלים שלושה טיפוסים גלותיים מובהקים — מנחם בגין, ה„רב" מאיר כהנא ושמואל פלאטו־שרון.

את הרוגז עוררה המילה „גלו־תיים", ולא תוכן הדברים. אפשר לוותר עליה. די לציין כי כל שלו־שת האישים הנכבדים האלה אינם תואמים את ה„סטריאוטיפ „היש־ראלי", „הצברי".

סיגנונו של אדם מתבטא באלף ואחד סממנים — הדימוי העצמי שלו, הגיבורים שהוא מחקה ביודעין או שלא־ביודעין, לבושו, חתך־דיבורו, ואפילו תנועות־גופו.

סיגנונו של מנחם בגין (שלא לדבר על סיגנונם של שני האדונים האחרים שהוזכרו) רחוק מאד מן הסיגנון שאנו רגילים להגדירו כ„ישראלי". אם אפשר לדבר על „היפוכו של סיגנון", הרי בגין מייצג את היפוכו של הסיגנון ה„צברי".

אין זה דבר חיצוני, אם־כי יש לו ביטוי חיצוני מובהק. הדבר הוא פנימי, והוא נוגע לערכים רוחניים ותרבותיים יסודיים.

אולי זה פאראדוכס, אבל האיש המדבר עד־כלי־ידי על „ארץ־ישר־אל" מסמל את שלילתו המוחלטת של הסיגנון התרבותי שקראנו לו, בנעורינו, בטרם קום המדינה, „סיג־נון ארצישראלי".

אני מאמין כי אותו „סיגנון ארצישראלי" היה תחילתה של תרבות חדשה. אני מאמין כי דורי היה עד לאחד התהליכים הבלתי־מוסברים־ביותר בחיי העמים — התהוותה של תרבות לאומית חדשה, יש מאין, מעשה־בריאה מופלא ומיסתורי כמו פריחתו של פרח, כמו לידתו של אדם.

אני מאמין כי אותה תרבות חד־שה מתה סופית ב־17 במאי 1977, אחרי גסיסה של כמה עשרות שנים.

איני רוצה לומר, חלילה, כי הליכוד הרג אותה. אני רוצה לומר כי ניצחון הליכוד כלל לא היה אפשרי, לולא גססה תרבות זו.

כי הוא נוגד אותה לחלוטין.

המתים שרו בדליה

כאשר אני חושב על אותו סיגנון „ארצישראלי", עולה לנגד עיני תמונה החרוטה בזיכרוני כמו תחריט עתיק.

הפסטיבל של דליה, קייץ 1947.

שכרנו סנדר ישן, שעמד להתפרק — כך היה נדמה — בכל רגע. הוא המתין לנו בסימטת בית־השואבה בתל־אביב, ליד אולם יאשה חפץ (שהפך, לימים, קולנוע מתמיד), כדי לנסוע למקום־המאורע ביחד. היינו קבוצה של חברים, בני 17 עד 24, שקמה שנה לפני־כן כדי להוציא כתב־עת מאולתר בשם במאבק, שהיה מוקדש כולו לניתוח ולגיבוש אותו „סיגנון ארצישראלי" חדש ומיסתורי, שבו ראינו משמעות מדינית, חברתית ותרבותית. בגאוות־נעורים הדבקנו על דפנות הסנדר את המודעות של כתב־העת, שעורר אז ויכוח עצום ברחבי היישוב הקטן.

כבר ביציאתנו מתל־אביב השתלבנו בשיירת מכוניות מכל הסוגים, ג'יפים ומשאיות ואוטובוסים ופרייבטים (שהיו אז מעטים, ורובם מיסכנים ומשומשים מאד). ככל שהתקרבנו להרי־מנשה, הלכה שיירה זו והצטופפה. עברנו את פתח־תיקווה, רעננה, בית־ליד, חדרה. השיירה הפכה לזרם אדיר. צעירים וצעירות עליזים, מתלוצצים, שקראו זה אל זה ממכונית למכונית, תוך כדי זחילה על הכביש, בסיגנון התקופה: „היי, אתה שם, מה העניינים?... אני מרגיש אייזן... שמע, חספתי חרבון... אל תהיה כזה מין ...אוש, אתה פרא־אדם... תפסת? תחזיק חזק!... תפסיק לזלול כמו סוס... אין לך שכל בשביל שלושה מילימים... אל תעשה לי חור בראש..."

דליה, 47'. אמפיתיאטרון־ענק. אט־אט מתכסות צלעות הגבעות ב־המוני־המוני צעירים.

מי לא היה שם? 30—40 אלף צעירים, מתוך יישוב של 635 אלף. מבחינת האחו־זים, משהו המקביל ל־150 אלף צעירים בישראל של היום.

פרשנו שמיכות ומחצלות. ישבנו, הס־תובבנו, ערכנו היכרויות. החלפנו בדיחות, השמצות, קינטורים. חיכינו לתחילת פסטי־בל־הריקודים הגדול — כשם שבני יוון העתיקה, שנהרו מכל קצות הלאס, המתינו לתחילת האולימפיאדה הקדושה.

והם רקדו. עשרות להקות מקיבוצים, ממושבים, מתנועות־הנוער, ממועדונים ב־ערים. הריקודים והמחולות של ארץ־ישראל החדשה, הצעירה, שלנו. מכל גילויי התרבות של הימים ההם — יותר מן הסיפרות והשירה, יותר מן התיאטרון והארכיטקטורה, אולי אף יותר מן הלחנים — ביטאו הריקודים את רוח התרבות החדשה שקמה — או שהאמנו כי קמה. אחדים מהם היו מלאכותיים, אך רבים היו אמיתיים, פרי תחושה סיגנונית אותנטית. וגם המפיברקים נבעו לפחות מחיפוש כן אחר סיגנונית שיבטאו את החיים החדשים.

לקראת הסוף הופיעה קבוצה של גברים

מאת
אורי אבנרי

* „לקראת האסון" (העולם הזה 2072), „הנפילה" (העולם הזה 2073).

* שער העולם הזה 522, מיום 25.9.47.

* תמונה שפורסמה בגליון העולם הזה (556) מיום 20.5.48, הגליון שדיווח על טכס הקמת המדינה.

ערביים מכפר שכן. קהל הרבבות קיבל אותה במחיאות־כפיים כה נלהבות, עד כי החבורה פשוט שכחה להפסיק — היא רקדה ורקדה ורקדה, והדבקה החדגונית היתה אינסופית ממש — וגם היא היתה, איכשהו, חלק מסיגנוננו ומחיינו.

הרגע הגדול ביותר בא כאשר קול אלמוני הודיע ברמקול שחברי ועדת האו"ם לארץ־ישראל המבקרת בארץ, הגיעו לפסטיבל. רבבות הצעירות והצעירים קמו על רגליהם, והיה זה כאילו ההרים התרוממו בחשיכה. שרנו את „התיקוה", והיה זה כאילו אדם אחד שר, ענק שמגרונו בוקעים הצלילים כהדרת־קודש.

שרנו בשביל חברי הוועדה. מסרנו להם את עדותנו. אולי היא השפיעה עליהם — על היו"ר השוודי, על המזכיר הסיני, על נציגי העמים השונים — ושיכנעה אותם שאנו עם חדש בארץ זו, וכי מגיעה לנו מדינה לאומית שלנו, כשם שמגיעה

האבות: קבוצת מקימי נקודת־התיישבות בשנות ה־30'

כזאת לעם השני בארץ. כעבור שבועות אחדים הציעה הוועדה לחלק את הארץ לשתי מדינות לאומיות — והצעה זו הפכה להחלטה ההיסטורית של עצרת האו"ם.

שרנו בשבילם, ושרנו בשביל עצמנו. היתה זו הפגנה אדירה של רוח־החיים של הדור, של תחושת כוח, של שאיפה להטביע את חותמנו על ההיסטוריה.

אותו רגע היה אחד הרגעים הגדולים והטראגיים של חיי.

רגע גדול, כי הוא ביטא בצורה בלתי־אמצעית, גופנית ממש, את הערכים של התקופה, של התרבות הארצישראלית, שהיתה אז אמיתית, שופעת חיים, וחדורה בביטחון עצמי מוהלט, ושלימה עם עצמה ועם ערכיה.

רגע טראגי, כי קהל זה לא התאסף עוד בשנית. רוב־רובם של 8000 הרוגי מילחמת־העצמאות צחקו ושרו על הגבעות של דליה באותו לילה.

רחש הגלים בקונכיה

לצעירים של 77' קשה מאד לתאר לעצמם שאכן נבטה בארץ, לפני כמה עשרות שנים, תרבות מקורית חדשה.

הם מביטים בהוריהם. הם רואים בטלוויזיה את תוכניות־הנוסטלגיה המתקתקות, את חיים שכאלה ושרתי לך ארצי ודומיהן, וקשה להם להתרשם מן הרוח הפועמת בהם. הם רואים סופרים מזדקנים, בעלי יצירה דלה למדי, המוכרים את עצמם תמורת ג'ובים מיפלגתיים עלובים. הם ישיבו במשיכת־כתף על הטענה שאכן אנשים אלה היו שותפים, פעם, ליצירה תרבותית אמיתית. הדבר יישמע להם כעוד סיפור נוסטאלגי מזוייף.

שרידי התרבות הישראלית דומים עתה לקונכיה המונחת על איצטבה בטרקלין. ילדים מרימים אותה, מדי־פעם, מצמידים אותה לאוזניהם ושומעים המיה של גלים. אין הם יכולים להעלות על דעתם כי קונכיה זו היתה שייכת פעם לשבלול, ליצור חי שצמח וגדל, ששמע את הרחש של גלים אמיתיים ואת השאגה של סערות אמיתיות.

לא היו הדברים מעולם? הרי כל דור ממציא לעצמו ואריאציה סיגנונית חדשה, כדי להיבדל מקודמו. כל כמה שנתונים יוצרים סלאנג המיוחד להם, כדי להעניק לעצמם תחושה של „אנחנו" מול „הם". מה שנראה לנו אז התחלה של תרבות חדשה, אולי לא היה, בעצם, אלא מין סלאנג חולף?

איני סבור כך. אני משוכנע לחלוטין שאכן נוצרה בארץ תרבות חדשה, או לפחות מין עובר של תרבות חדשה.

הדבר היה טיבעי לגמרי. האבות באו מאירופה המיזרחית ומחמישים ארצות אחרות. הם נקרעו ממציאות תרבותית, גיאוגרפית ואקלימית אחת, ועברו למציאות שונה לגמרי. הם נאלצו להסתגל למציאות זו — לשפה חדשה, לאקלים חדש, למרחב גיאוגרפי חדש.

בניהם היכו שורשים במציאות חדשה זו. הם נולדו וגדלו בה. המציאות, שבה נולדו הוריהם, היתה להם זרה ורחוקה, והערכים התרבותיים שהביאו ההורים עימם, פרי אותה מציאות זרה, לא דיברו אל ליבם. הם ביקשו תכנים וצורות שיתאימו למציאותם שלהם, לנופי המולדת החדשה.

תהליך זה היה, לפחות בחלקו, מודע. אדריכלים צעירים — וגם כמה מן הקשישים — חיפשו במודע צורות ארכיטקטוניות שלא יהיו חיקוי עלוב של צורות פולניות, גרמניות או אמריקאיות, אלא שיתאימו לנוף החדש, לאקלים החדש, לסביבה התרבותית החדשה. מלחינים ויוצרי־מחולות חיפשו סינתזה חדשה. לתוך כור־ההיתוך התרבותי החדש נזרקו חלומות שהובאו מאירופה, אוטופיות סוציאליות ויסודות של יהדות מזוקקת, נימות הומאניסטיות ונימות לאומניות, סיגנון ערבי (יחד עם כמה מילות־סלאנג ערביות) ושרידים אידישיים.

בכור־ההיתוך הזה נצרפו כמה מן היצירות הגדולות של המאה ה־20. הקיבוץ והמושב היו יצירות מקוריות, שביטאו חזון חדש ושיצרו סיגנון־חיים חדש. הפיכת השפה העיברית העתיקה למכשיר לשוני מודרני, חי, היתה יצירה תרבותית חסרת־תקדים. נולדו ספרות, שירה ועיתונות חדשות, שהשתמשו בשפה זו ושהשתדלו לבטא את רוח היישוב החדש.

היו הרבה הגזמות, הרבה כישלונות. התנועה הכנענית, שניסתה לנתק את היצירה החדשה מן הרקע היהודי שלה, נדחתה ומתה — אף כי הספיקה לרענן את המחשבה ולעורר ויכוח פורה. אלפי נסיונות תרבותיים היו יצירות־נפל — איפרה עיברית חדשה, ריקודים מפוברקים, סיגנון ההו־הו.

אבל בסך־הכל, לא היה ספק כי נוצר משהו חדש, משהו אמיתי, חי, חיוני, נחוץ.

תרבות היא מיסגרת למאמץ לאומי וחברתי. היא יוצרת נורמות של מוסר ודפוסים של התנהגות. היא קובעת מה „נאה" ומה „לא נאה". היא מולידה אידיאל של יופי. היא יוצרת המשכיות של יצירה, נדבך מונח על נדבך, והכל מצטרף לבניין שלם. תרבות מעניקה תחושה של שלמות, של ביטחון, של שייכות, של הגשמה־עצמית. תרבות היא יסוד של מישטר חברתי (או, כפי שטוענים המארכסיסטים, התרבות היא תוצאה של מישטר חברתי. בסופו של דבר, זה היינו הך).

הביטחון העצמי הכביר של היישוב היהודי הקטן, שגירש מכאן את האימפריה הבריטית ושקיבל על עצמו להקים מדינה לאומית בתוך ים עויין, היה פרי התרבות הזאת. היא יצרה את האופטימיות, את האחדות, את הרגשת השותפות והכוח, את האמונה שהכל אפשרי לאדם העברי החדש.

כל זה התנגן בשירה האדירה, שהתנשאה מעל גבעות דליה באותו לילה, בקיץ 1947. והרבה מזה כבר לא היה קיים כאשר חודש פסטיבל־דליה בראשית שנות ה־50'.

מותו של יוחנן

אחד הצעירים שהיו בדליה 47' היה בחור שחרחר וחייכני בשם יוחנן זילברמן. ייתכן שאני האדם היחידי בעולם הזוכר את שמו.

יוחנן רצה להיות קומפוזיטור. ניבאו לו עתיד מזהיר. שמעתי את יצירותיו הראשונות, והתרשמתי מהן.

במילחמה גוייס לגדוד 53, שפעל בסמוך לגדוד שלי. מפעם בפעם, כאשר הייתי נתקל באנשים מגדודו, הייתי שואל עליו ומוסר לו ד"ש. פעם־פעמיים גם פגשתי בו־עצמו, כאשר עברו שועלי־שימשון בכפר ערבי נטוש, שהוחזק בידי אנשי 53. באחד הימים, כששאלתי עליו אצל אנשי

הבנים: כיתה של אנשי פלמ"ח באמצע שנות ה־40'

פלוגתו, השיבו לי: „יוחנן? זה שחיבר מנגינות? הוא נהרג!"

במילחמת־העצמאות נהרגו 8000 איש. על פי אחוזם ביישוב של אז, זה מקביל למיספר של 40 אלף הרוגים במילחמה הבאה.

רוב־רובם של הרוגים אלה היו צעירים ארצישראליים. מכיוון שבימים ההם רבה ההתנדבות (זו היתה אחת הנורמות של התרבות החדשה), ו„נופלים ההולכים ראשונה", נפלו רבים מאד מבני השיכבה היוצרת־תרבות. על כל משה שמיר אחד שנדבק לעורף, ושמצא לעצמו מיקלט בג'וב כלשהו, היו עשרה סופרים, מלחינים, אדריכלים, משוררים ופרופסורים פוטנציאליים, שהלכו להילחם ונפלו.

אני סבור כי עובדה פשוטה ואכזרית זו טומנת בחובה את אחת הסיבות לשבירת התרבות הארצישראלית. הקזת־הדם של 1948 היתה גדולה מדי. הדור לא החלים ממנה. יותר מדי תאים חיים הושמדו.

הדור שיצא ממילחמת־העצמאות שוב לא היה הדור שנכנס אליה. האופטימיות הרוננת של דצמבר 1947, הרומנטיקה של כובע־הגרב, השוויץ של מלווי־השירות, שוב לא היו קיימים במארס 1949.

(כשאני מעלעל בספרים שכתבתי בזמן המילחמה ומייד לאחריה, בשדות פלשת והצד השני של המטבע, אני חש שוב בשינוי עמוק זה, שעבר גם עלי.)

במקביל לשבירת גבו של הדור תחת עול המילחמה, אירע תהליך במישור המדיני והחברתי.

בתקופת מילחמת־העצמאות קמו המישטר והמנגנון של מדינת־ישראל. הם קמו בתנאים של חלוקה אנושית ברורה לגמרי. הטובים והמתנדבים היו בחזיתות. הם איישו את החטיבות הלוחמות, ובראשן חטיבות הפלמ"ח והחי"ש. הם נהרגו, נפצעו או התעייפו. ואילו המנגנון החדש הוקם על־ידי הבוסים של המיפלגות, שהיו כבר אז ישנות ומסואבות למדי.

בתוך מנגנון המדינה החדשה התקבצו הלא־מתנדבים, המשתמטים למיניהם, הג'ובניקים, הפרוטקציונרים של המיפלגות — החלק השלילי והעקר ביותר של הדור.

מה שאירע כאן חרג מן הניגוד הרגיל בין חזית ועורף, המתגלה בכל מילחמה. כאן נפערה תהום.

למישטר החדש היה אינטרס יסודי, בסיסי, למחוק או לרוקן מתוכנה את התרבות אשר הנורמות שלה היוו בעצם קיומן כתב־אישום נגדו.

רק על רקע זה ניתן להבין את מעשי־הבראשית של אותו מישטר, שחיסל את מערכת־החינוך ההומאניסטית („זרם העובדים") ושהפקיר את החינוך כולו ללאומנות דתית; את הקנוניה עם אנשי אגודת־ישראל, שגרמה להנהגת כפייה דתית

(המשך בעמוד 34)

מטבח דגש

המטבח הכובש כל לב ומשחרר את האשה

שלום לך. אנו משוכנעים שאינך נמצאת כרגע במטבח.

בכלל, אינך אוהבת כל כך להמצא בו. נכון ? בעצם למה לא ?

אנחנו דווקא מכירים נשים רבות האוהבות ונהנות להמצא במטבח שלהן.

למרבית הנשים האלו יש מטבח „דגש" !

(רגע. כאן המקום בו את עומדת בוודאי לעבור לאיזה מאמר מעניין בעיתון. אנא המתיני והקדישי לנו עוד כמה דקות. תודה.)

במטבחי „דגש" הושם הדגש קודם כל על נוחותך. עם כל היותך אשה משוחררת ואולי גם עובדת ונושאת בחלק מעול הפרנסה, קשה לך להמלט מן הצורך להכין את הארוחות (אם בעלך תורם גם הוא את חלקו בעבודות המטבח זה מכוון גם אליו). אז אם כבר אז כבר. שיהיה נעים. שיהיה נוח. שיהיה יותר משחק מאשר טרחה ועבודה. אין שום סיבה שתרהטי את חדר הסלון בריהוט מקסים עבור משפחתך ואורחיך ותזניחי את המטבח.

הנוסחה המוצלחת ביותר היא גם הפשוטה ביותר ; הרבה הרבה נוחות יפה ! ! !

נוחות יפה זאת מורכבת מתכנון פונקציונאלי של המטבח. ארונות המטבח מעוצבים להפליא עם נפח אחסון גדול ומשטחי אחסון נקיים מצופים בפורמאיקה מעולה. כמעט כל פריט אפשרי במטבח נלקח בחשבון ותוכנן עבורו מקום משלו. המגירות כולן טלסקופיות והן נשלפות בקלות וברכות ונסגרות במגע אצבע. החלק הפינתי יכול להסתובב על צירו ולהגדיל בכך את נפח האחסון. ניתן לתכנן מיקום אינטגרלי לכל המכשירים החשמליים. מתקן מיוחד לכלים הרחוצים חוסך הרבה זמן ועבודה. משטחי העבודה מתוכננים גם הם בהתאם לצרכייך. את משטחי השיש תוכלי

לבחור בכל צבע או גוון הרצויים לך וכן את צבע וסוג הכיורים והחרסינה.

השרות שלנו כולל גם תכנון וביצוע שינויים במבנה, בצנרת, בנקודות החשמל ובעצם מה לא כדי שלא תזדקקי לשרברבים, חשמלאים חרסי־נצ'יקים ואחרים.

ארונות המטבח עשויים סנדביץ (ללא סיבית) מצופה פורמאיקה ואת הדלתות תוכלי לקבל גם מעץ אלון בגוון הרצוי לך, בעיבוד חלק או עם דוגמא.

כל המטבחים שלנו מיוצרים במפעלנו „דגש" בחולון, ע"י אנשי מקצוע מעולים ובתהליכי ייצור משוכללים. האיכות היא ברמה בינלאומית, התגמיר מושלם וכל מטבח עובר ביקורת איכות קפדנית לפני הרכבתו.

עכשיו את שואלת בודאי ; „טוב — והמחיר ??" כמובן שאיננו יכולים לפרט כאן את המחירים. אמנם היחידות הן מודולאריות, אך כל מטבח הינו יצירה מיוחדת. בכלל ברור שהייצור העצמי, המיכון המשוכלל וריכוז כל אנשי המקצוע אצלנו מאפשרים לנו להגיע למחירים נוחים ביותר עבורך. נהיה גם מוכנים לדון עמך בהסדר תשלומים ונשתדל לא להקשות עליך.

אמנם איננו מרבים בפרסום עצמי, אך אנו מקווים ששמעת עלינו, לפחות מידידותיך. מתברר, על כל פנים, כי לעבודה טובה, בשקט, ביעילות, בקפדנות עם חתירה מתמדת לשיפורים וחידושים תוך שמירה על רמת מחירים נמוכה יחסית יש ויש תוצאות טובות.

בבדיקה השוואתית שערכנו לאחרונה התברר לנו (לא להפתעתנו), כי אנו נמנים עם ייצרני וספקי המטבחים הגדולים ביותר בישראל.

הכבוד כולו של לקוחותינו.

תודה לך על תשומת לבך.

ל ה ת ר א ו ת.

ערוסי הדגש

חולון סוקולוב 51

☎ 893261

ובסניפינו

תל־אביב : „דגש", דיזנגוף 302, טל. 440088. רמת־גן : „אלעד", ביאליק 45, טל. 725953. ירושלים : „דגש", יפו 19, טל. 02־221619. חיפה : „סלון 2000, הנביאים 9, טל. 04־643103. ראשון־לציון : „גינדי", הרצל 94, טל. 949671. באר־שבע : „אלמולך", החלוץ 116. רמת־השרון : סוקולוב 37. נתניה : שמואל הנציב 14.

עמוד זה מגלה לראשונה!

איך יכולים שני סקס־מנייאקים דמוקראטים לאנוס אישה טוטאליטארית אחת

לסיכום ראיון שנערך איתו ב„מוקד,” נשאל יגאל ידין איך הוא יוכל להגדיר את תנועתו, האם זוהי תנועה ליבראלית או שמא זוהי תנועה סוציאלית, מעין לייבור שכזה. קימט מר ידין את מיצחו ואמר: זוהי תנועה דמוקראטית.

בנקודה זו פרץ הכותב בצחוק גדול ומר, ורץ לרשום את התשובה המקורית הזאת במחברתו:

תנועה דמוקראטית.

תנועה דמוקראטית מה?

תנועה דמוקראטית להבדיל ממה? להבדיל מתנועה מלוכנית, או מתנועה טוטאליטארית, או מתנועת נוער?

כאמור, ניסו המנחים ב„מוקד” לברר האם מר ידין הוא סוציאל־דמורקאט או ליבראל־דמוקראט או אולי שמרן־דמוקראט.

אבל הם קיבלו תשובה מוחצת: מר ידין הוא סתם דמוקראט. והתנועה שלו היא סתם דמוקראטית.

או אולי דמוקראטית לשינוי, כמו שכתוב בפירסומות.

דמוקראטית לשינוי מה?

לשינוי במדיניות החוץ והבטחון שלא קיים במצע המערך?

לשינוי במדיניות הכלכלית שלא קיים בליכוד?

לשינוי בזכויות האזרח שאיננו בר”צ או בל”ע או בשל”י?

יש משהו!

לשינוי שיטת הבחירות.

התנועה הדמוקראטית לשינוי שיטת הבחירות.

שיטת הבחירות איננה דמוקראטית?

שיטת הבחירות היא לא מספיק דמוקראטית.

כלומר — התנועה הדמוקראטית לשיפור שיטת הבחירות.

נו די. התעייפנו. כל מה שרצינו להגיד זה שבעצם יכול מר ידין מצידנו לקרוא לתנועה שלו גם „התנועה לניטוח מצעים.” מבחינתנו זה בסדר.

●

בחזרה לעניין הדמוקראטיה.

דמוקראטיה היא שיטת מימשל בה העם בוחר באלה שימשלו בו. ככה כתוב במילון. במילון לא כתוב וגם לא בשום מקום אחר, מה תהיה צורת המימשל של הניבחרים למשול.

ממשלת הליכוד, לכשתקום, תהייה הממשלה הדמוקראטית ביותר בשנים האחרונות. היא בהחלט מבטאת את רצון רוב העם.

העם, כפי הנראה מעוניין גם כי מר ידין וחבריו יצטרפו אל הממשלה הזאת, ובכך יעשו אותה לדמוקראטית עוד יותר.

הממשלה החדשה נבחרה על־ידי אזרחים בני־חורין ובאורח דמוקראטי. כך אמר מר בגין, וגם זה נכון.

הרבה אזרחים בני חורין בחרו באורח דמוקראטי בממשלות פאשיסטיות. הרבה בוחרים חופשיים הקימו לעצמם פרלמנטים שישנו את חוקי החופש שלהם, ושל אחרים.

הדמוקראטיה, מר ידין, וכדאי שתירשום זאת לפניך, איננה ערך. הדמוקראטיה היא אמצעי בלבד. מכשיר. כמו עיפרון, כמו סיר. עץ. פלאסטיק.

התנועה שלך היא תנועה למכשיר.

חופש הוא ערך. שוויון יכול להיות ערך. יש מקרים שאפילו המדינה היא ערך, למרות שהיא צריכה בדיוק כמו הדמוקראטיה, להיות מכשיר בלבד.

אבל מר ידין הופך את הדמוקראטיה לערך. וברגע שהדמוקראטיה קיימת יכול כל פשע להיעשות בשמה.

●

אם אפילו יילכו מר ידין ומר בגין אל העם החופשי ובן־החורין כדי להכריע בגורל יהודה ושומרון (האירוני הוא, שנקודה כזו היתה דווקא במצע המערך) — האם ייתן העם אישור לסיפוח השטחים והחלת הריבונות הישראלית עליהם, או שיתנגד?

הכותב משוכנע, שהעם הזה, החופשי והדמוקראטי, יכריע ברוב גדול בעד סיפוח השטחים. למעשה עשה העם כך בבחירות האחרונות.

הממשלה המייצגת את העם תוכל, בגיבוי גדול, להכריז על הסיפוח. הדמוקראטיה בפעולה.

השאלה אם מבחינה ערכית (מוסר, למשל, גם הוא ערך) יוכל עם אחד דמוקראטי מאוד לגזור את גורלו של עם אחר, כבוש, בלתי מיוצג בבחירות הדמוקראטיות האלה.

האם מבחינה ערכית תוכל ממשלה דמוקראטית מאוד לאלץ אשה להימנע מביצוע הפלה, אם היא מעוניינת בכך מכל סיבה שהיא.

האם מבחינה ערכית תוכל ממשלה דמוקראטית מאוד לכפות את דת הרוב על המיעוט? לכפות את מורשת הרוב על המיעוט? לחנך ברוח הרוב את המיעוט?

האם יכולים שלושה גברים מיוחמים ואשה מבוהלת אחת לערוך ביניהם בחירות דמוקראטיות ולקבל את דעת הרוב בשאלה אם לאנוס אותה או לא?

האם הדמוקראטיה מצאה פתרונות לכך?

האם יש לתנועה הדמוקראטית לשינוי שיטת הבחירות אי־אילו הצעות בנושא?

2

חנוך מרמרי

בלדה ליוזמה חופשית

סיפור הצלחתם הנוגע ללב של האחים איציק

האחים שייקה

מחר תפסיק הממשלה להפעיל את שירותי הטלפון. חברת הטלפונים של ירושלים תהפוך לחברת מניות עצמאית. לאחים ג׳ימי תהייה השליטה בחברה. חברת הטלפונים תהיה ריווחית למדי, כי גם היום שירותי הטלפון מכניסים כסף לאוצר.

האחים ג׳ימי יהיו מיליונרים.

האחים ג׳וני יקבלו זיכיון להפעיל אוטובוסים לנוסעים בקו תל־אביב ירושלים, המחירים ירדו בחצי לירה לכרטיס. באוטובוסים יותקן מיזוג אוויר.

האחים ג׳וני יהיו מיליונרים.

אדמות הלאום יוצאו למכירה בשוק החופשי. האחים ג׳קי ירכשו את כל הקרקע שבין ראשון לרחובות.

האחים ג׳קי יהיו מיליארדרים.

האחים ג׳ורג׳י יספקו מים לגוש דן.

האחים פרג׳י יספקו שירותי ביוב.

האחים יוסקה יפעילו תחנת כוח פרטית וימכרו חשמל זול יותר לתושבי רחובות.

האחים ג׳ימי

לכפר נווה־עציצים שבחבל תענך לא יגיע אוטובוס בכלל. הקו הוא לא ריווחי. למרות שמציעים זיכיון כבר כמה שנים, אין מי שישקיע בקו אוטובוסים לחור כזה בשביל עשרים־שלושים איש. תושבי נווה־עציצים הולכים ברגל עד הכביש הראשי ושם מנפנפים בידים לאוטובוסים ממוזגי האוויר בקו ירושלים—באר־שבע שמופעלים על־ידי האחים איציק. אבל האוטובוסים של האחים איציק לוקחים חצי לירה פחות ממה שפעם לקחו באגד, והם נוסעים רק אקספרס.

האחים איציק

משפחת יוסף גרה בפרבר ירושלמי. הם פנו לחברת הטלפונים של האחים ג׳ימי, אבל הדיילת האדיבה עם המדים בגוון ירוק־זית ואוראנג׳ הסבירה שאין התשתית לרשת הטלפונים במקום מגוריו היא מיושנת ומצומצמת, ואין לפי שעה אפשרות להביא דהפורים ולהתקין קו מיוחד למשפחת יוסף. משפחת יוסף פנתה גם לחברות הטלפונים של האחים מוישה ושל האחים יענקלה וגם שם קיבלה את אותן התשובות. מר יוסף היה כבר עצבני כאשר ניסה אצל האחים שייקה. הפקיד של האחים שייקה גירש אותו מהמשרד ואמר לו: „אתה רוצה שיפטרו אותי בגללך?”

האחים פרג׳י

חברת שירותי הביוב של האחים פרג׳י יצרה מגע עם חברת שירותי הביוב המתחרה של האחים ינקול ועם „אחים שמוליק ביוב בע”מ” ויחד החליטו על הקמת קרטל ביוב דן והסביבה. נקבעו מחירים אחידים הגבוהים ב־14 אחוז מאגרת הביוב של חברת המים העירונית לשעבר.

האחים ג׳קי

האחים ג׳קי, בעליה של „קרית־ג׳קי” ו„כפר ג׳קי” מצאו נפט על אדמותיהם שבחולות נס ציונה. הם מספקים נפט למדינה ולמישרד הביטחון תמורת עמלות גבוהות. את זכויות החפירה קיבלו האחים יוסקה, והמיכליות הן של האחים שייקה. האחים שייקה מכרו את המאפיה שלהם לאחים רפי, ואלה הסבו אותה לאפיית לחם יוקרה. לחם היוקרה של האחים רפי עולה שש לירות לכיכר קטנה. מאפיית האחים רפי מספקת לחם לכל איזור דרום ירושלים. מי שלא רוצה לא קונה. אבל יש להם הרבה קליינטים שבאים במיוחד מהצפון, כי הלחם מצויין.

האחים יוסקה

האחים יוסקה החליטו לרוץ לכנסת. כל איזור רחובות והסביבה מובטח להם. לקראת הבחירות הורידו את מחירי החשמל בשש אגורות לקילוווט.

האחים ג׳ורג׳י

„מיפלגת האחים המאוחדת” קיבלה ארבעה מנדטים. הם מוכנים ללכת לקואליציה תמורת סגנות שר במישרד המיסחר והתעשייה. האחים איציק, שרי המסחר והתעשייה מטעם „האחים הדמוקרטיים” הסכימו לתנאי. משפחת יוסף עוד לא קיבלה טלפון.

מדוע הצבעתי ליכוד?

שהפרענקים לא ישתלטו

לפני הבחירות שמתי לב שכל המיפלגות מכ־ניסות שווארצעס לרשימות שלהם, כדי להתחנף לפרענקים שיצביעו בעדם. כל המיפלגות — חוץ מליכוד וד״ש. זה הפחיד אותי כי כבר הרבה שנים יש פה תהליך ברור של השתלטות הפרענקים הלבנטינים חסרי־התרבות על כל ערכי־התרבות היפים שלנו. חששתי שאם זה יימשך ככה, נהפוך מהר מאד לעוד מדינה ערבית מפגרת כמו מרוקו, או סוריה, או עיראק וכל המקומות המצחינים האלה, שמשם באו הפרענקים האלו לישראל. ואנחנו הרי רצינו מדינה יהודית תרבותית, ולא מדינה ערבית לבנטינית. אז הפעם החלטתי להגיד בקלפי דבר פשוט — פה זה לא אסיה, ולא יהיה אסיה. על המערך, שהביא לכל הצרה הזאת, שהביא אותם לכאן בכלל, לא חשבתי אפילו לרגע. בד״ש ראיתי שיש יותר מדי צברים, שספגו את התרבות המיזרחית הזאת. אז בסוף החלטתי ליכוד. כי בגין, וייצמן, ארליך, הורוביץ ודולצ׳ין — זה הצוות שיבלום סוף־סוף את המסריחים האלה ויראה להם את מקומם הטבעי, במערות המסריחות שלהם.

שיהיו מספיק ערבים

תראה, אני הייתי צריך לעשות בבחירות האלה חשבון פשוט, גם חשבון כלכלי וגם חשבון אישי. למה חשבון אישי? כי עד מילחמת ששת־הימים מה הייתי? הייתי פועל שחור, חופר תעלות בטו־ריה. אכלתי קש. אבל אז באו השטחים, ותאמין לי שקבר רחל בחברון לא מעניין אותי בכלל, אבל אז באו הערבים. והנה עכשיו אני כבר לא פועל. לא, עכשיו אני קבלן. אני אוסף את הכסף והערבים הם שחופרים תעלות בטוריה. אני לא מטומטם, אותי לא יסובבו באצבע. אני יודע שאם יחזירו את השטחים, כמו שרוצה המערך, לא יהיו לי יותר פועלים ערבים. ואז מה אני אעשה? אני אחזור להיות פועל? לא, אני לא פראייר! בשביל זה הצבעתי ליכוד. הם לא יחזירו את השטחים המחור־בנים האלה, ויהיו לי מספיק פועלים ערבים לאר־בעים שנה. ויותר מזה, תאמין לי שאני לא צריך

שלא יהיו שביתות

אני לא פועל, אני טכנאי, ולפי דעתי הבעייה של המדינה זה השביתות. מה שקורה זה שפועלים, שלא למדו כלום בחיים, כמו הסבלים בנמל, פיתאום רו־צים כסף כמו מהנדס, ועושים כל יומיים שביתות שהורסות את המדינה. אם הם רוצים משכורת של מהנדס — שיהיו מהנדסים, מי מפריע להם? אז זהו, כשהליכוד יהיה בשילטון לא יהיו יותר שבי־תות. ואז פועל יקבל משכורת של פועל, וטכנאי יקבל משכורת של טכנאי, ומהנדס יקבל מש־כורת של מהנדס. ככה זה צריך להיות. כי מי שמוג־בל בשיכלו צריך לקבל משכורת מוגבלת, כי זה ש־הוא דפוק בראש זה בעייה שלו ולא של המדינה, זה הכל.

לדפוק את האשכנזים

שלושים שנה האשכנזים דפקו אותנו מכל הכי־וונים. עכשיו אנחנו דפקנו אותם. שלושים שנה שלחו אותנו האשכנזים לגור במעברות עם עשרה ילדים בחדר, והם היו נוסעים בקאדילאקים שלהם לווילות היפות שלהם ללטף את הפודלים המיסכ־נים שלהם. עכשיו זה נגמר. עכשיו יראו הרבינו־ביצ׳ים והרובינשטיינים וההורביצים מה זה לחיות במעברה בלי אוכל, בלי מים, בלי כלום. אנחנו בחרנו את בגין, והוא ידפוק את כל האשכנזים הגנ־בים. כי בגין הוא איש שלנו. מעכשיו אנחנו, המרו־קאים, נהיה הפולנים הטובים והחמודים, והאשכנזים הם יהיו המרוקאים של המדינה הזאת. אנחנו נדפוק אותם בדיוק כמו שהם דפקו אותנו!

למען כבוד המת

בשילטון של המערך לא היה כבוד לשום דבר. לא היה אפילו כבוד למת. היו חותכים גופות של יהודים, עוקרים אברים ומתעללים בכל היקר למישפחה ולעם ישראל. אצל הליכוד זה לא יהיה. אצל הליכוד יהיה כבוד למת, כבוד גדול.

לגמור את החודש

אני אשה פשוטה, לא מבינה פוליטיקה. אבל אני יש לי בבית שבע ילדים, הבעל שלי עובד בית־חרושת, והכסף שהיה נותן לו המערך לא היה מספיק לי אף פעם לגמור אפילו חודש אחד. בשביל זה אני הצבעתי ליכוד. כי אם יהיה ליכוד לא יהיה שביתות, ואז הם יתנו יותר כסף, אפילו פי־שתיים, למי שעובד בבית־חרושת שלהם. וגם יתנו יותר הדרים בבית לכל ילד, כי הם ינצחו את הערבים ויקחו את הבתים שלהם ויתנו לכל מי שיהודי. עכשיו שיש ליכוד יהיה יותר טוב לאנשים פשוטים.

נגד כפייה דתית

כל השנים המערך מבלבל את המוח עם כל מיני מילים יפות כמו שיוויון, סוציאליזם, חופש וכל המילים היפות האלה. אבל מה — כל השנים הם הולכים עם הדתיים, ומה יוצא מזה? יוצא מזה שלנסוע לים בשבת יכולים רק העשירים שיש להם מכוניות. זה השיוויון שלהם — מי שיש לו אוטו יכול לנסוע לים בשבת, ומי שאין לו לא יכול. זה הסוציאליזם שלהם — רק העשירים נוסעים לים. וזה החופש שלהם — החופש של בעלי־המכוניות לנסוע לים והחופש של אלה שאין להם אוטו להיש־אר בבית. אני אין לי אוטו, אז מה — לא מגיע לי ללכת לים בשבת?

בעד חוק וסדר

מה שהולך היום במדינה, תחת שילטון המערך, זה בושה וחרפה. המערך דירדר את המדינה למצב של הפקרות, שאין לה אח ורע בשום מדינה. אני חושבת שאפילו בניו־יורק המצב יותר טוב. בשנים האחרונות אין לך יום שאתה לא קורא בעיתונים על רציחות ושדידות ויריות וסמים וחטיפות־ארנ־קים ומה לא. אי־אפשר כבר היום לצאת בלילה לבד. הרחובות מלאים פירחחים מסוממים וכל מיני צ׳ח־צ׳חים מופרעים. הם מקללים, יורקים, הורסים, מר־ביצים, אונסים — ושום דבר. אף אחד לא עושה להם כלום. אין שילטון בארץ הזאת. אני הצבעתי ליכוד בפירוש בשביל זה — לסלק את הבירייונות מהרחוב, להכניס את האלימות לבתי־הסוהר ולסרס את כל סוטי־המין האלה. צריך לנקות את הארץ מהזוועה הזאת, מהחלאה הזאת. צריך להשליט פה אחת־ולתמיד חוק וסדר כמו שצריך!

להפסיק עם הסעד

אם יש משהו שהרס את המדינה הזאת זה הסעד. מיפלגת־העבודה, עם כל הסוציאליזם המזו־ייף שלה, הכניסה לראש של האנשים שפה, במדינה הזאת, לא צריך לעבוד. לא צריך לעבוד כי יש ביטוח־לאומי וסעד והמדינה דואגת. וזאת הבעייה של המדינה. כי אם לא היה כל הסעד הזה, אז אנשים היו צריכים לעבוד. לא היתה להם ברירה. בלי סעד האנשים היו עובדים קשה כדי לפרנס את עצמם ואת מישפחתם. ואז התוצר הלאומי היה גדל פלאים, המאזן המיסחרי היה משתפר באופן דראס־טי, והיינו כבר מזמן בדרך לעצמאות כלכלית. אני מאמין ויודע שהליכוד יבטל את כל התפנוקים המיותרים האלו. יותר לא יהיה לאנשים סעד, והם יעבדו כמו שצריך, וביחד נוציא את כלכלת ישראל מהבוץ.

שיבטלו את המישטרה

את האמת, אני עד הרגע האחרון לא ידעתי מה להצביע. אבל בסוף ראיתי בטלוויזיה את בגין נגד פרס, ואז בגין אמר שיבטל את מישרד־המישטרה, ובשביל זה הצעתי בעדו. כי המישטרה פה לא נותנת לחיות, כל הזמן מטרידים, באים לבית ועושים פאדיחות בשכונה, ועוצרים סתם לעשרים־וארבע שעות. אז אני חושב שזה נורא חשוב שבגין יבטל את המישטרה, שלא יפריעו לאנשים לחיות.

נשיונל מוכרת יותר טלויזיות ניידות מכל המתחרות יחד.

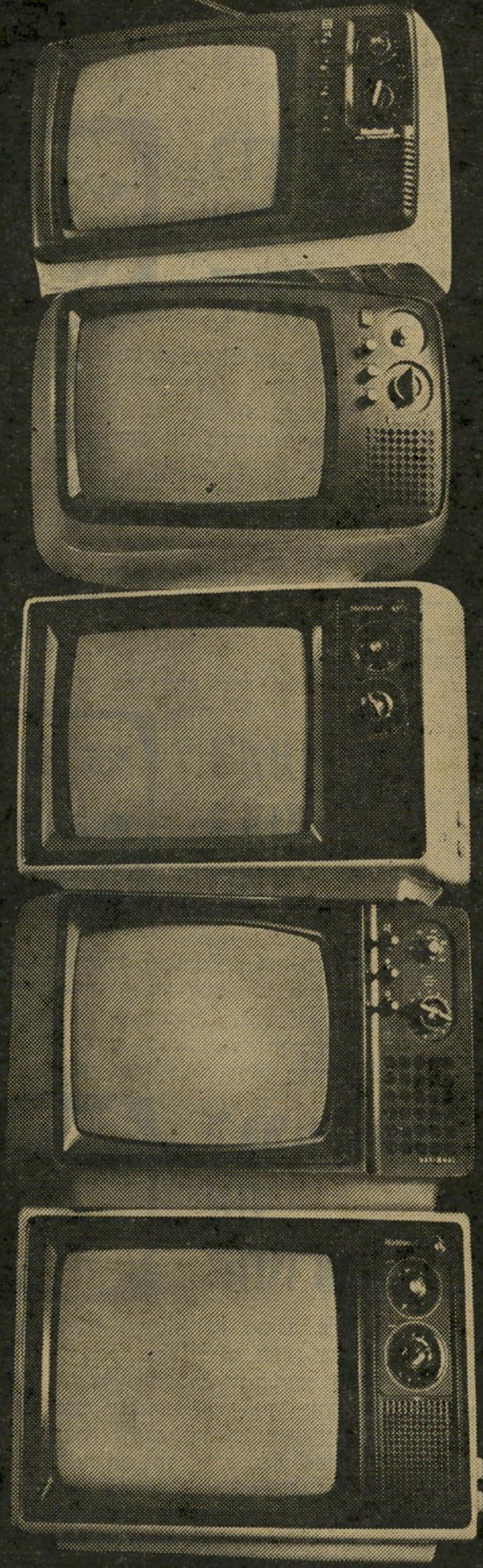

מסקנה: נשיונל הקניה הטובה ביותר.

מן המסקנה שבכותרת אתה יכול להסיק מסקנה נוספת: כדאי גם לך לרכוש טלויזיה ניידת של נשיונל.

הניידות של נשיונל מיוצרות על פי טכנולוגיה מתקדמת ביותר, בקו ייצור חדיש ובבקורת איכות קפדנית.

עובדה זו מבטיחה לך לא רק תמונה חדה וברורה ביותר, אלא גם שכלולים רבים אותם לא תמצא בטלויזיות אחרות:

מסך מיוחד לוויסות האור (Tinted Glass), מתקן מיוחד לסינון הפרעות חשמל ועוד.

אם גם אתה רוצה להיות בתמונה — בוא לראות את מבחר הדגמים ושלל הצבעים של הניידות של נשיונל באולמי התצוגה ברח' אבן גבירול 18 ת"א ובחנויות המובחרות.

אחרי הכל כשמדובר בטלויזיה — התמונה קובעת.

National

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

אתה והלירה

שערוריית „אורלייט"

לתעשייה האווירית יש חברה־בת בשם „אורלייט". זהו מיפעל המייצר אביזרים שונים מחומרים פלסטיים. המיפעל התפרסם לפני שנתיים, כאשר התגלה כי ייצר עבור ראשי התעשייה האווירית סירות פלסטיות באפס מחיר. התעשייה האווירית היא בעלת מחצית המניות בו, והשאר בידי משקיעים פרטיים המיוצגים על־ידי מישרד עורכי הדין של **מיכאל**

עורך־דין פירון
ביזבוז כסף

פירון, שהוא גם יושב־ראש מועצת־המנהלים של התעשייה האווירית.

לראשי מישרד־המיסחר־והתעשייה נודע בימים האחרונים על עיסקה חדשה של מיפעל „אורלייט", עיסקה שכל־כולה ביזבוז מטבע־זר ללא תכלית, תוך ציפצוף ארוך על כל מישרדי הממשלה. „אורלייט" החליט להיכנס להרפתקה חדשה, אחרי שייצור קסדות־הפלדה עבור צה"ל גורם לה הפסדים כבדים. (יודעי־דבר מעריכים, כי המיפעל מפסיד עשרות לירות על כל קסדה שהוא מייצר).

ובכן, ראשי „אורלייט" רכשו באמריקה זיכיון לייצור מחסנית פלסטית לרובה־הסער החדש „מ־16". אחרי שרכשו את הזיכיון, נכנסו להוצאות־ענק בפיתוח המוצר ובייצורו הניסיוני, תוך כוונה ברורה שהם יהיו היצרן עבור צה"ל ושום מיפעל אחר לא ייגש כלל להתחרות בהם. כדי להיכנס לייצור רכשו בחו"ל ציוד ליציקות פלסטיות, במיליוני לירות.

ציוד זה הוזמן והובא באמצעות מישרד־הביטחון, שהרי „אורלייט" היא תעשייה בטחונית. הציוד הובא מבלי שמישרד־המיסחר־והתעשייה יידע על כך, שכן, בארץ יש כמה מפעלים שמייצרים את הציוד שהובא מחו"ל. כאשר שמעו המיפעלים המקומיים על היבוא התמוה, הקימו קול־זעקה במישרד־המיסחר־והתעשייה. אבל מנכ"ל המישרד, **משה מנדלבאום** הרים ידיים שכן התעשייה האווירית אינה חלק ממדינת ישראל, והיא מייבאת מה שעולה על רוחה.

עתה נוצר המצב הבא: בארץ קיימים כמה מיפעלים שבהם עודף כושר ייצור של המכונות המייצרות ב„אורלייט". „אורלייט" ביזבז מטבע־זר בשפע, והביא עוד ציוד יקר כשלכאורה עדיין לא הוחלט מי ייצר את המחסניות עבור צה"ל. אבל נראה שראשי „אורלייט" סמוכים ובטוחים כי לא יהיה מיכרז בנושא זה, וכי הם יהיו היצרן הבילעדי.

פילם־סטורי

רשת „שופרסל" החלה בהצעת פילמים ופיתוחם ללקוחותיה. פרשת ההצעה גרמה לשורה של מודעות והכחשות בעיתונות.

הסיפור התחיל כאשר החליט **בוריס סניור**, יצרן נייר־צילום במיפעל „אורבי" ויבואן סירטי־צילום „פוג'י", להקים מעבדה לפיתוח סירטי־צילום. במקביל להקמת המעבדה פתח באירגון לקוחות. הוא הציע ל„שופרסל" להעמיד דוכנים שבהם יוצעו למכירה פילמים מסוגים שונים, במחירי הכולל את פיתוחם. ה„שופרסל" הודיע זאת לעיתונות, תוך פירוט כי מדובר בפילמים של „פוג'י", „קודאק" ו„אגפא". הדבר גרר אחריו מייד הכחשות נזעמות של „אגפא" ו„קודאק", כאילו הן שותפות לעניין. מנכ"ל „שופרסל", **יוסף גבע**, בדק מה אירע, והסתבר כי אכן סניור קונה — בדרכים משלו פילמים של „קודאק" ו„אגפא" ומפיצם בכמה חנויות של הרשת, ההיצע העיקרי הוא של „פוג'י".

כמה נסעו חינם?

פירסום הלישכה־המרכזית־לסטטיסטיקה על התיירות, שיצא בימים אלה לאור, מגלה כמה נוסעים־חינם טסו מ־ישראל. בעמוד 50 מוסר הפירסום כי בשנת 1975 היו 761.6 אלף נוסעים בטיסות בינלאומיות, מהם 698.9 אלף נוסעים בתשלום. מסתבר, כי חינם נסעו 62.7 אלף איש. חלק ניכר מהם, כמובן, עובדי־החברה ואנשי־ביטחון, אך לא אנשי־הצוות של הטיסות עצמן.

בשנת 1976 היה מיספר הנוסעים ב„אל־על" 998.6 אלף,ומספר הנוסעים בתשלום 923 אלף. מיספר הנוסעים בחינם היה 75.6 אלף, דהיינו 7.6% מכלל הנוסעים.

מדוע הצטרפה אגודת־ישראל

אחד הסעיפים שעליה הוסכם בין הליכוד לבין אגודת־ישראל לא פורסם ברבים. הסעיף קובע כי מישרד־החינוך יכסה את מלוא הוצאות רשת החינוך האגודאית, לעומת כיסוי של 85% כיום.

השנה מקציבה המדינה כ־200 מיליון לירות לרשת־החינוך של האגודה. אין כל פיקוח על מיספר התלמידים למעשה, ומישרד־החינוך משלם לפי הרשימות המוגשות לו. יודעי־דבר אומרים, כי ה־85% המוגשים כיום הם, למעשה, 120%. עתה תגדיל האגודה את התקציבים שלה ב־15%, ומיליונים אלה מהווים למעשה, תשלום תמורת התמיכה בממשלה.

ח"כ פוריש וח"כ אברמוביץ
כסף קל

פרקליטו של וייצמן נפגש עם ברק

פרקליטו של **עזר וייצמן** נפגש, בתחילת השבוע, עם היועץ־המישפטי־לממשלה **אהרון ברק**. מטרת הפגישה היא קבלת אישורו של ברק לצעדים שנקט וייצמן לרגל מינויו הצפוי כשר־הביטחון. וייצמן מכר את חלקו בחברת „אלול" כבר לפני שנתיים ונשאר רק יושב־ראש מועצת המנהלים שלה. עתה יפרוש גם מתפקיד זה. כן ימכור את חלקו במיפעל „ציקלון", המייצר חלפים למטוסים לחיל־האוויר ולתעשיית האווירית.

שאר המועמדים לשרי־הממשלה מטעם הליכוד, שהם בעלי רכוש ומפעלים, טרם פנו אל ברק בעניין הסתירה העלולה להיווצר בין רכושם לבין תפקידם הרם.

שר־הביטחון המיועד וייצמן וקודמו
מה עם האחרים?

מי גורם לכוניפולציות?

ביום־עיון שנערך בשבוע שעבר על ניירות־ערך, התחוללה סערה שלא נזכרה בעתונות, כיוון שבמרכזה עמדו עיתונאים. המרצה האחרון בתור היה **יצחק טאוב**, יו"ר הרשות־לניירות־ערך באוצר, והוא אמר שקיימים גורמים המשתמשים בעיתונאים כבמכשיר למניפולציות בבורסה, ויש עיתונאים המשמשים מכשיר מסייע למניפולציות כאלה.

דברים אלה הכעיסו את העיתונאי **מרדכי צבי** („הארץ"), שהוא מראשי אגודת־העיתונאים, אשר השיב לטאוב כי יש כותבים בעיתונים המתחזים כעיתונאים בעוד שהם, למעשה, מנהלים תיקי ניירות־ערך עבור אחרים וגם כותבים על הבורסה ומשפיעים על הניירות. צבי טען

יו"ר טאוב
רק עיתונאים?

כי נכון שעל־ידי הדלפה לעיתונאי המפרסם ידיעה עיסקית הגורמת לשינוי שער מניית נושא הפרסום, יכול המדליף להרוויח כסף מידיעתו מראש מה יקרה. אולם חמורה יותר התנהגות יועצי ונציגי הבנקים, היודעים מה תהיה מדיניות הבנק והם קונים ניירות ערך עבור עצמם.

צבי טען, כי אסור לעיתונאי לעסוק בניירות־ערך, מילבד השקעות אישיות שלו.

ויכוח זה גרם לתגובות רבות של המשתתפים, שביקשו לדעת מי הם המתחזים כעיתונאים שהם יועצים־לניירות־ערך. הם טענו כי על מרדכי צבי, כחבר במוסדות אגודת־העיתונאים, לפעול באגודה נגד מתחזים אלה, שחלק מהם כותב גם בעיתונו־שלו.

שבוע הספר: ירידה של 30% במכירות

שבוע הספר השנה היווה מפח־נפש למו"לים רבים, שציינו כי המכירות ירדו ב־30% לעומת השנה שעברה. הדבר לא הורגש בפידיון, שכן לפני כמה שבועות העלו המו"לים את מחירי הספרים בכדי שליש.

הגורם העיקרי לקיום שבוע־הספר בכל זאת היה, שעל מכירות הספרים, שרובם ישנים, אין כל מס. על הוצאת ספר מנכים פחת מואץ, ותוך כמה שנים הספר רשום באפס. מסתבר, כי הספרים הנמכרים במכירות מיוחדות כמו אלה של שבוע־הספר נמכרים ללא כל חובת דיווח או תשלום מס על ההכנסה מהם.

יקימו חברה למדליות

קונצרן „כלל", יחד עם הגרפיקאי **אליעזר וייסהוף** ושני בנקים מקומיים התקשרו עם אחד המיפעלים הגדולים בעולם להטבעת מטבעות, להקמה משותפת בישראל של חברה להנפקת מדליות. המיטבעה הזרה היא „פרנקלין־מינט" מסן־פרנציסקו, שהיא גם קבלן להטבעות לממשלות רבות.

החברה החדשה תתחרה ב„חברה הממשלתית למדליות ומטבעות" תיזום הנפקת מדליות, תטבע ותמכור אותן.

כך יחזור המערך לשילטון - אך מי יהיה
האיש הבודד לכנסת בבחירות הבאות?

■ נשיא־המדינה, הפרופסור **אפריים קציר**, התארח ה־שבוע בגני התערוכה בתל־אביב, שם נפתח היריד טכנו־לוגיה 77. כאשר הגיע לביתן האמריקאי, אירח אותו שם השגריר האמריקאי החדש, **סמיואל לואיס**. במהלך בי־קורם התעכבו הנשיא והשגריר ליד התצוגות, והנשיא גילה התעניינות בתהליכים טכנולו־גיים שונים. גם הנשיא וגם השגריר יצאו נשכרים מן הבי־קור. הנשיא זכה בטיפול אנטי־חלודה חינם למכוניתו, ואילו השגריר מסר את טבעת־הני־שואין שלו לניקוי, באמצעות מיכשור אולטרה־סוני. הוא קי־בל את טבעתו נוצצת, ציין בסיפוק: „אפילו כשקניתי או־תה היא לא היתה כל־כך מבריקה."

■ איך הגיע **רפאל הל־פרין** ל**שמואל פלאטו־שרון**? טוען פלאטו: „הלפרין בא אלי וסיפר לי כי אלוהים ניגלה לו בלילה וציווה עליו לעזור לי. אז מי אני שאתנגד למיצווה של אלוהים?"

■ בינתיים מתכונן פלאטו לארגן הפגנות נגד בואו של הכלכלן, חתן פרס נובל, **מיל־טון פרידמן**. לדעת פלאטו אסור לבלום את האינפלציה באמצעות אבטלה, כדיברי פרידמן. פלאטו גם טוען ש־האינפלציה טובה לבניין הארץ. הוא עצמו מתכונן לקבל את פניו של פרידמן בנמל־התעופה, יחד עם 20 אלף מאוהדיו, כשהוא נושא את השלט "Milton go home!"

מנחם בגין נכח לפני כשלוש שנים במסיבה שערך הפירסומאי דוד אדמון בביתו שברמת־חן, לרגל בחירתו של שלמה („צ'יצ'") להט כראש־עיריית תל־אביב. „רעיון מצויין, לחגוג כך מסיבות־ניצחון," אמר אז בגין. „אני מבטיח לך לעשות מסיבת־ניצחון כזו גם כשאתה תיבחר כראש־הממשלה," השיב לו אדמון. השבוע עמד אדמון בהתחייבותו. הוא ערך בביתו מסיבת־ניצחון. בגין, שאמור היה להשתתף באותו יום בחתונת בנו של המיליונר ניסים גאון בז'נבה, המיר אותה במסיבה שנערכה בבית אדמון, שם היה הוא אורח־הכבוד. הוא לווה למסיבה על־ידי בתו הצעירה לאה (משמאל), שתמכה בו כל העת, השגיחה בשבע עיניים על כל מאכל ומשקה שבאו אל פיו ומנעה מהאורחים מלהטרידו יותר מדי. בתמונה נראה ח"כ מנחם סבידור כשהוא מציג לפני בגין מאמר שהתפרסם ב„גארדיין" הבריטי, שבו הוגדר כ„האב־המייסד של האומה הישראלית".

■ בעת הפגישה למשא־ומתן הקואליציוני בין הליכוד וד"ש, שנערכה בשבוע שעבר, התווכחו שני הצדדים על מש־מעות המושג „פשרה טריי־טוריאלית". אמר המיועד ל־ראשות הממשלה, **מנחם בגין**: „מי מאיתנו לא עושה היום פשרות?! כל חיי היומיום שלנו רצופים פשרות, ובראש וראשונה עם האשה..." העיר לו על כך מנהיג ד"ש, **יגאל ידין**: „כן, אבל אצל האשה אלה לא פשרות טריטוריא־ליות!"

■ לפני **רבקה שריר**, רעייתו של ח"כ הליכוד החדש **אברהם שריר**, ניצבה ה־שבוע הכרעה חשובה. היא היתה צריכה להחליט אם להיי־שאר בארץ כדי להיות נוכחת בישיבת הכנסת בעת שבעלה יושבע לראשונה בחייו כח"כ, או לנסוע לניו־יורק שם עמדה בתם, אביטל בת ה־19 וחצי, לקבל באותו יום תואר של בוגרת הפקולטה למחשבים. ל־בסוף החליטה האשה להעדיף את הבת, ויצאה לניו־יורק.

■ מנהיגה הישיש של מפ"ם, **מאיר יערי**, נזכר השבוע כי ל**משה דיין** יאה התואר „אבו־ג'ילדה". יערי הזכיר שהיה זה ראש־הממשלה לשעבר, **לוי אשכול**, שהדביק לדיין תואר זה. למי שאינו יודע את פירוש השם, הוסיף יערי וציין כי הכוונה היא ל„מנהיג־כנופיה ערבי בשנות השלושים."

■ סמנכ"ל מישרד־החינוך, **גידעון בן־דרור**, החליט ל־לכת בעיקבות מנכ"ל המישרד לשעבר, אלוף (מיל.) **אלעד פלד**, ולצאת אף הוא להשתל־מות של שנתיים באוניברסיטת קליפורניה, שם הוא עומד להשלים את לימודיו לתואר של דוקטור במינהל חינוכי. אלא שאחרי פרשת אלעד פלד, שנטל לעצמו מילגות ברבבות דולארים לצורכי השתלמותו, היו אנשי מישרד־החינוך זהי־רים ביותר בנסיעתו של בן־דרור ובתביעות התקשי"ר. ה־סמנכ"ל התחייב לחזור למיש־רתו בתום ההשתלמות, ולהע־ביר את כל המידע על הקרנות שאליהן פנה בבקשת מילגות ללימודיו לידיהם של אנשי הוועדה המרכזית להשתלמויות בנציבות שירות־המדינה. בן־דרור ימשיך לקבל את משכורתו ממישרד־החינוך, אולם הוחלט שכל מילגה שיקבל תנוכה ממשכורתו השוטפת.

■ ידיד שפגש השבוע ב־אלוף (מיל.) **אריאל שרון** בבית תנועת־החרות, שאל או־תו: „ואיך מרגיש הזאב הבודד במצודת־זאב?" הצביע אריק לעבר תמונותיהם של ז'בו־טינסקי והרצל, והשיב: „אני שוב מתחת לזאב ולבנימין־זאב."

■ תחזית פסימית לגבי גורלה של מיפלגת־העבודה היתה השבוע בפיו של **חיים בראון**, מעוזריו של שר־החוץ **יגאל אלון**. אמר בראון: „בבחירות הבאות תרוץ מיפ־לגת־העבודה לכנסת תחת ה־אותיות פ"ש — **פרס שימ־עון**, האיש הבודד לכנסת."

■ אופטימי יותר היה **צבי כסה**, ממנהיגיה הצעירים של מיפלגת־העבודה, ובנו של מז־כ"ל־המיפלגה לשעבר, **יונה כסה**. „המערך יחזור לשילטון בקרוב," טען כאשר נשאל, בספקנות, כיצד יתבצע הדבר, השיב: „פשוט מאד, כל הליכוד ייצא עוד מעט למסע־ההסברה בארצות־הברית, ואז יחזור ה־מערך ויתפוס את השילטון."

■ המראיין ומנהל־התיאט־רון **יעקב אגמון** טוען, כי הליכוד עומד להוציא בעתיד הקרוב ברנדי חדש לשוק־המשקאות בישראל. שמו של ברנדי הליכוד: „שתוק 77."

■ הפרופסור **דויד דנון**, נשיא האגודה הבינלאומית ל־מחלות־זיקנה ואחד החוקרים הבכירים של מכון וייצמן, החליט לנצל בצורה מקורית את שנת־השבתון הניתנת ל־

חיים רוזנטל העומד להתמנות כנספח תרבות ליד שגרירות ישראל בלונדון, הופתע ה־שבוע, כשבפתיחת תערוכת־ציוריו החדשה כבו לפתע כל האורות בגלריה, ומלצר לבוש מדי־שרד וענוב עניבת־פרפר הכניס פנימה עוגת יום־הולדת ועליה 40 נרות. התברר שרוזנטל, המשמש גם כמרצה בחוג לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב, חגג באותו ערב את יום הולדתו ה־39. רוזנטל הנרגש הסיר את המונוקל מעינו הימנית וניסה לכבות את הנרות ללא הצלחה, זה היה מסתיים ברע אלמלא נחלצה לעזרתו הדוגמנית היפה שלומית אמיר, ובכוחות משותפים כיבו השניים את הנרות בנשיפה אחת, לתשואות הקהל.

לאנשים הנכונים!
777
הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

חוקרי המכון אחת לשבע שנים. תחת לצאת להשתלמות בחו"ל, כפי שנוהגים מדעני המכון לעשות, החליט הפרופסור ל־שרת בשנת־השבתון שלו כרו־פא בצה"ל. דנון, שהוא רופא־מנתח במיקצועו, עומד להצטרף בתחילת החודש הבא לצבא־הקבע למשך שנה אחת, ב־תיקווה שמעשהו זה ישמש דוגמה למדענים אחרים.

■ **עזר וייצמן** ו**מאיר עמית** קיימו בשבוע שעבר מיספר שיחות בארבע־עיניים במיסעדת בית־אמריקה. **בעל** המיסעדה, **ז'אק דוק**, שלא ציפה לפעילות קואליציונית במיסעדתו, סיפר שהוא מתכוון לספק ללקוחותיו תפריט חדש, שייקרא ,תפריט קואליציה', ואמר: „עכשיו, לפחות, יהיה אפשר לדעת מי האכיל את מי."

■ הציירת **מרים ברנ־הרדט** ערכה תערוכה מציוריה במושב נהלל, בביתה של **עמדיה אשכול**, בתו של מזכיר תנועת המושבים, **אריק נחמקין**. כימעט כל תושבי נהלל פקדו את התערוכה, וביניהם היה גם **אודי דיין**, הנצר האחרון לבית דיין שנותר בנהלל. אודי גילה בתערוכה עניין מיקצועי, אבל הכריז כי מאז החל מצייר בעצמו הוא תולה בביתו אך־ורק את ציוריו־שלו.

■ במוזיאון הארץ בתל־אביב נפתחה תערוכת פיסלי־קרמיקה של הפסלת **אגי יואלי**. אגי היא רעייתו של הפרופסור **פינחס יואלי**, מומחה בינלאומי למיפוי טופו־גראפי באמצעות לוויינים. ב־פתיחת התערוכה, שבה מציגה אגי פיסלי־קרמיקה ענקיים, גילו המבקרים התעניינות ב־בעלה של הפסלת לא פחות מאשר בפסליה. כאשר נשאל הפרופסור כמה זמן יידרש כדי למפות את כל כדור־הארץ מיפוי טופוגראפי, השיב: „שני מיליון ימי־עבודה." חשבון מהיר גילה ששני מיליון ימי־עבודה הם כ־5500 שנה.

■ מה חושבים באיראן על מצב הערבים בישראל? במסי־בת־קוקטייל שערך בגן ביתו, בשבת האחרונה, הפירסומאי **אורי אבנת**, ל־30 הפירסו־מאים הראשונים שהגיעו לכנס הפירסומאים הבינלאומי, סיפר ראש המישלחת האיראנית, ד"ר **רזה אמיני**, כי היה משוכנע שהמיעוט הערבי החי בישראל רשאי לשהות רק בתחומי מח־נות סגורים. כדי להוכיח לו את טעותו, טילפן אבנת בו־במקום לידידו הפירסומאי **לוטפי משעור**, מנצרת, הזמין אותו לבוא מייד למסיבה.

■ הזמרת **גלי עטרי** הצ־טרפה לאחרונה לקורס דיילות באל־על. את אותם שסברו כי עשתה זאת משום שנואשה ממיקצועה, מרגיעה גלי: „אין לי שום כוונה לוותר על ה־קאריירה שלי כזמרת."

■ המפיק **יצחק שני** משוכנע כי סירטו האחרון, הגן, ייכנס להיסטוריה לפחות בתור הסרט הישראלי האחרון שהראה בחורה בעירום מלא. „לא תהיה ברירה, יצטרכו להפוך את קולנוע מתמיד ו־קולנוע תמר לבתי־כנסת," הפ־ליג שני בחזונו. „רק כך הם ייטהרו מכל עוונותיהם."

דובי גל

היה מקורי כרגיל כשגילה לאשתו שרה ולחבריו הקרובים, כי בחר ב„ליכוד". דובי שכיכב בתוכנית הטלוויזיה הסאטירית „ניקוי ראש" שכונתה שמא־לנית בפי ח"כים של הליכוד, ואף ערך חיקויים משעשעים של ח"כ הליכוד חיים לנדאו, יצא לחגוג את ניצחון הליכוד בבחירות, במוע־דון החדש של הזמר ישראל גוריון, ביפו. בכל תקופת הופעתו בתוכ־נית הסתיר דובי את דעותיו הפוליטיות. אישתו המופתעת יותר מכולם, אמרה: „שמאל או ימין אני אוהבת אותו גם ככה".

בר הם אומרים

היהודיזציה של גאולה כהן ✱
המאפיה השמאלנית של משה שמיר ✱
והערבים בעיני ח"כ זבולון המר

הפוליטרוקים מדברים

מאז הבחירות נשטפת העיתונות הישראלית ברעיונות החינוך־מחדש היוצאים מפיהם של הפוליטרוקים החדשים של ממשלת הליכוד: משה שמיר, גאולה כהן וזבולון המר. הסיגנון והאי־דיאות של המישטר החדש הגיעו בשבת האח־רונה למיצוי מלא בשני ראיונות עם גאולה כהן וזבולון המר בהארץ, ובמאמר של משה שמיר במעריב. קטעים מובחרים מדבריהם של מעצבי דעת־הקהל החדשים, להלן:

על עמדות ואמונה:

משה שמיר: העמדה שלי אומרת שאנחנו הטובים, הצדיקים, היפים, שהצדק הוא שלנו, שעלינו להוסיף ולהילחם בכוהנו, שעלינו לנצח ושטוב שננצח.

זבולון המר: אם הלב אינו בטוח שאתה צודק, לא תוכל לעמוד אחד מול שלושים, מול כל הערבים.

גאולה כהן: השיב לחזק את אמונת הנער בעצמו, בצדקתו. בזהותו. שלא יחשוב שזה כיבוש. שיידע שזה שלנו.

על הערבים:

משה שמיר: מאה מיליון עומדים עלינו להכחידנו.

זבולון המר: הם קיימים רק כדי להיאבק ביהודים.

גאולה כהן: אם יודעים שהערבים רוצים לזרוק אותנו לים, אז מתכוננים.

על היחס לערביי ישראל:

משה שמיר: אינני אומר שצריך להתיי־חס רע או לנהוג אלימות לשמה בערביי ישראל.

זבולון המר: אני נגד גירוש או פגיעה בע־רבים. שיבטאו את תרבותם אצלנו — או שי־יהגרו מכאן בכבוד.

גאולה כהן: „המרחם על אכזרים, סופו שמתאכזר על רחמנים."

על דמותו של העם היהודי:

משה שמיר: זקיפות־קומה יהודית. כותל. אי־עבודה בשבת. שמירת כשרות. יהדות שיש בה להט.

זבולון המר: אנו מעל למחשב. אנו העם ההיסטורי.

גאולה כהן: לעם הזה יש ייעוד, לכן הוא נשאר בחיים אחרי שכל הממלכות הגדולות פסו מן העולם.

על חינוך הנוער:

משה שמיר: צריך קודם־כל יותר אידיש־קייט. יותר יהדות.

זבולון המר: הגיע הזמן לתת חינוך יהודי לכולם.

גאולה כהן: חייבת להיעשות יהודיזציה יסודית במערכת־החינוך.

על הטלוויזיה:

משה שמיר: אם יש בארץ מאפיה — בסיפרות, בתיאטרון ובבידור — זוהי המאפיה השמאלנית. יש לה אחיזה עמוקה בין היוצרים ובאמצעי־התיקשורת.

זבולון המר: תמצא את קבוצת המשפיעים והצועקים בענייני תרבות ברשימת־תמיכה אחת של שלי".

גאולה כהן: אין כל הצדקה שקבוצת מי־עוט קטנה עם דיעות ספציפיות מאד תסית בכלי־תיקשורת ממלכתי.

על המהפכה התרבותית:

משה שמיר: אני רוצה לראות את המא־מין, את ההשקעה, את הרצון ליצור איכות תר־בותית אמיתית.

זבולון המר: מי, למשל, קובע כי לנעמי שמר לא תהיה השפעה על היצירה בטלוויזיה? ולמה דווקא עמוס קינן זוכה ביתר השפעה? אולי אנשים אחרים יתנו הדגשים אחרים.

גאולה כהן: יש טלוויזיה חינוכית? אד־רבא! אפשר לעשות תוכנית על רבי עקיבא שתהיה מרתקת לא פחות מ„משימה בלתי אפ־שרית".

גאולה כהן: ניקוי־ראש, זה היה מופקר! אי־אפשר לצחוק על ארץ ישראל. אלף תוכניות של „מורשה" או „מוקד" לא יכולות לתקן מה שמקלקלת תוכנית אחת של „ניקוי ראש". אם רו־צים להציג את „מלכת־האמבטיה" באופן פרטי — בבקשה. אבל אם רוצים שנסבסד אותה, שית־נו לקרוא ונחליט.

על חופש היצירה:

משה שמיר: אוסיף לבוז לתבוסתן. אך אין להעלות על הדעת כל פגיעה בו או בזכותו לומר את אמיתו כפי שהוא רוצה.

זבולון המר: לא אתערב בחופש־היצירה. אסור לצייר תמונות־זוועה כאילו צד אחד יכפה דעתו על הצד השני. זו גישה מאפיוזית — זאת מאפיה.

גאולה כהן: מה פיתאום מייחסים לי ציד־מכשפות? כאילו אני נגד חופש־הדיבור.

גונבים את הדגלים

מודעית־הבחירות של הליכוד לקראת הבחי־רות להסתדרות, שבהן משתמשים תועמלני הלי־כוד בפסוקים ממישנותיהם של ברל כצנלסון וא.ד. גורדון כדי לטעון ש„העבודה היא ערך" ולא מיפלגה, עוררו את חמתו של יונה יגול, מוותיקי מפא"י, המגיב:

„מה נשתנה בתעמולת הבחירות הרוויזיו־ניסטית של הרשימה ההסתדרותית של הליכוד? נשתנה הרבה מאד. בשנות השלושים תבע זאב ז'בוטינסקי ,לשבור את ההסתדרות', ואילו כיום דורשים תלמידיו את כיבוד ,רעיון העבודה'... אילם מאחרי השינוי המילולי גועשים כל היצ־רים ומתנשאת רעות־הרוח של כובשים שיכורי־ניצחון: לגנוב את הדגלים והסמלים היקרים ביותר של תנועת־העבודה.

„,להיות עם אדם', אומרת מודעת הליכוד בעיקבות אימרתו של גורדון. וציטוט זה בא ביחד עם התביעה שאין הבדל בין שכם לתל־אביב. כלומר, שלושה מיליון יהודים ישלטו על מיליון וחצי או שני מיליון ערבים — וזה ייקרא ,עם אדם' מייסודו של א.ד. גורדון?

„זאב ז'בוטינסקי האשים בשעתו את גורדון, בן־גוריון וברל כצנלסון, בכך שהם בוגדים באינ־טרסים הלאומיים והציוניים הצרופים למען האינ־טרסים המעמדיים, כפי שמבטאת אותם ההס־תדרות — ועכשיו יבואו תלמידיו וידגלו בתורת גורדון וכצנלסון? (דבר)

איך מקימים שמאל?

„מתי, בעצם, היה בארץ בשלושים השנים האחרונות שמאל?" שואלת המשוררת־מסאית שו־למית הר־אבן, בעיקבות התביעה לחדש ולהקים מחדש את תנועת העבודה.

היא ממשיכה ושואלת: „שמאל כזה שצריך רק להדשו מעט, והוא יהיה בסדר, או לתקנו פה ושם ואז הכל יבוא על מקומו בשלום? שמאל נחמד וחזק כזה, משוכנע כזה, מתפקד היטב, שצריך רק לכוון אותו כמו שעון טוב, מהתחלה, ואז יחזור ויהיה יפה וינצח?"

מסקנתה של שולמית הר־אבן היא:

„ייתכן שמיסגרת כלשהי צריכה להיות קיי־מת, וקשה לעבור ממצב של מבוכה בלי שום מיסגרת בכלל. אבל במוקדם או במאוחר יצטרך אדם מישראל לשאול את עצמו מה הוא רוצה בעצם: להחזיר את מיפלגת העבודה ההיסטו־רית או הארכיאולוגית — או להקים שמאל. לצורך הראשון מספיקה בהחלט פעילות פולי־טית במוסדות הקיימים. לצורך השני דרושה הרבה מאוד עבודה — כמעט בכל המישורים שבהם אנשים חיים." (על המישמר)

פסוקי השבוע

● **יאיר צבן**, ראש סיעת שלי בהסתדרות: „רבין הודיע שהקים צוות להעברת השילטון לידי הליכוד. אין בזה צורך. כי המערך כולו פועל כצוות כזה כבר עשר שנים, וזהו הדבר היחידי שהוא הצליח בו."

● עורך הארץ **גידעון שוקן**, על מאמר ראשי של הארץ בפרשת דיין: „המאמר היה מלא אולם מפה אל פה."

● **מנהיג המיפלגה הליברלית שימ־חה ארליך**, על המשא־והמתן הקואליציוני עם אגודת־ישראל: „הם רוצים קודם לאכול את הסעודה, ורק אחר־כך יברכו את בירכת־המזון."

● **עמוס קינן**: „יותר משיהדות שמרה את הכדורגל, שמר הכדורגל את היהדות."

● **עזר וייצמן** על העובדה שבממשלת בגין לא יכהן אף שר מוותיקי תנועת החרות: „זו תהיה ממשלה בלי חרות ובלי מק"י."

● **יו"ר הכנסת השעבר, ישראל ישע־יהו**: „מיפלגתי הסתבכה כפי שהסתבכה. אלו־הים יסלח לה."

● **העיתונאי יוסף** („תומי") **לפיד**: „ראש־ממשלה בלי עקרונות הוא אסון קטן, אבל ראש־ממשלה עם עקרונות יכול להיות אסון גדול."

● **הרב מנחם הכהן**: „בגין עלול להי־ווכח כי בעוד הוא קורא את התנ"ך מימין לשמאל, קורא מר קארטר את התנ"ך משמאל לימין."

„שמו לך את אריק!"

במיסדרון הכנסת משתעשעים הח"כים. השיחה נסבה על אריק שרון, יריבו של עזר וייצמן. שר־החינוך־לעתיד, זבולון המר, עומד בחברת הח"כ הטרי ייגאל ידין ויהודה בן־מאיר, מצביעים בעליצות על וייצמן, ומתבדחים: „בגין מינה את אריק שרון לתפקיד ביטחוני כדי לדפוק אותך!"

ייאמן אכן קרא. „האיש הבודד" יושב בכנסת.

תרועות חצוצרה. הנשיא. הוא תופס את מקומו, שולף את נאומו המוכן. הדברים הרגילים. כשהוא אומר „רק כך..." („רק כך יצליחו מאמצינו") עובר לחש בין כסאות הח"כים הלשעברים. „זהו. הסיגנון החדש."

זקן חברי־הכנסת, זרח ורהפטיג המפד"לי, מוזמן לנהל את הישיבה ושולף את נאומו שלו. איזה נאום! דויד בן־גוריון ניצל פעם מעמד זה לנאום פולמוסי מרגיז. ורהפטיג נותן שעור היסטורי לא־מקוצר, תולדות הציונות מאז חורבן הבית ועד היום. שעור לכיתה ה', מדהים ברדידותו. עם הצהרת בלפור, פסוקים מן התנ"ך, היסטוריה בגרוש.

וינסטון צ'רצ'יל אמר פעם, על נאום של יריב: „הוא השתמש בכל מטבעות־הלשון של השפה האנגלית, מילבד ,נא להוריד את המים!'" בנאומו של ורהפטיג אינה חסרה אף מליצה ציונית אחת.

בין השאר: האגדה האווילית שמאז חורבן הבית השני ועד הקמת ישראל לא קמה בארץ אף מדינה אחת. ומה בדבר מדינת־הצלבנים, „ממלכת ירושלים", שהתקיימה בארץ כימעט 200 שנה?

„זכאי אני!"

כשמתארך הנאום, מתחיל איי־שקט בבית, כמו בכיתה בעת שעור משעמם. לחישות. ציחקוקים. פתקים עוברים מיד ליד.

ורהפטיג מסיים בקריאה מן התנ"ך. „המאה השחורה מתחילה!" מעיר בקול רם

אחי, גיבורי התהילה!

אחרי השיגרתיות האפורה של יום־הבחירות, באה השיגרתיות העליזה של פתיחת הכנסת. נגזר על המהפכה הלאומית בישראל שתהיה באנאלית בגילוייה החיצוניים.

במיזנון ההומה מתרוצץ קהל עליז. 41 חברי־הכנסת החדשים הביאו עימם את נשותיהם, ילדיהם, אמותיהם. הכל דומה לתחנת־רכבת, לפני צאת רכבת־האכספרס לארץ לא־נודעת.

ח"כים חדשים וישנים נתקלים זה בזה, לוחצים ידיים בחמימות. הוותיקים — אותם שנבחרו מחדש ואותם שהפכו ללשעברים — מברכים איש את רעהו כאחים אבודים. אין הבדלים מיפלגתיים. כללי המיעדון קובעים כי במיזנון שייכים כו־

הנשים, הילדים וההורים, יחד עם קציני־מישטרה, פקידים בכירים ואביזרים אחרים של המימסד.

לאט־לאט מתמלא האולם. הרבה ח"כים חדשים, שאיש אינו מכיר אותם. מי זה? ומי ההוא שם?

בזה אחר זה נכנסות האטראקציות של הכנסת התשיעית. צ'רלי ביטון יושב ליד מנחם פרוש מאגודת־ישראל, תורה ודרך־ארץ. משה דיין תופס לו מקום בשולי המפד"ל. הוא יושב בודד, מעסיק את עצמו בכתיבת משהו. כימעט איש אינו ניגש אליו. מעמדו ברגע זה מביך מאד. אין הוא שייך לשום סיעה, ואין הוא סיעה בפני עצמו. סתם חבר־כנסת, שפרש מן הרשימה שבה נבחר עוד לפני שהכנסת

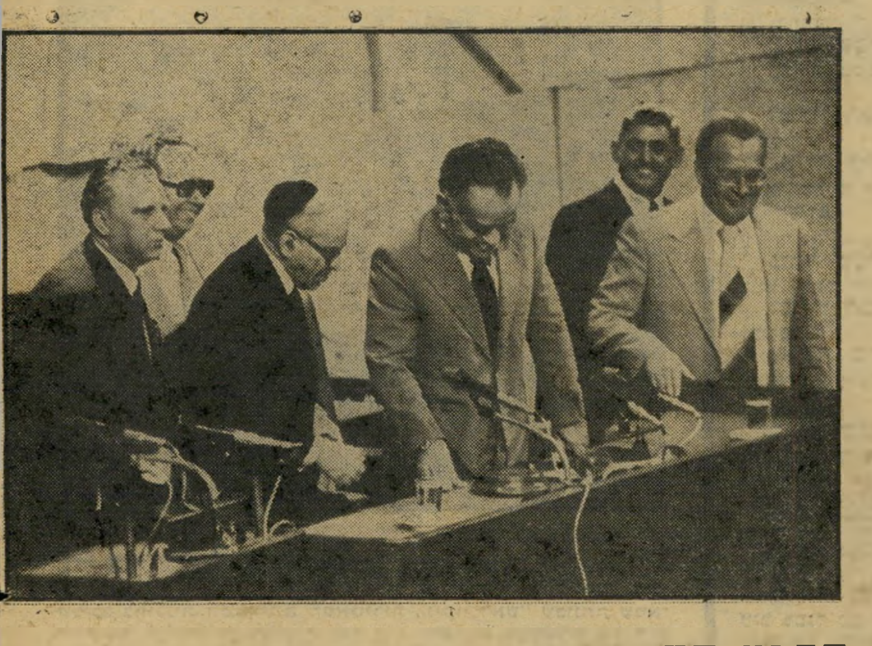

הרגע ההיסטורי

החגיגה נגמרה. המציאות מתגברת על הפסטיבל. יצחק שמיר תופס את מקומו על דוכן היו"ר, אחרי ש־61 ידיים התרוממו למען בחירתו. מימין: מזכיר־הכנסת נתניאל לורך, קצין־הכנסת יצחק בנגל, שמיר, זרח ורהפטיג, סגן מזכיר־הכנסת שמואל יעקובסון, והסדרן פרויליכמן. מימין: המליאה והיציעים מלאים מפה לפה. **צילום: שלמה סתר**

לם למיפלגה אחת — מיפלגת העסקנים.

מחליפים רכילות, מה נעשה במיפלגה שלי ומה נעשה במיפלגה שלך, מי עולה ומי יורד.

האם תצטרף ד"ש לקואליציה או לא?

צ'ארלי והשרונים

נכנסים לאולם המליאה. אווירת הפסטיבל עוברת ליציע, שם מתרכזים

התכנסה לראשונה.

אנשי הליכוד רוטנים, אבל בלחש. „איך בגין עשה את זה? זה לא מתאים לו! זה לא מוסרי! זה באמת מוזר."

גיבור היום הוא, כמובן, בגין עצמו. הוא זורח. ניגש אל פלוני ואל אלמוני, ח"כים חדשים ולשעברים, ידידים ויריבים, לוחץ ידיים.

כשהוא רואה את אורי אבנרי הוא ניגש אליו, לוחץ את ידיו, מביע צעד על שלא

נכנס לכנסת. „קראתי" את המאמר שלך על ויימאר. אין לך מה לדאוג. הרפובליקה הוויימארית תמשיך להתקיים."

יעקוב ריפתין הוותיק, שביגלל מחלתו אינו יכול לדבר, רושם על פתק: „ויימאר? אוי־וויי־מאר!"

אריק שרון נכנס, תופס מקום במושבי הליכוד, כדבר מובן־מאליו. האינטרמצו של החודשים האחרונים כאילו נמחק בן־רגע.

„להוריד את המים"

אבל האטראקציה העיקרית היא השרון השני — שמואל פלאטו. הוא יושב בשורה האחרונה מימין, מאחרי המפד"ל. מדי פעם הוא מבקש משכנו להסביר לו מה קורה. מצביעים עליו. מתלחשים. הדבר שלא־

אחד ממנהיגי המדינה, איש הליכוד דווקא.

הצהרת האמונים. אחד אחר השני נקראים הח"כים בשמותיהם. ומכריזים „מתחייב אני!"

זוהי הזדמנות מצויינת לברר מיהו מי. הפרצופים האלמוניים מקבלים סוף־סוף שמות.

שלושת הקומוניסטים הערביים אומרים את שתי המילים בערבית. הפגנה קטנה אך רבת־משמעות. הערבים והדרוזים של המערך וד"ש מצהירים בעברית. שני הדרוזים של ד"ש הם קוריוזים בפני עצמם: הם הביאו לד"ש פחות קולות דרוזיים מכפי שהיו להם בבחירות הפנימיות, שבהן זכו במקומותיהם ברשימה. „רמאות פשוטה," אומר שימחה פרידמן, הח"כ־לשעבר של המפד"ל.

כאשר אומר שמואל פלאטו „מתחייב

אני!" נשמעת קריאה: „חרפה!" הפגנת־יחיד של עקיבא נוף.

חיש מהר נולדת הבדיחה הראשונה של הכנסת התשיעית: „פלאטו התכוון להצהיר: זכאי אני!"

רגע האמת

ואז, לפתע, מגיע רגע־האמת. עד לרגע זה, דמתה הכנסת לכל כנסת חדשה קודמת. אווירה של חג. פרצופים ישנים וחדשים.

והנה — המציאות החדשה.

שימחה ארליך עולה על הבמה ומציע במישפט אחד מועמד לתפקיד היו"ר: יצחק שמיר.

משה שחל מציע את מועמד המערך: שלמה הילל. אין הוא מסתפק בפסוק קצר. הוא רוצה להציג את הילל ולפאר את עברו ומעלותיו התרומיות. מיד בוקע קול של אי־רצון ממושבי הליכוד. זהו עדיין קול מאופק. שחל יכול להמשיך לדבר, אם כי בקושי. חיית־הטרף השמיעה הימהום של אזהרה. מחר היא תשאג — ואז לא יוכל איש לדבר.

ייגאל ידין עולה לדוכן ומציע את בנימין הלוי. טעות פסיכולוגית. ידין ביזבז את הופעת־הבכורה שלו על עניין של מה־בכך.

תופיק טובי מציע את מאיר וילנר, השוכב חולה בביתו. פליטת־הפה הראשונה של הכנסת התשיעית: טובי רוצה לדבר נגד מדיניות הליכוד, אך מדבר נגד „מדיניות המערך".

צחוק, צחוק - אבל...

על ספסל הממשלה יושבים יהושע רבינוביץ, שימעון פרס, יצחק רבין ויגאל אלון, ומתגלגלים מצחוק. מה מבדח אותם, ביום הלפני־אחרון שבו הם יושבים ליד שולחן הממשלה? התשובה: פליטת־הפה של תופיק טובי, שרצה להתקיף את „מדיניות הליכוד", ותקף את המערך.

בזו אחר זו נדחות הצעות רק"ח, ד"ש והמערך. כל אחד מצביע בשביל עצמו, רק שני אנשי שלי מצביעים בעד מועמד המערך. בהופעתה הראשונה מתגלה האופוזיציה בצורתה העלובה ביותר. אפילו על דבר כזה אין היא מסוגלת להתאחד.

הקומוניסטים, המדברים כל־כך הרבה על ליכוד־הכוחות מול הימין, מדוע לא הצביעו בעד מועמד המערך? האם רק מפני שלא נדברו עימם מראש? שולמית אלוני צועקת ומבקשת למשוך תשומת־לב לכך שהיא נמנעה. למה?

מי בעד מועמד הליכוד? ים של 61 ידיים מתרוממות — ופיתאום, בצורה הבוטה ביותר, מתגלה המציאות החדשה. זהו השילטון החדש. בכנסת קובעות הידיים, והידיים הן ידי הליכוד־מפד"ל־אגודה. וגם של סמי פלאטו.

זהו רגע־האמת.

משה דיין אינו מצביע. הוא קם והולך, הסר־סבלנות כמו תמיד.

יום של לח"י

השילטון החדש עולה על דוכן היו"ר, והמציאות החדשה הופכת עובדה. יצחק שמיר, יושב־ראש הכנסת, איש־המיבצעים של לח"י, האיש שפקד להרוג את הלורד מוין, ששלח חבילות־מוות לנמענים שונים, שתיכנן את מותם של עשרות בריטים וערבים.

הסיגנון החדש חוגג. בכמה מילים מסלק שמיר את עולם־הסמלים של דור שלם, ומציג במקומו מערכת־סמלים חדשים. „אחי גיבורי המחתרת... שנפלו בדרך לחרות ישראל... הם נמצאים כאן לידי על הדוכן... בזכותם הגענו והגעתי אני עד כאן..."

מיכה חריש: „היום יום לח"י, ביום ב' הבא יהיה יום אצ"ל..."

עזר וייצמן, לאחר־מכן במיזנון, בנימה של פיוס: „אין דבר, אחרי כמה פעמים זה ייצא להם מהסיסטמה, והם ישכחו מזה..."

אבל האשלייה נגמרה. רוח צוננת עוברת באולם. יש מציאות חדשה. יש שילטון חדש. היתה מהפכה. מעתה יהיה הכל אחרת.

בלי משים סורקים המבטים את סיעת המערך. האם אנשים אלה יוכלו להיאבק במציאות זו? חבורה מיסכנה למדי. כימעט כולם — עסקני־מיפלגות שלא ידעו מעולם דבר מילבד ליחוך פינכת השילטון. האם הם יהיו מסוגלים לעמוד בעימות?

ביגלל החלטה מטופשת של המערך עצמו, אין המערך יושב מול הליכוד. ראשי המערך לא רצו לתפוס את המושבים הקודמים של אנשי בגין. הם דחקו את עצמם, איכשהו, לאמצע, מול כס היו"ר כך נמנעה גם התדמית החיצונית של העימות, שהיתה נוצרת אילו היו יושבים אלה מול אלה, קואליציה מול אופוזיציה, מוכנים למאבק־איתנים פרלמנטרי.

הליכוד והמערך יושבים זה ליד זה. ואולי זוהי ההיערכות הנכונה.

„מתחייב אני!"

אחרי ששמואל פלאטו אמר את שתי המילים בעיברית, הוא מסתובב אוטומטית ומסתכל למעלה, אל יציע העיתונאים, כדי לראות אם התרשמו כראוי. לפניו השלט: „סיעת פלאטו שרון". בשורה שלפניו: משה דיין, בודד ליד אנשי המפד"ל. משמאל: בגין־פלאטו.

במדינה

העם

עוול בהיכל הצדק

שופטי בית־המישפט־העליון יצאו בהתקפה חסרת־תקדים על הפקחים — מבלי לדון כלל בעתירתם, שהובאה לפניהם

„מחבלים! משמיצי צה״ל! מופקרים! פורקי־עול!״ אלה היו רק אחדים מהכי־נויים שהטיחו בשבוע שעבר שלושת שופ־טי בית־המישפט העליון בפקחי־הטיסה, ש־הגישו עתירה לבית־הדין־הגבוה לצדק.

השופטים, הד״ר יואל זוסמן, חיים כהן ואליהו מני, יצאו מגידרם, בהתקפה חסרת־תקדים על הפקחים ועל עורך־הדין שייצ־גם, מאיר אלפייה (ראה גם מאמר הנדון).

העתירה הועברה ביום ראשון לפני שבוע לידי השופט חיים כהן, אך הוא החליט להעבירה לדיון בפני הרכב של שלושה שופטים. היא הוגשה על־ידי אגודת פקחי־הטיסה בישראל, על־ידי הוועד הארצי של פקחי־הטיסה, על־ידי צבי פרנק (פקח) ו־יושב־ראש הוועד הארצי של הפקחים, ועל־ידי אפרים איצקוביץ (פקח) וחבר הוועד הארצי. כולם, על־ידי בא־כוחם עורך־הדין מאיר אלפייה — נגד שר־הביטחון ושר־התחבורה. העתירה הוגשה למתן צו־על־תנאי שיתן טעם מדוע לא תבוטל מייד ההוראה להכניס צבא לנמל התעופה בן־גוריון תחת פקחי־הטיסה שהושעו מתפקידם שלא כדין, ומדוע לי תבוטל לאלתר ה־הוראה להשעות את כל פקחי־הטיסה בכל הארץ מעבודתם.

מי בעל־בית? באולם מיספר 1 של בית־המישפט־הגבוה־לצדק בירושלים ניסה עורך־הדין אלפייה לשכנע את השופטים, כי המדינה עברה על החוק בהפעילה את הצבא בסיכסוך־עבודה.

עורך־הדין אלפייה לא הספיק לסיים את המישפט הראשון, וכבר זינק השופט זוסמן ורעם: „קודם כל, אדוני, אתם אינכם בעלי־בית של שדה־התעופה! איך מפעילים את השדה קובעת הממשלה. הרעיון שאתם יכולים לשלוט בשדה־התעופה הוא פסול לחלוטין. יש ממשלה כדי להחליט איך מנהלים אותו. אם קיפחו אתכם בעבודה, יש בית־דין־לעבודה! מה אתם רוצים מ־איתנו?״

אלפייה השיב: „יש פה עניין עקרוני לגורל המדינה.״

השופט זוסמן התרומם מכיסאו: „זה לא עיסקכם! את נמל־התעופה לא אתם תנהלו. מחר תבקשו משר־הביטחון שיסגור את ה־גדר הטובה! תלכו לבית־הדין־לעבודה, אל תטרידו אותנו. שם ייפתרו את בעייתכם.״

אלפייה: „אבל אנחנו מוכנים לחזור ל־עבודה ברגע זה.״

אז התפרץ השופט אליהו מני, נרעש כולו, והטיח בפקחים: „במשך שבועות נגרם סבל איום לנוסעים! אני מתפלא ש־הממשלה סבלה מצב כזה במשך תקופה כה ארוכה.״ השופט העליון, הידוע דווקא כשתקן מופלג, נסחף בהתלהבותו: „מי שפונה לבית־דין זה צריך לבוא בידיים נקיות, וידיכם אינן נקיות! חוצפה לבוא לבית־המישפט! הגיע הזמן לרסן את ה־השתוללות הזו. כשגורמים שיבושים ונוס־עים יושבים בתוך אווירון שבע שעות, זה לא נקיון־כפיים! הטענה שכל דרישות ה־פקחים הן בנושאי בטיחות הציבור, היא כוזבת!״

„אתם מצפצפים!״. המשיך השופט זוסמן: „באחד בפברואר ניתן צו של בית־הדין־לעבודה שתחזרו לעבודה תקינה ו־אתם הפרתם אותו.״

הפרקליט אלפייה: „המדינה לא קיימה את צו־בית־הדין להיכנס למשא ומתן...״

השופט זוסמן: „אתם מצפצפים על בית־הדין!״

השופט מני קטע את דיברי עמיתו: „חיבלתם במדינה! צריך לשמוע את תגו־בות התיירים שאמרו שלא יחזרו לכאן יותר. הייתם מסיגי־גבול. חיבלתם בתיירות. חיבלתם בכל. הפצתם עלונים המשמיצים את הדרך שבה מנוהל נמל־התעופה בן־גוריון. זו עזות־מצח נוראה מצידכם לבוא לבית־דין ולבקש סעד. אסור שכף־רגלכם תדרוך פה!״

הדממה הרועמת שנפלה בבית־המישפט אמרה הכל. עורך־הדין אלפייה וקומץ ה־פקחים שעימו, נותרו המומים. הם השפילו מבטיהם במבוכה. הם באו לכאן לבקש

(המשך בעמוד 36)

פעילותנו הורחבה בקורס

„נשימה בתנועה לבריאות ויציבה״

לנשים ולגברים

* להפגת מתחים ללא כדורים.
* לשיפור שיווי המשקל והיציבה.
* להגברת הרגיעה ולהרגשה נינוחה.

פרטים והרשמה:

המדריך יעקב בדר.

כוגר מכון „אריקה״ ארה״ב,

אחרי 18.00

הנחות לחיילות ולסטודנטיות

מכון הבריאות

בן־יהודה 73 • ת״א • טל: 238063

שעות ההרשמה: 18.00 - 10.00

לוח זמנים-קיץ 1977

במוצאי שבת 18.6.77 (ג' בתמוז תשל״ז)
נכנס לתוקפו לוח זמנים חדש
ברכבת ישראל

* 30 רכבות בקו תל־אביב חיפה (כולל 12 רכבות מהירות)
* 12 רכבות בקווי הדרום (לירושלים, לבאר־שבע ולדימונה).
* 11 רכבות בקו נהריה (כולל 5 רכבות מהירות)

תדירות הרכבות בקו ת״א חיפה - כל שעה.

מתל־אביב לחיפה: כל שעה מלאה (פרט לשעה 20.30)
לדוגמא: 6.00, 7.00, 8.00 וכו'

מחיפה בת-גלים לת״א: במחצית השעה, בין השעות המלאות
(פרט לרכבת בשעה 6.00 בבוקר ו־20.20 בערב).

פרטים מלאים ולוח זמנים - בכל תחנות הרכבת.

רכבת ישראל

ארומור

צפוי דלתות וקירות

הופיע
ונמצא למכירה
ספר הילדים

עינתם
בארץ ככה

מאת
רמי ליבנה
ועידו אילן

א.ד. מטלון ושות' בע״מ

הם קיוו להכשל, אבל...

הקומדיה המשגעת של כל הזמנים!!

העכבר ששאג

פיטר סלרס

ג'ין סיברג • ויליאם הרטנל • דיויד קוסופ

עפ״י ספרו של ל. ויברלי
בימוי: ג'ק ארנולד

THE MOUSE THAT ROARED

שבוע 2 „דקל״ ת״א, 9.30, 7.15

רובקס

המתנה היפה ביותר

המנוי

קיבלת חשבון,

אנא, פרע אותו

בהקדם.

מחלקת המנויים

תן טרמפ לחייל

מורלה

הטפטים המעוצבים כיצירת אמנות

„שערורייה! צביעות! תרמית! מחבלים!"

הסיגנון החדש

כבר מזמן לא היה בית־המישפט העליון של המדינה כל־כך פופולרי כפי שהיה השבוע.

כי סוף־סוף דיברו השופטים כמו שצריך.

הם אמרו להם, לפקחי־הטיסה המנוולים הו־אל, מה שהם חושבים עליהם.

והם חושבים עליהם בדיוק מה שחושבים עליהם כותבי המאמרים הראשיים במעריב, וד"ר הרצל רוזנבלום, וגאולה כהן, וסעדיה רחמים משוק הכרמל.

אילו הוצגה ביום השישי האחרון, למידגם מייצג של דעת־הקהל, השאלה: „מה דעתך על שופטי בית־המישפט העליון?" היו בוודאי 62.3% משיבים: „הם נהדרים," 18.5% — „הם על־הכיפאק," 12.6% — „הם צודקים," 3.4% — „לא יודע כלום," ורק 3.2% הנותרים, היו משיבים „הם אינם בסדר."

חוששני שהייתי נמנה עם אלה האחרונים.

■ ■ ■

יום קודם־לכן, ביום החמישי, הובאה לפני כבוד השופטים ד"ר יואל זוסמן, אליהו מני וחיים כהן, עתירתם של פקחי־הטיסה.

עוד לפני שנפתח דיון של ממש בעתירה, השמיעו שלושת המישפטנים המכובדים את דעתם הנחרצת על הפקחים.

„אילו הייתי שר־התחבורה, הייתי מפטר את כולכם לאלתר!" אמר כבוד השופט זוסמן, נשיא בית־המישפט העליון.

„זוהי עזות־מצח, שכף רגלכם תדרוך על מיפתן בית זה!" אמר כבוד השופט מני.

„צביעות שלא־נשמעה כמוה, תרמית ושערורייה הגדו־לה ביותר בישראל!" — השופט מני.

„קבוצה קטנה משתלטת על המדינה, ועוד יש לה חוצפה לבוא לבג"ץ!" — השופט מני.

„לא רק שחיבלתם במדינה, אלא עוד הפצ־תם עלונים בשדה־התעופה המשמיצים את ה־מדינה!" — השופט מני.

ועוד פניני־לשון כהנה וכהנה (ראה במדינה — העם.)

■ ■ ■

הריני עומד ותמה: מניין לשופטים המכובדים הידיעה המעמיקה הזאת על סיכסוך־העבודה של פקחי־הטיסה?

השופטים לא הגיעו למסקנות מפליגות אלה אחרי שנערך בבית־המישפט דיון על נושא זה.

לא הופיעו לפניהם עדים משני הצדדים, שמסרו עדות עניינית ונחקרו שתי־וערב, עד שהתגבשה בהדרגה תמונה אמינה של הסיכסוך לעיני השופטים.

השופטים לא דיברו אחרי מישפט ארוך וממצה, שבו נגולה הפרשה מכל הצדדים, ו־ניגנבו ראיות על־פי כללי החוק והנוהל.

לפני השופטים היתה מונחת, לכל היותר, עתירתם של הפקחים, בתוספת תצהיר קצר שלהם.

אם כן, על סמך מה הצליחו השופטים לגבש לעצמם דיעה כה נחרצת על פרשה זו?

■ ■ ■

אין מנוס מן המסקנה שכבוד השופטים אמרו מה שאמרו על סמך הידיעות ששאבו מן העיתונות. **וזה מוזר מאד.**

גם אני, כמו אזרחים אחרים במדינה, קראתי על סיכסוך הפקחים בעיתונות.

אחרי שקראתי בקפידה ובנאמנות את רוב הדברים שנכתבו שם על נושא זה, אני חייב להודות שאין לי מושג מי צודק בפרשה זו.

יותר מזה: כאיש־מיקצוע בשטח התיקשורת אני מעז לטעון, כי שום אדם הוגן וסביר לא יכול היה לגבש לעצמו דיעה על סמך הידיעות והמאמרים שהופיעו בעיתונות.

כי העיתונות הישראלית א י נ ה מפרסמת כימעט לעולם דיווח אובייקטיבי על סיכסוכי־עבודה.

יש לכך סיבה פשוטה, שאזרח נאור צריך לדעת אותה: שלושת העיתונים היומיים „הבלתי־תלויים" הגדולים — מעריב, ידיעות אחרונות והארץ — שייכים לאילי־הון, שיש להם דיעה שמרנית קיצונית על עניינים סוציאליים.

שני הצהרונים שייכים לימין הקיצוני, הן מבחינה לאומנית והן מבחינת סוציאלית. בשניהם רבים יוצאי התנועה הרביזיוניסטית, שחונכו מילדות לשנוא את מאבקם של עובדים. הארץ מאוזן יותר בעניינים מדיניים, אך בעניינים סוציאליים הוא היה מאז ומעולם העיתון הימני הקיצוני ביותר במדינה.

יש לכך מיבחן מעשי ביותר: איני יכול להעלות בזיכרוני אף שביתה א ח ת בעשרים השנים האחרונות שנראתה לשלושת העיתונים האלה כצודקת.

כלי־התיקשורת האלקטרוניים אינם קיצוניים עד כדי כך, אך גם הם נשטפים בזרם הכללי.

בענייני־תעופה המצב גרוע עוד יותר.

מזה שנים רבות נוסעים עיתונאי ישראל חינם, על חשבון אל על, לכל ארצות תבל. התעשייה האווירית תורמת אף היא תרומה נכבדה לנסיעות־חינם של עיתו־נאים. משום כך יודע כל עיתונאי־מתחיל כי אין פשוט אפשרות לזכות בעיתונות בדיווח אובייקטיבי על סיכסוכי־עבודה שבהם מעורבים האינטרסים של גורמי־התעופה.

אלה הן עובדות־החיים.

(ואפשר להוסיף: מצבם העגום הזה של כלי־התיקשורת מהווה כשלעצמו גורם חשוב מאד להידרדרות יחסי־העבודה במיגזר התעופה. כשצד אחד יודע כי העיתונות תהיה תמיד לצידו, יהיה אשר יהיה, והצד השני יודע

כבוד השופט מני: „מופקרים!"

כי דעת־הקהל תפנה נגדו בכל מיקרה ובכל הנסיבות, נוצר המצב הקורא דרור ליסודות קיצוניים והמוביל לאנארכיה.)

■ ■ ■

משום כך, איני מעז לעולם לחרוץ דין על סיכסוך־עבודה כלשהו, על סמך דיווח עיתונאי בילבד.

כאשר חשוב לי לדעת מי צודק בסיכסוך־עבודה מסויים, ועל אחת כמה וכמה כאשר הסיכסוך נוגע לענייני תעופה, אני שולח צוות של העולם הזה כדי לגבות עדות מפי שני הצדדים ולהגיש דו"ח מוסמך.

רק לעיתים רחוקות מאד יכול דו"ח כזה להסתיים במסקנה פסקנית וחד־צדדית. כי זהו טיבעו של סיכסוך־עבודה: בדרך כלל יש טע־נות טובות בפי שני הצדדים גם יחד.

העובדים מאמינים תמיד שהם מקופחים. המעבידים משוכנעים בכל מיקרה שהם הגיעו לגבול היכולת. לרוב טוען כל אחד משני הצדדים שהצד השני נקט שיטות של סחבת, ולא פעל בתום־לב. כאשר מעורב בפרשה המעביד הממשלתי, יש כימעט תמיד מידה רבה של צדק בטענות כאלה הבאות מצד העובדים.

לכן אני חוזר ואומר, בכל הכנות, שאיני בטוח ברגע זה מי צודק בפרשה זו של סיכסוך פקחי־הטיסה — ואם בכלל אחד משני הצדדים צודק לגמרי.

לפני שהייתי מעז לטעון כי צד אחד „חיבל במדינה", או שהתנהגותו מהווה „תרמית ושע־רורייה וצביעות שאין כמוה" — הייתי משקיע הרבה שעות טובות בחקירת העניין.

בוודאי לא הייתי מעז להשמיע טענה כזאת נגד מישהו — עובד או מעביד — על פי סיפורים שקראתי בעיתונות.

■ ■ ■

לכך אנחנו חוזרים אל שלושת השופטים המכובדים. **נראה שהם אינם מקוללים בהיסוסים ולבעכ־בות מסוג זה.**

נראה שהם היו מוכנים בהחלט לחרוץ דין — לפחות על־ידי השמעת אימרות־שפר מעל הכס תרם של בית־המישפט העליון — על סמך דיווחים עיתונאים מן הסוג האמור.

ואני חייב לאמר, כאזרח המדינה: זה מד־איג אותי מאד־מאד.

שופטי בית־המישפט העליון אינם קבוצה של פרשנים מדיניים. אין הם עסקני־מיפלגות, שטיבעם הוא לדעת מעט ולדבר הרבה. אין הם חברי־כנסת, הרגילים להרים את הקול ככל שמעטה ידיעתם על הנושא הנדון.

השופטים אמונים על החוק. תפקידם הוא ליישם את החוק, בהתאם להבנתם המיקצועית, אחרי בירור ממצה של הנסיבות וקביעת מסקנות עובדתיות אובייקטיביות ככל־האפשר.

נראה לי כי השופטים המכובדים חרגו במיקרה זה מן המיסגרת הזאת.

חריגה מדאיגה, האומרת דרשני.

■ ■ ■

נכתבו ספרים רבים על מהותו הפוליטית והחברתית של בית־המישפט במדינות השונות.

אחת המסקנות המקובלות היא שכימעט בכל מדינה נמצא בית־המישפט בצד ה י מ נ י של הקונסנזוס הלאומי.

חוקרים מלומדים בדקו ומצאו, כי ברוב הארצות המערביות מתגייסים השופטים מקרב מעמד מסויים — מעמד השייך לעילית החברתית הקיימת. השופטים נוטים להביא עימם את ההשקפות, התפיסות והדיעות־הקדומות של מעמד זה, המגן על הפריבילגיות שלו.

השופטים מתמנים על־ידי המישטר הקיים, והם נוטים להגן עליו. לרוב הם שמרניים אף מן המישטר עצמו.

בגרמניה של ויימאר ובאיטליה הדמוקרטית של ראשית שנות ה־20' היו בתי־המישפט ידועים כמיבצרי השמרנות החברתית. נאמר עליהם שהם לא נהגו מידה שווה כלפי קבוצות קיצוניות מימין ומשמאל. הם גילו יחס אבהי וסלחני כלפי הימין הקיצוני, ונהגו בחומרה קיצונית כלפי קבוצות שמאליות.

עד כה היינו פטורים מלעסוק בניתוחים כאלה לגבי שופטי ישראל. הנחנו כי השופטים אינם פוליטיים, ושאין קשר בין דיעותיהם הפרטיות — תהיינה כאשר תהיינה — ובין עבודתם המיקצועית.

אני מקווה מאד ששופטי ישראל לא יאלצו אותנו לבטל הנחה זו.

■ ■ ■

עצם התבטאותם של שופטי בית־המישפט העליון בפרשה זו מדאיגה.

אך העיתוי מדאיג שיבעתיים.

לפני חודש התחוללה בארץ מהפכה שקטה, שהעלתה לשילטון את כוחות הימין הלאומני, הדתי והחברתי.

כוחות אלה דוגלים, בין השאר, בצימצום ו/או בביטול גמור של חופש המאבק של העובד על תנאי־עבודתו ושכרו. מגמה זו מתמקדת בתביעה לבוררות־חובה, שפי־רושה למסור לשופטים את ההחלטה על גובה השכר של העובדים.

תביעה זו נמצאת במחלוקת ציבורית חמורה ביותר. היא נפסלה כימעט בכל המדינות הדמוקרטיות והליברליות. היא מהווה את אחד הנושאים המרכזיים בבחירות בהס־תדרות, שתיערכנה בשבוע הבא.

משום־כך מדאיגה כל־כך התבטאות כ ז א ת של השופטים דווקא בשעה ז ו.

■ ■ ■

הקומיסאר הפוליטי של תנועת־החרות ברשות־השידור העניק לנו, כבר למחרת הבחירות לכנסת, את שתי המילים שהפכו מאז מטבע־לשון:

„הסיגנון החדש".

הוא תבע מעובדי רשות־השידור להתאים את עצמם לסיגנון חדש זה, מבלי לפרט את טיבו. הוא הניח, מן הסתם, שדי לחכימא ברמיזא.

צורת־ההתבטאות של השופטים המכובדים בדיון זה עלולה לעורר את הרושם שהיא חלק מן הסיגנון החדש הזה.

תעמולת הבחירות שמה את הדגש על עשרת ילדיו, אבל היא מעלימה פרט חשוב

השר שלא שרת

מיועמד הליכוד לתפקיד מזכ״ל ההסתדרות הוא דויד לוי, „נציג אמיתי של העובדים,״ כפי שטוענות מודעות הבחירות של הליכוד לקראת הבחירות להסתדרות. במודעות אלה מתפרסמת גם תעודת־הזהות של האיש, שאותו מייעד הליכוד לאחד התפקידים החשובים ביותר במדינה.

דויד לוי מוצג בתעודת־הזהות שלו כיליד מרוקו, בן 40, יהודי המתגורר בבית־שאן, שבמיקצועו הוא פועל־בניין וחבר־כנסת, ובמצבו המישפחתי הוא נשוי ואב לעשרה ילדים.

רק מסעיף אחד מתעלמת תעודת־הזהות של דויד לוי. זהו הסעיף שצריך לספר על שירותו הצבאי בצה״ל של מועמד הליכוד לכהונת מזכ״ל ההסתדרות.

נכון שתפקיד המזכ״ל אינו תפקיד ביטחוני המחייב הכשרה צבאית מוקדמת. המועמד לתפקיד אינו חייב להיות אלוף (מיל.) או בעל דרגה צבאית אחרת. אבל באותה מידה, גם העובדה שהוא אב לעשרה ילדים אינה רלוונטית למידת התאמתו לתפקיד. בכל־זאת מציינות מודעות הליכוד את עובדת היות דויד לוי אב לעשרה, ומתעלמות משום־מה, באורח מוזר, מהקאריירה הצבאית של דויד לוי בצה״ל.

יש לכך סיבה טובה: דויד לוי פשוט לא שירת בצה״ל, לא בשירות סדיר ולא בשירות מילואים, לא בהג״א ולא במישמר־האזרחי.

דויד לוי אינו, חס וחלילה, משתמט. להיפך. זמן קצר אחרי שהגיע לארץ, בשנת 1957, היא התייצב לשירות־ביטחון כפי שמורה החוק. הוא היה אז בן 20 („הייתי אז נער,״ סיפר לוי באחד הראיונות), יעבר את הבדיקות הרפואיות שאותן צריך לעבור כל מי שמתייצב לשירות ביטחון. בתום בדיקות אלה הוחלט שלא לגייס את לוי לצה״ל. הוא זכה בפטור משירות צבאי.

מחלה תורשתית קשה

העובדה שדויד לוי לא שרת בצה״ל, לא לחם באף מילחמה ולא מילא גם תפקידים בטחוניים בעורף, שימשה מקור לא אכזב לשמועות שונות, שהיו ברובן הגדול שמועות־שווא. במיוחד השתמשו בהן יריביו של לוי, כדי לנגח איתו ולהמעיט מדמותו.

גם לאחרונה, אחרי שדוד לוי נבחר לעמיד בראש רשימת הליכוד להסתדרות, החלה מחדש חרושת השמועות. שמועות אלה טענו כי דויד לוי, שוחרר כביכול משירות צבאי בגלל מיגבלה בריאותית המטילה ספק בכושרו לכהן כמזכ״ל ההסתדרות או כשר בממשלה.

הידיעות על כך הגיעו גם למערכות העיתונים. כתבים שניסו לברר את אמיתות הידיעות התקשו לזאת. שילטונות צה״ל לא היו מוכנים למסור פרטים מתיקו הרפואי של דויד לוי ,שנאספו בתקופה בה התייצב בלשכת־הגיוס. פרטים אלה הם בבחינת סוד כמוס שאין גישה אליו.

לעומת זאת, כאשר ניסו הכתבים לאמת את הידיעות עם דויד לוי עצמו או מקוריביו בליכוד, הופעלה עליהם מערכת לחצים שלא לטפל בנושא „רגיש״ זה. אלא שבינתיים המשיכו השמועות לפרוח.

על פי הגירסה של דויד לוי, המסופרת בפי דוברי הליכוד, הוא לא גוייס לצה״ל משום שבתקופה בה עמד להתגייס, סוף שנות החמישים, לא נהגו בצה״ל לגייס בנים למשפחות מרובות ילדים שהיוו מקריי סעד קשים.

אף על פי כן רצה דויד להתגייס והתייצב לשרות צבאי. אולם בבדיקות הרפואיות שנערכו לו, התגלה אצלו פגם בריאותי: הוא סבל ממחלה תורשתית באחת מעיניו ולמעשה הוא כמעט עיוור בעינו זו. למרות שידע על כך בעצמו ביקש לגייסו, לטענתו, אך שלטונות צה״ל סרבו לעשות זאת. מאותה סיבה גם לא יכול היה לקבל רישיון־נהיגה.

בפעם נוספת ביקש דויד לוי להתנדב לשרות צה״ל אחרי מילחמת יום־הכיפורים, כשהיה כבר ח״כ מזה ארבע שנים. הוא נבדק שוב במיסגרת הגיוס מחדש של אנשים שהיו פטורים בעבר משרות צבאי בגלל מיגבלות בריאות.

נראה שרגישותו של לוי נוכח הטענות שהועלו נגדו בשל אי־שירותו בצה״ל הם שדחפו אותו להתנדב. הפעם, כפי שטוענים מקורביו, היא זכה בפנקס מילואים. אולם הוא לא נקרא לשרות מילואים משום שנבחר גם לכנסת השמינית, וח״כים, כידוע, אינם נקראים לשירות מילואים בצה״ל.

וכך יוכל דויד לוי בשבוע הבא — אם ייבחר — למצוא את עצמו, למרות הסעיף המגביל, בשני תפקידים גם־יחד. מנחם בגין, המתכוון להציג את ממשלתו עוד לפני הבחירות להסתדרות, עתיד להכליל בה את דויד לוי כשר־בלי־תיק, או כשר לענייני רווחה. ביום הבחירות להסתדרות עשוייה העובדה שדויד לוי הוא שר בממשלת הליכוד, להוסיף ליוקרתו ולזכות את הליכוד בקולות של בוחרים נוספים.

אם יסתבר, מתוצאות הבחירות להסתדרות, שדויד לוי עשוי להיות מזכ״ל ההסתדרות, קרוב לוודאי שהוא יתפטר מהממשלה כדי ליטול לידיו תפקיד־מפתח זה. אם ייאלץ הליכוד להישאר באופוזיציה בהסתדרות, ייכלל לוי ככל הנראה בממשלת הליכוד, כנציג עדות המיזרח ושר לענייני רווחה.

כך או כך, למרות המיגבלה הבריאותית שגרמה לצה״ל לפוטרו מכל שירות צבאי. מקימו של דויד לוי בצמרת מובטח.

הדרך הפוליטית החלה במפא״י

כיצד עשה „פועל הבניין״ בן ה־40 את הקאריירה המטאורית שלו, הפך בגיל 40 מועמד הליכוד לעמדות־כוח שילטוניות חסרות־תקדים?

סיפורו של דויד לוי הוא סיפור־הצלחה יוצא־דיפן של נציג ישראל השנייה, שממנה שואב הליכוד את עיקר כוחו.

לוי, יליד מרוקו, עלה לארץ עם מישפחתו לפני 20 שנה. מהנמל נשלחה המישפחה לעיירת־העולים בית־שאן. האב, שהיה סוחר במרוקו קיבל בבית־שאן תעסוקה בעבודות־דחק. דויד בן ה־20 עבד יחד עימו בחקלאות, בשדות הכותנה של קיבוצי עמק בית־שאן ובעבודות יזומות של ייעור ביערות הקרן־הקיימת.

שנה אחרי שעלה לארץ נשא דויד ל־

„האמיתי״ ח״כ דוד לוי, מטופח־המראה, העומד להתמנות כשר בממשלת הליכוד, ממנה יתפטר אם יצליח להיבחר לתפקיד מזכ״ל ה־הסתדרות. לוי מוצג בתעמולת הליכוד כנציג „האמיתי״ של העובדים. בתמונה למעלה משמאל: תעודת־זהות של לוי, כפי שהיא מחולקת כאמצעי־תעמולה של הליכוד.

אשה את רחל אדרי, שאותה הכיר באונייה בדרך לארץ. כעבור שנה נולדה להם בתם הראשונה, אסתר, הבכורה בעשרת ילדיהם עד כה, (כיוון שרעייתו של דויד לוי נמצאת עתה בהריון.)

על תחילת הקאריירה שלו כפועל־בניין סיפר לוי: „מהחקלאות עברתי לבניין. התחלתי כפועל פשוט, בעבודת חפירה. לאט־לאט למדתי מיקצוע של טפסן. הגעתי לדרגת טפסן מעולה.”

ואומנם, פועלי־הבניין הוותיקים בבית־שאן מעידים שהוא היה בשעתו פועל־בניין מעולה, שגילה יוזמה וחריצות עד שהפך קבלן־מישנה קטן ושביצע עבוד[...] לא רק באיזור בית־שאן, אלא גם [...] הארץ.

הקאריירה הציבורית של [...]מידיו [...]העובדה ב־1965. על־פי סיפוריו [...]היה דווקא [...] החליט להנהיג [...] למועצ[...]ה על מפת בבחירות [...]לדרות שהתקיימו [...] לוי, הנוהג [...]רת פועלי־הבניין. המובהקים [...] מפא״י בבית־שאן שהקא[...]רשימה עמד אז משה במ[...]פלגה הוותיקים. אחרי [...]ה קדוש כרכז האיגודים במועצת־הפועלים המקומית. [...]התמנה מזכיר אגודת־פועלי־[ב]ית־שאן.

כבר אז הוא התגלה כאישיות שאפתנית, בעלת כוח־רצון ויכולת לתבוע זכויות. הוא רצה להתקדם, אולם נאמר לו שתחי־לה עליו לפעול כדי שחברי המיפלגה במקום יכירוהו מקרוב.

באותה תקופה פרץ סיכסוך בקרב ראשי סניף תנועת החרות המקומית. אחד מראשי הסניף, שלמה לסרי, חיפש דמות בובה שתרוץ לראשות הסניף כדי שהוא יוכל לתמוך בה מאחרי־הקלעים. כך נוצר השי־דוך בינו לבין דויד לוי. לוי הצטרף לתנועת החרות (אחרי שגילה בסודי־סודות כי היה, בעצם, „אנוס”, וכי אהדתו היתה מאז־ומתמיד נתונה לתנועה זו), הוצב מייד בראש רשימת התנועה לבחירות למועצה המקומית.

בבחירות זכתה אומנם תנועת החרות רק במנדט אחד, אולם דויד לוי הפך אז לשון־המאזניים בזכות המנדט הבודד שלו. הוא נכנס לקואליציה עם המפד״ל, שאיפ־שרה את בחירת איש המפד״ל יעקב מח־לוף כראש־המועצה. הוא זכה בסגנות ראש־המועצה, ובתפקיד של מנהל מחלקת־הסעד המקומית.

מענקים פרטיים ✶ מכספי־ציבור

על טיבה של המועצה שדויד לוי כיהן בה, ועל טיב פעילותו כראש מחלקת הסעד, אין ויכוחים. הדברים נקבעו בצורה ברורה ביותר בכמה דוחו״ת ריש־מיים שסקרו פעילות זו, ביניהם דו״ח מב־קר־המדינה, שהביאו לפיזור המועצה ול־מינוי ועדה קרואה לניהול ענייני העיירה.

כחצי־שנה אחרי כינון הקואליציה בבית־שאן עזב אותה נציג רפ״י, שהביע בגלוי ביקורת על „סידרי הניהול” במועצה. אחד מעובדי המועצה תיאר, בשעתו, סדרי ניהול אלה: „בבוקר היה דויד לוי יוצא מביתו, כשהוא מלווה בחבורה של 15—10 איש מבין העובדים, ביניהם „שומרי־ראש” ושומר שער בניין המועצה. בנחת היו מגלגלים שיחה. בחדר־העבודה של הסגן היו החבר׳ה יושבים וממשיכים ב־שיחה, כשהם לוגמים את התה והקפה שהוזמנו עבורם. כעבור שעה היו מתחי־לים להגיע מבקשי הסעד. בלי דיקדוקי חוק וזכאות היה הסגן רושם פתקים, של־עיתים הסתכמו ביותר מעשרת־אלפים ל״י ליום. בשעות הצהריים היתה כל החבורה מעתיקה את מקומה לבית־הקפה במרכז המיסחרי של רסקו. סעיפי ה„כיבודים” בתקציב המועצה נמצאו אחר־כך מפול־פלים מאד.”

בעת שלוי כיהן כראש מחלקת הסעד התמנה שלמה לסרי, יושב ראש סניף גח״ל בבית־שאן, כממונה על המחלקה לתזונת הילד במועצה. מספר לסרי, שהוא כיום מדריך־נוער בכפר־יחזקאל:

„יום אחד קיבלתי מדויד לוי פתק. באותו זמן הייתי ממונה על מיפעל התזו־נה של הילדים בבתי־הספר. בפתק הורה לי לוי לקבל את התשלום בתעריף הכי נמוך, בסכום של חצי־לירה, מבעל־מיס־עדה בשם משה ביטון, עבור הזנת ילדיו. לביטון זה היתה מיסעדה במרכז רסקו. התנגדתי, ושאלתי את לוי מדוע הוא מא־שר לו תשלום כה נמוך. לוי השיב לי שביטון הוא מיקרה־סעד. זה לא היה נכון, כי לביטון היתה מיסעדה. אמרתי זאת ללוי, והוא השיב לי: ,אל תתערב. ככה צריך להתנהג. גם אלה שקדמו לנו כאן נהגו ככה.׳ לא יכולתי להתווכח איתו, כי בסך־הכל הייתי פקיד במועצה.

„לוי היה מקבל ביטחון וכושר־דיבור אחרי שהיה לוגם מעט משקה חריף. אז הוא היה משתפך בהתלהבות וכובש את בני העדה שלנו. כשהיה יושב בבתי־הקפה והיה לו מצב־רוח טוב, היה כותב פקודות־תשלום לגיזבר המועצה עבור תמיכות סעד לתושבים, שהיו באים לשולחנו ומז־דהים עימו. הוא היה רושם את פקודות־התשלום על גבי מפיות־שולחן. כשלא היו מפיות, הוא היה כותב פקודות־תשלום על קופסאות־סיגריות ריקות.”

באותה תקופה היו בבית־שאן כ־1800 נתמכי סעד. אז התפרסמה בית־שאן גם בזכות הילדה שרואיינה בטלוויזיה וזיעזעה את כל הארץ כשטענה: „אני רעבה!”

השיטה של תמיכות־סעד על גבי פת־קים למאות נזקקי־סעד הוכיחה את עצמה כיעילה מאד בבחירות שנערכו בנובמבר 1969 למועצה המקומית. המפד״ל וגח״ל זכו אז שוב ברוב — שישה מבין 11 חברי־המועצה המקומית.

אלא שבינתיים כבר הפך דויד לוי עסקן מיפלגתי בקנה־מידה ארצי. לגח״ל חסרו נציגים מעיירות־הפיתוח. דויד לוי ניראה מועמד מתאים לתפקיד. הוא הוצב במקום ה־27 ברשימת גח״ל לכנסת ונבחר.

בחודש מאי 1970 החליט שר־הפנים דאז, משה שפירא, למנות ועדה שתבדוק את המתרחש במועצה המקומית בית־שאן, ואת אי־הסדרים שבה. ועדת־החקירה, ב־ראשותו של מרדכי איש־שלום, התכנסה ל־20 ישיבות ושמעה 32 עדים. מסקנות הוועדה היו חד־משמעיות: „נוכחנו לדעת מעל לכל ספק שהמועצה לא התנהלה, ואינה מתנהלת כראוי. פעולות רבות לא נעשו על־ידה, ואינן נעשות כחוק. שוכ־נענו לחלוטין כי אין ביכולתה של המנ־היגות הקיימת לנהל את ענייני המועצה ולשפר את השירותים לתושבי המקום.”

בעיקבות מסקנות אלה מונתה ועדה קרואה לניהול ענייני העיירה.

מבקר־המדינה ✶ הזדעזע

רק כעבור שנתיים, באוגוסט 1972, פירסם מבקר־המדינה את מימצאי הביקורת שלו על המועצה המקומית בית־שאן, לגבי התקופה שבה כיהן דויד לוי כסגן ראש המועצה וכאחראי למחלקת־הסעד. היה זה דו״ח מזעזע, שטרם נכתב כמותו על מועצה מקומית בישראל.

דו״ח המבקר קבע, לגבי התקופה שבה כיהן דויד לוי כסגן ראש־המועצה וכראש מחלקת־הסעד:

- לעובדים רבים במועצה לא היו תיקים אישיים. לרבים שולמו תשלומים גלובאליים בעד שעות נוספות, בלי כיסוי מתאים של הקצבות ובלי תיעוד. עובדים בעלי־מיקצוע ביצעו עבודות פרטיות בשעות העבודה. היו כאלה שביצעו עבודות קבלניות אפילו עבור המועצה עצמה.
- סיכומי הביקורת של מישרד רואה־חשבון בענייני מינהל וכספים של המועצה קבעו, כי „נמצאו ליקויים וחריגים חמורים מהוראת החוק ומסידרי מינהל תקינים.” במשך שנים לא נערכה התאמה בין רישום סכומי הגבייה לבין הרישום בחשבונות תקציביים. המועצה הוציאה צ׳קים בחתימה אחת (ולא שתיים, כפי שמחייב החוק), הסתבכה בהוצאת צ׳קים ללא־כיסוי וחוייבה במישפטים בתשלומי־ריבית.
- הביקורת העלתה, כי למועצה היו שני חשבונות־בנק רשומים על שם מנהל מחלקת־הסעד ורכז־הקניות. בדיקת החשבונות העלתה, כי מנהל מחלקת־הסעד העניק 36 אלף ל״י מקופת המועצה לנתמכים שונים, על יסוד פתקים חתומים על־ידי ראש המועצה או סגנו, דויד לוי. סכומי הסעד נעו בין כמה עשרות ל״י ועד 1500 ל״י. אחד התושבים קיבל פעמיים תמיכה של 1500 ל״י. תושב אחר קיבל תמיכה בסך 1380 ל״י, כשהוא עצמו העניק למועצה גמילות־חסד בסך עשרת אלפים ל״י.
- לצורך ביצוע עבודות־פיתוח קיבלה המועצה המקומית 3,700,000 ל״י לבניית בתי־ספר ומוסדות חינוך, ועוד מיליון וחצי ל״י להקמת מוסדות־דת וביצוע עבודות שונות. בדיקה של 15 תיקי עבודות־פיתוח גילתה, כי רוב העבודות נעשו ללא התיעוד הדרוש. ב־11 תיקים חסרו הס־כמי־העבודה עם הקבלנים, 10 תיקים היו ללא מיכרז, 10 ללא מיפרטים טכניים ושישה ללא חשבוניות סופיות המאושרות על־ידי מהנדס המועצה.

עלה־התאנה ✶ של הליכוד

אי־הסדרים, חוסר המינהל התקין, הזילזול בכספי־הציבור והפזרנות של המועצה, הגיעו לשיא בביקורת מיוחדת שנערכה בינואר 1970, על־פי בקשת ועדת־הכספים של הכנסת. הביקורת גילתה, כי מסכום של 200 אלף ל״י, שהוקצב לשיפור המיקלטים בבית־שאן, הוצאו רק 63 אלף ל״י. היתר נוצל לכיסוי הוצאות שוטפות של המועצה — משכורות לעובדים מעל לתקן. בדיקת המצב בעשרה מיקלטים גילתה, כי מחציתם לא חוברו לרשת החשמל ולמערכת המים, ובכולם לא היו סידרי ביוב.

אחרי שעזב את עבודתו במועצה ה־מקומית, פדה ח״כ דויד לוי יותר מ־100 ימי חופשה שצבר, בסכום של 4000 ל״י (ובכך עבר על התקנות, המתירות צבירת 60 ימי־חופשה בלבד).

פרשה בלתי־נעימה אחרת הזכורה ב־בית־שאן, היא פרשת מגן־דויד־אדום, מונ־תה ועדה מיוחדת שתפקידה היה לחקור את התלונות.

הוועדה מצאה חריגים, רישומים כוזבים של הוצאות והכנסות, המליצה על פיטורי שניים מעובדי התחנה. דויד לוי חיפה על השניים, סירב לבצע את מסקנות ה־וועדה. אז שיגר אליו ראש־המועצה, יעקב קינן, מיכתב בנוסח דלהלן:

„לאור תלונות רבות המגיעות אלי בכתב ובעל־פה, על כך שאין מד״א במקום מש־רת כראוי את תושבי בית־שאן, וכן משום שהמצב הביטחוני מחייב אותנו להערכות דחופה גם במד״א, הנני פונה אליך בתוקף תפקידך, והן משום מעמדך הציבורי, לנ־קוט צעדים שיאפשרו לנו שיפור שירותי מגן־דויד־אדום; שילוב מד״א בתורנות הרופאים; שילוב מד״א בתוכנית־לשעת־חירום. לצערי, בשלושת המישורים הללו מד״א בית־שאן אינו ממלא תפקידו כהלכה או שאינו מתפקד בכלל.”

לבסוף התפטר דויד לוי מתפקידו כיו־שב־ראש מד״א בית־שאן.

בכנסת היה דויד לוי ח״כ שתקן, הממעט לנאום. אולם במרוצת השנים הוא סיגל לעצמו סיגנון של נאומים הנשמעים כחי־קוי מושלם של נאומי מנחם בגין. לוי התגלה כנואם מחונן, המסוגל להלהיב את מאזיניו.

גם הופעתו החיצונית מרשימה ביותר. היא יפה־תואר ומתלבש בהידור. במיפלגה שעיקר כוחה האלקטוראלי בה לה משיכ־בות המצוקה ומבני עדות המיזרח, אך החסרה נציגים של ממש מבני עדות אלה, מילא דויד לוי פונקציה שלא תסולא בפז. הוא היה, בתוקף מוצאו, עיירת־מגוריו (שבה הוא מבקר רק יומיים בשבוע) ומיש־פחתו מרובת־הילדים, עלה־התאנה למיפ־לגה בעלת תדמית מזרח אירופאית.

כך רכש לו דויד לוי מעמד מיוחד בליכוד. בבחירות הפנימיות שנערכו בתנועת החרות, ערב הרכבת רשימת המועמדים לכנסת, הסתבר שהוא נהנה מתמיכה חס־רת־תקדים בקרב חברי מרכז המיפלגה. „אילו רצה בכך,” אמרו יודעי־דבר, „הוא היה יכול להיבחר למקום השני בדירוג במיפלגה, מייד אחרי בגין.”

אבל דויד לוי הסתפק במקום החמישי. גם מקום זה הבטיח לו להיכלל בין ארבעת השרים של חרות בממשלה — או, לחי־לופין, לכהן כמזכ״ל ההסתדרות אם תוצ־או תהבחירות להסתדרות יאפשרו זאת.

המיגבלות שמנעו מצה״ל לגייס אותו לשורותיו כחייל פשוט או כאיש־מילואים, לא יפריעו לו לקבל לידיו תפקידים שבהם דרושות הכרעות של אנשים בריאים, שקו־לים ומפוכחים.

עם אבא ואמא

אורלי חידה עם אביה ואמה, דקות אחדות אחרי שנבחרה כמלכת־המים. הוריה, הגרושים זה שנים רבות, שלחו את בתם להתחנך מחוץ לבית, במוסדות ובקבוצת דגניה. טכס הכתרתה של בתם היה אחת ההזדמנויות המעטות שבהן נפגשה אורלי עם שניהם יחד. לאורלי אח ואחות, החיים בתל־אביב, ושאיתם נפגשה רק בזמן האחרון. אחיה אהרון, הוא נכה ידיים וצייר, ואחותה בת ה־17 עומדת להינשא בקרוב לסגן מנהל הבורסה בת״א.

לפני שנה בדיוק, ימים אחדים אחרי יום הולדתה ה־20, ישבה אורלי חידה בבית־קפה קטן ברחוב קינג ג׳ורג׳ בתל־אביב. מעברו האחר של השולחן ישבה הדוגמנית ברכה (ביאטריס) שוורץ, ואורלי הביטה בה ביותר משמץ של הערצה. „את עוד צריכה ללמוד להתאפר,״ העירה ברכה, שהיתה אז בדרכה לצילומים, לצעירה הביישנית שישבה מולה, כשהיא כוססת את ציפורניה בעצבנות. „אני עוד אלמד,״ מילמלה אורלי, אך עיניה הירוקות היו עצובות.

פחות מחודש לפני אותה פגישה נבחרה אורלי חידה — שאת לימודיה התיכוניים לפני השירות הצבאי עשתה בקבוצת דגניה

אין פיתר

הדוגמנית

חלום־חייה של אורלי היה להיות דוגמנית, ולכך הגיעה אחרי שנבחרה כמלכת־המים (בתמונה למעלה, באחת התחרויות האזוריות, בביקיני). „קשה היה לי להאמין שאהפוך תוך שנה דוגמנית מפורסמת ומבוקשת,״ אומרת אורלי בת ה־21. „אני עדיין ביישנית בצילומים, ממושמעת, לא קפריזית.״

עם הבמאי

גידעון גנני, על חוף ימה של אילת, באחת התחרויות של מלכת־המים שאליהן הצטרף צוות־הטלוויזיה שהכין את התוכנית „להיות מלכה״. התוכנית שודרה רק לפני שבוע, אחרי שנדחתה פעמים אחדות בטענה שהיא מכילה תעמולת בחירות עקיפה לאורי אבנרי, שצולם בה והפכה את אורלי כוכבת.

אחרי הופעתה בתוכנית־הטלוויזיה מספרת אורלי חידה על הדרך הקשה אל הזוהר

— כמלכת־המים מטעם העולם הזה. אולם, התואר הנכבד לא עזר לה למצוא דירה מכובדת, והיא התגוררה בחדר צנוע בבית החלוצות בתל־אביב: נערה חסרת־פרוטה, המייחלת ליום של צילומים, חולמת על עתיד ורוד, על כסף והצלחה.

אחר־כך נדדה בארץ. השתתפה בתצוגות־אופנה, הכתירה את מלך הכלבים בכל־ביאדה השנתית באשקלון. מפעם בפעם ביצבצה דמותה מתוך מודעת־פירסומת ב־עיתון־ערב. בעיני רוחה ראתה את עצמה מוצפת עשרות הצעות לצילומי דוגמנות. חשבה על דוגמניות אחרות, שישאו עיניהן אליה בקינאה. רצתה להיות מוכרת, מפורסמת. „והטלוויזיה היא מכשיר כל־כך פו־פולארי,” כדבריה. התוכנית הטלוויזיו־נית כבר התבשלה אז (ראה קורא יקר בגיליון זה). ואכן, במוצאי יום החמישי שעבר לא חדל הטלפון לצלצל בדירה ה־מרווחת ברחוב דובנוב בתל־אביב. התוכנית הוקרנה באותו ערב. אורלי חידה, המתגו־ררת בה בשכירות יחד עם החבר שלה, היתה כבר מפורסמת. בן־לילה הפכה כוכבת וחבלי־הלידה של כוכב, כך מסתבר, קשים לא פחות מהדרך המובילה לכך.

להשתנות בבת־אחת

רק אחרי השעה שלוש לפנות־בוקר נרגעו הרוחות. המעריץ האלמוני ה־אחרון כבר הביע התפעלותו מחידת חידה, הציע לה אפילו להתחתן, להשיג כסף, בית חם, כל מה שביקשה באותה תוכנית, להיות מלכה. אז יכלה אורלי להתרווח סוף־סוף על הכורסה בחדר־האורחים, לנשום עמוק ולהתחיל לסדר את המחשבות.

„פיתאום הבנתי עד כמה השתניתי בשנה האחרונה,” התוודתה אורלי שבוע לאחר־מכן. השיער הערמוני עדיין עוטר את פניה, ורק תיספורת ה„קארה’ החדשה מבליטה את העיניים עוד יותר. „כל־כך השתניתי,” נאנחה. „מי היה מאמין שאדם יכול ל־השתנות בפרק זמן כל־כך קצר?”

אך הבעיות לא תמו. להיפך, נוצרו בעיות חדשות, עלו אתגרים חדשים. „תוכנית ה־טלוויזיה הסתיימה,” אמרה „ומה עכשיו? נכון, הצעות זורמות. פירסומאים, צלמים, אני פופולארית, ואנשים כנראה אוהבים טיפוסים פופולאריים. אני רצה בין תצוגת־אופנה אחת לשנייה, בין צילומים לקולק־ציה ודוגמנות למודעת־פירסומת, אבל עמוק בלב יש לי דברים אחרים. אני כותבת סיפורים קצרים. לפעמים שירים. חולמת להיות שחקנית.”

שעות אחדות אחרי הצגת תוכנית־הטל־וויזיה, עוד באותו הלילה, טילפן לביתה של אורלי מפיק ובמאי סרטים ישראלי ידוע, ביקש שתופיע בסרט שליהוקו כבר הושלם. ואורלי ביקשה לחשוב, להרוויח זמן, למרות הפיתוי הגדול לקפוץ על ה־מציאה. „זה לא פשוט, כל זה,” אמרה. „פיתאום כולם רוצים אותי, ואני מוכרחה לתכנן את הכל לאט־לאט. בלי להיחפז, בלי לרוץ. צריך להסתגל למעמד החדש. לא עוד לרדוף אחר צלמים ופירסומאים. עכשיו הם יוצרים קשר איתי. אני המח־ליטה, אני הקובעת, אם־כי נשארתי אותה ילדה טובה בלי שיגעונות, שאינה מאחרת להגיע לצילומים, ועדיין מתביישת להגיד אם משהו לא מוצא חן בעיניה.”

לפני שנה עדיין נאלצה להילחם. עכשיו כבר נראה לה הכל בטוח. האהבה הנוכחית שלה, מזה כשלושה חדשים, היא גבר צעיר ונאה, יוצא־קיבוץ אף הוא, בעל חברת־נסיעות גדולה בארץ ובעולם. „היו לי הרבה בחורים לפניו,” מספר אורלי. „יציאות קצ־רות, בילויים חטופים. אבל הוא אהבת חיי. או, לפחות, מתקרב להיות גבר־חלומותי.” את החבר הכירה אורלי זמן קצר אחרי הראיון שנתנה לטלוויזיה.

היא מתגוררת איתו בדירתו, ומודה שהוא האיש שגאל אותה מבדידותה. „אני בטוחה הרבה יותר, ליד החבר הזה. הוא מעניק לי חום. אני חושבת שהוא שינה אותי. סוף־סוף אני יכולה לדבר עם מישהו על ההצ־לחות והכישלונות שלי. עכשיו זה אצלי עיקרון — אחרי שבע בערב אני לא מוכנה לעבוד. זה הזמן של שנינו ביחד. וכאן,

(המשך בעמוד 36)

שתי דמויות מתיימרת להיות אורלי חידה. האחת, „הדוגמנית המיקצו־עית, המחייכת, המושלמת, היפה,” כדבריה. והדמות האחרת, „זאת אורלי האמיתית. בבית, מאחרי זוהר המסלול, עם החבר האהוב והחיים הפשוטים.” בתמונה למטה היא מדגמנת אופנה חדשה, הכוללת רעלה שקופה על העיניים. אורלי מרבה באחרונה להצטלם, אם־כי היא עדיין מעדיפה את תצוגות האופנה.

ון לחידה

פנים במראה אורלי מתאפרת לפני עלייתה לבמה באחת מתחרויות מלכת־המים. חלומה הכמוס הוא לעלות על הבמה כשחקנית, והיא מקווה שביום מן הימים אכן תלמד מישחק ותיאטרון. את הופעת־הבכורה שלה כשחקנית תעשה, כנראה, על מסך הקולנוע בתפקיד שהציע לה הבמאי ג׳ורג׳ עובדיה בסירטו החדש.

המפכ"ל ובנו קיבלו יחידת־מושב בשווי 850 אלף לירות מבלי שהשקיעו מאומה במזומן ★ המיכתבים האנונימיים הוכנסו תחילה למגירה ★ המתלוננים מוכנים עכשיו להעיד

בית למפכ"ל

פרשת תבורי

מיכתבי־תלונה אנונימיים נגד מי שמכהן כיום כמפכ"ל מישטרת־ישראל אינם דבר חדש.

עוד בשנת 1972 הגיע לשר־המישטרה שלמה הילל מיכתב־תלונה עלום־שם בדבר הקשרים הבלתי־סבירים הקיימים בין חיים תבורי, שהיה אז מפקד המחוז הדרומי, לבין אהרון אוזן, מי שהיה שר־החקלאות וקודם־לכן יושב־ראש אירגון מושבי הנגב ואירגון קניות הנגב, תפקיד שאותו ממלא כיום סעיד אהל.

הטיפול בתלונה היה אז אופייני למישטרה. פקודו של תבורי, אברהם תורג'מן, בא לחקירה. הוא לא חקר את אמיתות התלונה, אלא ערך בדיקות במחלקה־לזיהוי־פלילי, לגלות באיזו מכונת־כתיבה כתבו את המיכתב. בסיומה של הבדיקה הוטל החשד על פקד יעקב פירסט ממישטרת אופקים, וזה החל עובר שיבעת מדורי גיהנום. הוא הועבר ממקום למקום, וירדו לחייו עד שאיים על מפקד המרחב, מיכאל בוכנר, כי יתפטר ויערוך מסיבת־עיתונאים. התקיימה שיחה בינו לבין בוכנר, ובעיקבותיה הוחזר לאופקים.

בספטמבר 1976 הגיע מיכתב־תלונה אנונימי אל סמי נחמיאס, קצין־המודיעין הראשי במישטרת ישראל. המיכתב כלל כמה תלונות נגד המיועמד לתפקיד מפכ"ל המישטרה, חיים תבורי. נחמיאס העביר את המיכתב לבוכנר, שטמנו במגירה ולא התייחס אליו כלל.

אך המתלוננים לא נכנעו, ופנו לחבר־הכנסת בן־ציון קשת, איש־חרות, עם החומר שברשותם. קשת פנה אל שר־המישטרה שלמה הילל, ודרש חקירה לפני מינויו של תבורי. הילל הטיל את החקירה על ראש אגף־החקירות, יעקב קדמי, שהעבירה לידי ניצב־מישנה ראובן מינקובסקי. זה בדק את חומר־התלונה מבלי שנפגש עם המתלוננים, והתייחס אל התלונה כאל תלונה 'אנונימית. הוא הגיע למסקנה כי הכל כשורה.

המתלוננים פנו שוב אל בן־ציון קשת, שדרש מהילל בדיקה נוספת. הילל וקדמי הטילו ניהול בדיקה זו על סמי נחמיאס. נחמיאס נפגש עם המתלוננים, שכללו קציני־מישטרה בדרגות רציניות, שהודיעו כי הם מוכנים לתת עדות בשבועה. נחמיאס סירב לגבות עדות, בטענה כי מונה „לבדוק" ולא „לחקור", וכך טען גם מינקובסקי.

הדו"ח של נחמיאס כולל שבחים למתלוננים, שעשו עליו רושם רציני והגון. גם נחמיאס קבע, כי במבט ראשון רוב התלונות אינן נכונות, אם כי אינו יכול לחקור את הכל, שכן תיק חשוב איננו

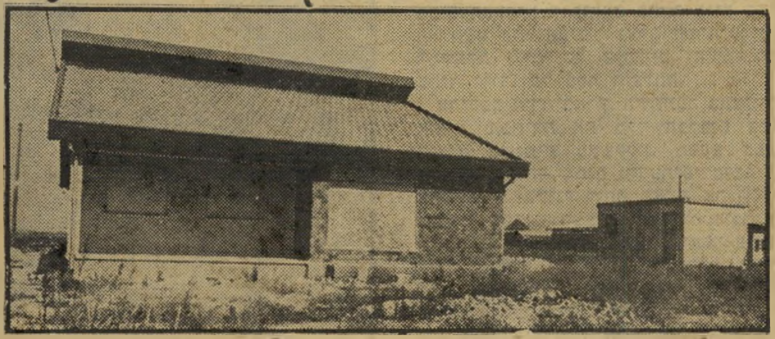

בית במושב

בית מישפחת תבורי במושב מסלול שבנגב. הבית, בשטח של 58 מטר מרובע, ניבנה במחיר של 80 אלף לירות. הכסף שולם על־ידי אירגון המושבים, בהוראה של סעיד אהל, ידידו של תבורי.

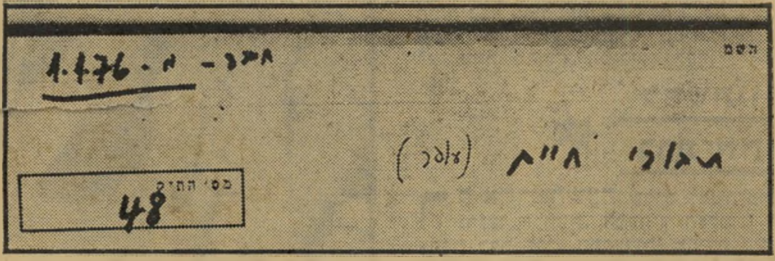

עטיפת התיק

זוהי עטיפת התיק של חבר מושב מסלול חיים תבורי, שמיספרו הוא 48. על גם התיק מופיע תאריך קבלתו כחבר במושב. כיום טוען תבורי כי בנו, עופר, התקבל כמועמד בלבד ולא כחבר במושב.

בנמצא (אחד מתיקי תאונות־הדרכים, שלגביהם התלוננו כי נסגרו, כביכול, בפרוטקציה).

כיוון שנחמיאס נפגש עם המתלוננים, הרי העניין חדל להיות מיכתב אנונימי והפך תלונה של אזרחים מזוהים, כולל קציני־מישטרה, שהודיעו על נכונותם למסור עדויות.

תוצאות הבדיקה הניחו את דעתם של שר־המישטרה שלמה הילל וח"כ בן־ציון קשת.

המישטרה טענה כי לא הודיעה על התלונות ליועץ־המישפטי־לממשלה, שכן מכתבים אנונימיים אינם מצדיקים הודעה כזאת. גם היועץ־המישפטי־לממשלה אישר דעה זו. אולם מאותו רגע שבו הודיעו המתלוננים על נכונותם למסור עדות, והם כללו קציני־מישטרה, התנהגות המישטרה הפכה פסולה. המישטרה היתה חייבת מייד לדווח ליועץ־המישפטי־לממשלה על הדבר, ולבקש שינחה אותה במעשיה.

היועץ־המישפטי כבר הביע בעבר דעתו נגד שפיטה פנימית של המישטרה. אין להניח כי יסכים שהמישטרה תסגור בתוך עצמה חקירה הנוגעת לאחד מראשיה, כאשר המתלוננים הם קציני־מישטרה. אולם היועץ־המישפטי־לממשלה לא ידע זאת, ויידע זאת רק כשיקרא שורות אלו.

בידי מצוייה כעת רשימה של 10 אנשי־מישטרה, מחציתם קצינים, המוכנים למסור עדות בעניין תבורי. הם מסרבים למסור עדות לי־מישטרה. הם מוכנים להעיד לפני הכנסת או היועץ־המישפטי־לממשלה.

המושב של מישפחת תבורי במושב מסלול.

התלונה שהוגשה למישטרה טענה כי סעיד אהל, יושב ראש אירגון הקניות של המושבים בדרום, יד־ימינו של אהרון אוזן וידיד של חיים תבורי, הסדיר עבור תבורי משק שלא הגיע לו במושב מסלול. חקירתו של מינקובסקי העלתה כי הכל כשורה, המושב האמור החליט להקצות לבנו של חיים תבורי, עופר, הלומד חקלאות, יחידת־מושב, שאליה יעבור כשיגמור את לימודיו. סוף הפרשה, סוף החקירה.

והרי מה שהעליתי בחקירתי, לגבי הפיכת מישפחת תבורי לאיכרים עובדי־אדמה.

חיים תבורי שירת במישטרת־הדרום משנות החמישים, צמח וגדל עם המישטרה עד שהגיע לתפקיד מפקד מחוז־הדרום. הוא קשר קישרי־רעות אמיתיים עם אוזן, אהל וחביב שרבף, יושב־ראש מועצת מרחבים, אשתו של חיים תבורי עבדה כמזכירתו של סעיד אהל.

ב־26 בדצמבר 1974 החליט ועד־ההנהלה של מושב מסלול לקבל את עופר תבורי כמועמד ל'חבר־מושב, ולא היתה התנגדות לקבלתו יח"ד עם הוריו. כל הרוצה להתקבל כחבר במושב צריך להיות קודם־כל מועמד במשך שנה, ואחר־כך הוא הופך חבר.

ב־1 בינואר 1976 נפתח תיק במושב מסלול. נרשם עליו השם תבורי חיים, ואחר־כך הוסיפו בסוגריים את השם עופר. מיספר התיק 48, ונכתב עליו בבירור כי הוא חבר במושב מיום 1.1.76.

הפיכת עופר וחיים לחברים היתה חיונית לצורך מימון יחידת־המושב שלהם. הכרטיס האישי של חיים תבורי (אגב, עד ספטמבר 1976 היה הכרטיס על שם חיים, ורק אז שונה השם לעופר. באותו זמן שהוגשו התלונות למישטרה) מראה כי הוא לא השקיע עד כה פרוטה אחת במזומן ביחידות־המושב שקיבל. לטענת תבורי, כל מתיישב מקבל מימון ממלכתי באמצעות המוסדות.

רישום על התיק

כדי להמחיש מה טיב החומר שהיה בתלונות, וכיצד הוא נבדק, נראה ברשימה ראשונה זו את פרשת יחידת

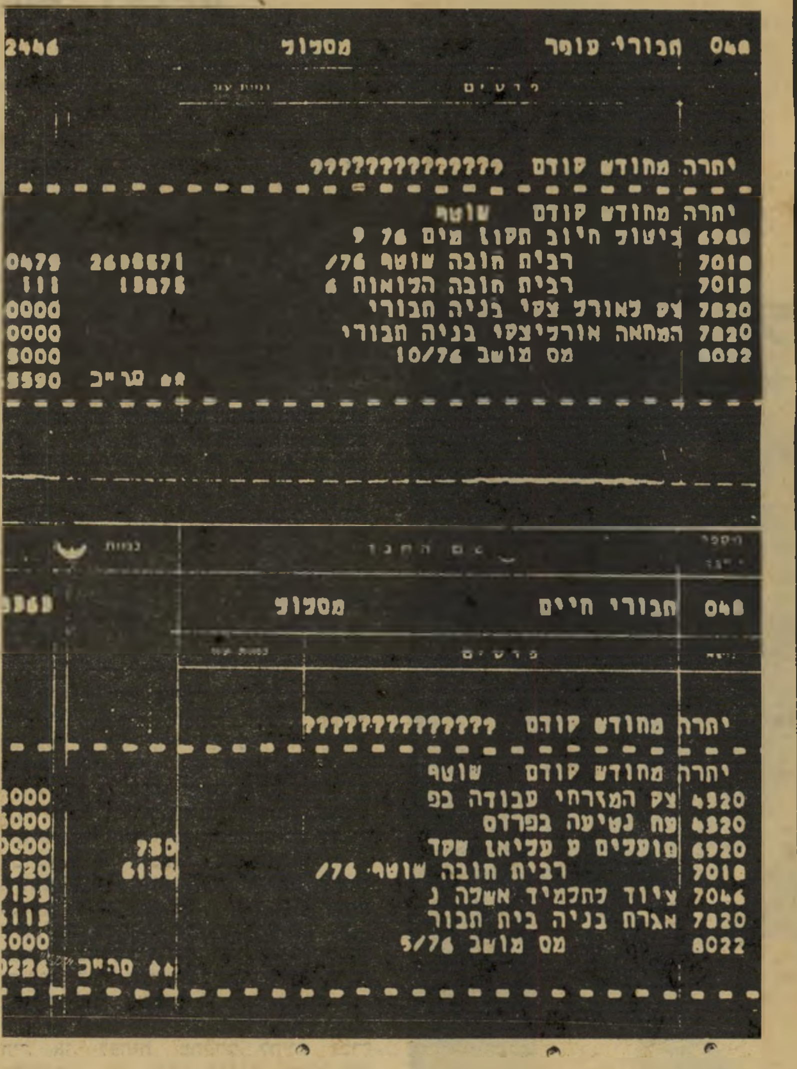
תבורי עופר | מסלול | 2446
פירטים
יתרה מחודש קודם ???????????????
יתרה מחודש קודם שוטף
6960 קיטור חיוב תסון מים 76 9
7010 רבית חובה שוטף 76/ | 2606671 | 0479
7019 רבית חובה הלוואות 6 | 13876 | 111
7820 צס לאורלצקי בניה חבורי | 0000
7820 המחאה אורליצקי בניה תבורי | 0000
8022 מס מושב 10/76 | 5000
סה"כ | 5590

מספר | שם החבר | כמות
048 תבורי חיים | מסלול
פירטים
יתרה מחודש קודם ???????????????
יתרה מחודש קודם שוטף
4920 צק המזרחי עבודה בפ | 3000
4320 צח נטיעה בפרדס | 5000
6920 פועלים ע עליאן שקד | 750 | 0000
7010 רבית חובה שוטף 76/ | 6136 | 920
7046 ציוד לתלמיד אשלה נ | 193
7820 אגרח בניה בית תבור | 113
8022 מס מושב 5/76 | 5000
סה"כ | 0226

חבר מס' 48

בחלק העליון נראה הכרטיס האישי של חבר המושב מיספר 48. מופיעים בו התשלומים ששילם המושב לקבלן אורליצקי, עבור בניית הבית של תבורי. החלק העליון הוא מאוקטובר 1976 והוא על שמו של עופר תבורי, בנו של המפכ"ל. החלק התחתון מחודש מאי, והוא על שם חיים תבורי.

מה מריץ את סמי?

ביום הראשון שעבר, בשעה 9.15 בבוקר, התקשר מפכ"ל המישטרה חיים תבורי עם ראש אגף־החקירות, ניצב יעקב קדמי.

תבורי ביקש לדעת היכן קצין־המודיעין המישטרתי, שמואל (סמי) נחמיאס. קדמי השיב כי הוא נמצא עמו, בסיור חשוב ביותר בצה"ל. תבורי הורה לקדמי לדאוג לכך שנחמיאס יהיה בלישכתו ב־10 בדיוק.

קדמי ניסה לשאול אם יוכל נחמיאס להיות ב־11.30, ואז יעלה במכוניתו של קדמי לירושלים ולא יפסיק את הסיור. אולם המפכ"ל היה איתן בדעתו שעל נחמיאס להתייצב מייד בלישכתו.

קדמי מסר זאת לנחמיאס, והשניים סברו כי אירעה התרחשות מודיעינית־ביטחונית חשובה ביותר.

בשעה 10.00 נכנס נחמיאס ללישכתו של המפכ"ל, שהתקין — ללא ידיעת נחמיאס — מערכת־הקלטה חשאית לשיחה בין השניים. נחמיאס נכנס, כשהוא מושיט ידו לשלום ואמר בחיוך: „בוקר טוב, המפכ"ל!"

תבורי לא הושיט יד, הרים את ראשו מהשולחן והפטיר: „החלטתי לקבל את התפטרותך."

נחמיאס נדהם במיקצת, והגיב: „ידעתי שתקבל אותה."

אחר־כך שוחחו השניים בטונים גבוהים, שיחה שבה חזר נחמיאל והירצה את השקפתו לגבי הדרך שבה צריכה המישטרה להילחם בפשיעה חמורה וב„פשע המוגן".

סקוטלנד־יארד ישראלי

ארבעה ימים קודם־לכן, ביום החמישי, שוחח קדמי עם תבורי על הצעתו של נחמיאס להקמת צוות־מודיעין מיוחד. בידי נחמיאס העתקים מיספר רב של מיסמכים שהגיש למישטרה, ושבהם פירוט הצעתו. גם דין־וחשבון מיוחד של ניצב מיכאל בוכנר על המילחמה בסמים כלל את הצעתו של נחמיאס במלואה, אחרי שאומצה על־ידי בוכנר. הדין־וחשבון הוגש חודשים אחדים לפני פיטוריו של נחמיאס.

מה היא, בקיצור, הצעתו של נחמיאס? מישטרת־ישראל נשארה במתכונת המישטרה הבריטית, כשהיא עוסקת בעיקר בז'נדארמיה — הייגו, בפעולות־שיטור. מרבית אמצעי־המישטרה מוקדשים לאגף־המיבצעים ולמישמר האזרחי שרובו ככולו, אגב, מהווה ביזבוז כספי־הציבור, והוא מחזק במידה רבה את מעמדו של הפוליטרוק של המישטרה, ניצב מולה כהן, איש אחדות־העבודה.

נחמיאס טוען כי הפשעים הפכו כיום מורכבים, ואין להילחם בהם בשיטות של המאה הקודמת. התופעה של „הפשע המוגן" (המקביל הישראלי ל„פשע המאורגן" האמריקאי) מתחזקת בישראל. סמים, פישעי צווארון־לבן, שוחד, פיצוצים ומעשי־שוד מתוחכמים התפשטו, ואין המישטרה, במיבנה הקיים, מסוגלת להתמודד עימם.

ישראל אינה הראשונה הנתקלת בבעיות אלה. באמריקה, באנגליה וביתר הארצות הקימו המישטרות מזמן יחידות מיוחדות לפשיעה חמורה ולפשע מוגן. באנגליה הוקם מזמן ה„סקוטלאנד־יארד", וכל פשע חמור מועבר מן המישטרות המקומיות אליו .הוא גם יוזם חקירות בפשיעות שונות. באמריקה הוקם האף־בי־איי. ללוחמה בסמים הוקמה שם מחלקה מיוחדת במישרד־האוצר. ולמילחמה בפשע המאורגן הוקמה יחידה מיוחדת במישרד־המשפטים.

נחמיאס הציע להקים יחידה מקבילה בישראל, שתעסוק במה שעוסק הסקוטלאנד־יארד באנגליה.

לזכור נחמיאס

סמי נחמיאס ליד חורשה של הקרן־הקיימת לזיכרו של שמואל נחמיאס, מעסקני התנועה הציונית.

יחידה זו תחקור מידע שיסופק לה על־ידי צוות המודיעין המיוחד. נחמיאס הציע כי יפרוש מתפקיד קצין־המודיעין המישטרתי, שהוא תפקיד חסר־תכלית, שכן אין מי שמתחשב במידע שהוא מעביר. לפי הצעתו היא יתמנה סגן־מפקד היחידה החדשה למילחמה בפשיעה, ויעמוד בראש צוות־המודיעין המיוחד.

שורה במיכתב

הצעה זו הוגשה על־ידו פעמים רבות לממונה עליו, ראש אגף־החקירות יעקב קדמי, שהעבירה למפכ"ל. קדמי תמך בהצעה זו בכל לב. אך המפכ"ל סירב לאשרה.

לפני כחודשיים הציע נחמיאס שקדמי יציע למפכ"ל להתחיל בהקמת צוות־המודיעין המיוחד, ולהקים את היחידה החדשה בשלב שני. הצעה זו הוגשה בכתב בפעם האחרונה ביום שבו נקרא לתבורי, והיא נמסרה לקדמי. הוא מסרה לאחר השיחה שקיים קדמי עם תבורי, ביום החמישי שקדם לכך.

בשיחה זו הראה קדמי לתבורי את מיכתבו של נחמיאס אליו מהיום השלישי, יומיים קודם לכן, שכותרתו אומרת „סיום

(המשך בעמוד 36)

המזכירה

סמי עם דליה, המזכירה של היחידה, באחת הפגישות של ותיקי היחידה. סמי ידוע בחוש־ההומור שלו, והוא טוען כי דליה היתה מוכנה לסדר עבורו הכל, רק לא לדאוג לו לחדר עם מפתח עבור החתיכות.

סיור לימודי

סמי בסיור יחד עם מאיר הר־ציון (במרכז) ועם רם סער (מימין) הר־ציון היה מפקדו במיבצע חסימת קלקיליה, שם נפצע משלושה כדורים בגבו. למרות זאת המשיך נחמיאס לשרת ביחידה מובחרת.

כאשר נתקבלו חיים תבורי ובנו, היו במושב 60 יחידות־משק. כדי לקבל את תבורי הוקמה עוד מישבצת מיוחדת. תבורי נכנס מבלי לשלם מאומה במזומן, אפילו לא את הסכום של 2000 לירות שכל נכנס חייב לשלם כמס למושב. הכרטיס האישי מראה כי מושב מסלול מימן לתבורי את כל ההוצאות, מאז ועד היום, כגון הבית שניבנה במקום, בן 58 מטרים מרובעים, על־ידי הקבלן אורליצקי. הקבלן קיבל סכום מיצער, 80 אלף לירות בילבד, ששולמו על־ידי המושב. המושב המשיך ומימן את השטחים של המישפחה, שילם עבורה כל תשלום שהיה דרוש, כולל עיבודי יחידת־הפרדס שקיבל תבורי. בסוף שנת 1976 היה תבורי חייב למושב כ־120 אלף לירות. המושב קיבל כספים אלה מאירגון־הקניות של סעיד אהל.

תבורי אינו מכחיש מימון זה, יטוען, באמצעות פרקליטו, כי כך ממומנים כל מתיישב חדש במושב. בדיקה שערכתי העלתה, כי בשום מיקרה אין המושב נושא בהוצאות הקבלן הבונה את בית המתיישב. הקבלן מקבל את התשלום מישרד־השיכון או מן הסוכנות היהודית.

במיקרה של תבורי שילם אירגון־הקניות לקבלן באמצעות המושב, וזאת כיוון שלא ניתן להכניס את תבורי למיסגרת של חבר־מושב ומתיישב רגיל. גם המימון לעיבוד המשק, שנותנת הסוכנות, ניתן רק לחלק מההשקעות. בשום מיקרה אין הסוכנות משלמת את כל ההוצאות, כמו שעשה סעיד אהל במיקרהו של תבורי. פרקליטו של תבורי טען בפני, כי כל מתיישב מקבל תנאי־מימון בדומה לתבורי, ואין שום דבר יוצא־דופן בהתנהגות המוסדות המיישבים כלפי תבורי ומישפחתו.

בימים אלה נמכרה יחידת־מושב במסלול בסכום של 850 אלף לירות. לפני כמה חודשים מכר רפי שרביט את המשק שלו ב־650 אלף לירות. תבורי קיבל משק ששווה היום יותר מחצי מיליון לירות בלי להשקיע במזומן מאומה, כאשר אירגון־הקניות של המושבים מימן עבורו את כל ההוצאות שתבורי חייב לו החזירן.

מי יחקור?

הבית של תבורי עומד ריק, ואין איש גר בו. רשם האגודות־השיתופיות, יהודה יקיר, בדק עבורי את תקנון מושב־מסלול, והודיע כי הסעיף 1ב' בחלק ב' קובע כי מגורים במקום הם תנאי לחברות, וסעיף 6 קובע כי החברות נפסקת כאשר האיש עוקר ממושבו, או כשאין בדעתו להתיישב בו. סעיף אחר אוסר על חבר מסלול לעבד את אדמתו באמצעות אחרים.

תבורי אינו גר במושב, וגם לא בנו. אדמתו מעובדת על־ידי אחרים. על הטענה כי הוא מפר את תקנון המושב השיב באמצעות פרקליטו כי אינו חבר, אלא מועמד. ברם, בתיק מופיע הרישום „חבר" ומישפחת תבורי קיבלה מימון, רב, כאשר לפי התקנון מותר למושב להלוות כספים רק לחברים.

המועמדות של תבורי נעשית בלתי־רגילה, לאור ההחלטה של ועד הנהלת מסלול מפברואר 1976, להאריך את המועמדות של עופר תבורי עד לגמר לימודיו בפקולטה לחקלאות.

פרשת המושב רצופה כולה סימני־שאלה, וטעונה חקירה נמרצת. אך מי יבצע חקירה זו?

השבוע, ביום שני בערב ישבתי עם פרקליטו של תבורי, והראיתי לו כי בידי צילומי התיק של תבורי במושב מסלול. כעבור שעתיים הודיעוני מן המושב כי המישטרה פתחה בחקירה כדי לגלות מי צילם או גנב את התיק.

(רשימה ראשונה בסידרה)

יגאל לביב

שרתי לך, ארצי!

(המשך מעמוד 16)

במדינה; את היווצרות הנורמות החברתיות החדשות.

בקיצור — את מעשי ידיו של דויד בן־גוריון, הקברן הגדול של התרבות הישראלית ההיא.

בהקשר זה יש להזכיר תופעה, שהיתה לה השפעה הרת־אסון על עתיד המדינה: שוד הרכוש הנטוש. רכוש ערבי, בשווי של מיליונים אין־ספור, נגנב ונשדד לאור היום על־ידי אנשי־עורף במדים ובלא־מדים, שהפכו אבות המעמד החברתי ה־עליון במדינה החדשה.

אם נחפש את פרשת־המים של התהליך כולו, נמצא אותה בפרשה שנכנסה להיסטוריה תחת הכותרת „פרוק הפלמ"ח".

מדוע פורק הפלמ"ח?

בסך־הכול היה זה מעשה מינהלי קטן. בצה"ל, שאך־זה הוקם רשמית, היו כמה חטיבות שצמחו מתוך פלוגות הפלמ"ח של ההגנה — חטיבות הנגב, יפתח והראל. היה להם מטה משותף — מטה הפלמ"ח — שהפך אנאכרוניזם. בסתיו 1948 ציווה בן־גוריון לפרק מטה זה.

מדוע הסעירה החלטה מינהלית זו את הארץ באותם הימים יותר מכל מעשה אחר? מדוע הפכה השאלה „מדוע פורק הפלמ"ח?" לסיסמת הדור, ולבדיחת הדור קשה להסביר זאת כיום.

הפלמ"ח היה הרבה יותר מאשר יחידה צבאית. הוא היה היצירה העליונה של הדור. הוא היה האגם שלתוכו נשפכה כל היצירה התר־בותית שלו. סביבו נרקמו הספרות והשירה. בו גובשו הנורמות המו־סריות. בו נולד והתפתח הסיגנון המיוחד של הדור.

הפלמ"חניק — האמיתי או הדמיוני — היה הטיפוס האידיאלי, מבחינה חיצונית ופנימית, שאותו ניסו הכל לחקות. אפילו יריבי הפלמ"ח, אנשי אצ"ל ולח"י, הכירו בסתר ליבם בעליונותו, ובהצטרפם לצה"ל מיהרו לאמץ לעצמם את סממניו.

ידידי בנימין עמידרור תוקף בכל הזדמ־נות את התכונות הצבאיות של הפלמ"ח. הוא מוצא בהן את החטא הקדמון של הדילטנטיות והאנטי־מיקצועיות הצבאית. אפשר להתווכח על כך הרבה. (עובדה היא שאחד מגדולי הוגי־הדיעות הצבאיים של אותה תקופה, לידל הארט הבריטי, ראה בפלמ"ח דווקא את חיל־הרגלים המודרני ביותר בעולם, התואם את צורכי שדה־הקרב, מפני שהוא מסוגל לפעול ביחידות קטנות ושם דגש על יוזמת הפרט.

אך כל הוויכוח הזה הוא מישני לגבי הערכת הפלמ"ח. כי הפלמ"ח לא היה רק גוף צבאי, וגם לא רק תנועת־נוער לוחמת. היו גלומים בו ערכים של מישטר, אידיאולוגיה לאומית וחברתית בלתי־מודעת, כ־גון הסתכבות, שיתוף, שיוויון, חלו־ציות, עבודה, פשטות, טבעיות. היה בו גרעין של הנהגה לאומית חדשה. הוא היה, במידה רבה, התי־גלמות התרבות החדשה.

לכן, כאשר ציווה בן־גוריון לפרק את מטה הפלמ"ח, הבינונו כולנו, אנשי החטי־בות הקרביות של אז, כי אין זה סתם צעד מינהלי. מטה הפלמ"ח לא היה חשוב כשלעצמו. אבל הפלמ"ח סימל משהו חשוב — את הרוח שעברה ממנו אל כל הצבא הלוחם של אז. אחדים מאיתנו הבינו, ורבים־רבים הרגישו, כי מנסים להרוג דבר השייך לנו, ולכפות עלינו דפוסים זרים.

אולם הפלמ"ח נכנע בלי מאבק. הוא פשוט התקפל.

אחרי המילחמה ניסיתי לברר את סיבות הכניעה המבישה. הצגתי את השאלה ליגאל אלון, ולא קיבלתי תשובה שהניחה את דעתי. הצגתיה כמה פעמים ליצחק שדה, והוא השיב, תחילה, כי חשש אז שמא תביא התקוממות של הפלמ"ח להתערבות אמריקאית. לדעתו, היו האמריקאים מפר־שים עימות כזה כתפנית פרו־סובייטית.

הסבר זה לא נתקבל על דעתי, והמשכתי ללחוץ עליו. לבסוף, ברגע של גילוי־לב מוחלט, אמר לי שדה: האמת היא שאין תשובה. נכנענו מתוך חולשה נפשית. היינו באמצע מילחמה. לא היה לנו הכוח הנפשי להתנגד.

מי שרוצה להבין מה קרה במאי 1977, ייתכן שעליו לחזור לאותם ימים של סתיו 1948, ולחפש שם את התשובה.

(הפרק הבא בסידרה זו: הבננה'לה של יגאל אלון.)

טוטו

ספורט־טוטו

השבוע

משחקי הליגות האוסטראליות

מינימום הפרס הראשון

250,000 ל"י

(כולל העברה)

מינימום לכל הפרסים

525,000 ל"י

(כולל העברה)

יום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם ל־ 12.6.77 - 17.6.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של השופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למיבצע.

ירקות

	לצרכן לק"ג בל"י
עגבניות — זנים פחוסים	5.10
עגבניות — זן תמר	4.15
גזר	3.90
פלפל מזן קליפורניה	3.00
סלק	1.70
בצל יבש	1.80
תפוא"ד מיבול אביב	3.65

הערה: ירקות ארוזים בשקיות מותר לגבות תוספת של עד 40 אג' לק"ג

פירות

תפוחים זהוב גודל 5.5	7.00
תפוחים זהוב גודל 6	8.40
כ נ נ ו ת	6.90

הדרים

אשכוליות בתפזורת וארוזות	3.20
תפוזים בתפזורת וארוזים	3.40
לימונים	5.25

עופות פטמים קפואים בשקיות

		מ.ע.מ.
מיני (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	11.39	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
בשר הודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י

דגים

כסיף „מבצע מיוחד"	8.20	+ 65 אג'
כסיף בפריסות קפוא ½ ק"ג	21.70	+ 1.73 ל"י
קרפיונים חיים	16.11	+ 1.29 ל"י

שינויים אפשריים במשך השבוע

אירועי שלי

לקראת הבחירות להסתדרות

יום ד' 15.6

- **יד־אליהו**, 20.30, מועדון ההס־תדרות, בית־אורן 9, ח"כ **מאיר פעיל, מיכאל מימון.**
- **ירושלים**, חוג־בית, פרטים טל' 533980, **יאיר צבן.**
- **מוס־מוס**, 19.00, חוג־בית אצל פתקי עקבריה, **עמוס קינן.**
- **באר־שבע**, אספות רחוב 17.00 — במרכז העיר, 18.30 — מרכז גילת, 19.00 — מרכז אורן, **אברהם הס, יוסף בר־יהוה, סעדיה מרציאנו.**

יום ה' 16.6

- **רמת־השרון**, אצל מישפחת קנ־טור, רח' מרדכי 6, דירה 5, מול סניף הדואר. **אורי אבנרי.**
- **בת־ים**, 20.00, במועדון של"י, ח"כ **מאיר פעיל.**
- **קרית־אונו**, 20.00, עצרת בבית מועצת־הפועלים, **אריק בן־שחר.**
- **הרצליה**, 18.00, אספת רחוב, ח"כ **מאיר פעיל, עזרי קמיהאן, יצחק נאמן.**

יום ו' 17.6

- **פרדס־חנה**, פרטים אצל אילנה כץ, טל. 23068, **יאיר צבן.**
- **תל־אביב**, רמת־הטייסים 17, **יו־נתן גרינבוים, מאיר ים.**
- **כפר־יסיף**, 19.00, ח"כ **מאיר פעיל.**

יום שבת 18.6

- **לוד**, 19.00, כנס פעילים במטה, רח' הרצל 16, ח"כ **מאיר פעיל, מיכה מימון.**
- **יוקנעם**, 11.00, ב„בית ההסתדרות", **ד"ר נעמי קיס, מיכה מימון.**
- סיור בכפרים במשולש, 10.00, ח"כ **מאיר פעיל, נג'יב אבו־רקיה.**

יום א' 19.6

- **נהריה**, פרטים בטל. 04־662478, **יאיר צבן, סעדיה מרציאנו, ראובן קריין, דני הרטנו.**
- **תל־אביב**, 20.00, כנס דוברי יידיש בבית־ברנר, ח"כ **לובה אליאב, אברהם הס, שמעון כהן.**
- **רמת־גן**, 20.30, חוג־בית אצל משפ' לוקסמבורג, רח' אריה בן־אליעזר, **ג'י פוקס.**

יום ב' 20.6

- **טבעון**, 20.00, פגישת פעילים, פרטים בטלפון 932648.

שלי

העירייה פטרה את החברה ממיסים ואישרה לה שינוי של ייעוד הקרקע למען חברי־ההגנה - וחברי־ההגנה נעלמו

ראש־העיר שמואל רכטמן - המועמד מס' 2 ברשימת הליכוד בהסתדרות

בתחילת 1971 אישרה עיריית רחובות, בראשותו של שמואל רכטמן, תוכנית־בנייה לשטח בן 82 דונם.

לפי התוכנית היה מותר לבנות במקום 61 מיבנים חד־מישפחתיים, ו־25 מיבנים דו־מישפחתיים. הקרקע היתה בבעלות פרטית וייעודה היה חקלאי. את שינוי ייעוד־הקרקע יזמו יחד עיריית רחובות ואירגון חברי ההגנה, במטרה לאפשר לחברי האירגון השגת דיור בשכונה שתישא את שם האירגון. העירייה המליצה על שינוי ייעוד־הקרקע מחקלאי לציבורי בנימוק שיש להתחשב ב„זכויותיו הרבות של האירגון בהגנת הארץ ובכיבושה," וכן הודיעה העירייה כי „על־מנת לשמור על האופי הציבורי של השיכון, תוקם חברה שלעירייה תהיה בה דעה מכרעת."

למען הדיוק יש לציין כי האישורים הללו הוצאו בחלקם לפני כניסתו של רכטמן לתפקיד. רכטמן נבחר בשנת 1970, ומצא כי העירייה אישרה בשלב ראשון את הקמת השכונה וקבעה כי יוכלו לקנות דירות גם מישפחות שכולות, אנשי־צבא ומדענים. אולם העירייה התנתה את הבנייה בכך שתוגש לה רשימה שמית של הקונים, ואישור־בעלות של חברי אירגון ההגנה על 75 אחוזים מהשטח. העירייה המציאה לוועדת־בניין־ערים רשימה של 84 חברי האירגון שנרשמו לרכישת דירות, והתוכנית אושרה לראשונה בפברואר 1970, וסופית בתחילת 1971.

הקבלן העיקרי היה מרדכי גרוסמן מרחובות, ושותפו זאב גולדשטרום. רכטמן וגולדשטרום מרבים בנסיעות לחו"ל מסיבות שונות, החל מוועידות של מכבי־אש בטוקיו ועד לכנס של מוסד קרן־תיקוותנו בשכונת שעריים, שהתקיים דווקא בניו־יורק. הגיזבר מאשר תמיד את ההוצאות שמגיש ראש־העירייה על נסיעותיו בחו"ל, וזוכה לתמורה מתאימה מרכטמן.

הגיזבר הוא האיש שהיה עליו לפקח כי ייחתם חוזה בין חברי־ההגנה לקבלנים, וכי יקנו את הדירות חברי־ההגנה.

היא היה בתמונה, שכן הקבלנים בעלי־השטח מכרו לו מיגרש לווילה בתוך השכונה. הוא לא קנה אותו לבניית־בית, שכן היה לו

חברי הנהלת העירייה מספרים כי לקבלנים היה כדאי מאד להתפשר עם רכטמן. פרט לעובדה כי לא עשה כלום נוכח הפרת ההתחייבות שרק חברי־הגנה יגורו במקום, הרי הירבה להשקיע מכספי העירייה בגינון השכונה ופיתוחה הציבורי. אחרי הכל, לדאוג לשכונה כמוהו כדאגה לבני־מישפחתו. לא לחינם הוא אומר כי הוא מתייחס לעיר כמו לביתו שלו.

רכטמן עצמו מאשר כי בתו קנתה את הקוטג' בשנת 1974, ועימה קנו עוד כמה דיירים, שניצלו קשיי מכירה של החברה. הוא אמר כי כל התוכניות אושרו על־ידי קודמיו, ולא על־ידו. אולם נכון כי הבנייה היתה בזמנו שלו. דברים אלה מופרכים על־ידי מבקר־המדינה, שקבע

תיקי רכטמן
קוטג' לבתו של ראש-העיר

(כתבה שניה)

משה קליש מפתח־תיקווה. נראה כי עם הבנייה לא הצליחו הקבלנים לממן את כל הפרוייקט, והם הכניסו כשותף חברה הידועה היטב לקוראי הסידרה על פרשת ייגאל ידין: בברלי היל בנק מקליפורניה, הלא הוא בנקורפ הנודע, שקנה מידין את העתיקות בצ'ק המפורסם על סך 6000 דולר.

בהסכם נקבע כי הקבלנים המקומיים יבנו את הווילות החד־מישפחתיות, ואילו הבנק האמריקאי יבנה את הקו־טג'ים הדו־מישפחתיים. הבנק האמריקאי היה מיוצג בישראל באמצעות חברת יזמה, ונראה כי השקעה זו תרמה חלק נכבד להפסד של מיליון דולר שיש לבנק מעסקיו בישראל.

היכן חברי ההגנה?

עד שנת 1974—1975 נבנו כל הדירות במקום, ונמכרו. בינואר 1977 פירסם מבקר־המדינה דין־וחשבון על עיריית רחובות, ובדק גם את עיסקת אירגון חברי־ההגנה. כתב המבקר:

„בדיקת תיעוד העירייה על איכלוס הדירות שניבנו בשכונה העלתה כי השתכנו בה רק מעטים מבין 84 חברי האירגון, שנכללו ברשי־מה שהעירייה הגישה לוועדה, ולא נמצא ב־עירייה תיעוד בדבר החוזה שבין האירגון ובין בעלי השטח. יוצא, איפוא, שההמלצות וההב־טחות שהעירייה נתנה לוועדה לשמירה על קרקע חקלאי, שהיוו גורם לשגת הסכמתה של הוועדה לשינוי ייעוד השטח, לא מומשו הלכה למעשה."

מה שאומר המבקר הוא כי רימו את הוועדה לשמירה על קרקע חקלאי, השיגו במירמה שינוי יעוד־הקרקע שגרם להעלאת ערך הקרקע פי שלושה וארבעה, ואחר כך מכרו את הדירות לא רק לחברי ההגנה אלא לכל דיכפין.

יד־ימינו של רכטמן בעירייה הוא גיזברה, איש־המערך

בית. הוא קנה בזול את המיגרש ומכר אותו לאחר מכן, תוך גריפת רווחים, לחברת „הראל" השייכת לאנצל לוזר. כך התהדקו הקשרים בין הגיזבר, הצריך לשמור על החוק, לבין הקבלנים.

שמא העלים הגיזבר את הפרות־החוק מראש־העירייה? אילי לא ידע רכטמן דבר, כשם שלדבריו אין הוא יודע כלל כי פתחי בנה את המסגריה שלו על מיגרש של העירייה ושילם לאמו של רכטמן דמי־שכירות על שימוש ברכוש העירייה (העולם הזה 2075)? אולם לרכטמן יש סיבה טובה לדעת שהקבלנים מרמים את העירייה, היינו את אזרחי רחובות, שהוא מופקד על הגנתם.

בתו הנשואה, דפנה שוורץ, גרה בקוטג' בי־שיכון שהיה צריך להיות שייך לחברי־ההגנה. ובתו או בעלה לא היו אפילו בסביבת ההגנה.

בקשה מוזרה

כמה מחברי הנהלת העירייה מסיעתו של רכטמן סיפרו לי כי הוא בא לישיבת העירייה לפני שנתיים, וביקש כי חברי הנהלת העירייה יהיו בוררים בסיכסוך בינו לבין חברת קריית־ההגנה. הוא סיפר לנבחרי־הציבור כי בזמנו סיכם עם הקבלנים שימכרו לבתו קוטג' במחיר של 180 אלף לירות. עתה בא לממש את ההסכם, והם תובעים מחיר של 350 אלף לירות, ורמזו כי יורידו ל־300 אלף לירות.

חברי הנהלת העירייה תהו תחילה מה פיתאום בא אליהם ראש־העירייה עם בקשה כזאת, עד שמצאו כי מחירי קוטג' באותה עת בשכונת ההגנה היו בסביבת 300 אלף לירות, וכי רכטמן חשב שאם הם יהיו הבוררים, יוריד הדבר את המחירים. כמה חברי־הנהלה התנגדו בתוקף להצעתו והתוכנית ירדה.

מרדכי גרוסמן, אחד מבעלי החברה מאשר כי היו ויכוחים עם רכטמן על מחיר הקוטג' לבתו, ובסוף מכרו לה במחיר של 240 או 245 אלף לירות.

כי התכניות אושרו בעירייה ב־1971.

בעייה נפרדת היא דרך טיפול המישטרה בנושא רכטמן. לפני המישטרה הונחו מיספר תיקים, שהועברו על־ידי מבקר־המדינה, וכן כמה מיכתבי־תלונות של אזרחים, כמו התלונה של פתחי.

התיקים הועברו לחקירת מחלקת החקירות בפיקודו של ניצב־מישנה בנימין זיגל. הוא הטיל את הטיפול על החוקר רמי זוטלר. זוטלר נזרק לבדו לשטח, כאשר כל בקשות המחלקה לתקציב מינימלי לחקירה לא אושרו על־ידי הפיקוד הגבוה במישטרה.

זוטלר חקר ללא רכב, והיה עליו להיטלטל באוטובוסים. כאשר רצה לקיים מעקב, לא היה לו תקציב לכך. כאשר רצה ליזום אמצעים מתוחכמים, לא היה לו תקציב. מולו ניצב ראש־העירייה, שהיה מקבל דיווח על כל שלב בחקירה של זוטלר, ממהר לשוחח עם הנחקרים. בידי המישטרה עדויות שראש־העירייה ניסה, בשיחות עם הנחקרים, להשפיע עליהם בעניין העדות.

ביגלל חוסר האמצעים שבידי החוקרים נמצאת עתה החקירה בשלב שבו היא נמצאת. אולם על המישטרה מכבידה עוד בעייה. לפי הוראה מגבוה עליה לחקור רק מה שמוגש לה בתלונה. זוטלר יודע, למשל, את הדברים המתפרסמים ברשימה זו, לפי דברי המעורבים בפרשה, ששוחחו עימי. אולם הוא לא יכול לחקור את פרשת שיכון חברי־ההגנה, כי איש לא התלונן על כך שבתו של ראש־העירייה קנתה דירה במקום.

כך נוצר מצב שבו אין המישטרה יכולה ומסוגלת, גם כשהיא רוצה, לחקור חשדות על אישים בעלי־השפעה. האם זהו דבר מיקרי, או בגדר מדיניות מכוונת? על כך תענה סידרה אחרת על המישטרה המתחילה להתפרסם בגליון זה.

השבוע הגיע חומר חדש, השופך אור על הקשרים בין רכטמן לקבלנים שקיבלו תוספות של אחוזי־בנייה בלתי־הגיוניים ברחובות. חומר זה עדיין אינו ידוע גם למישטרה, ופירסומו בשבוע הבא יהיה ראשוני.

יגאל לביב ■

מה מריץ את סמי?

החייל סמי נחמיאס כסגן־אלוף ב־צה"ל, בעת ששימש בתפקידו הבכיר האחרון לפני שהשתחרר מה־שירות ב־1974. היתה זו אחת התמונות הנדירות בהן הצטלם סמי במדים. לרוב הכירוהו מכריו וידידיו בבגדים אזרחיים.

(המשך מעמוד 33)

תפקידי כקצין־מודיעין מיוחד." במיכתב מציע נחמיאס שוב להקים, ראשית־כל, את צוות־המודיעין המייוחד, ואחר־כך את היחידה החדשה כולה. מיכתבו של נחמיאס הסתיים בפסוק האומר שאי־קבלת ההצעה תגרום ל„פרישה זמנית" שלו מהחיל.

הפיסקה האחרונה במיכתב זה, היא שאיפשרה לתבורי לקבל את התפטרותו של נחמיאס.

נראה שהיחסים בין נחמיאס לתבורי עלו על שירטון על רקע בדיקות שערך נחמיאס בספטמבר 1976, כמה חודשים לפני מינויו של חיים תבורי כמפכ"ל המישטרה (ינואר 1977), בדק נחמיאס, לפי בקשתו של קדמי, מיכתב־תלונה על המפכ"ל, הנוגע לטוהר־כפיו (ראה עמוד 32). נחמיאס התרכז בחמישה סעיפים מתוך כשלושים סעיפי־התלונה, הגיע למסקנה שחלקם אינם נכונים, חלקם נכונים. הוא לא מצא כל אישור למעשה חריג מצד המפכ"ל, אולם ציין כי לא ערך חקירה, ולא גבה כל עדויות מהמתלוננים, שחלק מהם קציני־מישטרה, אלא הסתפק בבדיקה, והדו"ח שהגיש משקף את התרשמותו. הבדיקה ציינה במפורש, כי חלק מהדברים לא יכול היה לבדוק, שכן תיקים מסויימים שביקש לא נמסרו לו, בעיקר בנוגע לתאונות־דרכים שהוזכרו בתלונה.

נחמיאס סיים את הדו"ח שהגיש לקדמי בחוות־הדעת כי המתלוננים, שעימם נפגש, עשו רושם מצויין, וכי לדעתו על המפכ"ל להיות אדם חסר כל רבב, אך כאמור לא מצא נחמיאס בהתנהגות תבורי כל פגם.

את הדו"ח הזה הראה קדמי לתבורי, ונראה כי הוא זכר אותו על כל פנים, היה זה בסוף 1976, וקשה להניח כי תבורי יפטר את נחמיאס שנה לאחר־מכן בנסיבות כל־כך קשות ומעוררות־תגובה, ביגלל נקמה בילבד.

הז׳אנדארמים ✶ הוותיקים

מדוע לא אישר תבורי את היחידה החדשה?

ראשית לכל, תבורי שייך לשיכבת הקצינים הוותיקים, „הז׳אנדארמים", שאינם שאינם מודעים למושגי השיטור והמודיעין המודרניים. מישמר־הגבול והמישמר האזרחי הם, בעיניהם השיטור הנכון, וכן שוטרי־המקוף. העובדה שהפשע המודרני מצריך שיטות חדישות ואנשים אחרים אינה ידועה לו ולחבריו. תבורי ורעיו — כראובן מינקובסקי, מולה כהן ושאר הוותיקים — חוששים מן הדור החדש של אנשי־מודיעין וצה"ל, הרואים במפיצי־סמים ובראשי הפשע המאורגן אוייבי־ציבור כמו פידאיון.

נחמיאס שאף לשינוי שיטות־העבודה המיושנות של המישטרה. לא אחת גילה כי מידע שהעביר ליחידות־חקירה של המישטרה, הגיע מייד אל המועמדים לעיקוב ולבילוש

מאז שהופיע נחמיאס בוועדת־הפנים של הכנסת וסיפר על ראשי הפשע המוגן, הם רואים בו אוייב מיספר אחד ומחפשים כל דרך לסלקו. בעקשנותו הפך נחמיאס למיטרד. שיטותיו החדישות היו מביאות בעיקבותיהן להחלשת השפעתה של הצמרת הוותיקה.

מאבק זה היה, לדעתי, הרקע לפיטורי נחמיאס, כאשר הקש ששבר את גב הגמל היה חשדו של תבורי כי נחמיאס נפגש עמי, ומסר לי פרטים על התלונות שחקר בזמנו נחמיאס אודותיו.

מזה חודשיים אני עורך חקירה שקטה בעניין תלונות אלה, ואחרות. התלונות הגיעו אלי מאותם המתלוננים שמסרו אותן, בשעתו, למישטרה, ושנואשו מדרכי הטיפול בה. החקירה שערכתי היתה שקטה וללא כל עקבות. עד היום הרביעי לפני שבוע, בערבו של יום, פניתי לדובר המישטרה שמואל צחי והודעתי כי אני חוקר את הנושא, וביום השישי אמציא לו שאלות. צחי הדגיש כי מדובר בפקד במישטרה, המפיץ כזבים על המפכ"ל, וכי הכל כבר נבדק. ביום החמישי חקרתי ביישובי־הדרום, המהווים נושא לתלונה, והדבר נודע חיש־מהר למפכ"ל, שעמד לרדת בעצמו ליישובים אלה ביום ב' שאחר־כך מסיבות שלו.

בשבת נקראתי לביתה של אישיות כל־כלית, לשיחה כללית. השיחה הגיעה לחקירה על תבורי, ואותה אישיות הפגינה דאגה רבה לשלומי, וביקשה לדעת איזה קצין־מישטרה עוזר לי בעניין. האישיות תיארה בציוריות כיצד יכול המפכ"ל לבקש מאחד מעוזריו, איש־מישטרה, לשתול סוליית־חשיש בביתי, וכך לעצרני ולסכל את החקירה.

האישיות עברה מייד לסמי נחמיאס ולמילחמתו באישי הפשע המוגן, וכן לאיבתו למפכ"ל האיש ניסה להוציא ממני אישור לכך שנחמיאס מספק לי מידע, או נפגש עמי. נזהרתי מלומר דבר היכול לפגוע בנחמיאס לשווא, ורמזתי כי אילי אפנה במיכתב ליועץ־המישפטי־לממשלה, עם העתקים לכמה קציני־מישטרה בכירים, האחראים להקירות, כמו קדמי, נחמיאס או ניצב־מישנה בנימין זיגל.

למחרת, ביום א' בבוקר, שבו פוטר נחמיאס, התקשר אלי עורך־הדין של תבורי, שהוא גם ידידי, וביקשני לבוא לשיחה בעניין תבורי. בשיחה ביקשני שלא לפרסם מאומה מבלי לראות את החומר שבידי תבורי על התלונות, ולכך הסכמתי.

הלוחם חבריו של סמי ליחידה, במסיבה השנתית הקבועה. מימין לשמאל: יורי כהן ז"ל, סמי, רפול, אברהם ארנן, אברהם יריב. היחידה נהגה לקשט את מסיבותיה בתמונות שני גיבוריה, פידל קאסטרו וג׳יבלי הצנחן.

כמובן, מייד. אחר־כך אמר כי הכל הוא פרי מילחמה של איזה סגן־ניצב ממורמר.

ביום ו' חשב המפכ"ל כי המקור שלי הוא פקד בדרום. ביום א' הופנה החשד אל סגן־ניצב סמי נחמיאס בשבת התקיימה השיחה בבית האישיות, שכנראה שוכנעה מישום־מה שנחמיאס מסייע לחקירות נגדו.

נראה שהמפכ"ל סבר כי סמי נחמיאס עוזר לי לחקור את החשדות נגדו.

נחמיאס הוא איש־מודיעין מובהק. נחמיאס היה האיש שמסר למישטרה את המידע שאיפשר להוכיח את האשמותי נגד אשר ידלין. הוא היה האיש שכמה שבועות לפני שפרסמתי את סידרת המאמרים על אברהם עופר ז"ל הודיע למפקדו, קדמי, כי פתח תיק בעניין עופר, מחמת המידע הזורם אליו על מעשים השודים של השר.

איש ✶ המיבצעים

מעשיו של נחמיאס אחרי פיטוריו מוכיחים, כי אינו כקציני־המישטרה האחרים, שניתן לפטרם ולהשתיקם.

סמי, כיום בן 42, נפצע קשה בגבו בפעולת־החסימה בקלקיליה, בפיקודו של מאיר הר־ציון, מפקד החסימה. מפקד־המחלקה שלו היה דב תמרי, כיום מפקד חיל־המודיעין. הפציעה, בשנת 1956 הרתירה אותו נכה, עם שלושה כדורים בגב, לזמן ממושך. אחרי שהחלים חזר לצה"ל ושירת, עד שנת 1965, ביחידה מובחרת עם מרבית האנשים ששמותיהם הפכו לאגדה בצה"ל ומחוצה לו. אחרי כן הועבר לתפקיד צבאי בכיר, בו כיהן עד 1974.

בשנה זו החליט לעבור למישטרה, לבקשתו של שאול רוזוליו, שרצה לבנות את המישטרה מחדש ולהזרים אליה אנשים מן החוץ. אז גם הובא יעקב קדמי לראשות אגף־החקירות. נחמיאס עבר קורס קצינים בכירים במישטרה, במשך תשעה חודשים, ומוגה קצין־מודיעין מישטרתי.

מי שעבר את המיבצעים שבהם התנסה סמי נחמיאס, לא ייבהל בקלות. תבורי הניח כי סילוקו של נחמיאס, בלי התייעצות עם קדמי, יביא גם להתפטרותו של קדמי. ואז יוכלו תבורי ואנשיו לשלוט במישטרה ולהנהיגה בשיטותיהם וכהבנתם.

כדי להבטיח זאת, יש לתבורי גם מיועמד מתאים במקומו של סמי נחמיאס. הלא הוא ידידו האישי ובן־חסותו, יהודה סגלוביץ, שהועמד באחרונה לדין מישמעתי במישטרת ירושלים, וזוכה בדין.

השוטר סמי בצאתו ממתן עדות לפני ועדת־הפנים של הכנסת, שם סיפר על היקף הפשע המוגן בישראל. בידו מיזוודת מיסמכים ובה חומר מודיעיני. רק באחרונה התגלה כי רשת אנשי מבריחי־הסמים מתאילנד בראשות נלו, היו תחת פיקוח המודיעין של סמי עוך בעלותם למטוס בישראל בדרכם לקניית הסמים.

אין פיתרון לחידה

(המשך מעמוד 31)

בבית שסוף־סוף מצאתי לי, אני מרגישה שאני אדם אחר, מחוץ לכל המירוץ המטורף של מיקצוע הדוגמנות. זה מעין עולם סגור, שאני משתדלת לשמור את כולו בשבילי.״

בין הצלמים ידועה אורלי כנערה המשנה את דמותה מצילום לצילום, משתנה ללא־הרף, מפתיעה בכל פעם מחדש, וזה יתרון עצום לדוגמנית. מפליא, אך גם בחיים היא משתנה באותה מידה. פעם דיברה על כסף כעל ערך עליון. היום, למרות הפירסום, עדיין איננה משופעת בכסף, אולם הגיעה למסקנה שהכסף אינו הדבר הכי חשוב ב־עולם. לא בשבילה, מכל מקום.

פעם חלמה על בעל עשיר, שאותו תהיה מוכנה לאהוב רק בעבור כספו. היום, למ־רות שהחבר הפרטי שלה עשיר בזכות עצמו, היא מקפידה בקנאות על כך שכל ההוצאות יתחלקו ביניהם שווה בשווה. ובפני כל, היא מצהירה: „אישיותו, היא שמשכה אותי אליו.״

פיתאום, סדר־היום שלה עמוס הרבה יותר. כבר אינה יכולה לצאת מן הבית לבושה בסתם ג׳ינס וחולצת־טריקו.

כל קילוגרם בגופה הפך חשוב יותר ויותר, והיא אינה מוכנה לוותר על ארוחות סיניות ומארוקאיות, שלדבריה, „לא מש־פיעות על המישקל שלי, 48 קילוגרם.״

חידוש הקשר עם אביה מספק לה תעסו־קה נוספת על התצוגות, הצילומים והמדי־דות הרבות. „אני נוסעת אליו לביתו בבת־ים,״ היא מספרת. „הוא אדם בודד, ואני משתדלת לתת לו את ההרגשה שיש לו עם מי לדבר. אמרו שבטלוויזיה הוא גנב ממני את ההצגה, בכנותו. אני שמחה.

לא קל להיות כוכבת־טלוויזיה, סופר־סטארית תורנית. ולמרות שהעתיד נראה מבטיח, אורלי עדיין אינה בטוחה, מגששת בתוך עצמה ומודה: „נשארתי בעייה. רק בעייה יותר מפורסמת.״

„מה שבטוח, שאני לא אעיר לשום דוגמנית מתחילה על האיפור שלה.״

במדינה

(המשך מעמוד 26)

צדק, ויצאו כמחבלים.

עורך־הדין הצעיר והלא־מנוסה התאושש, ניסה להמשיך בטיעוניו: „כבוד השופט, העיתונות עיוותה את תדמיתנו. אנו נקיי־כפיים,״ אמר. „הפקחים חזרו לעבודה תקי־נה אחרי שניתן צו בית־הדין־לעבודה.״

השופטים לא נרגעו. הם החליטו להמשיך לנגח בעותרים. „מה אתם מספרים מע־שיות? צו בית־הדין־לעבודה אינו מוגבל בזמן,״ אמר השופט מני. „אנשים כמוכם צריכים להיות בבית־הכלא.״ השופט זוסמן הצטרף אליו: „התנהגו איתכם יפה כש־הישעו אתכם. היו צריכים לפטר את כולכם. אילו הייתי שר־התחבורה, כך הייתי נוהג!״

השופט כהן: „אנחנו צריכים להושיט סעד לאנשים שעושים דין לעצמם?״ ו־הוסיף מני: „לא באתם בנקיון־כפיים.״ אתם מתמרדים. אין לי שם יותר חריף מזה לכנותכם בו!״

„זאת לא דמוקרטיה!״. השופט כהן: „אתם מופקרים! אני מעריץ את אומץ־ליבכם, שבכלל העזתם לבוא לכאן. זהו שיא החוצפה, שהמופקרים הללו באים לבית־המישפט לקבל סעד מישפטי!״

עורך־הדין אלפייה ניסה להתגונן: „אבל אנחנו מוכנים לחזור לעבודה. משתמשים בצה״ל כשוט נגדנו.״ כאן התערב השופט מני, בזעם: „איך אתם מעזים להשמיץ את צה״ל?! זה יהיה עוול אם יוותרו לכם.״

עורך־הדין ביקש להשיב על הטענה ש־הפקחים אינם באים בנקיון־כפיים, והוכיח שאחד הפקחים לא נקט עיצומים כלל והוא אחד העותרים. השופט מני התרומם: „מה כל הטריקים האלה?״

מני פנה אל בא־כוח הפקחים ואמר לו: „אם אדוני רוצה לשמוע עוד דברים, אני מוכן עוד להשמיע. אני מציע לך לבטל את העתירה. זו לא דמוקרטיה, לחנוק את המדינה.״

עורך־הדין הנבוך השתהה קימעה. הוא לא ידע מה עליו לעשות. התקפה עזה כזו לא זכרו אפילו הוותיקים במיסדרונות בית־המישפט. אלפייה חכך בדעתו, אך זוסמן קטע אותו: „אל תעשה לנו טובות, אנחנו יכולים גם לדחות את העתירה.״

עורך־הדין הבין שכל מילה נוספת תגרום רק התלקחות מחודשת. הוא הרכין ראשו, והסכים לבטל את העתירה.

במישפט־הסיכום הבודד שלו חשף ה־שופט מני את גישתם האמיתית שלו ושל חבריו לדיון זה, וכן את הדיעה הקדומה שהובילה אליה. „אני מודה לכם, אישית, שהגשתם את העתירה. אני שופט, ולכן לא יכולתי להגיב על מעשיכם, אלא מעל דוכן השופטים. זוהי הזדמנות שאני שמח ש־ניתנת לי.״

הבן של עראפאת. כך תמה הפרשה העצובה של עתירת הפקחים נגד הכנסת הכוח הצבאי להפעלת גוף אזרחי. משך כל הדיון כולו לא התייחסו השופטים לעתירה כלל, ועל כל טיעון ענו בהתקפה משולבת, כשאינם מאפשרים לעורך־הדין להשמיע את דבריו.

„הם מושפעים ממה שגד יעקובי מאכיל את העיתונות,״ אמרו הפקחים בתום ה־דיון. „הגעתי למסקנה שהשופטים הם אנ־שים נבונים, שהרי הם קוראים עיתונים, רואים טלוויזיה ושומעים רדיו. מזה הם ניזונים, וכך הם חורצים דין,״ אמר פקח ממורמר. „זוהי פשיטת־רגל של הצדק. אם זה בית־דין־עליון לצדק, אז נשאר רק בית־דין־עליון, בלי צדק.״

בעיקבות טענת השופטים שקומץ הפק־חים הוא גוף עויין המשול למחבלים, שוק־לים עתה הפקחים החזרת פינקסי־המילואים שלהם לצה״ל. „אנחנו נלחמים כל יום ב־מחבלים, וזו התשובה!״ זעם אחד מהם. כעת, הם מספרים, ילדיהם ההולכים לבית־הספר זוכים במנות קבועות של כינויי־גנאי.״ „אבא שלך מחבל,״ אומרים להם.״ אבא שלך יאסר עראפאת!״

שיכון

פתרונות נעולים

הבניה הושלמה, אך המישתכנים אינם רשאים להיכנס לדירותיהם

הדירה לדוגמא נראית מרשימה ביותר, ומבקריה גומרים עליה את ההלל. רק פרט מוזר מצוי באותה דירה, אשר החברה העירונית לשיקום הדיור בתל־אביב חל־מיש, מציגה בפני אורחיה. הדירה מצוייה בבית ריק לחלוטין מדיירים.

גם שאר 150 הדירות שבשורת הבתים המהודרים שברחוב הגבול, בין יפו ובת־ים, שוממים מדייריהם. למרות שמרבית המיש־תכנים עמדו בכל התחייבויותיהם הכספיות, ממתינות מאות מישפחות להיכנס לדירות המרווחות בנות ארבע החדרים שבשכונה.

מי אחראי לסבל? השכונה החדשה היתה מוכנה לקליטת המישתכנים, מפוני כפר שלם, שכונת־התקווה ויפו, כבר לפני חודשים רבים. מרבית המישתכנים עברו את כל מדורי הביורוקרטיה של הרשמה, אישור הזכאות, הגרלה וכמובן תשלום כספי בלתי מבוטל.

(המשך בעמוד 42)

סיורים וטיולים ליחידים ולקבוצות לאירופה, ארה״ב, מקסיקו והמזרח הרחוק.

טיולים מאורגנים לאירופה, בהווי דתי ואוכל כשר.

השכרת קרוונים עם ציוד מלאי.
10% מהמחיר ניתנים לתשלום בלירות ישראליות.

טיולים מגוונים לצעירים לאירופה.

לצעירים־לימודי אנגלית באנגליה בתנאי פנימיה.

פרטים מלאים במשרדי
מונדוס טורס בע״מ
רח׳ נחלת בנימין 73, טל. 622606/7 תל־אביב

35 שנות נסיון בענף התיירות

הטיסות מתוכננות על ידי
אל על
נתיבי אויר לישראל

תיבת פנדורה מאת שוש אביגל

שתיקה היסטורית

שקט רועש ליווה את השבוע שבו לא חגגו כאן את יום השנה למילחמת ששת־הימים. הטלוויזיה היתה שקטה ומאופקת, הרדיו היה שליו ותרבותי, ושניהם גם־יחד התפעלו בשקט מן האיפוק של ערביי ישראל ומן השתיקה שבקעה מן השטחים.

יום־השנה העשירי למילחמת ששת־הימים עבר בשקט. כך, על כל פנים, דיווחו אמצעי־התיקשורת. שוב ושוב חזרו והדגישו את השקט המופלא והמיסתורי הזה. והטלוויזיה, הלא היא האשנב המצוי למבט על הנעשה בארץ־ישראל השלמה.

היתה זו הזדמנות נהדרת לדובב, בשקט, את אלה ששתקו; הזדמנות לברר מה קרה. איך באמת מרגישים באותו יום שרבי, כשהכל שקט והמיסחר אינו שובת. ההזדמנות הוחמצה.

אומנם קרה משהו באוניברסיטת חיפה, או כימעט קרה. כמה סטודנטים ערבים הפגינו ללא רשות, כמה נעצרו — והכל במין שקט יפה כזה. אבל הטלוויזיה לא היתה שם, וגם הרדיו לא, והעניין כולו נדחק אל הטורים הצדדיים בעמודים הפנימיים של העיתונים. לקרוא ולראות — זה לא אותו דבר.

היה גם משהו בשכם, או כימעט היה. אבל בשכם הלא תמיד יש כימעט־משהו, כך שאין צורך להבליט את הדברים יתר על המידה (למען האיזון). גם זה טבע בתוך ים השקט הגואה.

עם תום השבוע השקט, ההיסטורי הזה, סיכמו אותו במוצאי־השבת ברדיו במיסגרת המישדר צומת המיזרח התיכון, בעריכתו של אפריים אבא. יהודה ליטני פתח בכך את מדורו החדש על הנעשה ביהודה ושומרון בהכרזה מסכמת על השבוע השקט (מעניין מתי יספחו את המדור הזה לתוכניות העוסקות ב„מיגזר היהודי"). מוחמד וואתד הציג מדור חדש נוסף (לקט מן המיגזר הערבי בישראל ומעבר לגבול), שגם ממנו לא נשמעו כל הדים להתרגשות מיוחדת.

השקט הזה מפחיד אותי. לאחרונה הפך השקט לתיסמונת של מאורעות דרמאתיים במדינה. ביום־הבחירות היה שקט, חם מאד, וכולם הלכו לים. בארץ התחוללה מהפכה. שקטה ודמוקרטית. ביום השנה למילחמת ששת־הימים היה שרב כבד. גם ביום־הכיפורים, לפני ארבע שנים, היה חם. ושקט.

משהו על אינפנטילים

אינפנטילים, בדרך־כלל, אינם מרבים להאזין לרדיו. על כל פנים, לא לתוכניות־המלל. אבל ברדיו כנראה חושבים אחרת.

יש מיבחר מגוון של מישדרים המשתמשים באופן כימעט עקבי בנימת־דיבור המיועדת, בפירוש, לאניפנטילים.

מקורה של הנימה הזאת בהרגלים של גננות מן הדור הישן (ובעיקבותיהן גם של אלה מן הדור החדש, אמהות ואחרים). הגננות הטובות מאמינות, כנראה, שכל הילדים הם קצת מפגרים, קצת חרשים, ואינם יודעים עיברית כהלכה. ומכאן, הדרך היחידה לפנות לילדים חולפת במסלול קבוע של חיוכי־חיבה מתחטאים, חנופה קלה, חינחונים של חיבה מעושה והעיקר — דיבור איטי ומודגש.

קריינ־רדיו ושחקני־רדיו מאמצים להם מפעם בפעם נימה וגישה כזאת, ובכך מגלים, בעצם, מה דעתם על רמתם של המאזינים.

אותה נימה נשמעת „טיבעית" (או „הגיונית", לפחות) משהיא משתלטת על השידורים לגיל הרך (לילדים בבתי־הספר היסודיים, רשת א', 10.05, כל יום). זה נשמע קצת מוזר כשפונים כך גם להורים בתוכנית לאם ולילד (רשת א', 14.05). אולי משום שמניחים כי הורים ממין נקבה — תפיסתם לקוייה במיקצת.

אך מה עושה הנימה הנ"ל בתוכניות ה„טלפוניות", למשל, שנועדו להגיש שירותים שונים למאזינים, או הזדמנות להתבטא? גדעון לב־ארי (בתוכניתו בערבי יום ה') מדבר אל מאזיניו המטלפנים כמו דודה טובה וסלחנית, המואילה לרדת לרגע ממרומי ניסיון־החיים העשיר שלה ולהקדיש קצת תשומת־לב ליצורים בעלי ניסיון, אינטליגנציה ותיחכום פחותים בהרבה משלה.

או בתוכניות בעיברית קלה לעולים חדשים. אותה נגינה „מסבירנית" טובת־לב, שמתגנבת לה אל העיברית ה„קלה" והאיטית מעידה, כנראה, כי ברדיו סבורים שמי שאינו יודע עיברית על בורייה — משהו פגום בהכרח בתבונתו.

אולי זאת הסיבה לכך שאותה נימה שלטה גם בתוכנית למיגזר הערבי של מוצאי־שבת. וכאן זה באמת מוזר. שהרי סביר להניח כי אותם ערבים, שאינם מיטיבים להבין עיברית (וגם אחרים), אינם מאזינים דווקא לשידורים בעיברית. יש להם מיבחר מגוון די־והותר בשפתם שלהם. למי, אם כן, נועדה התוכנית הזאת?

אולי לאם ולילד?

רצפים טלוויזיוניים

בטלוויזיה, כשמראים דבר אחרי דבר, זה מתקבל כרצף סיבתי. לא תמיד זו האמת, אבל זאת האמת של הטלוויזיה.

בשבוע שעבר נערך באוניברסיטת תל־אביב דיון פומבי לרגל יום העשור למילחמת ששת־הימים, בהשתתפות ח"כ משה דיין, מר אנוואר נוסייבה ואחרים. כשדיין יושב ליד נוסייבה, ושניהם אומרים דברים סותרים על נושאים זהים — זה נשמע וגם נראה בפירוש כמו עימות, גם אם שניהם מחייכים, שניהם שלווים, שניהם מדברים אנגלית. הטלוויזיה הפכה את הדיון הפומבי לעימות, או שהדגישה את העימות שבדיון. על־ידי התמקדות בשני הדוברים העיקריים, חיתוכים חדים ועריכה בולטת ובוטת (של בארי טף) נוצר רצף מלאכותי, שהדגיש את קיטוב העמדות.

אין בכך כל רע. להיפך. זאת דרכה של טלוויזיה, לומר את שיש לה לומר — באמצעות עובדות שאכן מתרחשות בשטח.

מתווכח דיין

מתווכח נוסייבה

עימות בכל מחיר

אלא שברצף הטלוויזיוני בלט אי־צדק מסויים: נוסייבה „נחתך" הרבה יותר מדיין, דבריו נבררו ונערכו כך שנתקבלו כתשובות וכתגובות (חלקיות) לעמדותיו של דיין, ולא כעמדות יזומות ומקוריות של נוסייבה עצמו. נראה היה ש„מביימים" כאן את נוסייבה אל תוך סצנריו, שספק אם היה מעוניין לשחק בו את התפקיד שהוקצב לו לבסוף.

נוסייבה הוצב על־ידי תטלוויזיה בעמדת התגוננות, כשדיין הוא המתקיף והיוזם; לא נותר לו אלא להגיב בכמה הערות אירוניות שנונות על נקודות אלה או אחרות בדבריו של דיין. (כגון אותה הצהרה של נוסייבה, כי כלל אינו מתכוון לתלות ערבים שמוכרים קרקעות ליהודים תמורת רווח נאה, אלא שהיהודים, במרבית המיקרים, אינם רוכשים קרקעות בדרך הקנייה דווקא, אלא בדרך של הפקעה ממשלתית.)

דיין של עימות נוסייבה—דיין היה איש אחר מזה שהופיע בראיון לפני שבועיים. אז אומנם הותיר את רישומו, שכן דיין, גם בריגעי־חולשה, מרשים יותר מרבים אחרים. אך הפעם ניראה שהוא מתעשת והולך. כבר לא כל־כך נבוך, כבר לא זז בכיסא, כבר מדבר כמו שר־שבדרך, עם דמגוגיה חדשה־מחודשת. גם הוא מתרגל לסיגנון החדש: מזכיר טיעונים היסטוריים, מתייחס לעמדות שהספיקו בינתיים להשתנות (הפלסטינים רוצים הכל — לא רק את הגדה ואת עזה — לכן אסור לתת להם כלום), מזכיר את חרטום. כיאה למי שמייצג מיפלגה המשתמשת בטיעונים מן התנ"ך.

נוסייבה, לעומתו, נשמע ריאליסטי הרבה יותר, מפוכח ומתון יותר בעמדותיו.

ואם זה „הסיגנון החדש" שמצפה לנו, מדוע נשמעת האנגלית של שר־הביטחון לשעבר של ממשלת חוסיין כל־כך הרבה יותר ברורה, יותר אנגלית ויותר מהוקצעת מן האנגלית האמריקאית־צברית של המייועד להיות שר־החוץ בממשלת הליכוד?

תולדות מצע קארטר

רצף טלוויזיוני אחר, באותו מישדר, יצר דראמה מעניינת: הדים מבחוץ על מאורעות מבפנים. הצהרות שונות של אנשי ממשלה בארצות־הברית על הסיכסוך המיזרח־תיכוני הוצגו כתגובות וכתוצאות של מאורעות והצהרות בישראל. הצהרה מתחברת להצהרה, ובהדרגה, מסתמן מצע שלם ומגובש, מצע קארטר.

הטלוויזיה לא הסתירה את כוונתה להציג את ההצהרות האמריקאיות כחלק ממדיניות מגובשת, שכן הוסיפה בצד דיברי הקריין את תכתיב הדברים שנאמרו, כפי שנוהגים באחרונה בטלוויזיה כאשר מדברים על מצעי המיפלגות המשתתפות במשא־ומתן הקואליציוני.

החומר הישראלי לא הוצג על־פי הסדר הכרונולוגי של ההתרחשויות. החומר האמריקאי, לעומת זאת, הוצג פחות או יותר על־פי סדר כרונולוגי או לפי „סדר" החרפת העמדות והסלמתן. נוצר מיבנה מאוזן מאד: מאורע מכאן — והצהרה משם, הצהרה מכאן — והצהרה סותרת משם.

שוב נוצר עימות. הפעם — לא בין שני אנשים היושבים ליד אותו שולחן.

התקבל גם מיבנה סיבתי ברור, שקשה היה לטעות בו. הדראמה נסתמנה מעצם העמדתם של הדברים זה בצד זה, וזה אחרי זה: העמדות האמריקאיות הולכות ומתקשחות. גם הישראליות. אך כל אחת בכיוון הפוך.

הלקח היה ברור מאד. לא היה צורך בפרשנות מילולית של קריין.

שידור

על הגל

אגמון יערוך „חיים שכאלה"

בעיית המחליף לעמוס אטינגר בתוכנית־היוקרה של הטלוויזיה, חיים שכאלה, הגיעה אל פיתרונה. אטינגר, היוצא בשליחות לארצות־הברית יחד עם רעייתו העיתונאית תמר אבידר, יוחלף על־ידי יעקב אגמון, שתוכניתו הראשונה תשודר בחודש ספטמבר הקרוב.

אגמון, שאף ינחה את התכנית, התלוצץ כי ביקש להקדיש את התוכנית הראשונה למערך, אבל קיבל תשובה שלילית, כי אסור לעשות תוכניות על מתים.

אגב, תוכניתו של אגמון שאלות אישיות, תימשך גם בתיכנון החדש של גלי־צה"ל, ותיכנס לשנתה העשירית, ואילו תוכניתו בירה ומצב רוח המשודרת ברשת ב' חוגגת את התוכנית ה־150 במיספר, ותארח את אריק שרון ויצחק נבון, על כיסאות־מוסיקליים בוועדת־החוץ־והביטחון.

שיטת הסנדוויץ' חוזרת

לוח־התוכנית החדש של גלי־צה"ל יחולל תפנית חדה במיבנה השידורים של התחנה הצבאית, שהיא למעשה חזרה לקונספציה שהיתה נהוגה בזמנו של יצחק ליבני.

לדיברי עורך גלי־צה"ל, צבי שפירא, „גובשה תפיסה חדשה, שלפיה יהיה עירוב כל האלמנטים של הרדיו במיסגרת אחת, ותבוטל התפיסה הנוקשה של חטיבות ושעות קבועות. זוהי, למעשה, שיטת הסנדוויץ' הידועה, אך בהרחבה, תוך שילוב־אלמנטים כללי של טלפונים, חדשות ופיזמונים."

לפי ההוראות שהוציאו מפקדי התחנה, יהוו השירים העיבריים 70 אחוזים מהמוסיקה הכללית המשודרת. החלטה זו מעוררת תרעומת בקרב אנשי התקליטיה, הטוענים כי הדבר יביא לבריחת מאזינים לרשת ג' ולספינת־השלום.

מאבק על הירושה

כמו בכל תפקיד מתפנה ברשות השידור, גם הפעם גררה התפטרותו של מנהל מחלקת־החדשות ועינייני היום ברדיו, עמוס גורדון, מאבק חריף על הירושה.

למרות שלמיכרז הפנימי שהוצא ניגשו ארבעה מועמדים, נראה היום לכל שתוצאותיו ברורות. הארבעה הם גידעון לב־ארי, יורם רונן, צבי קסלר ואהי ניסן, וככל הנראה יזכה בתפקיד לב־ארי. במיקרה זה מתכוונים שניים מהמועמדים להגיש בג"ץ נגד רשות־השידור, בטענה שהמיכרז היה תפור מראש.

לתפקיד מנהל חטיבת־החדשות ועינייני היום, מייוחסת היום חשיבות־יתר בעיקבות ההכרזות על „הסיגנון החדש" ברשות־השידור. עובדי החדשות סבורים, שמעתה יופעלו על הכתבים לחצים מגבוה, חופש־הפעולה שלהם יצומצם ויהיו יתר־הגבלות על נושאים מסויימים.

אשר לגורדון בן ה־63, הוא ימשיך לקבל משכורת בתפקיד פיקטיבי, שהוגדר כ„ממונה על שידורי־החירום", בעוד שלמעשה המטרה היא להשאיר את גורדון הוותיק במיסגרת הרשות למשך שנתיים נוספות, עד שיגיע לגיל הפרישה (65), ואז תגדל קיצבת־הפרישה שלו בחמישה אחוזים.

בחוגי רשות השידור מתלוצצים, ואומרים שתחת ליטול מכספי התקציב הזעום של הרשות בצורה זו, יכול היה גורדון להיכנס לעיסקי מישפחת רעייתו, אסתר לבית גולדמן, מבעלי רשת חנויות הבגדים לגברים או.ב.ג.

בלוף ושמו רשת ג'

מתזכיר סודי שפורסם במיסגר עותקים מוגבל ברשות־השידור, מתברר שהפעלת רשת ג' לא כיסתה את הוצאות התיפעול שלה, וזאת בניגוד להודעות המשמחות של רשות־השידור על כך שהפעלת הרשת הכניסה סכום של בין ארבעה לשישה מיליוני לירות, מתשדירי־פירסומת.

תוצאות הבדיקה העלו, כי תשדירי־הפירסומת שייועדו עד כה לרשת ב' הועברו לרשת ג' כדי לכסות את הוצאות הרשת החדשה, אך למעשה נפגעה בצורה חריפה ההכנסה הכספית של הגל הקל. כך שבסיכום ההכנסות הכללי מתברר שתשדירי־הפירסום של רשות־השידור עלו, אך לא פי־שניים כפי שצפו מראש.

אל פחד!

החוק מגן עליך

מדי יום מתפרסמות באמצעי התקשורת ידיעות על מעללי המערך ערב הבחירות להסתדרות. מידע מפורט ומדהים מגיע אלינו על מעשים שלא ייעשו בחברה דמוקרטית, מעשים אשר המערך אינו בוחל בהם.

אספה כללית שנתית של עובדי „כור" שהיתה לאספת בחירות של המערך.

עובדים במשרד הבטחון הפסיקו את עבודתם כדי להשתתף באספת בחירות של המערך.

וועדי עובדים „מאורגנים" ע"י המערך למען הבחירות.

איומים על פועלים ועובדים כי יפוטרו ממקום עבודתם ויהיו צפויים לאבטלה באם לא יצביעו בעד המערך.

אמהות עובדות הוזהרו כי אם לא יצביעו בעד המערך תסגור „נעמת" את מעון היום של ילדיהן.

לעובדי מדינה מודיעים שכל משכורותיהם לא ישולמו בחודש הבא, באם הליכוד יגבר על המערך בהסתדרות.

קרן „משען" מחלקת הלוואות נוחות ביותר לתומכי המערך.

מנגנוני מועצות הפועלים מגוייסים לעבודת הבחירות של המערך.

חברי קיבוצים לוחצים על הפועלים העובדים בתעשייה הקיבוצית שיצביעו בעד המערך.

פועלים, עובדים שכירים, אמהות עובדות, עצמאים, עובדי מדינה,
אל פחד!

חוק המדינה מגן עליכם.

סעיפים 12, 11, 10, 9, 8 בחוק הבחירות לגופים ציבוריים תשל"ד קובעים עונש מאסר של שנה אחת וקנס כספי על מי שנותן שוחד ומתנות, או מאיים על בוחרים.

אנא, שימו לב לנעשה סביבכם ואל תתנו למערך להשתולל.

להחליף את השלטון בהסתדרות

תוכלו למלא את התלוש הרצ"ב, לגזור אותו ולשלוח לפי הכתובת
מטה הבחירות של הליכוד מצודת זאב, רח' המלך ג'ורג' ת"א.

אני מבקש לדווח למטה הבחירות להסתדרות של הליכוד ו/או לוועדת הבחירות המרכזית של ההסתדרות על הפרות חוק שנעשו ע"י המערך:

- איומים
- לחץ
- הבטחות שווא
- אספות בחירות של עובדי המדינה
- שוחד ישיר
- שוחד במסווה של הלוואה או מתנה
- לכלוך בחוצות ובכבישים

הערות ....

שם .... מס. טלפון ....

מחל

כח 1 הליכוד

יש רק כח אחד בישראל ובכוחו להחליף את השלטון בהסתדרות

תוספת יוקר, הפרשי שכר, אל תתן לכסף זה "לחמוק לך בין האצבעות": חשוב על המחר. בסניף הקרוב של בנק לאומי ישמחו לעזור לך בבחירת ההשקעה המתאימה ביותר לצרכיך ולתוכניותיך. המבחר בבנק לאומי גדול ומגוון ביותר: *תוכניות החסכון: "כח ח"י כפליים", "כח לדירה" *8 קרנות נאמנות *4 קופות גמל *מבחר של ניירות ערך פרטים מלאים בכל סניפי בנק לאומי, בנק אגוד, ובנק ערבי-ישראלי.

פתאום הזדמנו לך מזומנים

שקל בעצה טובה

בנק לאומי לישראל בע"מ

1902-1977

רחל מרחלת על כל העולם

דיאטה

נוסח אלוויס

אם החיקוי של אלוויס עורר כאן היס־טריה שכזאת, אני רק יכולה לתאר לעצ־מי מה היה מתחולל כאן אילו הגיע המלך" בכבודו־ובעצמו. אבל לקהל שלנו זה כנראה באמת לא משנה. הייתם צרי־כים לראות איך כל הגזעיות שלנו צעקו לו אלוויס. אלוויס ושכחו בכלל שקוראים לו **אלן מאייר**. אבל לפי מה שראו עיני, גם לבחור עצמו בכלל לא משנה שקוראים אלן. הוא פשוט חי ומרגיש אלביס 24 שעות ביממה. ומי שסובל סבל של ממש מהתסביך הזה הוא, כמובן, האי־מרגן הדינמי שלו, **היפי**, שגם הכיר לו התיכות ישראליות בסטנדראט שאלוויס בעצמו לא היה מתבייש בו.

חוץ מחתיכות יש לאלן גם דרישות

אלן מאייר
הזדהות פתולוגית

נוספות. הוא, למשל, לא יוצא מהמלון אם לא מחכה לו בפתח לימוזינה גדולה וממוזגת, סטייל פרסלי הגדול. את הכבי־סה המלוכלכת שלו הוא מבקש מהעובד להעביר לחדר השני, כי הוא בעצמו לא נוגע בבגדים אחרי שלבש אותם פעם אחת ויחידה.

בכל ארוחה חייב להיות על השולחן בקבוק־יין, אפילו שהוא עצמו לא נוגע ביין, אבל שיהיה כי אלוויס שותה יין בכל ארוחה. ואם כבר מדברים על אוכל, אז תאמינו או לא אבל השחיף הזה, שמת־נשא לגובה של 1.60 מ' נטו, מחסל בארו־חה אחת לא פחות ממרק, שני סטייקים, מנה מקרוני, שתי פיצות ושני מוס שו־קולד.

אלן מוכרח שיהיו אנשים סביבו 24 למה בכנסת יש למנורה שיבעה קנים ולא שמונה, כמו שהוא הדליק בחנוכה. כש־היא הגיע לכותל, הבנאדם כתב פתק, ב־אנגלית, וטמן אותו באחד הסדקים, אבל לא לפני שהוא אמר לאבנים מה שהיה לו להגיד במשך עשר דקות תמימות.

אלן מוכרח שיהיו אנשים סביבו 24 שעות ביממה, שיסתכלו עליו, שידברו איתו, כל הזמן שיהיה איתו מישהו. מין שיגעון כזה. ותסכימו שזו גם בעייה.

כשהוא מדבר על ישראל, הוא מתרגש כמו כל אמריקאי טוב שמגיע לירושלים, ומתגאה במגן־דויד שתלוי על צווארו. אבל הבעייה העיקרית שלו, או יותר נכון הבעייה של לופו, היא שהאלוויס הקטן הזה מוכרח להחליף בחורה כל יום, ול־הכין סטוק כזה של חתיכות — איש פה לא ציפה.

אחרי הכל, מה אפשר לומר לו אם הוא טוען שבחורות לא צריכות לדעת עליו יותר מדי? „אני מרשה לכל בחורה להיות אתי ערב אחד בלבד," הוא אומר. „זה מספיק לה וזה מספיק לי. „אני נמצא עכשיו בתהליכי גירושין, ואני לא מעונ־יין להתקשר לשום בחורה באופן קבוע. שני ערבים רצופים, זה בשבילי משהו קבוע, אז למה לי צרות?"

אבל האמנה לי, אין לכן מה למהר. יש כבר תור, והוא גם מחלק מיטפחות ציבעוניות, ולפי כמות הממיטפחות הענ־קית שהוא הביא איתו, אפשר גם להבין למה הוא אוכל כל־כך הרבה ונשאר רזה.

עם הפנים לשכונות

לאה שתיל ועמיקם שפירא
הבנה חינוכית

רק כדי שלא יעלה בדעתכם שבעיריית תל־אביב סיסמות לחוד ומציאות לחוד, אז הרי לכם ההוכחה. קחו, למשל, את הסיסמה ,עם הפנים לשכונות'. סיסמה יפה, ללא ספק, אבל אף אחד לא הבין איך זה אפשרי במציאות, עד שבא הדובר הנמרץ של העירייה **עמיקם שפירא**, והוכיח איך עושים את זה הלכה למעשה.

ובכן, יום אחד נכנסה לה למישרדו של עמיקם בחורה נחמדה אף נאה, סיפרה לו שהיא מורה, והתלוננה על נהלים מסויימים בבית־הספר שבו היא מלמדת ביפו. עמיקם הממושקף הבחין מייד שזוהי בחורה מהשכונות, ובו במקום היפנה לה את פניו. מה עוד שהפנים שלו היו לגמרי פנויים, כיוון שלפני חודשים אחדים היא התגרש מרעייתו אם־בנו, **אסתי**.

ומה עושה גבר פנוי שהיה נשוי ארבע שנים תמימות, והוא בן 29, ואפילו נולד בה' באייר? או, גם לזה יש לדובר העירייה פתרון. הוא גילה מייד התעניינות יסודית בבעייה שצצה לו ישר לתוך החדר. קודם כל היא הציגה את עצמה ואמרה שקוראים לה **לאה שתיל**, ועמיקם אמר שקוראים לו עמיקם, וכבר מהפגישה הראשונה היו להם נושאים משותפים. הראשון באלה היה בעיית החינוך העירונית שהטרידה את לאה. אבל אחר־כך ביקש עמיקם היסודי להתעמק בבעייה, והזמין את לאה לדיון בעניין בשעות הערב כשלא יהיו הפרעות. לאה באה בזמן, ועמיקם המופתע גילה שגם היא גרושה די טרייה, כך שמייד היה להם נושא משותף נוסף. אחר־כך היא גילתה לו שהיא שולטת בחמש שפות, היתה מזכירה בשגרירות ישראל בפאריס ואפילו למדה בסורבון, כך שאתם יכולים לתאר לעצמכם כמה נושאים משותפים יש להם עכשיו.

מובן שכל הבעיות של לאה עם העירייה והחינוך נפתרו, כי עמיקם גילה רצון טוב, בדיוק כמו שהוא מגלה לכל אזרח אחר. אבל אם אתם שואלים אותי אם הולך להיות פה סיפור, אז דחילקום, הבחור רק נפלט לשוק, תנו לו קצת להרגיש את החופש. וחוץ מזה, הוא גילה לי שיש לו פתק מאשתו שאסור לו להתחתן שנתיים, ועם אישור כזה בכיס, יש עוד זמן לחכות ל־הפתעות.

אגב, אפשר להירגע. **צ'יצ'** בתמונה, והוא שולט במצב.

שידוך שכזה

רבים בירושלים טרם שכחו את חתונת המלכים, שבה השיא רב **לייבל'ה וייס־פיש**, מראשי נטורי קרתא ומי שהיה שר־החוץ הבלתי־רישמי שלהם, את בתו **שוהמית**, לבנו של המיליונר האמריקאי, **מרדכי הסטן**.

אולם מי שגנבה את ההצגה באותה חתונת וייספיש־הסטן היתה דווקא האחות הקטנה של הכלה, **שרה וייספיש**, שאז מלאו לה רק 17. עיניה הגדולות ויופיה המדהים משכו עיניים רבות, והיו אף אברכים שהתנבאו כי „גם עבור שרה לא יקשה על לייבל'ה למציא שידוך הגון."

ובכן, התחזיות התאמתו, וגם לשרה נמ־צא השידוך. כמסורת המישפחתית, גם לה נמצא חתן אמריקאי, שבא ללמוד תורה בארץ קודש ולגמרי במיקרה מצא לו גם אשת־חיל. החתן, **מנחם־מנדל הרמן**, בנו של הרב הרמן מארצות־הברית, שחוץ מזה שהוא רב גם כסף לא חסר לו, לומד בישיבת איתרי בחדרה, שכן אחד מבני מישפחתו הוא הרב **אלי־פנט**, מייסד ומנהל רשת ישיבות איתרי בישראל.

שרה וייספיש
נכסים צנועים

ובכן, הבחור שמע את שמע יופיה של שרה מפי חברה שלה. בלי לראות בדיוק במה מדובר התאהב הצעיר, בן ה־20, וביקש מחברו, **שלמה־זלמן וייספיש**, אחד מ־10 ילדיו של לייבל'ה, הלומד איתו בישיבה, לארגן עבורו פגישה.

שלמה־זלמן סיפר על כך לאביו, הפגי־שה נקבעה בבית לייבל'ה בירושלים, ולא יצא זמן רב וגם ההורים הגיעו לארץ, וה־רי השידוך כתוב וחתום.

אלא שהפעם, כך אומרים חסידיו של לייבל'ה, לא תהיה שום חתונת מלכים. לייבל'ה החליט, עוד בטכס האירוסין, שלכולם יספרו עד כמה עניים אבי החתן ואבי הכלה, ובלבד שהחתונה תהיה חתו־נה צנועה, „עם לא יותר מ־1,000 מוזמ־נים."

עכשיו ממתינה שרה ליום־הולדתה ה־18, ואז תיכנס לחופה ולקידושין. ואם לא טעו חסידי וייספיש בספירה, הרי נותרו לרבם עוד שלוש בנות לחתן בתנאי, כמובן, שהילד ה־11 העומד להיוולד לו־עצמו, בעוד כחודש, לא יהיה בת. וגם אם כן — לא נורא.

כידוע, כמעט אחת לחמש דקות נולד באמריקה מיליונר קטן.

הלוליטה של רן

מאז שהיא נחתה אצלנו, היא מסתובבת בתל־אביב ומחפשת מישהו שתוכל לשיר לו „אונלי־יו" בצורה הכי סכסית" שהיא יכולה. אחרי הכל, כמה זמן יכולה סול־נית־לשעבר של להקת הפלאטרס המפור־סמת של **באק גראהם** להסתובב בישראל, בלי לשיר את השיר הזה?

ואל תחשבו שאין לה מועמדים. כי מי שקצת מכיר את הארץ שלנו ומכיר את **לוליטה פונזה** יודע, שמועמדים זה לא בדיוק הבעייה שלה בישראל. אבל לה יש עקרונות, כי היא אוהבת להעמיד את הגברים על מקומם כבר בהתחלה. כשהיא אומרת „לא," לא יעזור כלום. וחוץ מזה, לדעתה, הגברים הישראליים מאד אגרסי־ביים, ואוהבים לגשת ישר לעניין בלי טיפת רומנטיקה. את זה אני באמת כבר לא מבינה. „לפעמים אני דווקא אוהבת להתנהג בגסות, ושיתנהגו אלי בגסות." מתוודה לוליטה, „אבל רק מתי שאני קו־בעת." לידיעתכם.

אבל אין לה עלינו דעה כל־כך שלילית. עובדה שהיא החליטה להישאר, כי יש לה פה הרגישה פנטסטית, וגם לא איכפת לה להתאהב ואפילו להתגייר. בינתיים, פגש־תי אותה יחד עם הזמר **רן אלירן**. ה־שניים גרים יחד באותו מלון, כלומר חדר ליד חדר, ושניהם שרים זה לזה כמה ש־רק מתחשק להם.

מה שלוליטה סיפרה לי, ויש עדים, זה שהיה לה רומן עם אלוויס פרסלי בכ־בודו ובעצמו, אבל יותר מזה היא לא מו־כנה להוסיף, כי היא ביישנית מאד.

לוליטה פונזה
גסות מעודנת

אז תשאלו איך הולך ביחד, ביישנות והופעות על במה? גם לזה יש לה תשו־בה: „כשאני מופיעה, התאורה מסנוורת אותי, אני לא רואה את הקהל ומרגישה בודדה." אז לפני שאתם מסתבכים איתה, כדאי שתצטיידו בפרוג'קטור. אם זה לא יעזור זה לפחות יחמם, וגם זה משהו.

לרגל מלאת 29 שנה לנישול הפלסטינים

מכתב גלוי לנוער היהודי

החלום הציוני המקורי להקים בית לאומי ליהודים בפלסטין למען הבטח את שלומם ובטחונם הביא במקום זאת שפיכות דמים, עוול ומלחמות. תוצאותיו אלה של החלום רחוקות מרחק רב ממה שקוויתם לממש.

האם לא הגיע הזמן לעצור ולחשוב?
מזה שלושים שנה נאמר לכם שוב ושוב שהערבים רוצים „להשליך את כולכם לים" או להפוך אתכם ל„פליטים משוללי אזרחות". שוב ושוב נאמר לכם — מבלי להתייחס כלל למה שהערבים אומרים — ש„כל מה שהם (הערבים) באמת רוצים הוא להשמידנו".
בתקופה שבה הדיבורים אודות שלום באיזור הולכים ומתחזקים, ממשיך השלטון הציוני לדכא את הערבים והיהודים כאחד. נישול הפלסטינים, שלילת זכויות היסוד שלהם והניצול הכלכלי של בני עדות המזרח הינם דוגמאות ספורות (למדיניות) דיכוי ואפליה זו.

באיזה סוג שלום מאמינים אנו, נציגיו של הנוער הערבי בעולם?

אנחנו לא נתפשר עם האידיאולוגיה והמעש הציוני המבוססים על אפליה שיטתית, דיכוי ונישול.

אנחנו נמשיך להאבק בכל האמצעים, צבאיים, פוליטיים ואחרים, נגד הדיכוי והאפליה הציונים.

אנחנו נמשיך לתמוך במאבקו הצודק של העם הפלסטיני במלחמתו למען שיקום זכויותיו האנושיות והלאומיות.

אנו קובעים ללא סייג וללא היסוס שאין אנו שואפים לפתור את בעית הפלסטינים הערבים על־ידי יצירת מחנות פליטים יהודים. כמו כן אין בכוונתנו ל„גרש" אף יהודי אשר ירצה לחיות בארץ.

אנו מאמינים שאי־אפשר שיקום שלום בר־קיימא במזרח־התיכון שאיננו לוקח בחשבון את זכויותיהם ודרישותיהם של כל העמים באיזור.

המטרה עבורה אנו נאבקים היא להמיר את המישטר הציוני במדינה דמוקראטית באמת שתעניק זכויות אדם מלאות ושוות לכל אזרחיה היהודים והערבים, ואשר תבטיח את זכותם של בני העם הפלסטיני בגלות לחזור למולדתם.

מאבק ערבי־יהודי משותף יכול להבטיח עתיד טוב יותר ובטוח יותר לכולנו; עתיד אשר יתבסס על כבוד הדדי ושוויון כלכלי ופוליטי עבור יהודים וערבים בפלסטין.

אנו פונים ומבקשים את תמיכתכם:
נגד הפקעת אדמות ערביות בפלסטין.
נגד ההתנחלות היהודית בשטחים הכבושים.
נגד מעצרים אדמיניסטראטיביים של פלסטינים ערבים ויהודים מתקדמים.
תנו את **תמיכתכם** למאבק למען זכויות אדם ואזרח מלאות לכל האסירים הפוליטיים בבתי־הסוהר הישראלים.

אנו קוראים לכם להצטרף למאבק המשותף נגד הדיכוי והאפליה הציונים. אנו קוראים לכם להצטרף אלינו כדי להקים יחד מדינה חילונית ודמוקראטית בכל ארץ פלסטין.

ההתאחדות הכללית של הסטודנטים הערבים בממלכה המאוחדת ואירלנד.
The General Union of Arab Students in the United Kingdom & Ireland (GUAS)

פורסם כמודעה בגארדיאן (לונדון), 13.5.1977 Guardian

תרגם ופירסם
ד"ר אורי דיוויס
עבור אגודת מפתח

מפתח: לקראת רפובליקת פלסטין סוציאליסטית
(הוצאה חד־פעמית) דרך השדות 34, כפר־שמריהו.

מען לתרומות לכיסוי הוצאות פירסום מודעה זו:
ד"ר אורי דיוויס, אגודת מפתח, דרך השדות 34, כפר־שמריהו

מודעה

במדינה

(המשך מעמוד 38)

אולם כאשר הסתיימה עבודת הבנייה בשכונה, נעלו אנשי חלמיש את הכניסות לבתים בסורגי ברזל כבדים, כדי למנוע פלישות. חלומם של ברי־המזל שזכו בגרלה, ניראה להם שוב רחוק ובלתי מושג.

„זו אי איכפתיות וחלמאות של הרשויות," טוען אחד המישתכנים. „כל מה שצריך לעשות זה לחבר את הבתים לחשמל ולביוב — ולהיכנס לגור בהם. אבל ראש־העיר עסוק בבניית כיכרות פאר ראוותניות וירידים מרשימים, ולנו חסמו את הכניסות בסורגים מחשש שמא ניפלוש לדירות שלנו."

מתמרמרים המישתכנים, החוששים להזדהות בשמותיהם:

„מי אשם כאן? מי אחראי לסבל של אלף נפשות הממתינות לדיור הולם? עד מתי ניסבול ונתאפק שלא לקחת את החוק בידינו? איפה כל ההבטחות והאחריות הציבורית?

מנהל חברת חלמיש, אהרון פרבר, נשמע אופטימי מהמישתכנים. „נכון", הוא מודה, „רוב הדירות גמורות כימעט, ויש חלק שגמור בשמונים אחוז. לצערי הסתבכנו עם חברת הבניה יבנה שנקלעה לקשיים, וסילקנו אותם מהפרוייקט, אבל תוך ימים אחדים נתקשר לקבלן אחר ונסיים את העבודות בהקדם. יש לנו את התקציב המתאים, שלושה מיליון לירות, ואני מאמין שמרבית המישתכנים יכנסו לדירותיהם תוך חודשיים." כיוון שזו ההבטחה הרביעית במספר שמקבלים המישתכנים בשלוש השנים האחרונות, אין פלא שהם ספקניים עדיין.

דרכי אדם

יום השנה

ביום השנה למות הבת בתאונה, ארעה תאונה קטלנית לאב

משה פנחס, איש מושב מאור שליד חדרה, עמד לעלות אל קבר בתו, אילנה.

אילנה בת ה־19 נהרגה שנה קודם לכן בתאונת־דרכים שאירעה בבקעת־הירדן. היא שירתה כחיילת בצה"ל וגופתה נמצאה ב־16 בחודש מאי 1976 מוטלת בשולי דרך עפר בבקעה.

תחילה נראה היה כי אילנה נרצחה בנסיבות מיסתוריות. אולם חקירת המישטרה הצבאית בפרשה העלתה כי אילנה היתה קורבן של תאונת־דרכים. היא עלתה כטרמפיסטית לרכב צבאי שעמד להחזירה בשעת לילה מאוחרת למחנה הצבאי בו שירתה. היא לא ידעה כי הרכב גנוב וכי החייל שנהג בו הוא חסר רישיון־נהיגה.

כשלושה קילומטרים לפני שהגיעו ליעדם הבחין הטוראי אליאס מילר, נהג המכונית, כי אילנה אינה יושב עוד לידו. הוא עצר את המכונית, גילה את אילנה מוטלת לידה. מסתבר שהיא הועפה מתוך המכונית כשירד לשולי דרך. היא היתה ללא רוח חיים.

אליאס ניסה להנשימה ולהחזיר אליה את רוחה. אולם הכרתה של אילנה לא חזרה אליה עוד. פניה היו מכוסים דם. אליאס המבוהל השאיר את גופתה במקום וחזר למחנהו מבלי לדווח דבר לממונים עליו. על חלקו בגרימת התאונה ועל הפקרת גופתה של אילנה נידון אליאס מילר לשנתיים וחצי מאסר.

עבור הוריה של אילנה היה מותה בחינת מהלומה קשה. גם אחרי מותה עדיין לחמו לטהר את שמה ולהפריך את השמועות שנפוצו כאילו נהרגה בעת ניסיון לאונס. הבדיקות שנערכו על גופה הוכיחו מעל לכל ספק שהיא היתה קורבן של תאונת־דרכים. ההורים שמיאנו להתנחם עלו אל קברה מעת לעת.

כשקרב יום השנה למותה של אילנה אסף אביה, משה פנחס, פרחים ויצא במכונית של קרוב משפחה כדי לעלות אל קברה. הוא לא הגיע לשם. בדרך אירעה תאונת־דרכים בה היו מעורבות ארבע מכוניות. משה פנחס נפצע קשה. הוא נפטר בדרך לבית־החולים. קברו נכרה ליד קבר בתו.

במו ידיהם

המצבה שהקים האלוף על קבר אשתו הוקמה מאבנים שאספו הוא וילדיו

הידידים ובני המשפחה נאספו ליד חלקת־הקבר הקטנה בבית־העלמין ברמת־השרון לטכס גילוי המצבה. אורה שפיר, רעייתו

המצבה על קברה של אורה שפיר
אבנים אפורות, מהרי ירושלים

של אלוף פיקוד הדרום, האלוף הרצל שפיר, נפטרה ממחלה ממארת בבית־החולים, שלושה שבועות אחרי שאושפזה ואובחנה מחלתה. ביום השלושים למותה, כאשר נאספו מוקירי זכרה שוב אל קברה, הם מצאו על הקבר מצבה שונה בתכלית ממצבות השיש והאבן המלוטשות המקובלות בבתי־הקברות.

אבן ירושלמית טבעית ובלתי מסותתת היתה מונחת על הקבר כמצבה כשעליה הוטבעה באותיות מתכת כתובת צנועה: „אורה שפיר — בת אלכסנדר ואסתר (ממשפחת סלונים" ובתוספת תאריכי לידתה ומותה. במקום לוח השיש אותו מקובל להניח על הקבר, צמחו בו שתילים. הם היו מוקפים בגדר עשויה מאבני הרים פשוטות, מנוקבות ואפורות.

היתה זו מצבה יוצאת־דופן, אולם היא יקרה לבני המשפחה יותר מאשר כל מצבות השיש הנוצצות. היא נעשתה במו ידיהם. בתם הנשואה של הרצל ואורה, אורנה, שהיא ציירת במקצועה, הגתה את הרעיון ותיכננה את מצבת האם. יחד עם האב האלוף, האח הבכור צביקה והאחות הצעירה מירי בת ה־15 וחצי, יצאה אורנה להרי ירושלים. במו ידיהם הם אספו את האבנים, הציבו אותם על קבר האם, שתלו את השתילים באדמה הטחוחה.

„זוהי לא רק מצבה של אבן," אמרו בני המשפחה בטכס גילוי המצבה, „זוהי מצבה של לב."

צעיר, הצבע בעד החזית!

יש חשיבות מיוחדת הפעם לבחירות להסתדרות שיתקיימו בעוד 10 ימים.

מדוע?

כי **המערך** שבהנהגת ההסתדרות נכנע לתכתיבי הממשלה, התייצב נגד מאבקי פועלים ונגד שביתות.

כי **המערך** במדיניותו נגד הפועלים, העלה את ליכוד המיליונרים לשלטון!

ומה מצפה לך מממשלת הליכוד?

עוד לפני שהורכבה הממשלה, כבר הודיע המיועד לשר־האוצר, שמחה ארליך, שצפוייה **אבטלה**. הוא גם יביא לכאן את המומחה הבינלאומי לאבטלה, פרופסור מילטון פרידמן מארצות־הברית.

מה זה אומר לגביך?

שאחרי שירותך בצבא תופקר לרחוב, ללא עבודה, ללא הבטחת זכויותיך כחייל משוחרר.

אבטלה פירושה הרס תוכניותיך לעתיד — כמו לימודים, השתלמות או בניית משפחה.

אם אתה רוצה למנוע כל זאת, היאבק נגד הליכוד ותוכניותיו —

תמוך בחזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון

יוני 1977

חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון

התפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח), פנתרים שחורים וחוגי ציבור יהודים וערבים

ת.ד. 4885, תל-אביב

צעיר, הצבע בעד השלום!

האנשים שהצביעו בעד הליכוד, אמרו לעצמם, ברוב תמימות: „המערך הביא ארבע מלחמות, ננסה עכשיו את הליכוד".

המערך במדיניות הסיפוחים וסירובו לכונן שלום צודק עם העם הפלשתינאי, גרם למלחמות.

אך ה„ליכוד" תמך תמיד במדיניות זו של „המערך" ואף דרש להחריפה עוד יותר. ועתה, מנהיגי הליכוד, במדיניותם הקיצונית של „אף שעל" מהגדה המערבית, מבשרים לנו מלחמה חדשה.

מנהיגי הליכוד, עוד לפני שהרכיבו את הממשלה, כבר מבשרים לנו על מלחמה חדשה, שתהיה איומה מקודמותיה. לפי הערכות שונות בעולם, אומדים את מספר הנפגעים הישראליים במלחמה הבאה ב־30,000 **(שלושים אלף!)**

מדוע עלולה לפרוץ המלחמה הבאה? עזר וייצמן, המיועד להיות שר הבטחון, אמר זאת גלויות בראיון לעתונים „שטרן" ו„ואשינגטון פוסט", שהוא צופה מלחמת־מנע, כיוון שאין מה לדבר על כל נסיגה מהגדה המערבית.

פירוש הדבר, שסיכוייך להיפצע או להיהרג במלחמה הבאה גוברים, אך ורק בגלל המדיניות הקיצונית של „הליכוד".

האם אתה מוכן לקפח את חייך, דווקא היום כשיש אפשרות למנוע את המלחמה?

יש צורך להגיע להסכם שלום צודק ויציב בין מדינת ישראל והמדינות הערביות, במיוחד כאשר המדינות הערביות השכנות ואש"ף מוכנים לכונן שלום צודק ויציב עם מדינת ישראל ריבונית על־בסיס הכרה בקווי ה־4 ביוני 1967, אליהם צריכה ישראל לסגת — כגבולות המוכרים והבטוחים של מדינת ישראל, של מדינה פלשתינאית עצמאית ושל ייתר המדינות הערביות השכנות.

אם אתה רוצה לקצר את ימי המילואים שלך,

אם אתה רוצה שיהיו תקציבים גדולים יותר לספורט, לחינוך ולתרבות,

אם אתה רוצה לחיות בביטחון ובשלום, היאבק יחד איתנו כדי שההסתדרות תיפעל למניעת מלחמה ולכינון שלום, נגד מדיניות המובילה למלחמה ולאסון.

יוני 1977

חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון

התפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח). פנתרים שחורים וחוגי ציבור יהודים וערבים

ת. ד. 4885, תל-אביב

אמת להסתדרות

אתה שהצבעת ד"ש, איזה שינוי רצית?

ד"ש יכולה להיות מחר שותפה לממשלה של בגין, המר ולורנץ. ד"ש דנה ושוקלת אפשרות של הצטרפות לשלטון הלאומני־דתי שיקום בעתיד הקרוב. ממשלה שתתקיים בחסדי „אגודת ישראל".

אתה שהצבעת ד"ש, האם לכך התכוונת כשנתת להם את קולך? האם זוהי המדיניות שרצית בה והקו שבו בחרת? ההצבעה שלך בבחירות לכנסת העלתה את הליכוד לשלטון — גם אם לא רצית בכך.

לפני הבחירות להסתדרות חשוב פעם נוספת. הפעם אין דרך־ביניים — הפעם הצבע אמת!

עכשיו יותר מתמיד אמת

להסתדרות חזקה ועצמאית

המערך/מפלגת העבודה מפ"ם

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

ב־21.6 קורס חדש ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית.
אולפן גרג (בר־קמא)
הצלחה מובטחת! הירשמו מיד:
ת"א: וייצמן 22, טל. 254826
חיפה: בי"ס „במעלה".

רובקס
המתנה היפה ביותר

מורלה
הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

יש לאן ללכת!
● ספרים משומשים ●
● ספרים מיוחדים ●
ג ב י
רח' בן־יהודה 28
תל־אביב

קורסי צלילה
בתל־אביב ובים־סוף
צלצל: 03-295529.

לימונטה
טפט חדיש נגד כתמים

קולנוע

כוכבים

הגילגול החדש של ניומן

משך שנה שלמה התנזר פול ניומן מ־סרטים. בפעם האחרונה הופיע כמאמן קבוצת־הוקי כושלת, כשהוא מנסה להעלות את קרנה בעזרת תמריצי־אלימות וצרורות של ניבולי־פה שעדיין לא נשמעו כמותם בסרט אמריקאי. שמו של הסרט הזה מכה אסורה, והוא נעל השנה את פסטיבל־הסרטים בקאן.

האם פירוש הדבר שהוליווד נמאסה עליו? „לא בדיוק. אבל אני עובד מאז גיל 13, והגיע הזמן לנוח קצת,” הוא אומר. כשמאחוריו 34 סרטים, כמה מהם שוברי־קופות מפורסמים כמו קיד וקאסידי, העוקץ והמיגדל הלוהט, היפנה את תשומת־הלב — זמנית — לכיוון אחר.

היום יודע כבר העולם כולו שניומן מתעניין במירוצי־מכוניות. הוא גילם פעם נהג־מירוצים בקולנוע, וכדי להתכונן לאותו תפקיד עבר קורס־נהיגה מיוחד. מאותו רגע ואילך נכנסה לו המהירות לדם. „זה משגע, ואני אוהב את כל האנשים שעוסקים במירוצים,” מכריז פול. ואילו הנהגים והמכונאים, שציפו לכוכב מפונק ועדין־נפש, גילו בשחקן בן ה־52 איש כלבבם: „לא איכפת לו להושיט יד ולהתלכלך כמונו,” הם מתפעלים.

לחץ דם גבוה. הוא השתתף במירוצים בעצמו, והעלה את לחץ־הדם של חברות־הביטוח לגבהים מסוכנים ביותר. מיספר פעמים אף לא היה רחוק מנצחון, ובמיקצוע מפרך שכזה, כשאדם מתחיל בו במחצית השנייה של חייו, עצם ההשתתפות הוא כבר הישג מכובד כשלעצמו.

ניומן, השומר על כושרו הגופני בקפדנות רבה, מתכונן להשתתף בעוד כמה מירוצים (מה שקוסם לו במיוחד הוא מירוץ 24 השעות בלה־מאן, צרפת, שעליו עשה עמיתו־למיקצוע, סטיב מקווין, סרט). אחר־כך יפנה, כנראה, את מושב הנהג לצעירים יותר, ויתרכז במימון פיתוח של מרוצי מכוניות.

בנוסף הוא מגלה עניין הולך וגובר ב־פעילות פוליטית, בעיקר בתחום תיכנון מקורות האנרגיה. „תמיד הייתי גאה על כך שניכסון רשם את שמי במקום ה־19 ברשימת אויביו האישיים,” הוא מתלוצץ.

אשר לסרטים, הוא ממשיך לחפש נושאים, הן כשחקן והן כבמאי (אין לשכוח שהוא ביים אומנם שניים וחצי סרטים בלבד, אבל די בהם כדי להצביע על רגישות וכישרון יוצאי־דופן). הבעייה

שחקן פול ניומן
להוריד את המישקפיים

לדעתו, היא ש„בימים הטובים, כשאני התחלתי, אפשר היה למצוא תסריט טוב אחד בין 20. היום אתה בר־מזל אם נפלת על תסריט טוב אחד מבין 200. הטלוויזיה זללה את כל התסריטאים.”

בינתיים הוא מגלה עניין בשני תסריטים. האחד על אודות נהג־מירוצים בדרום ארצות־הברית, והשני על מאמן הומוסכסואלי ויחסיו עם אחד מן האתלטים שהוא מטפח.

בלי מישקפיים. ניומן סוטה? פעם לא היה איש מעז להעלות על דעתו ניפוק־תדמית קיצוני כל־כך. אבל ניומן קצת עייף מן המראה החיצוני שלו. „עד היום ניגשות אלי נשים ומבקשות שאסיר את המישקפיים, כדי שייווכחו אם אומנם עיני כחולות כל־כך. אני משיב לכולן שאינני יכול להסיר את מישקפי, פן יפלו המיכנסיים. אבל אי־שם, עמוק בלב, קשה שלא לתהות אם הייתי מצליח כשחקן, אילו היו עיני חומות.”

דאגתו מתפשטת לכיוון נוסף. „לפני כמה שנים התחלתי לשים לב שאני חוזר על עצמי. בכל תפקיד חדש מצאתי משהו מהאד ומשהו מאדי פלסון,” הוא נאנח. משום־כך למד להחליק על הקרח וניסה למצוא זהות חדשה בדמותו של המאמן כסוף־השיער ומפולפל־הלשון במכה אסורה. „מה לעשות, שחקנים כמו אוליבייה או גינס, מוצאים תמיד תפקידים חדשים ומעניינים. אינני מקנא... הם אינם יודעים להחליק על הקרח.

שעור מצונזר למרבה הצער

ריפיפי (פריס, תל־אביב, צרפת) — סרט זה, שנעשה לפני 22 שנים משמש, מאז הופעתו הראשונה, אב־טיפוס לסירטי־פשע שעיקרם תיאור הפעולה ומערכת המוסר של העולם התחתון. סרטים אלה יוצרים גוונים של טוב ורע בתוך מה שנחשב קודם־לכן כרע מוחלט, ומוסר־ההשכל שלהם אומר שהפשע אינו משתלם — לא משום שסוף גנב לתלייה, אלא משום שסוף הגנב להתחסל על־ידי גנב אחר, שיחוסל גם הוא על־ידי גנב וכן הלאה.

ז'ול דאסן, הבמאי האמריקאי שגלה אחרי מישפטי מק־קארתי, יצר בסרט זה מנגנון עלילתי משוכלל ביותר, העוקב בקפדנות אחר תיכנון שוד מתוחכם בחנות־תכשיטים, ביצועו, וכאחרית דבר, סופם של כל אלה שהיו אחראים למעשה ושל אלה שניסו לגזול מהם את שללם.

החלק הבולט והמוצלח ביותר, מבחינה קולנועית, היה ונשאר — השוד עצמו. דאסן מתנזר ממוסיקה לכל אורך הסצינה. אין אומרים בה אף מילה אחת, אלא עוקבים בקפדנות תיעודית כביכול אחר כל אחד מן השלבים המובילים לפיצוץ הכספת ולהסתלקות מן המקום. התיאור היה, בשעתו, מפורט כל־כך, עד שהצנזורה הישראלית נבהלה, החליטה שאין ברצונה ללמד שוליות־שודדים כיצד מבצעים את מלאכתם, ואסרה את הסרט. אחר־כך הוא אושר להקרנה, אולם קטעים גדולים. מן השוד קוצצו והוסתרו מעיני מתלמדים סקרנים.

ההקרנה החוזרת של הסרט מצביעה שוב על כישרונו הבולט של דאסן בבימוי שחקנים, בחסכנות וביעילות ה־משמשות אותו באמצעים קולנועיים (תכונות, שלמרבה הצער נעלמו מסרטיו המאוחרים יותר), באיכות הגבוהה של ה־צילום השחור־לבן של פיליפ אוגוסטיני, ברמה הכללית של השחקנים, שביניהם בולט דאסן עצמו בדמות מפצח־קופות איטלקי עגבן. והיא מצביעה שוב על כך שסרט שקוצץ פעם, יקוצץ לעד. קטעים ניכרים מן השוד עדיין חסרים בסרט, ובהתחשב בעובדה שמאז נראו כבר על המסך מעשי־שוד מורכבים ומדעיים הרבה יותר (והמציאות עצמה הוכיחה שהיא פוריה עוד יותר מן הקולנוע בשטח זה), זה לא רק חבל — זה גם טיפשי.

נואל דאסן ומנואל: הגנבים ילמדו

איך לגסוס לפי הזמנה

גריפין ופניקס (תל־אביב, תל־אביב, ארצות־הברית) — יש צורך מידה לא־מבוטלת של העזה כדי לשוב ולטפל באחד הנושאים היותר־משומשים של הסיפרות והקולנוע, ועוד לנסות לצעוד בעיקבותיהם של אנשים כמו ברגמן וקוראסאווה. אבל זה בדיוק מה שעשה הבמאי ה־אמריקאי דריל דיוק.

בסרט זה, שנועד בתחילה לטלוויזיה, ורק בשל זוהר כוכביו (פיטר פוק וג'יל קלייבורג) החליק אל המסך הגדול, מנסה דיוק להתמודד עם מצב קלאסי של טרגדיה: מה עושה אדם, כשנודע לו כי הוא עתיד למות תוך זמן קצר?

הגיוון הראשון שמציע דיוק, הוא הכפלת הבעייה: לא מה עושה אדם אחד, אלא מה עושים גבר ואשה, כאשר הרופאים מבשרים לה שמחלה ממארת הותירה להם רק זמן קצר עלי־אדמות. הכפלת הבעיה טומנת בחובה גם את הגיוון השני: מאחר שמדובר בגבר ואשה — אפשר להפגיש אותם, ולהניח להם לרקוד ביחד, למשך החודשים המעטים שברשותם, את מחול־החיים האחרון.

כאן מסתיימים חידושי הסרט. כל השאר נראה כבר קודם, בצורה משכנעת הרבה יותר, על בד הקולנוע — החל מחשבון־הנפש של הגיבורים הנידונים־למוות, וכלה בייסוריהם הגופניים. במשך יותר ממחצית הסרט מתלבטים השניים ומהססים, עד שהם מגלים את האמת על בן־הזוג. אבל לא בלבטים אלה, ולא בתגלית שעקבותיהן, מגיע הסרט לאיזושהי אמת שמתחת לפני השטח. כדי להקל על מלאכת התסריטאי, מנתקים השניים כל קשר עם שאר העולם, והכאבים הגופניים מועילים בטובם להופיע רק לפי הזמנה, בסוף הסיפור, כדי שלא להעכיר את מצב הרוח שלפני־כן, ולמעשה — כל מה שהסרט מגיש הוא סיפור־אהבה נוסף, בעל סוף טראגי.

מה שמציל את הסרט, לפרקים, מעגמומיות מוחלטת, הוא אישיותם המשובבת של פוק וקלייבורג, הראויים שניהם למיסגרת מוצלחת יותר.

פטר פוק — חבל על הביצוע

סרטים

ישראל - כלבת הקאפיטליזם

אחד מאותם אנשים שהמחשבה היא, בעיניו, התכונה החשובה ביותר של ה־קולנוע, ומשום כך הוא מייחס לה את ה־מישקל הסגולי הגדול ביותר בסרטיו, הוא ז'אן־מארי סטראוב. צרפתי במוצאו (יליד איזור־המריבה לורן, שבין גרמניה לצרפת), רכש לעצמו מוניטין בגרמניה, שם הוא עובד כבר שנים רבות, כבמאי אוונגארדי המשלב טכניקות יוצאות־דופן (צילומים בעלי אורך בלתי־רגיל, שימוש ב־שחקנים לא־מיקצועיים, יצירת דיקדוק קולנועי חדש בעריכה או בחוסר־עריכה), עם השקפה פוליטית ברורה, שהיא המוקד המניע את כל סרטיו.

היהודים, והיהדות, היוו בעבר את ה־נושא המרכזי בשניים מסרטיו. האחד סרט קצר שהוקדש למיכתביו של המלחין ארנולד שנברג שבתוכם נכללה נבואה (ש־נכתבה ב־1922) על עלייתו לשלטון של אלמוני בשם אדולף היטלר. סרט שני, מד־הים בעוצמתו החזותית ובריכוז רעיונותיו הפוליטיים, היה עיבודו למשה ואהרון, אופרה של אותו שנברג, שבעדה השתקף הצורך החיוני של עם מדוכא לקום ולע־מוד על זכויותיו.

הטרילוגיה היהודית. עתה השלים סטראוב את הטרילוגיה היהודית שלו, ב־סרט בשם כלבי סיני, שייחשב בוודאי, בעיני רבים, כסרט אנטי־ישראלי קיצוני. אף־על־פי־כן, כדאי לשים לב למה ש־נאמר בסרט זה, משום שדבריו משקפים עמדה של שיכבה גדולה באירופה, שיכבה אינטלקטואלית אשר מבלי לקבל את המרות של המיפלגה הקומוניסטית, רואה עצמה אנשי שמאל ומנסה לתפוס את הבעיות המעסיקות היום בעולם בצורה היסודית והכוללת ביותר.

הסרט מבוסס על ספר באותו שם של הסופר האיטלקי היהודי־למחצה, פרנקו פורטיני, שנכתב בסוף שנת 1967 כתגובתו של פורטיני על מילחמת ששת־הימים. מבחינה חזותית הסרט הוא חסכני במידה קיצונית, ומאלץ את הצופה להתרכז ללא־הרף ביחס שבין התמונה לטכסט המדובר, כאשר די ברגע אחד של פיזור־נפש כדי לצלול לים של מבוכה. על המסך רואים את פורטיני קורא קטעים מתוך סיפרו (כשני־שלישים מן הסרט נקראים מול ה־מצלמה), או רואים את הטכסט הכתוב. כאשר באמצע הסרט אתנחתה גדולה וארו־

(המשך בעמוד 46)

תשבץ העולם הזה 2076

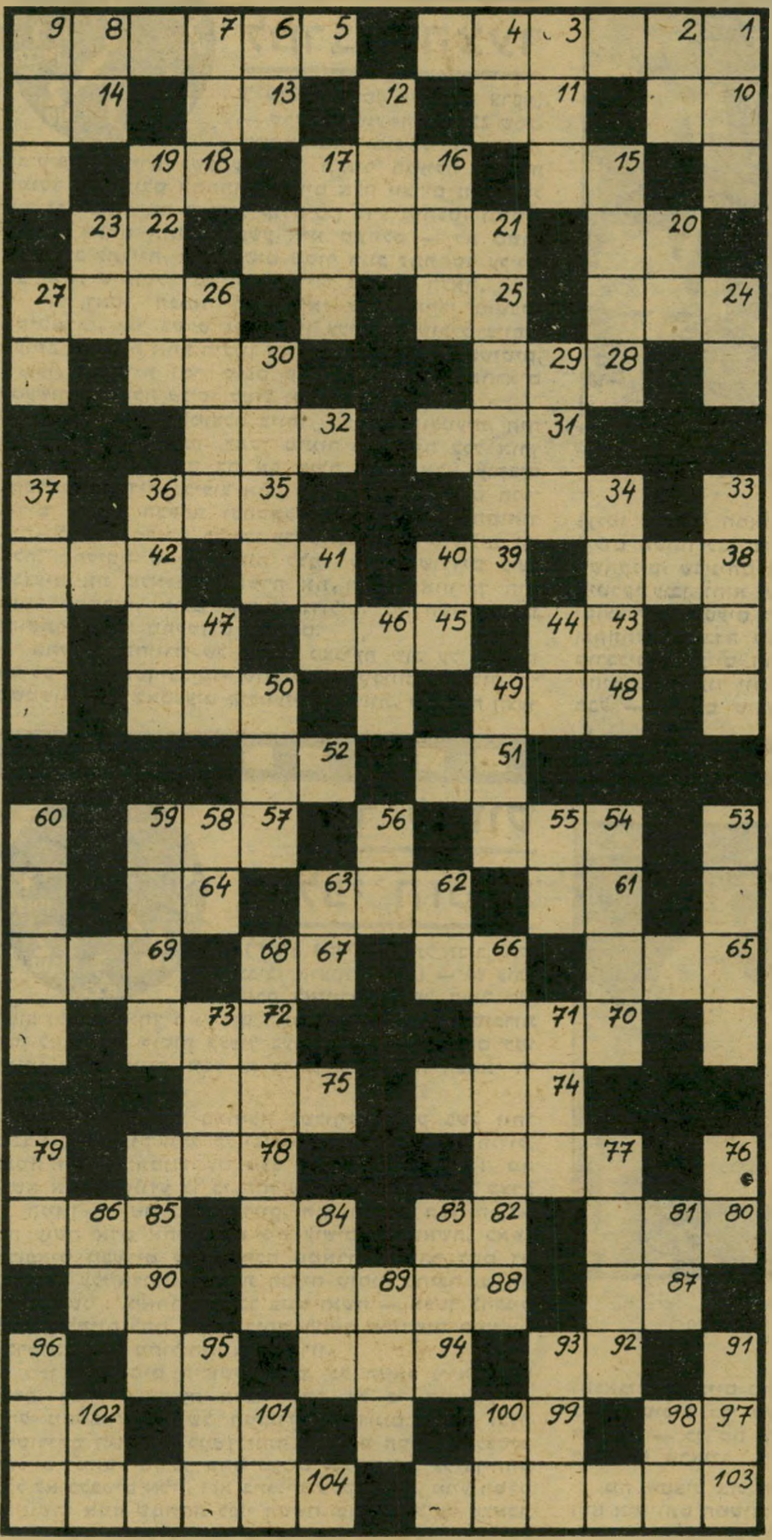

מאוזן:

1. אספירציות; 5. מדינה קטנה באירופה; 10. נפח את נישמתו; 15. זעיר; 13. עצם בפה; 14. מסולם הצלילים; 15. מן השבטים; 16. מן הגפיים; 18. מהלך במישחק השחמט; 29. לא כבד; 21. מעגלים; 22. עיר קדומה במצרים; 24. ,אגו'; 25. אביון; 26. הכנת הקרקע לזריעה; 28. השמד; 30. מילת־שאלה לכמות; 31. כופר; 32. בית־סוהר; 34. רץ; 35. זה הוא (הפוך); 38. דווי; 39. תן כתף! 41. מילת־תנאי; 42. צעיר בגמלים; 43. מסולם הצלילים; 45. ראפיה; 47. קידומת שמשמעה שניים; 48. תיפארת; 50. מחייתו־יער; 51. קידומת הולנדית; 52. גוף; 54. ציר הדלת; 57. סוללת־מגן; 61. בשבילי; 62. נטע; 64. דורון; 65. חפר; 66. מעדנות; 67. מחציתו של תוף אפריקאי; 69. מידת־יבש קדומה; 70. זאטוט; 72. חלק בגוף; 74. התאווה ל־; 75. חמישה כאלה לאדם; 77. בדומה ל־; 78. מאמן־הכדורסל של מכבי תל־אביב (ש״ם); 80. הודעה משודרת; 82. דגל; 84. מופע, באנגלית; 85. גדול בתורה; 87. מלכסיקון הבקר; 88. עשב־פרא; 90. נהר באפריקה; 92. ממציא הטלפון; 94. מערכת חוטים; 95. מזל; 97. מקל־הליכה; 99. חומת־מגן; 101. כינוי; 102. בה דורכים את היין; 103. מעוררת דאגה; 104. מין דייסה רומנית.

מאונך:

1. עב־בשר; 2. כלי־עבודה; 3. מין אגוז־מאכל; 4. מונח בתורת החשמל; 6. מעבד את הבצק; 7. צאצאם; 8. מיקווה־מים ענקי; 9. מידת־לח קדומה; 12. מלך עמק; 15. קיבוץ בהרי־אפריים; 16. רעל; 17. מלך שקספירי; 19. ארמון; 20. מישכן הציפור; 21. פורצלן; 13. מילת־בקשה; 24. חודש עיברי; 26. ממוצרי החלב; 27. מגופה; 29. גחלים לוחשות; 30. משהו; 33. אבל; 34. כנף־העוף; 36. חרק טורדני; 37. ממצעי המיטה; 40. רסיסי־בוקר; 41. להבה; 44. בת־קול; 46. כיוון ש־; 47. מסולם הצלילים; 49. גובה; 50. בן־ישי; 53. מזר; 54. סוף; 55. דה־מופאסאן (ש״פ); 56. עכוז; 58. הווייה; 59. כזה היה גם יוליוס; 60. מחבב ביותר; 62. מפליג; 63. מכשף; 66. ג׳ינג׳י; 68. גרמי־השמיים; 71. מאבות־המזון; 73. פרי הראוי לקטיפה; 76. נע ממקומו; 77. שרף; 79. מספיק! 81. נחל החיים; 83. הבעת־פנים; 84. מין קוץ; 86. מילת־שלילה; 89. אבן יקרה; 91. שילם; 93. מחלקי הפנים; 95. מכונית המידבר; 96. גוף שני יחיד; 98. ענף; 100. מידת־לח קדומה; 101. במקום ההוא; 102. מיכסה הבית.

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי — 50 ל״י (חמישים לירות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הפיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2076

קשקשת 2074

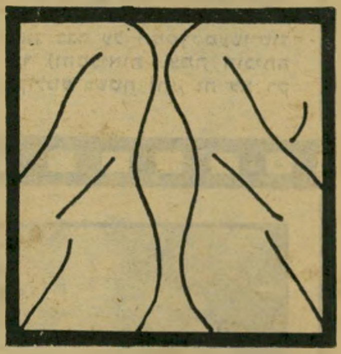

● שני תורכים במעגל סגור.
חיים אברמוביץ, ד.צ. 3041, צה״ל

● כשבגין וידין מנסים לשרטט מפה משותפת.
יהודה מטלון,
רח׳ ליליאן 5, תל־אביב

● מגעים קואליציוניים — רוצים, אבל...
דני ערער,
רח׳ גואטמלה 7/17, ירושלים

● הבט אחורה בזעם.
זאב תאני,
רח ׳סוקולוב 54, תל־אביב

● זוג פסולי־חיתון.
שאול יהישלום,
רח׳ אורלנסקי 7, פתח־תיקווה

PIZZERIA RIMINI

מסעדות איטלקיות

תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח׳ אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רח׳ הנביאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654
ירושלים, רח׳ יפו 43 כשר
ירושלים, המלך ג׳ורג׳ 15 כשר
רמלה, רח׳ הרצל 102
אילת, מרכז התיירות החדש

Pizzeria Rimini 1977 המוצר הנבחר

קולנוע

(המשך מעמוד 45)

כה ואילמת, המציגה את גופי הרי האפניים, שבהם הסתתרה המחתרת האיטלקית בעת המילחמה העולמית האחרונה.

אין כלבים בסיני. כל זה, כדי להסביר שלגבי פורטיני וסטראוב בעיית המיזרח־התיכון — שהיא נושא הסרט — אינה אלא המשך ישיר של התפתחות היסטורית ארוכה, שעיקרה מאבק המעמדות. בעיניהם מה שקורה בחלק המיזרחי של אגן הים־התיכון אינו אלא מאבק נוסף בין אלה שיש להם לבין אלה שאין להם.

הסרט מתחיל בקביעה: בסיני אין כלבים. לקביעה זו אפשר להוסיף עוד אחת: אין בסרט שום מראה של מידבר סיני. הוא מתרחש כל־כולו בתוך המצפון הפוליטי של פורטיני, כפי שרואה אותו סטראוב.

„כלבי סיני," מסביר פורטיני, „אם כבר היו כאלה, היו האיטלקים עצמם, שרצו אחרי החזקים והתחנפו אליהם כדי לקבל עצם „כלשהי" (אבו־רודס ?). „ואם האיטלקים גורשו משם, אין פירוש הדבר שהכלבים נעלמו." כי כלבים, בשפתם של פורטיני (ושל סטראוב), הם סמל לשליחים

סופר פרנקו פורטיני
עבדים של תליינים

העושים את המלאכה השחורה של אדוניהם, לפי מיטב המינוח של היו״ר: כלבי האימפריאליזם וכ״ו.

ובכן, מה שקורה באיזור זה, לדיברי הסרט, הוא שמאבקים כלכליים והתנגשות בין גושים יצרו מציאות פוליטית בלתי־סבירה ובלתי־נסברת.

הלאומנות היהודית. וזאת מדוע? „משום שישראל קמה כפיתרון אידיאלי לקאפיטליזם המערבי, לאימפריאליזם הערבי וללאומנות היהודית. כל אחד מאלה מנצל את המשבר במיזרח־התיכון כדי לחזק את עמדותיו." ופורטיני, שאינו חושש ללכת עד הסוף בהלך־המחשבה שלו, השיב למישהו, במסיבת־עיתונאים, ששאל אם לדעתו הפכו היהודים מקורבנות לתליינים: „הם אינם תליינים. הם עבדים של התליינים המערביים, כלבים של הקאפיטליזם. ומבחינה זו, ישראל וסוריה ומצרים נמצאות באותו צד של המיתרס."

למעשה, פורטיני מסביר את כל מה שקדם להקמת מדינת־ישראל כמאבק פוליטי שבו היהודים סבלו מדחיסתם לתוך מעמד חברתי לא־טיבעי, בשל ההגבלות שחלו עליהם באירופה. מעמד שהפך שעירי־לעזאזל כאשר התנאים הכלכליים בגרמניה נעשו בלתי־אפשריים. הוא ממשיך ומנתח את הפוליטיקה לאור תיאוריה זו, והוא חוזר אל המיזרח־התיכון כדי להסביר שאותה הלאומנות הערבית שמדינת ישראל נתקלת בה היום, אינה אלא פרי־ידיהם של הקאפיטליסטים התומכים בה היום. כי קאפיטליזם זה הרכיב ופירק מדינות ערביות, עד שהזהות הברורה היחידה שנותרה להם היא הזהות הכלל־ערבית.

הסרט מסתיים בסידרת מובאות מן העיתונות שיצאה לאור אחרי מילחמת ששת־הימים (בעיקר מן הביטאון הקומוניסטי האיטלקי לאוניטה), האמורות להוכיח כי מעשי המימשל הישראלי לא חתרו אף לרגע אחד לעבר השכנת שלום והסרט מסתיים במובאה מלנין: „לכל בעייה יש פיתרון, ולכל פיתרון אפשר למצוא דרך, להגיע אליו." סיום אופטימי? תלוי בדרך שאותה יציעו, אולי, סטראוב (או פורטיני) בסרט נוסף.

smile

החלפתי כבר
סיגריות רבות-אך הפעם
אני חותמת קבע
על smile.
סוף סוף מצאתי
סיגריה קלה שמאפשרת
לי לוותר על הניקוטין-
ולהנות יותר מן הטעם.
smile. שונה מכל
סיגריה קלה אחרת;
יש בה טעם מצויין של
תערובת אמריקאית
מעולה.
כן, זוהי הסיגריה הקלה
שחיפשתי. smile.

"אני נהנית
כפליים
עם smile"

SM4/ מוק7ד

למרות 2 התאונות הקטלניות בחודש האחרון, ממשיכים במועדון הצניחה החופשית בישראל להתגדות בגורל

ליפול מן השמיים

תשע **חופות־מיצנחים** נפרשו מעל לשדות קיבוץ עין־שמר. מטוס קל של חברת כנף התרחק באיטיות. על הקרקע עמדו, דרוכים, נשותיהם וילדיהם של הצונחים. וסקרנים רבים. הזרים, שאינם מאנשי המועדון, הביטו במתח גובר והולך בתישעה שקרבו לפני הקרקע.

מאז שני האסונות שאירעו באחרונה במועדון־הצניחה בעין־שמר, שבהם ניספו הצונחים דויד סרור ומאיר רובל, מתגנבת לעיתים תחושה לא־נעימה. „אבל אותי זה לא מרתיע. האסונות שקרו כאן רק מדרבנים אותי להיות בסדר. רק ההורים שלי חוששים מאד, בכל פעם שאני יוצאת את הבית בדרכי הנה. אני לא נבהלת, אז גם הם יתרגלו,״ אומרת אורית אזיה בת ה־17, תלמידת בית־הספר תיכון חדש בתל־אביב.

אורית צונחת במועדון מדי שבת, מזה שמונה חודשים. החבר שלה, הוא שהביא אותה לכאן. אחר־כך הם נפרדו, החבר הפסיק לבוא אך אורית המשיכה.

רגע אחרי הקפיצה מן המטוס: חיוך מסתיר את הפחד

הכל נשאר במישפחה

המועדון עצמו אינו אלא מיבנה־אבן ששימש בעבר הרחוק לאחסנת מטוסים, כשעין־שמר היה עדיין בסיס חיל־האוויר הבריטי. מעין חומת־אבן עם גג מאולתר — זהו כל המועדון כולו. כאן נפגשים, קובעים נהלי־עבודה, מתכננים צניחות, מקפלים מיצנחים. בצד ניצב אוטובוס עתיק, אכול שנים, המשמש כמישרד. מחסן־הציוד הוא משאית ישנה, שהותאמה לצרכים.

על הגב ולשמיים מוניקה קדן, בת 27, עוזבת קיבוץ, מעמיסה על גבה את המיצנח הכבד לפני העלייה למטוס. „אינני מתכוונת לצנוח עירומה בשביל **העולם הזה**,״ אמרה הרוקה היפהפיה.

קפוץ! צועק המשלח את הצונחים. כאן הוא מכין את אורית אזיה, בת 17, לקפיצה. אורית היא הצעירה ביותר מבין חברי המועדון, לומדת **בתיכון־חדש** בתל־אביב ומעדיפה בשבתות זינוק ממטוסים על־פני בילוי על חוף־הים עם כל החבר'ה.

המועדון נוסד לפני חמש שנים, על־ידי שני בחורים מדרום־אפריקה. האחד עזב וחזר לארצו ואילו השני, בריאן סטריט, נשאר, והיום הוא משמש מדריך ראשי של המועדון. בריאן (28) עלה לישראל ב־1971. בדרום־אפריקה עבד במיפעל של הוריו, אולם אורח־החיים לא היה לרוחו. „צניחה זה לא ג׳וק, זה ספורט,״ הוא אומר. „באתי לכאן כי רציתי להמשיך להתעסק בספירט שלי. חיפשתי מועדון ולא היה, אז הקמתי את מועדון־הצניחה הזה.״ בריאן, נשוי עם ילד בדרך. אשתו,

לפני

הצנחן הקרב אל הקרקע במהירות בולם את עצמו בעזרת תרגילים מיוחדים, המונעים חבטה אדירה בקרקע. המיצנחים המשוכללים מאפשרים ניהול כמעט מירבי של הצונח, ובעזרתם הוא מסוגל לכוון את מיצנחו לכל נקודה על הקרקע בתנאי מזג־אוויר טובים.

צנחנית אף היא ובעלת ותק של 80 צניחות, היתה בין הראשונות שהצטרפו לחוג המצומצם של המועדון, בימיו הראשונים. היא היתה חניכה של בריאן, והיום הם נשואים.

בשבתות הומה המועדון, השוכן בין שדות קיבוץ עין־שמר, המון רב. יש בו כ־300—200 חברים, אך מתוכם פעילים רק 50 או 60. „כל השאר באים, עושים צניחה, מצטלמים והולכים הביתה,״ אומר בריאן.

החתך האנושי, במועדון מגוון מאד. הצעירה ביותר היא בת 17, והמבוגר ביותר בן 56. ביניהם גברים ונשים, תלמידים ובעלי־עסקים. כל אחד מן החברים משלם 120 לירות דמי־חבר לשנה, וכן 70 לירות עבור כל צניחה. הצניחות מתקיימות רק בשבתות, ובדרך־כלל צונח כל חבר שתיים עד שלוש פעמים ביום. כעבור עשר צניחות מקבל הצנחן רישיון־צניחה, והמגמה היא להגיע לדרגה הגבוהה ביותר, רישיון ד׳. רישיון כזה ניתן לאחר 150 צניחות חופשיות לפחות, תוך ביצוע תרגילים מסויימים הקבועים מראש.

את המועדון משמש מטוס קל אחד, הנושא עימו תישעה צונחים בכל גיחה. „ובינתיים זה מספיק בהחלט,״ אומר בריאן.

מהי הצניחה החופשית

המועדון בעין־שמר הפך שם־דבר ברחבי העולם, וחבר באיגוד הצונחים הבינלאומי. „הצנחנים, בכל העולם, זו מישפחה אחת גדולה,״ אומר יריב טל (25), חבר בוועד המועדון. „אני יוצא לחו״ל, מציג את עצמי במועדון־צניחה, ומקבלים אותי כמו מלך. אותו הדבר כאן. אם בא צנחן מחו״ל, אחד החברים לוקח אותו הביתה, מארח אותו, משאיל לו את מכוניתו. אנחנו חבורה מלוכדת מאד. כאן בארץ, ובכל העולם.״

יריב הוא טכנאי־צילום במיקצועו, וצונח כבר ארבע שנים. למועדון הגיע עם חבר, כדי לצלם, ונדלק לרעיון. מאז הוא מגיע מדי שבת, ו„שורף את כל השבת כאן במועדון.״

„ההורים היו בסדר בהתחלה,״ הוא מספר. „הלב דפק להם, אבל לא אמרו לי ,לא׳. אחרי שני האסונות החלטתי, שאם הורי אומרים ,לא׳, אני לא מתווכח. כבר אי־אפשר היה לספר להם שהעסק בטוח במאה־אחוז. קרו דברים, ושום סיפור לא היה עוזר. אבל הורי היו בסדר. הם התעניינו במיקרים שקרו, ולא הערימו מיכשולים. אני, אישית, לא פוחד.״

ציוד המועדון מאוחסן במשאית הישנה, ובו חלפים, עזרי־צניחה, סימוני־קרקע, מיצנחים ושאר אביזרים. לחלק מן האנשים, בדרך־כלל הוותיקים שבהם, יש ציוד אישי. הציוד האישי תמיד טוב יותר, כיוון שכל צנחן דואג להשיג לעצמו את פריטי־הציוד הטובים ביותר שבנמצא, בעוד שציוד המועדון הוא בסיסי בילבד. הציוד מותאם לשני סוגי צניחות: אוטומטית וחופשית.

הצונחים מוגבלים על־ידי תנאי מזג־האוויר, במייוחד עננים ורוח. בסיס העננים חייב להיות בגובה של 2500 רגל (כ־800 מטר) לפחות, כלומר שיכבת העננים מתחילה בגובה מסויים ומעלה. 2500 רגל הוא המינימום המותר, וזאת רק לצניחות אוטומטיות.

לגבי הצניחות החופשיות, המיגבלות חמורות יותר. חייב להיות קשר־עין עם הקרקע, ומשום כך על שיכבת העננים להימצא בגובה רב יותר, ולהיות בעלת סמיכות מסויימת. לגבי הרוח, המיגבלות משתנות בין חניך שמאפשרים לו לצנוח כשהרוח נושבת במהירות של 10 קשר,

בול

הצונח הצליח לגלוש עד לנקודת הבול, המונחת על הקרקע בצורת ,טי׳. נחיתה על הבול היא הישג חשוב בדרכו של כל צנחן. להוציא את החווייה המרשימה של שהייה באוויר, הרי הירידה בול היא חלומו של כל צונח.

לבין צנחן מתקדם הצונח במהירות־רוח של 18 קשר.

כל חבר במועדון שואף להגיע לשלב הצניחות החופשיות, שהשלב הבסיסי בהן צניחה חופשית בת שלוש שניות. הצנחן יוצא מפתח המטוס, וכעבור שלוש שניות מושך בידית־הפתיחה. המיצנח נפתח, והוא מכוון את מיצנחו אל סימון ה„בול״ המונח על הקרקע. עם הזמן הוא מתקדם, בהתאם לביצועיו, עד לצניחות חופשיות בלתי־מוגבלות (תיאורטית). בדרך־כלל עד פרק־זמן של 30—45 שניות של צניחה חופשית. מעבר לזה, גובה טיסתו של המטוס מוגבל.

הטעות שעלתה בחיים

האווירה המציינת את המקום היא מישפחתית ומלוכדת, למרות הפרשי הגילים, הרקע והדיעות, ניכרת בין החברים אחווה אמיצה. אין ספק ששני האסונות הטרגיים שאירעו באחרונה הועילו לגיבוש החבורה.

האסון הראשון אירע לפני כחודשיים. היה זה דויד סרור, צנחן בעל ותק של 55 צניחות ברמה גבוהה. נוסף על פעילותו הענפה במועדון נהג לצנוח גם בחו״ל, וביצע 17 צניחות בארה״ב ובדרום־אפריקה, שם קיימים מרכזי־צניחה מן הגדולים בעולם. חבריו מספרים, כי

(המשך בעמוד 54)

בדרך לשמיים

הצוות הבכיר של מועדון־הצניחה בעין־שמר מונה מיספר קטן של צונחים מעולים. כאן הם יושבים במטוס, המטפס לגובה מירבי של עשרת־אלפים רגל (כ־3 ק״מ), שממנו הם נשלחים אל הקרקע. צוות זה מתאמן בימים אלה לקראת צניחת־ראווה לאיצטדיון במכביה הקרובה.

בחזרה על הקרקע

הצוות הבכיר שב לאדמה מריחוף בשחקים. מדי־שבת מבצעים חברי־המועדון כשתיים עד שלוש צניחות. בין צניחה לצניחה משמש המקום כמקום־מיפגש לחברים הבאים מכל קצוות הארץ. הימני בתמונה הוא בריאן סטריט, יוזם הרעיון ומנהל המועדון היום.

מבצע תדיראן

יוני 77

כל אחד זוכה

ארקיע

כל הקונה במשך חודש יוני ש.ז. אחד מארבעת מוצרי תדיראן המופיעים להלן, יקבל לביתו יחד עם המוצר או עם תעודת האחריות שובר המזכה בהנחה של 50% ממחיר כרטיס טיסה ת"א-אילת-ת"א במטוסי "ארקיע". תוקפם של שוברי ההנחה עד **31.5.78**

(בכפוף לתנאי חברת "ארקיע").

הגרלת 100 כרטיסי טיסה ת"א-אילת-ת"א תיערך בפיקוח: עו"ד, רואה חשבון, נציג חברת "ארקיע" ונציג חב' תדיראן-שיווק ושירותים בע"מ. אשר תתקיים בראשית אוגוסט ש.ז. תוצאותיה יפורסמו ב-15 לאוגוסט 77. תנאי לקבלת שובר ההנחה בשעור 50% ממחיר הכרטיס כאמור לעיל ולהשתתפות בהגרלת 100 כרטיסי הטיסה הוא, קבלת ההזמנה במשרדי תדיראן עד התאריך 15.7.77.

ובנוסף יוגרלו

100 טיסות חינם

ת"א-אילת-ת"א

מזגן תדיראן החסכן

מזגן היצוא. פרס היצוא 1976 מזגן המצטיין בפעולה שקטה ותפוקה מרובה ובעיצוב נאה

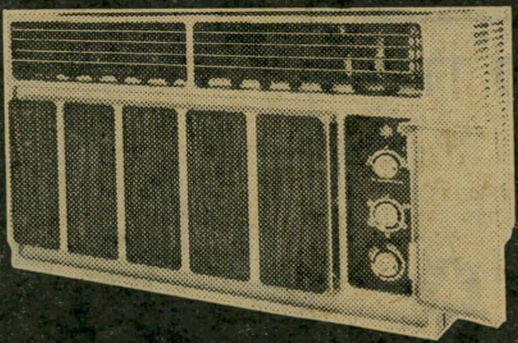

"מחסן-מזון" החוסך כסף וזמן, להשיג בגדלים 140-120 ליטר

סימנס- מכונת הכביסה המושלמת עם האחריות והשרות של תדיראן. סימנס+תדיראן זה מושלם

המקרר הנדרש בישראל, אידיאלי לתנאים המיוחדים של ארצנו, מוגן מפני חלודה, ניתן להשיג ב-5 צבעים.

להשיג בסניפי תדיראן ובחנויות המובחרות.

לא לגברים! לא לגברים! לא לגברים! לא

גלידה עולמית

באמצע יפו — בשדרות ירושלים — שוכנת חנות קטנה, ה„מכה" של הלקקנים, אשר ירכתיה המבהיקים מדודי־נירוסטה משמשים כבית־יוצר, וכולה מיפעל־חיים של מישפחה בולגרית. קליינטים מעריצים מתגודדים תדיר בפתח החנות, וסוחבים הביתה במיכלי קל־קר קילוגרמים של גלידה בטעם של פעם.

ה„ממציאן" של הגלידה הוא משה פרץ — המכונה „קוזו" — אשר חולשתו בחיים היא „דברים מתוקים". עד היום.

מיסעדה

כשהוא יוצא לנופש בבית־הבראה, הוא מסוגל לאלתר פרימוס, ולכשף בקסמיו ממתקים בעזרת המוזה השורה עליו, בלי כל אזהרה מוקדמת.

עוד בבולגריה היה מייצר את הגלידה שלו, שאותה הוא מתקין מחומרים טיבעיים בלבד — בלי כל תוספת של ציבעי מאכל. הצבע הוא גוון הפירות הטריים המעורבבים בגלידה, או שיברי־השוקולד והאגוזים.

„כשאין פרי בעונה — פשוט לא עושים ממנו גלידה. וזוהי גלידה רזה," מעיד משה בגאווה. „בלי שום קצפת. יש בפנים רק פירות טריים, אבקת חלב רזה תוצרת חוץ, מים וסוכר. נכון חשבת שיש בפנים שמנת מתוקה? כולם חושבים ככה." מסתבר כי תהליך הבישול־פיסטור המיוחד, וההקצפה בהקפאה, הם שיוצרים את התוצאה הסופית, והיא המתוק־המתוק הזה, אשר בגינו בא המון רב ממרחק, בכפיות שלופות.

המישפחה עלתה ארצה, לחיפה, שם סבב קוזו בחוצות העיר עם עגלת־יד. היה סובב את העיר כאותו חלילן מהמלין, כשאחריו עדת־לקקנים גדולה ונאמנה שהגיעה אחריו עד ליפו, שם תקע יתד. אין לו סניפים, והוא שומר בקנאות על „הבייטוח" שלו, ־טיב הגלידה. ביקשתי ממנו שימנה את הטעמים שהוא מייצר. אז יש שם וניל, שוקולד, אננס, מישמש, תות־שדה, לימון, תפוז, מלון ומה־לא. „מאיזה עיתון את?" נזכר לפתע, תוך כדי מילוי גביעים במרץ. „מהעולם הזה," אמרתי בלחש ככל האפשר. סוף כל סוף בולגרי מכובד וכל זה. „מהעולם הזה?" אורו פניו. „אני נוסע כל יום שלישי בלילה לדיזנגוף בשביל לקנות אותו!"

„תגידי," פרק את אשר עם ליבו, „אז את מכירה את רחל המרחלת?" הכחשתי בתוקף. „אהה," התאכזב, „אז בשביל איזה מדור זה הפרופגנדה?" אמרתי שזה למדור שקוראים לו ,לא לגברים'. „אה כן, בטח, מדור מצויין," קבע. באתי הביתה, פתחתי את הפינקס ומצאתי נקודות לתיזכורת: גלידה טיבעית. קוזו בולגריה, קוזו חיפה. בית־הבראה. פרימוס. פירות. לבקש העברה קרוב לרחל המרחלת. מה שבטוח — בטוח.

קוסמטיקה

מכשיר־פלאים ביתי

האם הקוסמטיקאית שלך עדיין מכניסה אותך למכונת לב־ריאות כזאת, מין מכשיר־עינויים פולט־אדים שסגור במגבות? הפנים מתבשלים שם יופי באמת, אבל הנשמה נחנקת. ובכן, מרגע חגיגי זה הריני להודיעך כי בביתך קיימת המכונה היעילה ביותר לניקוי־פנים עמוק, אשר בשימוש יומיומי (נו טוב, שבועי) ישחרר את נקבוביותייך מסמוג, עודף הפרשת סבום, וכל מיני מרעין־בישין אחרים. כל שעלייך לעשות הוא:

להגביר את הלהבה, למלא קומקום במים, להסיר מעל זרבוביתו את הפקק השורק (אם קיים כזה), ולהמתין בסבלנות לזרם האדיר אשר יעשה „סאונה" לפנייך — מ ב ל י שתיחנקי כלל. המים הרותחים ייצאו באד נעים מתוך הזרבובית, כשאת מכוונת את רוחק פנייך ממרכז זרם האדים לפי סבילותך לחום, והרגשתך בכלל.

אזורים נגועים בפיצעונים תוכלי להחזיק תחת השפעת האדים בצורה מרוכזת וקרובה יותר. אפשר גם להגדיל עשות, ולהשרות בתוך המים תה בבונג.

זהירות! עור הסובל מקופרוז (הסתעפויות של פיצוצים תת־עוריים של נימי־דם זעירים) א ס ו ר ב ס א ו נ ה מכל מין שהוא, שכן החום, המרחיב את כלי־הדם, מחריף את הבעייה.

אני יודעת שאחרי כל זה לא תוכלי לעמוד בפיתוי לפוצץ כמה גייזרים — אז אנא, לפחות, בזהירות.

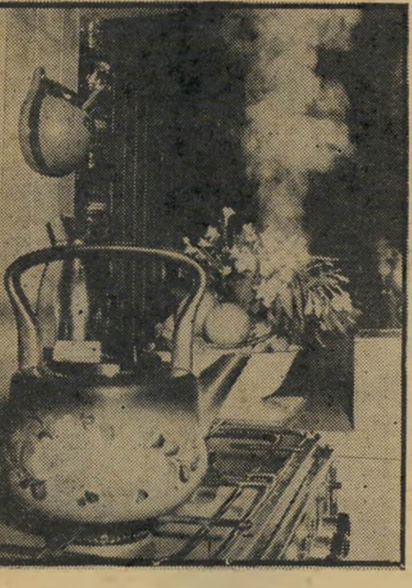

שטיח יפהפה בחצי־חינם

לכל זוג המתחבט בבעיות תקציביות, ובכל־זאת רוצה את ביתו בטוב־טעם, מוצע בזאת לרפד את ריצפת חדר־השינה בשטיח אקרילן דמוי פרוות־כבש, מקיר לקיר.

עיצוב פנים

לכו לחנות המוכרת גלילי־בד דמויי פרוות (כמה חנויות לפני הכניסה לבית רומנו בתל־אביב), ובקשו שם מבעל־החנות לסדר לכם שטיח מבד דמוי פרוות־כבש. המחיר הוא זיל־הזול, ותמורת עוד כמה לירות לכל מטר, הוא מוכן גם למרוח את צידו השני של השטיח בשיכבת־גומי מיוחדת, להשגת אפקט נוקשה ויציב יותר. ניתן להשיג שטיח זה בכל גודל וצורה מבוקשים, שכן הוא נתפר מיריעות בנות מטר כל אחת, כשסבך השיער מסתיר את מקום החיבורים. אין צורך להדביק שטיח זה לריצפה. פשוט מניחים אותו, אפילו על שטיח קיים. חיספוס הדבק מצידו השמאלי מונע תזוזה.

את בעיית הניקיון פותרים על־ידי הנהגת חוק־בל־יעבור: אין נכנסים לחדר־השינה בנעליים. יש לפרוע, בעזרת כף־הרגל היחפה או אצבעות הידיים, את שיער השטיח הנוטה להשתטח אחרי דריכות מיספר. להשגת אפקט חם ו„לבוש" יותר של החדר, גיזרו פסים בני עשרה ס"מ, להדביקה גם על הפנלים. זהירות לא לגזור במיספריים! הופכים השטיח לצידו הבלתי־שעיר, וחותכים בסכין־גילוח חד, בעל ידית.

פטנטים

הפעם: לשפתיים

צ׳ושקה, החברה הקוקטית של אמי, היתה מהלכת תמיד כאשר בארנקה המשובח שפוכים לא פחות מאיזה שלוש־מאות שפתונים שונים; כולם יצירות־מופת של חברות נודעות, שהתפרגנסו לא רע מחיפושיה הבלתי־נידלים של צ׳ושקה אחר השפתון האחד, היחידי והמופלא, אשר לא ישאיר סימנים בשתותה מכוס. „חוא תיהף יורד לי," היתה מייבבת בעיברית של עולה חדשה רק עשרים שנה בארץ, „ואני בלי חליפסטיק ארומה."

כל הפטנטים השגורים של איבוק השפתיים בפודרה, הספגתן בנייר־טישיו, מריחתן במיכחול, היו משאירים אותה „ארומה" מייד אחרי הלגימות הראשונות. עודפי־צריכה באדום־מזעזע, מותחלים למחצה, מילאו את מגירות כל חברותיה עד ליום שבו

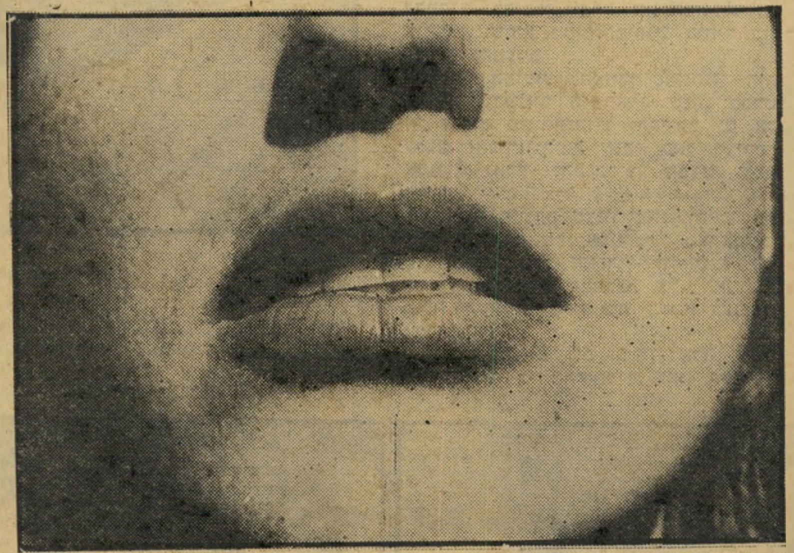

ניסתה צ׳ושקה לשכנע אותי כי אין כל צורך לקנות ליפ גלוס להברקת השפתיים (בשלב זה היתה כבר מ א ד ממורמרת על חברות־התמרוקים), שכן היא גילתה פטנט סכסי להשגת אותו האפקט עצמו.

„אני שמה רוק כהא חרבה בשפתיים, וזה לוסטרה יופי," אמרה, הדגימה, ושתתה בהיסח־הדעת את ה„שפריץ". בשלב הבא קפצה כמו ארכימדס. ל א היו סימנים על הכוס. מסתבר שהרוק מהווה שיכבת בידוד וסיכה בין הליפסטיק והכוס, וכך הומצא הפטנט המוחלט נגד התמרחות הליפסטיקים.

פיצטות

לפי הסדר המדוייק הבא:

על פרוסות לחם (יותר טוב חלה) מורחים חמאה או גולד־בנד, אנשובי רגיל משפופרת, פרוסת גבינה צהובה גוש־חלב, מימרח זיתים שחורים (משפופרת גם כן. לחצי בערמות קטנטנות, כאילו היו חתיכות זיתים), ופרוסות־עגבניה דקיקות שקופות. בוזקים הרבה פילפל שחור, וקצת מלח.

מסדרים על תבנית־אפייה שטוחה, מרופדת בנייר־כסף (הנשאר שם באופן קבוע, למניעת ליכלוך) את הפרוסות הנ"ל, זו לצד זו, ופותחים את הגריל בפול ווליום. מרפדים צלחת גדולה בעלי־חסה, ועליהם מניחים את הפיצטות, המוכנות כאשר שולי הלחם מזהיבים, והגבינה נמסה. שכחתי להוסיף גם חתיכות דג טונה לעסק, ככה בין החמאה והגבינה. אז נא להוסיף, ואחרי שהכל מוכן, להגיש.

בישולים

אם לא ראית מימייך אנשים טורפים באכסטזה של סיפוק — חזקה עלייך שהפעם תראי.

אודי יקירתי,

אני עומדת להתחתן, והייתי רוצה כמה עצות בנדון.

יקירתי. משעה שבחורה מתחתנת מקובל להאמין, לפי הפולקלור העממי, שהיא נפטרת סופית מהנידנוד של ההורים. ובכן, אני רוצה להזהיר אותך, שלהורים היקרים יש יצר־קיום חזק, והם מופיעים בכל פעם עם סיר־מרק, „כי את נראית חיוורת," ל מ ר ו ת שאת לא.

הקפידי על המילחמה הראשונה, שכן היא־היא הקובעת. לארוסים המתוקים יש תכונה לעבור מטאמורפוזה עם הנישואין, ולהתחיל לבוא בדרישות מוזרות שמעולם לא היו להם בבית אמא שלהם. היי חכמה, ודאגי ל ה פ ס י ד את הקרב הראשון. הם יירדמו על זרי־הניצחון, ואת תוכלי לעשות חיל.

הוא יתחיל, למשל, להקפיד על כל קמט־לא־קיים בחולצותיו. אל תיבהלי. זוהי אזעקת־שווא — ניסוי־כלים. הוא בסך־הכל מברר אם כוחו פועל בבית. הוכיחי לו שכן, ואחרי שבוע הוא ישכח מהעניין ואת תוכלי לחזור לחיים הרגילים, זאת אומרת, לדחוף את החולצות ממכונת־הכביסה — ישר לארון.

כעקרת־בית טרייה, תתחילי בוודאי לטבוע בערימות של סיפרי־בישול, ואת כל הניסיונות הקולינריים לשפוך על ראשו המעריץ. אנא, אל תעשי זאת. הוא לא מבין שאת בסך־הכל לומדת לבשל. הוא סבור שזה בשבילו. אחרי ש ת ג מ ר י ללמוד — הוא לא יקלוט מה פשר הנסיגה הזאת ללבניה עם גבינה, ויתחיל להריש עולמות ככרוכיה, שכן בינתיים התרגל לרמה אכסטרווגאנדית. אנא, התאפקי, כי אחר־כך תצטרכי לעמוד בסטנדרט הגבוה כל החיים.

דבר חשוב שעלייך להסביר לבעלך הוא, שכשאת מתחילה להתרגז ולצעוק ללא סיבה — עליו לחבק אותך באופן דחוף, לנשק אותך ולעשות לך פוצי־מוצי, כי אלה הסימפטומים המתגלים אצל נקבת האדם במיקרה של רעב לתפנוקים.

עצה משותפת לשניכם: כורח הקיום הוא לעמוד בלחץ ההורים הדורשים, כמו שיילוק, את ליטרת־הבשר שלהם — את הנכד. אל תסכימו בשום פנים ואופן. יהיה לכם די זמן, כל החיים, להחליף חיתולים עם קקי, ולקום בתורות באמצע הלילה לבדוק למה הרודן האדום והמכוער בוכה. מזל טוב, וכל טוב.

אורג״ית הצואה שהוצגה ב„סרט מתוק״ לא היתה פרי הדימיון ✱ היא חלק מההווי בקהילה פסיכולוגית חדשה

קיבוץ המין

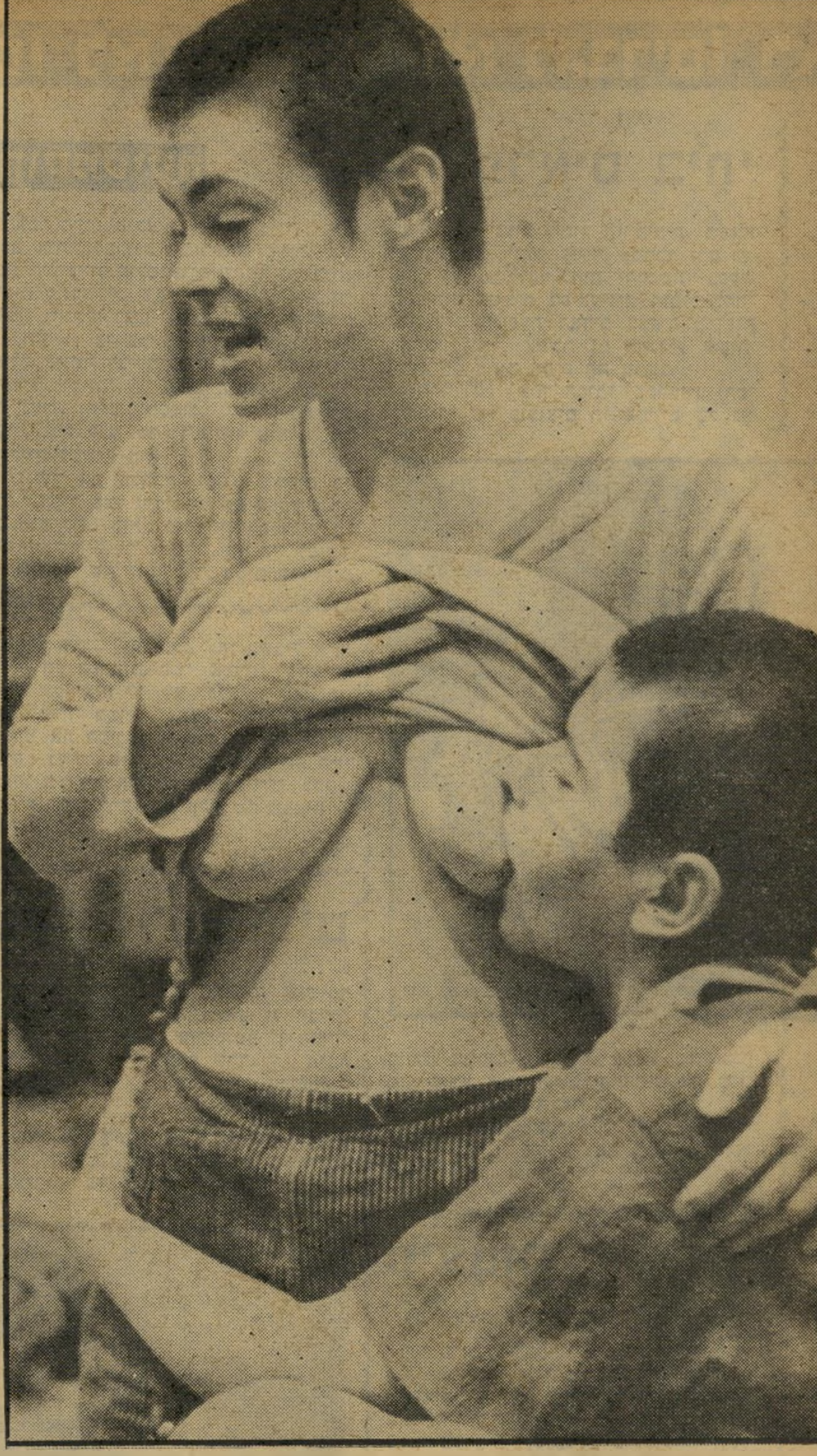

זאת היתה אחת הסצנות המזעזעות ביותר שניראו אי־פעם על בד הקולנוע.

חבורת הגברים והנשים בעירום, שראשיהם מגולחים, ערכו אורגיה של צואה. הם רוקנו את בני־מעיהם אל תוך צלחות השולחן, השליכו אחר־כך את הצואה זה בזה, נמרחו בה מכף־רגל ועד ראש. אחר־כך לחצו על ביטנו של אחד מחבריהם, שצעק וצווח כמו חזיר נשחט, עד שהתרוקנה מכל תוכן. רק כאשר שטפו אותו מהצואה שנמרחה עליו החלו לגפפו כתינוק בן־יומו, עד שניפנף ברגליו והטיל את מימיו קבל עם ועדה. אז פידרו את עורו ויצאו במחול, עירומים כביום־היוולדם.

היתה זו האורגיה הגדולה בסירטו של דוז'אן מאקאבייב, סרט מתוק. היא נועדה להמחיש, לדיברי יוצרה, את המיזבלה האנושית, שהיא מקום־המיפגש היחיד בין המזרח והמערב.

הרושם המזעזע שהותירה סצינה זו היה כה עז שהצנזור הישראלי, שנהג בסרט זה לפנים משורת־הדין והתייחס גם אל קיטעי הפורנוגרפיה שבו כאל יצירת־אמנות, נאלץ לחתוך מן הסצנה כמה קטעים.

למעשה היוותה סצנה קולנועית זו את גולת הכותרת של סירטו של מאקאבייב. היא ביטאה את המסר שלו, שעל פיו יש צורך בחינוך־מחדש של האנושות כולה, השקועה בתוך מה שקרוי בעברית „חרא".

רק צופים מעטים מבין אלה שחזו בסרט ידעו כי מאקאבייב, גאון הקולנוע היוגוסלבי (מיסתרי האורגניזם) שברח למערב, לא המציא את הסצינה המטורפת של אורגיית הצואה. זו בוצעה על־ידי הפאציינטים של הפסיכיאטר הווינאי אוטו מיהל, המקיים קהילה של אנשים המנסים להשתחרר מן המופרעות שלהם ע"י העלאת פסיכודראמות שבהן הם מבקשים להיפטר מכל המעצורים שניכפו עליהם מאז ילדותם.

הם קיימים לא רק בקולנוע. כמה מאות אנשים מאורגנים כיום במה שקרוי „אירגון הפסיכואנליזה התיפעולית", מיסודו של אוטו מיהל. הם חיים בקיבוצים מיניים, מכנים את עצמם „ילדי האושר."

להלן דיווחו של נילס קומר, שהוא דיווח עיתונאי ראשון על ביקור בקיבוץ המין.

מי ששונא ✱ את אבא־אמא

שילטי־הפח בכניסה לבית מס' 90 ברחוב בילוב מכוסים שיכבה עבה של חלודה וליכלוך, עד שבקושי ניתן לפענחם: „אלברט הארטן, מפעל לייצור סיגרים", „ארנסט שולצה, מוצרי גומי". פועל תורכי שאליו פנינו בשאלה, משיב לנו: „אני זר, אני לא יודע." אשה בגיל־העמידה מזדעזעת, כאילו שאלנוה היכן השאול. ילד קטן מציץ עלינו מתוך כניסה אפלה. שתי ילדות משחקות ברחוב, וקצב ריקוד טנגו מגיע אלינו מרחוק. אנו ניצבים מול שלט צהוב: „אירגון הפסיכו־

יניקה מהמורה הטירונית קתלין, שזה־עתה הצטרפה לקיבוץ המין הווינאי, יונקת משדי מורתה, תרזה כשצוקי בת השלוש, בתה של תרזה, יושבת ליד אמה. זהו מחזה יום־יומי בקיבוץ המין, שבו משתחררים החברים מכל מעצוריהם כדי לתת ביטוי לעצמיותם. תרזה וקתלין באו ממישפחות בורגניות: אביה של תרזה הוא עורך ראשי של עיתון וינאי, ואביה של קתלין שגריר.

ביטוי עצמי המצטרפים לקיבוץ המין באים לשם עם נשותיהם וילדיהם. חברי הקיבוץ מעודדים את ילדיהם לבטא את עצמם כבר מגיל רך מאד. בתמונה נראים ילדים רוקדים בשעת הפנינג שעורכים חובבי האירגון.

בחירה במרפאה הבדיקה הרפואית של חברי קיבוץ המין היא חובה. אנשי הקיבוץ האחרים רשאים להיות נוכחים בבדיקות, גם האינטימיות ביותר, כדי שיוכלו לממש את זכותם לבחור את בנות זוגם.

עירומים, בוכים וצורחים במערבולת אנושית - ילדי וילדות האושר בפעולה

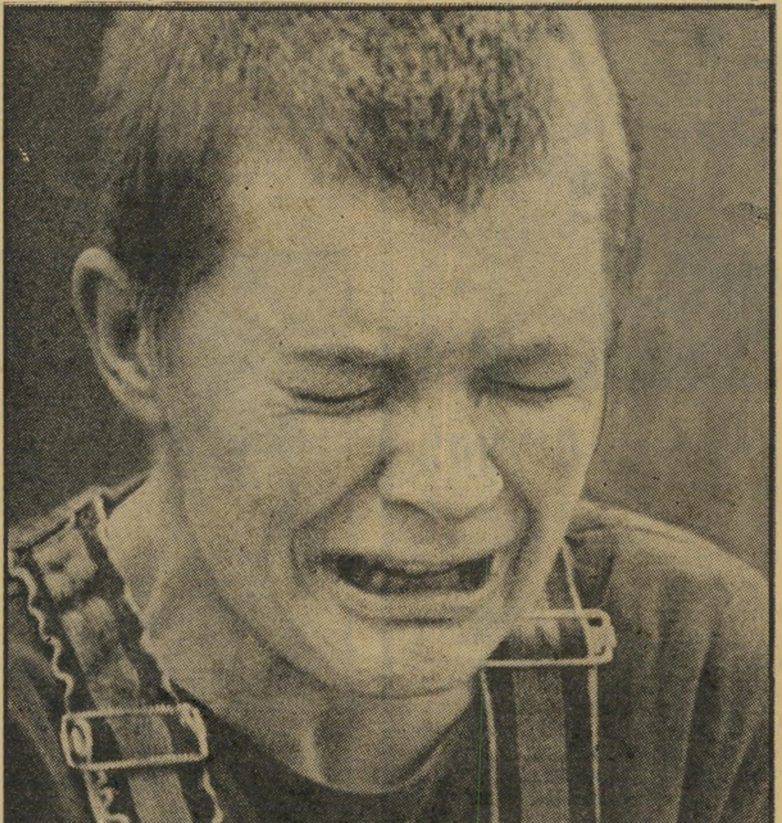

„זבל בורגני!" דטלב, חבר חדש בקיבוץ־המין הווינאי, נותן פורקן לעצמו בהיסטריה של צריחות שבה הוא מבטא את כל רצונותיו המודחקים. „סוף־סוף אני לא זבל בורגני!" „סוף־סוף אני אדם חדש!"

אנליזה התיפעולית — קומה ב׳."

מעולם לא ביקרנו כאן ואף־על־פי־כן כולם מברכים, מחבקים ומנשקים אותנו כידידים ותיקים. אנו נבוכים, מבולבלים, ובקושי מצליחים לומר „שלום". כארבעים איש, גברים ונשים, מקיפים אותנו, כולם למטה מגיל 30. כולם בתיספורת קצרה, כולם לבושים במיכנסי־חאקי וכותונות פשוטות. חיוך מאיר את פניהם. ריח מתוק־חמצמץ שורר בפרוזדור הארוך של הדירה השכורה, וצעקה מתמשכת בוקעת מתוך חדר שדלתו פתוחה־למחצה.

וולפגנג מתנדנד אנה־ואנה, מושך בכתפיו, מפתל את גופו, מעוות את פניו, אגרופיו קמוצים: „אני אפס, אני בסך־הכל אפס אחד גמור. אני פוחד פחד מוות, אני פוחד מהתוקפנות שלי, מהמתיחות שלי, מהורי. אותם בעצם אני שונא, כן, אני שונא את אבי ואת אמי שינאת־מוות ובה לי לדרוס אותם, לרסק אותם, כי הם תמיד סידרו אותי ודיכאו אותי, אני אמצא אתכם יום אחד ואז אנקום בכם, חזירים שכאלה, על כל הסבל שגרמתם לי — איזה תענוג לשבור אתכם, לחסל אתכם..."

והוא צורח, רועד ומתהלך בחדר, דמעות בעיניו. חברי אפ"ת מקיפים אותו ומאזינים לדבריו; מדי־פעם הם מגיבים לאות הסכמה, ומחייכים אליו. תרזה פורטת על הפסנתר לחן בוגי כלשהו, ושרה: „התוקפנות יצאה, התוקפנות יצאה." נערה בלונדית, שראשה מגולח כמעט לחלוטין, פורמת את חולצתה. בחור צעיר בעל פני תינוק וידיים לבנות מקיא לתוך דלי פלסטיק.

האם נקלענו לבית־חולים לחולי־נפש? ביגי צורחת כמטורפת, מסירה את בגדיה ורוקדת את ריקוד הערפד בחושפה את שיניה. קלאוס אינו חדל לצחוק. דיטר בא בדברים עם ורוני ועם מרגוט, בקשר לבילויי הלילה. קתלין מקללת את אביה ואת אמה, מתפשטת ומשתרעת על השטיח בצעקות־אימים. תרזה אומרת: „אנו שוב ילדים קטנים." היא מלטפת את ביטנה של קתלין, פושטת את בגדיה וחולצת לה את שדיה. כל חברי הקבוצה פורצים בצריחות פראיות. הבחור בעל פני־התינוק עדיין מקיא.

רעל לאדם, לחלב ולפרח

תרזה מובילה אותנו לתוך חדר קטן ואפל. שולחן־כתיבה ועליו חבילות חיתולים, דובון, מכונת־כתיבה, הספר עזרה מעשית בשעת הלידה, מילון של הפסיכואנליזה. על הקיר תלוי לוח ועליו דיברות האירגון: „לא תנצל את הזולת ולא תרשה שינצלו אותך," „לא תגביל את מיניותך לאדם יחיד," „לחום בדיעות הקדומות שלך."

תרזה מתפרקת על מיזרן ומזמינה אותנו לשבת על שני הכיסאות היחידים שבחדר. בתה בת השלוש נכנסת לחדר, נייגשת אל אמה. תרזה מתחילה להיניק אותה ומחייכת בראותה את פנינו הנבוכים: „אתם אינכם אלא נכים רוחניים, אנשי מישפחה זעירים." צוקי הפעוטה יונקת בסיפוק. בידיה היא מחזיקה כרוז בזו הלשון: „האנרגיה של המישפחה הזעירה מרעילה את האדם, את החלב ואת הפרח." צעקה נוספת בוקעת מהחדר הסמוך.

חברת האירגון מספרת לנו על מיניות משותפת, על רכוש משותף, על יצירת חברה חדשה וטהורה. רק לפני ארבע שנים היא השתייכה לצמרת החברה הגרמנית. אביה, עורך ראשי של העיתון הווינאי השמרני פרסה, ניבא לבתו עתיד מבריק. והיום? „היום," מסבירה לנו תרזה, חברה בכירה באפ"ת, „עליך ללמוד לתת ביטוי ריגשי לכל התוקפנות הנאגרת בתוכך עוד מראשית הילדות. עליך להשתחרר מכל מעצוריך, מהפרעות־התיקשורת שמהן אתה סובל, מבעיותיך המיניות, מהקינאה, משאיפת־התחרות..."

למחרת אני נכנס לתוך „התא" ששיטחו 10 מ"ר, והוא אפל וקירותיו אטומים. כאן ניתנת ההזדמנות לכל אורח, תמורת 50 מרק, להגיע לביטוי עצמי, שהוא הבסיס להמשך הטיפול. במשך שעתיים אוכל לנסות להתגבר על ניזקי הילדות שלי, לשכוח את חינוכי הזעיר־בורגני. והנה שוכב אני על מיזרן משומש מאד, שאינו דומה כלל לספתו הנוחה של הפסיכואנליטיקאי. ועלי להחזיק מעמד תחת מטר קללות:

„אינך אלא פסיכי, מופרע, מפגר בורגני, סתום גמור! מסיכת־קרטון שכמוך... אתה בור, טיפש, נראה אותך איך אתה פורק את המתח שלך! הוצא את לשונך, חשוב על אמך, תראה לנו כמה אתה שונא אותה, מפגר שכמוך..."

ואני מוציא את הלשון ומנסה לציית. אולם התוקפנות אינה משתחררת. תרזה מלטפת את פני, את ביטני. היא אומרת לי: „תראה לנו כמה אתה חולה." ואני אינני מגיב, פרט לצחוק קל. המדריכה שלי מתייאשת לבסוף: „אתה אינך מסוגל כלל להתפרק מתוקפנותך."

המאושר רשאי להתבטל

במשך שיבעה ימים שהינו במחיצתם של חברי אפ"ת. חזינו באושרם, שהוא אושר של ילדים קטנים; היינו עדים

(המשך מעמוד 53)

למיניות החופשית שלהם, שאינה יודעת גבולות או מוסכמות. ראינו כיצד קלאו, שסבל בעבר מתסביך של אימה מפני נשים, חי כיום כגבר נורמלי לכל דבר. שוחחנו עם גיאורג בן ה־18, המתעלס מדי־לילה עם 3 נשים בממוצע. שמענו גם את סיפורה של מרגוט בת ה־23, שעבדה עד לפני שנתיים כזבנית בחנות כל־בו והיתה, לדבריה, חדורת תסביכים; סוף־סוף אני יכולה לחיות, להתעלס כרוחי, ללא ריגשות־אשם."

אנו נוכחים לדעת כי קיימים כאן סדר וסולם־דרגות (תרזה: „סדר צריך להיות; בלגניסטים אינם מתקבלים אצלנו!"). קיים גם פולחן־האישיות. בעלי הדרגות הרמות כאן הם אותם חברים שהצליחו להתקדם יותר בכיוון שיחרור ההכרה וביטוי האישיות. החבר המסוגל לקלל את הוריו ללא מעצורים — הוא החבר הראשי לתת פקודות. גיטה, חברה בכירה באירגון, מארגנת את עבודות המטבח; הטירונית קתלין צריכה לקלף תפוחי־אדמה ולהכין קפה. גיאורג — עדיין חדור מעצורים — צריך לשטוף את הרצפות ולהוציא את הזבל. דיטר, בעל הוותק הרב ומחברי הצמרת, אינו עושה דבר. הוא פשוט שוכב ומחייך אלינו, ושתי נערות לידו.

לקראת סוף השבוע מתחילים להתקהל אורחים בבית שברחוב בילוב. 48 שעות אירוח (תמורת 100 מרק) הכולל שיעורים לשיחרור ממעצורים. יומיים של מאמצים לקראת ביטוי עצמי, של קללות, צעקות. אולם יחסי־מין בין האורחים לחברים אסורים, כדי למנוע חדירתן של מחלות־מין.

קרלו בן ה־24, סטודנט להוראה, טרם זכה בפורקן מיני מלא. כאן מקווה הוא להתגבר על בעיותיו. קלאוס־דויד בן ה־50 סובל מבעיות אחרות. נמאסו עליו חייו הבורגניים במיסגרת מישפחתו הקטנה. אשתו, אשר ילדה לו כבר שישה ילדים, מעוררת בליבו תדמית אמהית בלבד. ואף מיקצועו — פסיכיאטריה — לא סייע לו. תרזה מייעצת לו לעסוק באתלטיקה קלה, במייוחד בעמידות־ידיים.

רנטה, שחקנית־קולנוע מובטלת בת 39, פורצת בהיסטריה לפי מיטב המסורת של

או בבניינים ששימשו בעבר מיסעדות (בהאמבורג ובאוסטריה). הם עובדים בעסקים משלהם. יש להם בוטיק למיכנסי־ג'ינס, או בית־מסחר למכוניות, או מיפעל לתובלה, או בית־מלאכה לעבודות חשמל. יש להם הוצאה־לאור שבאמצעותה הם מפרסמים את כיתביהם. יש להם ביטוח בריאות, והם משלמים מס־הכנסה. את הכנסתם, שהיא 400 מרק בממוצע, הם מכניסים לקופה משותפת המכסה את כל הוצאות־המיחייה. בסך־הכל מרוויחה הקבוצה הברלינאית כ־10,000 מרק לחודש.

בהצטרפם אל האירגון משתחררים הם מכל הליכלוך הבורגני שזיהם אותם בעבר. כך עשה, למשל, דטלב בן ה־31, שעבד כמורה עד לפני כמה שבועות. הוא עזב את אשתו ואת ילדיו, מכר את ביתו שבפרברי העיר מינכן, והצטרף אל האירגון בתרמו לו את הסכום של 200,000 מרק שקיבל ממכירת ביתו. כעת הוא חש עצמו חופשי כאילו נולד מחדש.

אולם דטלב אינו אלא מיקרה חריג. רוב־רובם של חברי האירגון בא מבתי יתומים, מהרחוב, מבתי־ספר בורגניים או ממישפחות שמרניות. כך קלאוס בן ה־25, שהיה חניך מוסד ליתומים, כייס, מכור לסמים ומובטל. כיום הוא ממש אדם אחר, אדם שמצא את מקומו בחיים. הוא עובד כגרפיקאי מצליח. כעת הוא מאושר, ואף נערה אינה מסרבת לו.

המישפחה פשטה את הרגל

מייסדה ואביה הרוחני של התנועה הוא המורה־לשעבר אוטו מיהל בן ה־52, שהיה גם צייד ושוחט־חזירים. אוטו הנערץ מקדים את חסידיו בכל: בגיל, ברמת ההכרה, בעוצמת חוויותיו בשעת ההאפנינג'ס שלו, בכוח־הגברא שלו.

לפני כחמש שנים הוא ייסד את אפ"ת, „מחוסר ברירה", לדבריו, מאחר שאשתו עזבה אותו והוא חש עצמו בודד ללא־נשוא. כיום הוא מדבר על תנועה המונית, והוא רואה עצמו נביא של תורה מארכסיסטית חדשה. אין הוא חוסך את שיבטו הרוחני בהגיבו על הביקורת המושמעת

לפני ואחרי תרזה, בתו של העורך הראשי של העיתון הווינאי פרסה, שהיא חברה בכירה בקיבוץ המין של אוטו מיהל, כפי שנראתה לפני שהצטרפה לקיבוץ וכפי שהיא נראית עתה, מגולחת־קרקפת. הרכוש המשותף והמיניות המשותפת של כל חברי האירגון הם יסודות הקיבוץ המיני.

האירגון. בני המישפחה הגדולה מתלהבים ממנה. רנטה ממלאת בהתרגשות את טופס הבקשה להתקבל כחברה באירגון. נראה לה כי סוף־סוף מצאה את מקומה הנכון בחיים.

שיחרור מהליכלוך

מיספרם של חברי האירגון הוא כיום כ־400. קיימים סניפים שלו בערים ברלין, ברמן, קיל, מינכן, נירנברג, וינה, ז'נבה, פאריס, אוסלו, וכמו־כן באוסטריה, שם הקים האירגון בית־ספר ליד האגם נויזידלר. בכל המקומות האלה הם מתגוררים בדירות שכורות, בשכר 2500 מרק,

נגד אירגונו. „הם סתם מקנאים בנו על שעלה בידינו להגשים את אשר משמש להם רק נושא לשיחה," הוא אומר.

שהינו יומיים במישכנו של מיהל באוסטריה. פגשנו שם בגברים ונשים שבאו מכל רחבי אירופה על־מנת לנשום את האווירה המיוחדת שיצר. נערה שקיבלה את פנינו סיפרה לנו כי אביה דיכא אותה. „גם לאוטו יש אישיות דומיננטית, אבל הוא חיוני. עימו אני מקיימת קשר־אב אמיתי," אמרה.

לדעתו של מיהל, הגיעה השעה שנצטרף לאירגונו. הוא לא היה מסוגל להבין מדוע איננו נפטרים משערנו המקובל, וכיצד יכולים אנו לחזור „אל המישפחה הזעירה, שכבר פשטה את הרגל."

(המשך מעמוד 49)

בשבת שבה אירעה התאונה עלה למטוס אחרי שהמתין שעות ארוכות בשרב כבד, ולדעתם היתה לכך השפעה רבה. ציודו של דויד היה שאול, לא פרטי, והוא לא יכול לבדקו אישית לפני הצניחה. הוא השתמש בו אז בפעם הראשונה, ולא הכירו.

חברו, אלישע אולניק, שהשאיל לו את הציוד, הוא שבדק אותו. בדיקה נוספת נערכה לאחר האסון, על הקרקע. הציוד נתגלה תקין. לדעת חברי המועדון איבד דויד את תחושת הגובה, התהפך על גבו, ומשום כך לא ידע באיזה גובה הוא נמצא וכמה זמן נותר לו עד הגיעו לקרקע.

הוא משך בידית־הפתיחה של המיצנח הראשי, וזה היה תקין. אך כאן עשה את הטעות שעלתה לו בחייו: הוא ניתק את המיצנח הראשי. זוהי פעולה מכוונת, המבוצעת בהכרה מלאה תוך הפעלת שתי הידיים. הוא לחץ על שתי ידיות־השיחרור, וניתק את המיצנח. קרוב לוודאי שאחרי הניתוק חסר־ההסבר התהפך דויד על גבו, איבד את קשר־העין עם הקרקע, והחל נופל במהירות עצומה. הנוהל, במיקרה זה, הוא פתיחת המיצנח הרזרבי. פעולה זו חייבת להתבצע במהירות־שיא, בחלקיק־שניה. אסור להשתהות. ניתק המיצנח הראשי — יש לשחרר את המיצנח הרזרבי אוטומטית. דויד טעה. הוא ניסה להתייצב, עם הפנים לקרקע, כדי לקבל אומדן, לא הצליח — והתרסק.

„זה מוריד את מצב־הרוח ואת ההתלה־

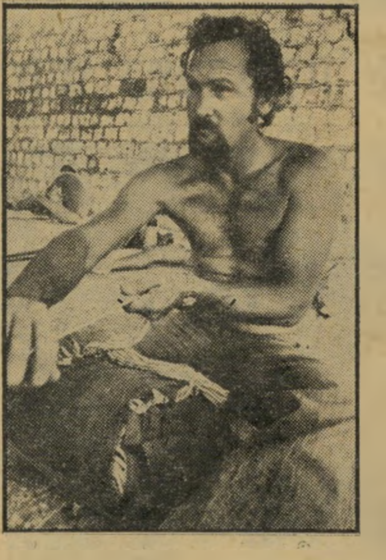

מקפלים אמנון תמיר, בן 34, מקפל את מיצנחו לפני העלייה למטוס. אשתו היא היחידה מבין נשות הצונחים המאיצה בו לזנק מן המרומים. אמנון תמיר הוא מוותיקי המועדון, ואינו מפספס אף צניחה אחת.

בות," אומר יוסי יניב (22), הצונח במועדון כבר שנה וחצי. „כל עוד אני מקפל בעצמי את המיצנח שלי, אני בטוח. אני נמנע מלקחת ציוד של אחרים. בבית יש מהומה שלמה. פוחדים. אומרים לי שלא צריך לעזור לגורל. אבל לדעתי, בספורט הזה יש סיכונים כמו בכל דבר אחר. אם אתה טוב, שום דבר לא קורה. אני מאמין בעצמי, ולכן אני ממשיך."

אחדות המשפחה

האסון השני אירע כחודש אחרי הראשון. היה זה מאיר רובל. „זה מיקרה שאסור היה שיקרה," אומר יריב טל. „מאיר צנח ברביעייה. אחד מהארבע פתח מיצנח רזרבי. כיוון שיכולת־הניהוג של מיצנח רזרבי נמוכה, הובהל אליו רכב כדי לאסוף אותו. כשהיה הרכב בטווח של 400 מטר מאתר הנחיתה, נראתה חופה אחת מן השלוש על המים.

באיזור מצויות בריכות לאגירת מים של מישקי הסביבה, ומאיר רובל צנח לתוך בריכה כזו. הרכב שינה כיוון, ודהר אל הבריכה. כשהגיעו חבריו לשפת הבריכה, צעק אליהם מאיר שהכל כשורה. הוא הרגיע אותם, והם נשארו להמתין לו על שפת הבריכה. זו היתה טעותו. מאיר היה מודע למצבו והיה בהכרה מלאה, כיוון ששחה בדרך הקצרה ביותר אל גדת הבריכה. כעבור שניות ספורות שמעו אותו קורא לעזרה. יריב טל קפץ למים והחל שוחה אליו. חברים נוספים הצטרפו אליו. אך מאיר כבר לא ניראה על פני המים.

נראה שמאיר עשה טעות בניהוג המצנח באוויר, כיוון שנחת הרחק מאתר־הנחיתה. הוא צנח למים, ובמקום להשתחרר מן המיצנח מעל למים, כמפורט בנוהל הקבוע, נחת על המים עם המיצנח. נראה שבניסיונותיו לאסוף את המיצנח, שהיה קשור אליו, הסתבך במיתרים — וטבע. חודש לפני־כן צנח מאיר לבריכת־מים אחרת, וגם אז עשה אותה טעות עצמה. המדריך הראשי נזף בו אז ו„קירקע" אותו למשך חודש ימים — עונש חמור ביותר, לדעת אנשי המועדון.

היוזם בריאן סטריט, בן 28, מדרום־אפריקה, עלה ארצה לפני שש שנים בהחלטה נחושה להקים כאן מועדון־צונחים. בין צניחה לצניחה הכיר צנחנית מהמועדון, ונשא אותה לאשה.

„אני לא פוחד. אני טוען שמי שבסדר ועושה את מה שמלמדים אותו, שום דבר לא יכול לקרות לו. יש לי 300 צניחות, ועד היום לא קרתה לי שום תקלה," אומר יעקב טל (33) ממושב מישמרת. יעקב צונח במועדון בעין־שמר מאז 1972, ורעייתו היחידה היא אשתו. „אשתי מקטרת שהספורט שלי בשבתות פוגע באחדות המשפחה, היא רוצה שאקח אותה ואת הילדים לים," הוא אומר. „אבל אני 'מכור' לצניחות."

להיות טוב ולא לשגות

בריאן, המדריך הראשי, מסתובב ללא־הרף בין חבריו, מאיץ בהם לבדוק את המיצנח בפעם נוספת לפני העלייה למטוס. „איבדנו שני חברים טובים, וזה כואב," הוא אומר. „המשפחות שלהם עזרו לנו להתגבר על המשבר. הם שייכים למועדון, וחשוב להם שהוא ימשיך להתקיים. כולנו יודעים שזה ספורט קצת יותר מסוכן מכדורגל, ותמיד יש סיכוי לתאונה, אבל כשזה קורה, זו מכה נוראה. הפעילות ירדה. אנשים לא באים, אבל אלה בדרך־כלל חדשים, שעוד לא נקלטו.

„אף אחד מהבוגרים לא עזב, ואינני מאמין שיעזבו. אנחנו נעבור משבר, אין ספק, אבל בטח נתגבר על־ידי דור חדש של חניכים. המועדון פועל, וימשיך לפעול. מבחינה בטיחותית אנחנו בהחלט ברמה בינלאומית."

בריאן ניגש ומסייע למוניקה קדן להירתם למצנח. מוניקה, מזכירה במישרד עורכי־דין, היא עוזבת־קיבוץ ששגעון הצניחה דבק בה כשהיתה פקידה בצנחנים. היא בת 27, ועדיין אינה נשואה. „ההורים מתנגדים," היא מספרת. „אבל אני כבר לא ילדה. חיפשתי מקום אזרחי שבו אפשר לצנוח, והגעתי לכאן. אני מודעת בהחלט לכך שיש בזה סיכון מסויים, אבל זה מה שמדרבן אותי. אסונות קורים בכל מקום. אותי זה משכנע רק להיות טובה, ולא לשגות."

דני קובו ■

טוב לנו בכרמיאל

בכרמיאל טוב לנו — זאת עובדה! לא מזמן עברנו לכאן וכבר אנו חשים עצמנו כתושבים ותיקים. זה מפני שאצלנו בכרמיאל האוכלוסיה צעירה ותוססת ומצוי בה מיזוג של תושבים ותיקים ועולים חדשים.

כרמיאל מתוכננת, מטופחת, טובלת בירק מצטיינת בנוף מרהיב ביופיו ובאקלימה הנוח. אנו התושבים נהנים מרמת שירותים גבוהה, ומחיי חברה ותרבות מפותחים. הצטרפו אלינו ובנו עתידכם בשכונה חדשה הנמצאת בראשית איכלוסה **טוב לנו בכרמיאל — גם לכם יהיה טוב כאן.**

בשכונה חדשה זו דירות 2 עד 4 חדרים בשטחים מ-52 מ"ר ועד 89 מ"ר בתנאי רכישה מיוחדים. משכנתאות בלתי צמודות עד גובה של 155,000 ל"י מתוכן הלוואה עומדת בסך 25,000 ל"י* ההופכת למענק כעבור 5 שנים. מחירי הדירות נעים בין 122,000 ל"י ל-170,000 ל"י (לא כולל מ.ע.מ.)

עובדים נדרשים שיעברו להתגורר בשכונה החדשה, יזכו לתמריצים מיוחדים.

פרטים והרשמה בדירות לדוגמא בשכונת הדרומית בכרמיאל בימים א'-ה' בשעות 11.00—13.00, 16.00—19.00.

לרשות המעוניינים הסעות לשכונה מלשכת ההכוונה לערי פיתוח בחיפה רחוב חסן שוקרי 4 טלפון 04-667908 בימים א', ג', ה' בשעה 15.00. ההסעות תעשינה בתאום מראש עם לשכת ההכוונה.

*סך כל ההלוואות מכל המקורות לא יעלה על 95% ממחיר הדירה.

בדירות לדוגמא מציגים:

אזורים: רהיטים ע"י אימפולית בע"מ, המפיצים הבלעדיים של רהיטי עלומים באיזור הצפון, רח' נורדאו 20 חיפה. **נברשות** — עמוס כץ תכנון וייצור, ארלוזרוב 7 חיפה. **שטיחים** — שייח ניסן — בימ"ס לשטיחים רחוב ארלוזרוב 4 חיפה. **וילונות** — בדים פיברוטקס, עיצוב — דוברין רחוב חיים 4 חיפה.

שיכון עובדים: מכשירי חשמל — אמפא חיפה.

שיכון ופיתוח: ריהוט רהיטי שמרת, פיטקוביץ ובניו רחוב גבורי סיני 18 עכו. **וילונות** — דקורה נהריה בע"מ, אזור התעשיה נהריה **שטיחים** — שטיחי כרמל, מיכאלוביץ הרמן שד' הגעתון 20 נהריה. **מנורות** אורלי רחוב נורדאו 24 חיפה. **חדר ילדים** דלתון וברמן אברהם רח' העצמאות 48 עכו. **מטבחים** — מטבחי דנאר — סוכנות חיפה, רחוב ארלוזרוב 3/א חיפה. **כלי אוכל ונוי** — ביח"ר נעמן אזור התעשיה. כביש חיפה, עכו.

משרד השיכון, מרכז ההכוונה, שיכון ופיתוח, שיכון עובדים, אזורים

פרטים נוספים בלשכת קליטה, הכוונה וייעוץ של המועצה המקומית כרמיאל במרכז המסחרי, בימים א'—ה' בשעות 8.00—13.00, 15.00—18.00, בימי ו' בשעות 8.00—12.00. טלפון 04-988830.

אהבת־הנשים של ס. יזהר: „ראית את אלה המתבגרות עם כל הפיצעונים והבועות על לחייהן - כאילו שופשפו בפומפיה! וצורתן כעלה נגוע־כנימה... אתה רואה פתאום שומני־נקבה נועעים זפקי־פרה... שלוש היאכנעס וכבר הן פרות חולבות. שמנות ומגעגעות... עם כל עטיניהן שהן צוררות להן. בדדיות הרחבות * והמשונצות שלהן. ימח־שמן...״

נשות ציקלג

א. הווי החניכה הארצישראלית

ברשימתו המשורר וההזייה **, עוסק זיגמונד פרויד בתהליך פיענוח יצירה סיפרותית, מבחינת המרכיבים התת־הכרתיים שלה, והוא מציין: אך על אף המרומז לנו בכך, מוסיף משמעם של רוב חלומותינו להיות נעלם מאיתנו, וטעמו של דבר בכך, שבלילה מתעוררות בנו גם משאלות שאנו מתביישים בהן וחייבים להסתירן מעצמנו, ושמשום כך מודחקות הן ונדחפות לתחום הלא־מודע. משאלות מודחקות מסוג זה ותולדותיהן אינן זוכות אלא לביטוי מסורס ביותר. אבל לאחר שהמדע הצליח להבהיר את מהותם של סירוסי־חלום, שוב לא היה זה דבר קשה לעמוד על כך, כי גם חלומות־לילה הם באותו גדר של הגשמת משאלות, ממש כחלומות־בהקיץ — כלומר ההזיות שכולנו מיטיבים כל כך להכיר... בהמשך הצגת הנושא טוען זיגמונד פרויד על ז׳אנר של סיפורים אגוצנטריים עליהם הוא כותב: ויש עוד קווים טיפוסיים לסיפורים אגוצנטריים אלה, שמרומזות בהם אותה קרבת־משפחה. כאשר מתאהבות כל הנשים של הרומן בגיבורו, קשה לראות בכך תיאור של מציאות. אבל קל מאד לראות בו מרכיב הכרחי של חלום־בהקיץ. וכך גם כאשר כל שאר הנפשות הפועלות של הרומן מתחלקות חלוקה ברורה ל„טובות״ ו„רעות״, אגב התעלמות מן הגיוון השכיח של תכונות אנשים במציאות; כי ה„טובים״ הם אומנם עוזריו וה„רעים״ הם אויביו ומתחריו של האני שנעשה גיבור...

ימי ציקלג הדמה־אפוס של דור תש״ח, אינו מציג רק את לוחמי אותו דור בכזבם, כחומר־ביד־היוצר, בידי יזהר. לוחמי תש״ח של יזהר עמוסים בהזיות ותיאוריי־נשים, המעוותים את בריאותו הרוחנית של דור זה, והופכים את הווי החניכה הארצישראלית למלכודת תת־הכרתית של מועקות מיניות, שאותן מנסה יזהר ליישם על דור שלם של לוחמים.

נשות־ציקלג מוצגות בעליבותן, רפיסותן ומיניותן. הן מתוארות בפי כל גיבורי יזהר בסיגנון אנטי־פמיניסטי, שמעטים הדומים לו נכתבו במאה ה־20׳:

...אתה עמוק בתוך השקפתו שלו על בחורות. איך הן היום, מה נעשה מהן, איך פתאום נעשו כל הילדות לנשים זקנות וחכמות, נורא יודעות הכל, עד שמתחשק לפעמים פשוט לקחת אחת ולתקוע לה בפרצוף שלה, וגם לומר לה מילים אחדות שאת פירושן היא יודעת לאל־נכון, עד שיימאס עליה כל הט—ט—ט הזה שלהן הפיקח והאינטליגנטי הזה, ושתהיינה להן סתם בחורות כמו שבחורות הן; לשם מה שבחורות הן, ולא כדאי לבלבל דברים פשוטים ולסלף את הנכון. הנה לכם רותי זו. נחמדה, לא? ושתיים־שלוש נשיקות והיא מתחילה להתפלסף לך ולהיעלב ולהצטברח, וצריך להתחיל הכל מהתחלה (70) . . .

דיוקן האשה כיצור הזוכה ב„שתיים־שלוש נשיקות והיא מתחילה להתפלסף לך...״ מציג פן אחר, דוחה, בכתיבתו של יזהר, העלול לעורר שאלות רבות בנושא התייחסותו של סופר זה לאשה במציאות, לעומת הזוהר החלומי של כל אדם לביאטריצ׳ה טהורה משלו. יזהר עוסק, בימי ציקלג, בחיטוט מתמיד אחר פגמי גוף ונפש האשה, תוך האלהה של כושר התמודדותו של הגבר במילחמה:

עזוב! ראית את אלה המתבגרות עם כל הפצעונים והבועות על לחייהן — כאילו שופשפו בפומפיה! וצורתן כעלה נגוע־כנימה! — הי, זוכרים את צילה? — איזו צילה? — ההיא, השחורה ההיא, ואיזה פרצוף קיבלה! — ממתי חשוב הפרצוף! העיקר שהשאר חלק אצלה ונחמד, עד שתוכל ללקק אותה מלמטה למעלה או להיפך! — אתה אל תתחיל ללקק — ואת צילה שלך הזאת אין סכנה שילקק מישהו, חוץ מכלב (מה שמה ההיא שליקקו הכלבים את דמה) (322) . . .

הווי החניכה הארצישראלי מושם בפי גיבורי יזהר, כמבטאי רחשי לבבו, בתוקפעת פיצעי־הבגרות, אותו שלב גופני שמן־הסתם גם לוחמי ציקלג המלאים גבריותם לא נמלטו משיבטו, ודומה כי הרקה חד־צדדית זו של יזהר, הבולטת ומעלה קבס באנטי־פמיניזם שבה, מעידה על מצב פרוידיאני שעליו כתב פרויד במאמרו על ההשפלה הכללית ביותר של חיי־האהבה:

הזרימה החושנית נשארת פעילה ומחפשת רק מושאים שאינם עשויים להזכיר את האנשים האסורים לה מחמת העריות; אשה המעוררת רושם העשוי להוליך להערכה נפשית גבוהה, סופו של אותו רושם להבשיל לא רחש חושני, אלא חיבה שאין עימה תולדה אירוטית. חיי־האהבה של אנשים כאלה נשארים חצויים בשני הכיוונים, אשר על דרך ההשאלה נוהגת השירה לציינם כאהבה שמיימית כנגד אהבה ארצנית (או בהמית). באהבתם אין הם משתוקקים, ובאשר תשוקתם שם אין הם יכולים לאהוב. תרים הם אחרי מושאים שאין הם צריכים לאהוב — כבשביל להרחיק חושנותם מן המושאים האהובים עליהם — ולפי חוקי „רגישות התסביכים״ ו„שיבת המודחק״ מתגלה אז כישלונה המשונה של האימפוטנציה הנפשית בכך, שקו מבוטל כלשהו במושא שבחרו למען עקיפת העריות מזכיר להם את המושא שעליהם להימנע ממנו.

אמצעי־ההגנה העיקרי שמסתייע בו האדם החצוי אהבה אשר כזאת היא השפלת מושא־המין, כה־בשעה שלמושא־העריות ולכל מה שמורה ההערכה המופלגת המייוחסת כתיקנה למושא־המין (208—9) . . .

דומה ששום סופר ישראלי לא זכה להשפיל את מושאי־המין כפי שעשה זאת יזהר בימי ציקלג, ושבמהלך פיענוח תת־הכרתו בעזרת אמצעיו הסיפרותיים חשף יזהר תהומות בעלי חקר בחלקם.

ב. הבהמיות המציצה מאצלה

עם התפתחות העלילה הציקלגית על מישור שינאת־הנשים שלה הולכים ביטוייו של יזהר ומחריפים, עד שדומה כי ייעוד האשה אחד ויחידי הוא עבור לוחמיו ותשוקותיהם: והוא, כמובן, במבט שני, יוחאי־של־בתיה! (כינוי שלא מילים יסבירוהו אלא קריצה בלבד, הגם שאין לפטור בלא כלום את בתיה זו, שאינה אלא אחותו הבכירה, נאקה ידועה לשם, שרבים יחרחרו ריחה וליקקו ליקוק (352) . . .

לעומת התפתחותן הנאקתית־לקלקנית, הרי התפתחותן הרוחנית של נשות ציקלג היא עלובה, ויזהר טורח להדגיש זאת, ואולי אף לשכנע את בני־דורו הזכרים:

— ואצלנו — קפץ אחר — היה פעם ובאו הבנות וצעקו שאין ברירה אלא חייבים לקרוא ספר „מילחמה ושלום״, אבל מה, כשהלכנו להשיג נתברר שזה ארוך עשרים כרך וכרך, עניין בלי סוף. ומובטח לו כי גם הבנות הרהכתניות הללו לא קראו כלל, זולת, אולי, אם יש בו פירקי מיזמוטין *. את אלה סמוך שקראו שלוש פעמים בנשימה ראשונה, ועוד שלוש פעמים בלחישה זו באוזני זו, מתפקעות מצחוק ומסתכלות לכל עבר. אבל אם זה ככה, למה לחפש בעשרים כרך (392) . . .

ובמילים אחרות, גברי ציקלג מציעים את מרכולתם המינית כתחליף ל„פרקי המיזמוטין״ של מילחמה ושלום.

אם להתעלם מכך שמרבית הדמויות הנשיות במילחמה ושלום בולטות ביפי גיזרתן, הרי אין להימנע מן התיאור העיקבי של יזהר את נשות־ההזייה של ציקלג במיטב עבות ומשמני בשרן: ובערב לאעבות אחד, כמו שאומרים, נשארה לה שם, סתם דדנית אחת. מטומכלת. חבל נורא. גמרנו. צדה האחורי של כל תמונה מפוארת — שק ישן. הכל! כולה! קטנות־מוחין — זה מה שהיא. כל פרטי פרטיה. וכל הברוזיות הזאת — המגועגעת, הבהמיות המציצה מאצלה, מפה ומשם, פחד!... באמצע כל החיבוקים והנשיקות אתה רואה פתאום שומני־נקבה נועעים זיפקי־פרה... בע... עזבו (796) . . .

„בע...״ מה מגעיל כל־כך את ס. יזהר? „שומני־נקבה נועעים זיפקי־פרה...״, אולי עצם היותה אשה, ואולי עניין חמור עשרת מונים. בזיכרון־ילדות של ליאונרדו דה וינצ׳י כותב זיגמונד פרויד: לפני השתלט תסביך־הסירוס על הילד, בימים שעוד היתה האשה יצור שווה־ערך בעיניו, התחילה להתגלות אצלו תאוות־הסתכלות אינטנסיבית כצורת פעילות של היצר האירוטי. הילד ביקש לראות את איברי־המין של אנשים אחרים, תחילה מן הסתם כשביל להשוותם לאיבר של עצמו. המשיכה האירוטית שהקרינה האם, שיאה התכמא בכמיהה לאברי־המין שלה, שבדימיונו של הילד היה אבר זיכרי. לימים, עם בוא ההכרה כי האשה אין לה איבר זה, מתגלגלים אותם הכיסופים בהיפוכם, ובמקומם בא רגש של תיעוב העלול בשנות הבגרות להיות הגורם לאימפוטנציה נפ־

---

* חזיות, בלשונו של ס. יזהר.

** כיתבי זיגמונד פרויד, כרך שני, מסות נבחרות, בתירגום אריה בר, הוצאת דביר.

* מיזמוז, בלשונו של יזהר.

שית, לשינאת־נשים, להומוסכסואליות מת־מדת (135) . . . (כתבי זיגמונד פרויד).

כתשבץ המשולל פיתרון, ממשיך יזהר בהקרנת מועקותיו הפנימיות על נייר־הכתיבה שלו, והוא ממשיך ומקרין את התמונה הקבוצתית של האשה הצעירה הארצישראלית, בכיסוי מרציפני מועט של סארקאזם שאין בכוחו לכסות ולהסתיר את מועקותיו: דווקא כל אותן הציפיתות והדבורלות והרחילקות שלכם. והן שמקל־קלות את החיים לאור כל החיים. אבל הן־הן דווקא עמוד־התווך של ההכשרה ושל המשק לעתיד. ותראו: כשיחה הן שות־קית. כמו קרש. בשירה מזייפות. כמו חתול מוכה. בריקוד — נסחבות, כמו שקי סובין. אבל בסריגה, ברכילות ובתוכנית־ציר הן מאה אחוז. וגם במטבח. והכל הן יודעות. פרצופות. צוחקים להן, בורחים מהן, ולא איכפת להן: יימצאו תמיד שלושה חמורי בליל־חשוך אחד, לילה בלי כוכב, שיפלו בטעית, או מרוב שיעמום, ברשתן — אבל הן כבר תאחזנה בהם כעכביש את זבובו. רק חצי נשיקה, מרוב בטלה — והן כבר בהריון — ואין מה לעשות! הה, בדמעות, בכל הלב, במבטים חמים, בהתפרקות. כאמא שלהן, במחנה הדודות שלהן, ולא ירפו ממך, יעטפו אותך בשמיכת־נוצות, תאהבנה, תתפורנה כפ־תורים, תמלאנה גרביים, ותדאגנה גם ל־צווארון שלא יתקפל... לאלה שלוש ה־יאכנעס *, וככר הן פרות חולבות, שמ־נות ומגעגעות, וככר הן כוליאות וברהי־טים, ולא תבגודנה ולא תסטינה (8—299).

ג. לרתק את הנשמה התועה בעבותות־חרטה אל סימלי־אמהות

יזהר אינו נעדר, בכתיבתו, את הביאט־ריצ'ה החלומית והאלוהית. הדמות הברה הטהורה והמלאכית, המשמשת כהיפך ל־דמות האשה הארצישראלית, והמעוררת ב־לב מחבר ימי ציקלג ערגונות בלתי־מפוע־נחים לדמויות אשה בעלי־ייעוד, מתמיהה בנבכיו הסיפרותיים: גל־גליה, מה כן חשוב? את קיימת? הכל לא ואת כן? אולי דווקא. מה את עושה כעת? אני

* סבתות, באידיש.

ס. יזהר

נורא אוהב את שני שדייך. הלבנים, הנפ־לאים. הזקופים עם פירחי פיטמותיהם. נו־רא אוהב מגוויעים לי את הלב. ללטף, להעביר אצבעות, וכף־יד, להחניף אלי־הם, ובלשון ובשפתיים, ובמלוא הפה, ש־תמיד נשאר קטנטן; תינוקי, לעומת קד־שם המלא. הלבן. התנוע. והמחטיא. נורא אוהב אותך. להיזכר בך פתאים. כאילו לעולם לא (843) . . .

עניין האשה היזהרית מתחיל אט־אט להתבהר. דומה כי המפתח לפיענוחה מצוי בקטע הזה. הפסיכולוג אריק ה. אריקסון, בסיפרו ילדות וחברה *, ממשיך את הש־קפותיו של פרויד בניתוח יצירות־אמנות ויוצריהן, ואישים וסיטואציות בהיסטוריה מבעד לראי הניתוח הפסיכולוגי. הוא מפרש את עניין הדתפים למישורים של השקפות־העולם הפוליטיות, תוך ניתוח המרכיב ה־פאשיסטי, במיכלול היחסים שבין גבר לאשה: גם בקרב הנשים נטעה תודעת־

* אריק ה. אריקסון, „ילדות וחברה, פסיכולוגיה של האדם בתמורות הזמן.” מאנגלית: אורי רפ, הוצאת ספריית־פו־עלים.

הגזע הנאציונאל־סוציאליסטית גאווה חד־שה. הנערות לומדו לקבל בשימחה את תיפקידי גופן, אם יזדווגו עם גברים אריים ניבחרים. הם קיבלו הארה, הסברה ועידוד לחיי מין. לידת ילדים (257)... אריקסון, המפענח את אגדת ילדותו של היטלר, מבסס את הכל על תסביך־אם עודף, תוך הצגת המיסגרת הפולחנית הסובבת: בפולחנים פרימיטיביים אנוס היה המת־בגר להקריב מעט מדמו, משיניו, או בדל מאבר־המין שלו; בפולחנים הדתיים הוא לומד להודות בחטאיו ולכרוע־ברך. טכסים עתיקים אישרו את כוונת הנער להיות גבר בעולמו של אביו, ועם זאת להישאר תמיד הבן הצנוע של „האב־הגדול” (255) . . .

בדומה לשאר חבריו סופרי תש״ח, הרי גם אצל יזהר דור־האבות, דמות „האב־הגדול” היא כה מלאת־עוצמה ובעלת כוח קיומי, עד שדור־הבנים מותש, מסורס, דור הגדל על ברכי „אכול את הבננל'ה”. זהו מצב מעורב של סירוס והמעטת־ערך עצ־מית של דור, שיזהר מתיימר להיות מייצ־גו הסיפרותי והמצפוני. דור של מילחמה. דור של מאבק עיקש, דור בנים, שמוטב לכתר לי עוד מעט מסיפרו של אריקסון בפרק „סוף־דבר: הפחד מפני החרדה”, שם הוא כותב: במרכז הפחדים הפאליים־תנועתיים של הבן־הזכר אורב פחד הסי־רוס. העדות הקלינית לקיומו הסטראטגי של פחד בגין אבר רגיש זה, הפין, הנת־קע („תוקע את אפו”) בחוצפה כזאת — היא כה עצומה שאין להטיל בה ספק... כאן המקור הינקותי של צורך (הגבר) לאויב, למען יוכל להזדיין נגד מתנגד מוחשי וללחום בו, ולהשתחרר בכך מן החרדה המתמדת מפני אוייבים בלתי־ידו־עים העלולים למצאו במפתיע בלתי־מזויין ומגולה לאיביו (314) . . .

ודומה כי בפרשנות זו ניתן למצוא מעט מההסבר הפסיכולוגי לפשר חיספוסם, עוק־צנותם, ואי־רכותם של גיבורי ציקלג, ילי־די עטו של יזהר. הם מגלים טפח בכזב, וחושפים טפחיים בכזביים.

בנוסף, נכשל יזהר בהצגת דמות חלו־מותיו, או חלום גיבורו, לעומת כל השאר, והוא מציג את זו המעוררת בו את התחושות האינטימיות, העמוסות בתיאור תום האמהות: כולך יפה וחטובה ועשוייה למופת, כולך מאירה וקלה, כולך שלמות הדבר שאת היא מופעו, איפה הן כל האחרות לעומתך. היו מתפקעות למראייך,

ובוודאי מתפקעות כשרואות, הן שם, עם כל עטיניהן שהן צוררות להן ברדיות הרחבות והמשונצות שלהן, ימח־שמן, עטי־ני נקבות היונקים צמל אמהות ורד־חלב, לא לא לא, לא את, לא אצלך, את תיפ־ארת, שלך מרהיבים לראווה, זכים וזקו־פים, יכולה להתהלך לך חשופה בלא שמץ בושה, תכי כל לב בתימהון והתפעלות, ישתאו אליך כאל מוסיקה נפלאה. כאל מעשה ידי־אמן, כאל שיא הטוב האפ־שרי — לא מועטים מדי ולא מרובים מדי, תאווה לעיניים, לקימור, לרום, לתואר, ל־תפוחיות, לאצילות, לקסם, להערצה, להשת־תוללות מאושר (844) . . .

אם ליטול שוב משיטתו של אריקסון, המפענחת ופורטת את האמירות לפרוטות של נבכים, הרי במאמר שאותו הקדיש ל־סרט סובייטי המבוסס על האם של גורקי, הוא עוסק בניתוח של אם־טיפוס לאומית ובנה, וכותב: אליושה חייב ללמוד לא רק לעזוב את אמהותיו; יתירה מזו, עליו לע־זוב אותן ללא שאריות של רגש־חטא העשוי לרתק את הנשמה התועה בעבו־תות־חרטה אל סימלי־אמהות: משל — כאילו, בהינתקו ממנה, הכחיד את אמו. שכן, דומה כי הרבה מאותה כניעה חו־לנית ובלתי מרוסנת של נשמה נובע מן הצורך הפנימי להתגבר על תחושה מדכ־דכת כאילו ליסטה את בית מחצבת אימו ונטשה (הצורך הפנימי) ולהחזיר לעצמו על־ידי התמזגות של נשמות את התחושה הקודמת ביותר של בית ונווה (278) . . .

ימי ציקלג של יזהר אינם ימי הדור, גם לא ימי נשותיו — אלא המסכת המוד־חקת של יזהר לנבכיו, כשהוא נטול האו־מץ לערוך את המסע הכן והישר לאי־שיותו, מסע שיפריד אותו מתוך המסכת הקולקטיבית שאותה הוא אורג בצפיפות מילולית שכזאת, ומכסה בה על אמת חיין תחושותיו.

לפני כשנה וחצי, בכנס שנערך לזיכרו של ש״י עגנון, הטיל ס. יזהר „מיני־פצצה־סיפרותית” תחת הכותרת „לא תעשו לכם מעגנים”. בהרצאתו, שבה טען כי אין לפרש יצירה במישורים המעמיקים שלה, וכי ליצירה סיפורית יש אך־ורק רובד אחד — הלא הוא הרובד והמישור המספרים והמתארים. אלא שיזהר, בדיברי הגנתו על עגנון — מבלי שזה יצטרך להגנתו של יזהר — הגן, למעשה, על הרובדים הפני־מיים של יצירתו־שלו, המגלים וחושפים את הכזב שהוא מעפר עליו במילים כה רבות.

דיקטאטור

מאת: ריטוון טוד

א.

מארץ זרה בין הגבעות, חגיע האיש

הגבוה; שהיה סנדלר ומורד בתחילה

עד שראה את העוז לפניו, ולחם בחירוף

על־מנת לתפסו; ואז שבר את חבריו.

עיניו הפריכות יכלו לנקוב נשר במעופו

והצעירים פסעו בעיקבותיו בתרועות ושבח־

עד, סוף סוף, כל מה שהם ידעו —

לילותיו וימיו

פעליו ופרצופו היוו חלק מאגדה.

ב.

עכשיו בבית־לבן ומסודר המשמש כמעונו

הוא שולט על פרחים וציפורים בדיוק

כמלך.

ונפוליאון ליד שעון־שמש, צופה בתפארתו

המתפשטת על־פני הגן עדי ערימת־הדשן;

„כל מעשי חם היסטוריה,” הוא קורא

בקול רם

כשהוא רואה בצלליתו את מידתו

הרומנטית.

נוסח עברי: ד. ע.

אנתולוגיה מודרנית

רוטוון טוד נולד ב־1914, ומש־תייך לאסכולת משוררים בריטים שפעלה רבות בסוף שנות ה־30' וראשית ה־40', כממשיכי־דרך שי־ריים של סטיפאן ספנדר ומשוררים אחרים בעלי תודעה פוליטית מפו־תחת. בניגוד לפומביות של קודמי־הם נעזר טוד, בדומה לחבריו, במיבנים שיריים של חריזה קפ־דנית, ובהבאת בשורתו החברתית תוך שימוש רב ביותר של סיטו־אציות גרוטסקיות.

מיהו אנטואן טור?

בחטף

יהודה עמיחי

מי שיש לו ילדים

עבודת־דוקטוראט שעל הכנתה שוקד אחד מתלמידי החוג לסיפרות באוניברסיטה ה־עיברית בירושלים עוסקת, בחלקה, בהת־בטאות היצירתית המלווה את חייהם של מרבית משוררי „דור־המדינה” הראשונים: **דויד אבידן, דליה רביקוביץ** ו**נתן זך**. לטענת הדוקטוראנט בולטת העובדה ש־המשורר **יהודה עמיחי** הוא היחידי מבין ראשי „דור המדינה” שיש לו ילדים, והדבר בעל השפעות רבות וחיוביות על יצירתו ● קבוצת משוררים תל־אביבית עומדת לפנות בבג״ץ נגד קרן תל־אביב לסיפרות ולאמנות שהעניקה השנה כספים למו״ל לשורר **אי־תמר יעוז־קסט**, על־מנת שיוציא־לאור מעבודותיו. לטענת העותרים קיים פגם בהענקת מענק למו״ל שהינו משורר, על־מנת שיוציא לאור את שיריו־שלו ● צופי תוכנית־הטלוויזיה השבוע — יומן אירועים פנו בקריאות טלפוניות רבות למחלקת־החדשות בטלוויזיה, אחרי כתבה של **עמוס ארבל**, שעסקה במחזה מאראתון מאת **קלוד קונפורטאס**, המועלה בימים אלה על קרשי החאן הירושלמי. במהלך הכת־בה ציטט קונפורטאס קונספציה הלקוחה מתוך התיאטרון וכפילו של המחזאי, השח־קן והמשורר הצרפתי **אנטונין ארטו**. אלא שבנוסח המתורגם על־ידי ארבל, עבר שמו של ארטו ניתוח פלאסטי והפך ל־**אנטואן טור** ● בהצגת קאספר מאת **פטר הנדקא** שהועלתה באולם תיאטרון ירושלים, ברגע שבו קרא אחד הרמקולים: „העוני אינו בושה. המילחמה איננה מיש־חק, והממשלה איננה חבורת־ליצנים”, קם ממושבו ס/יו״ר הכנסת היוצאת, **ח״כ יצחק נבון**, יחד עם רעייתו **אופירה**, ונטש את אולם התיאטרון, גרם בכך לחי־שות באולם ● אירוע אחר, שהתחולל ב־לובי של התיאטרון מייד עם תום ההצגה, היה טפיחות־הכתף שבהן זכה הד״ר **ג'וזף מכמן־מלקמן**, עוזרה של מנכ״ל המו־עצה־לתרבות־ולאמנות **לאה פורת**, על איסור הצגת קספר בעיירות־פיתוח.

אנטונין ארטו

ניתוח פלאסטי

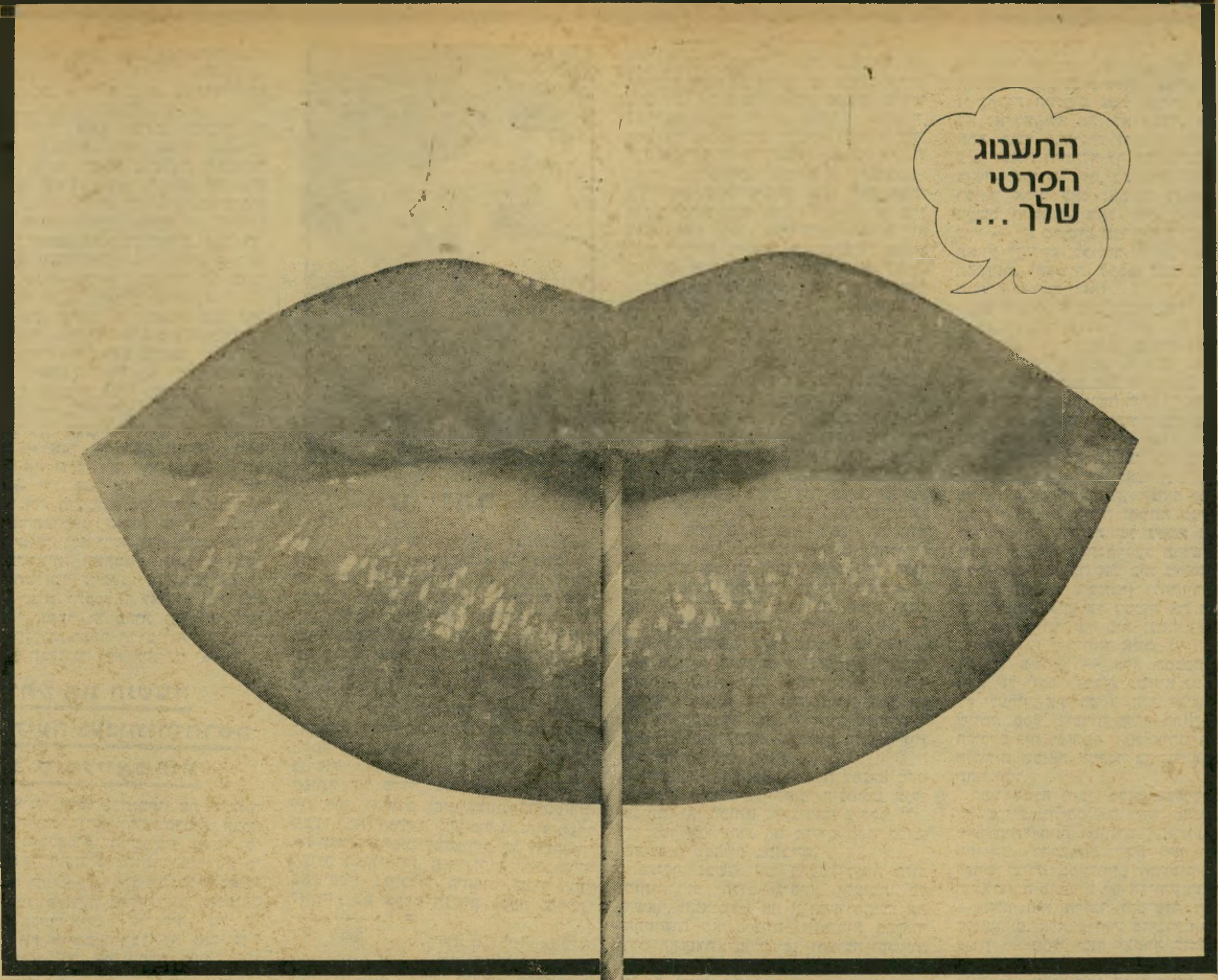

משקה להיט... באריזה מהפכנית

היא התענוג הפרטי שלך, שתה אותה!
בוא אל תוך הטעם: הטעם הטוב.
הטעם האמיתי, הטעם המקורי והרענן
של "טרופית".

שתה אותה ותרגיש את טעם הפרי
מתמוסס על הלשון, טרי כל־כך, טעים
כל־כך, מרווה ומענג...

שים לב לאריזה המהפכנית, שהגיעה
סוף־סוף לישראל, אחרי שכבשה את כל
אירופה בסערה — אריזת DOYPACK
יפהפיה, פרי נסיון בינלאומי
של טכנלוגיות המזון המתקדמות
ביותר בעולם.

בשפתיים זה רק מתחיל...
קח אותה, נסה אותה, אתה תאהב אותה.

"טרופית" שומרת על טריותה חודשים רבים,
ללא אחסנה בקירור! היא מפוסטרת.
ללא מגע יד־אדם.
ואריזתה החד־פעמית, הגיינית ביותר.

די עם סחיבת בקבוקים,
די עם שברי־זכוכית מסוכנים,
פקדונות, החזרות, וזיהום הסביבה,
"טרופית", משחררת אותך
מכל הצרות ה"בקבוקיות" הללו.

בבית, בעבודה, בבית־הספר ובגן,
במגרש הספורט ובים, בטיול ובפיקניק,
בקוקטייל ובמסיבת יום־הולדת...
הרבה, הרבה "טרופית".

כי בשפתיים זה רק מתחיל...
התענוג שכולו שלך, התענוג הפרטי שלך!

פלוגת-סער בקמפוס

האם הוקמה באוניברסיטת חיפה פלוגת־הסער הראשונה של הליכוד, המצויידת בנשק?

דיקן־הסטודנטים באוניברסיטה, יהונתן גלי, טוען: „קיבלתי אינפורמציה והיה ידוע לי על כך, אם־כי אין לי הרבה פרטים.” אבל מעט הפרטים שהיו בידו הספיקו, כדי לבטל הפגנה של סטודנטים ערבים באוניברסיטה, שאותה עמדו לתקוף בנשק־חם.

את המועד המתאים לצאת מן המחתרת בחרה לעצמה קבוצת הסטודנטים הקיצוניים לפני שבועיים, ביום־השנה העשירי למילחמת ששת־הימים.

הפגנת סטודנטים ערבים לציון יום־השנה, שהייתה אמורה להתקיים על מידשאת הקמפוס, בוטלה במהירות. כוחות מישטרה נכנסו לאוניברסיטה, והקמפוס החיפאי געש. „אומנם, איומי האלימות לא היו השיקול העיקרי שלנו באיסור ההפגנה,” מודה הדיקן גלי, „אך הם תרמו להכרעת הנהלת האוניברסיטה.”

ביטול ההפגנה לא הועיל להרגעת הרוחות. בערבו של אותו יום ראשון אומלל, התפוצץ חזיז בקול נפץ עז ליד מעונות הסטודנטים. כחשודים בפיצוץ נעצרו — ימים אחדים לאחר־מכן — שניים מראשי ועד הסטודנטים הערבים: עסאם מחול ו־בשארה עזמי.

המיכתב ✱ שלא היה

הניסיונות להביא לביטול ההפגנה נעשו עוד זמן רב קודם־לכן, תוך פעילות נמרצת של עיריית חיפה וחברי־כנסת מטעם הליכוד. יושב־ראש אגודת הסטודנטים החיפאית, יהושע מרון, המזוהה עם הליכוד, מודה: „ידוע לי שהגיע מיברק מישיבה סגורה של מועצת עיריית חיפה להנהלת האוניברסיטה בעניין זה, אם כי תוכנו אינו ידוע לי במדוייק.” נשיא האוניברסיטה אליעזר רפאלי, והדיקן, מכחישים בכל תוקף. „לא היו דברים מעולם,” טוען גלי.

שרשרת המאורעות שהלהיטה את הרוחות בקמפוס החיפאי החלה במיכתב מיסתורי, המוסתר היטב עד היום, מיכתב שבו מצוי, כנראה, קצה החוט לאווירת הטרור המורגשת עתה באוניברסיטת חיפה.

„ימים אחדים לפני מועד ההפגנה,” מספר יו״ר אגודת הסטודנטים, יהושע מרון, „קיבלתי מיכתב־איום. במיכתב נאמר שמתארגנת קבוצה של סטודנטים יהודים ציונים, שבידה הכלים המתאימים למטרותיה, שהן ברורות. הם כתבו שלא יתירו בשום אופן עריכת הפגנות אנטי־ציוניות בשטח הקמפוס, ויפעלו בכוח כדי לפזר את ההפגנות הללו. במיכתב מצויין שאנשי הקבוצה לא יהססו לקחת את החוק בידיהם ולדכא את ההפגנה. אחרי שקיבלתי את המיכתב, העברתי את תוכנו לדיקן, והמלצתי שלא לאשר את ההפגנה.”

המאיימים טרחו לציין שברשותם נמצאים אלות ומגינים, גז מיוחד למטרות הלם הנמצא בשימוש מישטרתי, וכן נפצים וחזיזים. יהושע מרון מגלה בקיאות בהרכב האנושי של הקבוצה. „אלה חבר׳ה רציניים,” הוא מספר, „שרובם יוצאי יחידות נבחרות בצבא, ומה שמאחד ומניע אותם הוא הרגשת התיסכול שלהם נוכח הפעילות של הסטודנטים הערבים בקמפוס. בעיקר הם מתרעמים על זה שהסטודנטים הערבים אינם שומרים במעונות ואינם מהססים להשמיע סיסמאות לאומניות ערביות.”

אלימות ✱ ללא היסוס

האיש שבידיו נמצא, קרוב לוודאי, המפתח למיסתורין האופף את התארגנות הקבוצה, הוא סטודנט בן 25 בשם שימחה שפי, תלמיד החוג ללימודי המיזרח־התיכון באוניברסיטת חיפה, תושב העיר. הוא מנהיגה של קבוצה מיסתורית, שהקשר בינה לבין מיכתב האיום עדיין אינו ברור כל צרכו.

שפי, שהיה פעיל בעבר באגודת־הסטודנטים החיפאית, אינו מהסס להביע את דיעותיו הפוליטיות החד־משמעיות. הסטודנט גבה־הקומה הוא איש הימין הקיצוני, והוא גאה על היותו חבר בתנועת החרות.

את הקאריירה האלימה שלו בקמפוס החיפאי, החל שימחה שפי לפני שנתיים, באסיפת סטודנטים ערבים שאותה פיזר בעזרת זרנוק־מים. באותה הזדמנות אף הביע את דעתו על טיבם של הערבים. „נכון, אמרתי אז בפירוש לאחד הסטודנטים הערבים שאני חושב שערבי טוב זה ערבי מת,” הוא מודה, „אבל זה היה אחרי פרובוקציה מצידו. חוץ מזה, אני חושב עליהם בדיוק מה שהם חושבים עלי.”

שימחה שפי הופתע מפגישתו עם צוות העולם הזה, אך היה גלוי־לב לחלוטין, לפי דבריו. „אם כבר הצלחתם לאתר אותי,” אמר, „אני מוכן לספר את כל האמת, כי אני לא מתבייש בפעולותי. להיפך, אני גאה על מה שעשיתי.”

„כאשר שמעתי על הכוונה של הסטודנטים הערבים להפגין ביום־השנה העשירי למילחמת ששת־הימים,” סיפר, „ניגשתי ליהושע מרון, יו״ר אגודת הסטודנטים. והסברתי לו באופן חד־משמעי שאם תהיה הפגנה שבה יושמעו סיסמאות אנטי־ציוניות הפוגעות בריגשותינו כישראלים גאים, לא נהסס, חברי ואני, להפעיל אלימות ולפזר את ההפגנה.

„במקביל, פניתי אל חברי־כנסת של הליכוד בחיפה כדי שיפעלו למען ביטול ההפגנה, ואני חושב שהם אומנם פעלו בכיוון זה. כל זה היה יותר משבוע לפני המועד המתוכנן להפגנה, והתחלתי גם לארגן את הקבוצה שלי.

„פניתי למיספר רב של חברים, רובם סטודנטים באוניברסיטת חיפה, והחלטנו על דרכי־פעולה במיקרים של הפגנות מהסוג הזה. אבל שיהיה ברור דבר אחד, זו לא קבוצה בילעדית של סטודנטים חברי הליכוד. יש בקבוצה סטודנטים ציוניים בעלי השקפות פוליטיות מגוונות ושונות, שמאחד אותם דבר אחד: אנחנו לא מוכנים יותר לשמוע מהסטודנטים הערבים שום סיסמאות אנטי־ציוניות.

„הגיע הזמן להעמיד את הסטודנטים הערבים במקומם הנכון. אנחנו לא פוגעים בריגשותיהם בגלוי ובפומבי בשום מקום, ואין סיבה שאנו נסבול תופעות כאלה מצידם על מידשאות הקמפוס. שיתכנסו בחדרים, ישוחחו, יפריחו קריאות וסיסמאות — לנו לא איכפת. רק שזה לא יהיה ברחובות, ושזה לא יפגע בריגשותיו של שום ישראלי ציוני גאה במדינה הזו.

„לגבי הפעילות של הקבוצה שלנו, אני חייב להגיד כמה דברים. אנחנו לא צוברים נשק קר או חם, אין לנו נפצים וחזיזים. כל הדיבורים האלה הם שטויות. על הנשק שמעתי בפעם הראשונה מאמא שלי, ששאלה אותי אם יש לי נשק אחרי ששמעה את הידיעות על כך בעיתונות. אומנם, אנחנו לא חוששים מאלימות, ונפעיל אותה ללא היסוס אם יהיה צורך בכך, אבל אפשר יהיה להסתדר גם עם מקלות או אבנים.

„דבר נוסף שאני רוצה להדגיש, הוא שלא אני שלחתי את המיכתב המפורסם, ואני מוכן להיבדק על כך במכונת־אמת או בכל דרך אחרת. אני לא יודע מי שלח את המיכתב, ואינני מאמין שזה היה מישהו מהקבוצה שלי. לא ידוע לי דבר על המיכתב.”

המנהיג שימחה שפי בן ה־24, תלמיד החוג ללימודי המזרח־התיכון באוניברסיטת חיפה, מודה בעובדה שהוא מארגן קבוצה קיצונית־ימנית באוניברסיטה כדי „לבלום” את השפעת הסטודנטים הערבים הלומדים בה.

ויזה מישטרתית ✱ לכיוון אחד

כשבועיים לפני שפרצה הסערה סביב הפגנת הסטודנטים הערבים, הופיעו בעיתונות ידיעות, על שאיפתם של אנשי מישטרת חיפה לקבל יותר חופש־פעולה נגד גורמים שכונו בפיהם „עויינים ומסוכנים”.

בשבוע שעבר, בתוך שלושה ימים, נעצרו שישה סטודנטים ערבים בקמפוס החיפאי. האומנם קיים קשר בין הידיעה, לבין הפעילות האינטנסיבית של המישטרה באוניברסיטה? ניצב־מישנה פרנקל טוען: „אני לא צריך ויזה מיוחדת כדי לפעול באוניברסיטה. בכל מקום שבו יופר החוק — המישטרה תפעל במהירות. אם הייתי שומע על כוונות לאלימות מצד סטודנטים יהודים, הייתי פועל גם בכיוון זה. אני רוצה להדגיש, שפעלתי בתיאום מלא עם הנהלת האוניברסיטה, ובחלק מהמיקרים אף על סמך תלונות רשמיות של הדיקן.”

ראשי ועד הסטודנטים הערבים, עסאם מחול ובשארה עזמי, נלקחו מבתיהם על־ידי שוטרים עוד לפני ההפגנה. „השוטרים לקחו אותנו,” סיפר עסאם, „ואיימו עלינו שלא נעז לקיים את ההפגנה. הם חקרו אותנו זמן רב, והבהירו לנו שלא ירפו מאיתנו אם נעשה צרות.” בפיו של ניצב־מישנה פרנקל הסבר שונה: „אומנם לקחנו אותם, אבל זה היה כדי להסביר להם את ההיבטים החוקיים של קיום ההפגנה, וכדי לוודא שיפעלו רק במיסגרת החוק.”

ההפגנה שבוטלה הפכה שביתת־שבת ספונטנית, שבה השתתפו סטודנטים יהודים וערבים וכן קבוצה של מרצים. „את שביתת־השבת קיימנו כמחאה נגד שיטת סתימת הפיות של הנהלת האוניברסיטה,” טוען איתן וינקלר, סטודנט לסוציולוגיה ובעצמו מורה בבית־ספר תיכון בחיפה,” ואף הקמנו ועד שיילחם למען חופש הביטוי בין כתלי האוניברסיטה. מעניין מאד שבכל הפירסומים נמנעו העיתונים מלדווח, שבאותה שביתת־שבת קצרה ושקטה, השתתפו גם מרצים וגם סטודנטים יהודים.”

בערבו של אותו יום נזרק החזיז, ובהפעלתו נחשדו שני ראשי הוועד, אשר עוד קודם־לכן — על סמך תלונת הדיקן — נחשדו בהסגת־גבול ובהתקהלות בלתי־חוקית. „זה מעניין מאד,” טען עסאם מחול. „הם מקבלים מיכתב מסטודנטים יהודים שמודיעים שיש להם חזיזים שיופעלו בקמפוס, אבל כשהחזיז מתפוצץ, הם עוצרים סטודנטים ערבים על סמך תלונה מפוקפקת.”

שני הסטודנטים הערבים נעצרו רק ביום הרביעי, דקות ספורות לפני שעמדו להופיע במסיבת־עיתונאים. מעצר זה היכה גלים, ועורר תרעומת רבה בקרב עיתונאים ומרצים, שמחו על אופן המעצר ועיתויו. ניצב־מישנה פרנקל טוען: „ביום שני הוצא נגדם צו־הבאה, אבל הם נעלמו למשך יומיים, ורק ביום רביעי תפסנו אותם במכוניתו של ח״כ תופיק טובי. לכל אלה שיש להם טענות, אני חייב להגיד משהו. עם כל הכבוד לחופש־הביטוי, העובדה שחשודים שיש נגדם צו־הבאה מטעם בית־מישפט יופיעו במסיבת־עיתונאים מתחת לאפה של המישטרה, היא ביזיון לבית־המישפט ולמישטרה גם־יחד.”

„בכל המיקרים בעבר, שבהם הופעלה אלימות נגד סטודנטים ערבים,” טוען עבדאללה ג׳ובראן, סטודנט מנצרת, „לא עצרה המישטרה את הסטודנטים היהודים שפעלו בכוח. והנה עכשיו, תוך שלושה ימים, נעצרו שישה סטודנטים ערבים על סמך תלונות וחשדות מפוקפקים. זה נראה לי מוזר, וזה מריח לא טוב.”

לניצב־מישנה פרנקל, הדברים אינם נראים מוזרים. „אנו פועלים במיסגרת החוק, על־פי תלונות רישמיות ועל פי מידע מישטרתי,” הוא אומר, „ואם תהיה לי אינפורמציה בכיוון השני, על סטודנטים יהודים שמפעילים, או מאיימים להפעיל, אלימות, לא נהסס לפעול.”

אולם מסתבר שקיימים קשיי העברת־מידע בין מוסדות האוניברסיטה לבין מישטרת חיפה, ולמרות שזהותם של כותבי מיכתב־האיום ידועה לאוניברסיטת חיפה, לפי דיבריהם, לא הגיע עדיין המידע למישטרת חיפה [illegible] לטענת מפקדה — ולכן אין הוא פועל נגד מה שעלול להתפתח לפלוגות־סער באוניברסיטה.

משה מאור

הערבים מזכיר אגודת הסטודנטים הערבים בישראל, עסאם מחול (קיצוני משמאל) ופעיל אגודת הסטודנטים בחיפה, עזמי בשארה (משופם), מובלים בידי אנשי־מישטרה לבושים אזרחית למעצר, ליד בית אגודת־העיתונאים בחיפה.

מספר 2076

המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

60 עמודים

שנה 41

כ"ט סיון תשל"ז, 15.6.77

העולם הזה

הסיפור שמאחרי הקלעים על המאבקים בצמרת המישטרה

התלונות נגד מפכ"ל המישטרה